

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

SÜRDÜRÜLEBİLİR ŞEHİRLER PROJESİ-II EK FİNANSMAN

ODUNPAZARI ENGELSİZ YAŞAM VE OTİZM MERKEZİ PROJESİ

**ÇEVRESEL VE SOSYAL
YÖNETİM PLANI (ÇSYP)**

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

ODUNPAZARI BELEDİYESİ ENGELSİZ YAŞAM VE OTİZM MERKEZİ PROJESİ

ÇEVRESEL VE SOSYAL YÖNETİM PLANI

Versiyon	Revizyon	Tarih	Hazırlayan	Hazırlayan	Hazırlayan	Kalite Yönetimi	Kontrol Eden	Onaylayan
Taslak	A.0	Aralık	Z. Leyla Demirçin Çevre Mühendisi	Şeyma Nur Geyik Sosyolog	Celal Denizli Biyolog	Esra Okumuşoğlu Jeoloji Mühendisi	Günel Özenirler Çevre Yüksek Mühendisi	Turgay Eser Çevre Mühendisi
	A.1	Mart 2022	Z. Leyla Demirçin Çevre Mühendisi	Şeyma Nur Geyik Sosyolog	Celal Denizli Biyolog	Esra Okumuşoğlu Jeoloji Mühendisi	Günel Özenirler Çevre Yüksek Mühendisi	Turgay Eser Çevre Mühendisi
	A.2	Nisan	Z. Leyla Demirçin Çevre Mühendisi	Şeyma Nur Geyik Sosyolog	Celal Denizli Biyolog	Esra Okumuşoğlu Jeoloji Mühendisi	Günel Özenirler Çevre Yüksek Mühendisi	Turgay Eser Çevre Mühendisi
	A.3	Temmuz	Z. Leyla Demirçin Çevre Mühendisi	Şeyma Nur Geyik Sosyolog	Celal Denizli Biyolog	Esra Okumuşoğlu Jeoloji Mühendisi	Günel Özenirler Çevre Yüksek Mühendisi	Turgay Eser Çevre Mühendisi
Nihai Taslak	B.0	Ağustos	Z. Leyla Demirçin Çevre Mühendisi	Şeyma Nur Geyik Sosyolog	Celal Denizli Biyolog	Esra Okumuşoğlu Jeoloji Mühendisi	Günel Özenirler Çevre Yüksek Mühendisi	Turgay Eser Çevre Mühendisi
Nihai	C.0	Aralık	Z. Leyla Demirçin Çevre Mühendisi	Şeyma Nur Geyik Sosyolog	Celal Denizli Biyolog	Esra Okumuşoğlu Jeoloji Mühendisi	Günel Özenirler Çevre Yüksek Mühendisi	Turgay Eser Çevre Mühendisi

REVİZYON KODLARI: A: TASLAK, B: NİHAİ TASLAK, C: NİHAİ

PROJE NO: 21/016

ARALIK 2022

MÜŞTERİ:

Emniyet Mahallesi Hipodrom Caddesi No: 9/21
Yenimahalle- Ankara / Türkiye
☎: +90 (312) 508 70 00

DANIŞMAN:

Tepe Prime İş ve Yaşam Merkezi
Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar
Bulvarı No: 266 B Blok Kat: 2 Daire: 38
Çankaya- Ankara / Türkiye
☎: +90 (312) 295 62 48
☎: +90 (312) 295 62 00

Bu Rapor, 2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş. tarafından İLBANK adına hazırlanmıştır. 2U1K Mühendislik ve Danışmanlık AŞ'nin izni olmaksızın, basım, fotokopi, mikrofilm veya başka herhangi bir yolla çoğaltılamaz ve/veya yayınlanamaz; ne de böyle bir izin olmaksızın, üretildikleri amaç dışında herhangi bir amaç için kullanılamaz. 2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş. entegre yönetim sistemi, ISO 9001:2015, ISO 14001:2015 ve ISO 45001:2018'e göre sertifikalandırılmıştır.

Dokümanın İngilizce versiyonu onaylanmış olup, herhangi bir uyumsuzluk olması halinde İngilizce versiyonun dikkate alınacaktır.

İÇİNDEKİLER LİSTESİ

Sayfa

İçindekiler Listesi.....	1
Tabloların Listesi.....	5
Şekillerin Listesi.....	6
Kısaltmalar.....	7
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	8
1 GİRİŞ	9
1.1 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planının Amacı	9
1.2 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı'nın Gözden Geçirilmesi.....	10
1.3 Eğitim	11
2 PROJE HAKKINDA	13
2.1 Projenin Yeri	14
2.2 Proje'nin Amacı	15
2.3 Proje'nin İhtiyaç Analizi ve Hedefleri	16
2.4 Proje Sahibinin Yapısı ve Organizasyon Şeması	17
2.4.1 Projenin Organizasyon Yapısı	19
2.5 İşçi ve Çalışma Koşulları.....	22
2.5.1 İnşaat Aşaması	23
2.5.2 İşletme Aşaması.....	23
3 YASAL ÇERÇEVE	25
3.1 Ulusal Yasal Çerçeve	25
3.2 Uluslararası Standartlar	27
3.3 Türk ÇED Yönetmeliği ile Dünya Bankası Çevre Değerlendirme Politikası (OP 4.01) Arasındaki Önemli Farklılıklar	30
4 PROJENİN ÇEVRESEL MEVCUT DURUMU.....	33
4.1 Proje Konumu ve Topoğrafya	33
4.2 Arazi Kullanımı	34
4.3 Jeoloji	36
4.3.1 Genel Jeoloji	36
4.3.2 Tektonik	38
4.4 Zemin ve Toprak Kalitesi	40
4.5 Hidrojeoloji.....	40
4.6 Gürültü.....	40
4.7 Hava Kalitesi.....	43
4.8 Atık Yönetimi	46
4.9 Su Kaynakları	47
4.10 İklim ve Bitki Örtüsü	48
4.11 Doğal Afet Potansiyeli.....	49

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

4.12	Biyçeşitlilik ve Koruma Alanları	50
5	PROJENİN SOSYAL MEVCUT DURUMU	55
5.1	Kültürel Miras.....	55
5.2	Trafik ve Taşıma	56
5.3	Demografi ve Nüfus	56
5.4	Geçim Kaynakları ve İstihdam	58
5.4.1	Proje Etki Alanında Yer Alan Yerleşim Alanlarındaki Başlıca Ekonomik Faaliyetler.....	58
5.5	Eğitim	59
5.6	Sağlık	59
5.7	Hassas Gruplar.....	59
5.8	Altyapı Hizmetleri.....	60
5.9	Proje Hakkında Bilgi Seviyesi	60
5.9.1	Muhtarlarla Yapılan Halk Düzeyinde Anket Sonuçları.....	60
6	PROJEDEN KAYNAKLI ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLER	61
6.1	Hava Kalitesi.....	61
6.1.1	İnşaat Aşaması	61
6.1.2	İşletme Aşaması.....	63
6.2	Su Kullanımı	63
6.2.1	İnşaat Aşaması	63
6.2.2	İşletme Aşaması.....	64
6.3	Atıksu	64
6.3.1	İnşaat Aşaması	64
6.3.2	İşletme Aşaması.....	64
6.4	Atık	65
6.4.1	İnşaat Aşaması	65
6.4.2	İşletme Aşaması.....	66
6.5	Gürültü.....	69
6.5.1	İnşaat Aşaması	69
6.5.2	İşletme Aşaması.....	69
6.6	Arazi Kullanımı ve Toprak Kalitesi	69
6.6.1	İnşaat Aşaması	69
6.6.2	İşletme Aşaması.....	69
6.7	Peyzaj.....	69
6.7.1	İnşaat Aşaması	69
6.7.2	İşletme Aşaması.....	69
6.8	Biyçeşitlilik ve Koruma Alanları	70
6.9	Nüfus / Demografi.....	70
6.9.1	İnşaat ve İşletme Aşamaları	70
6.10	Kültürel Miras.....	70
6.11	Hassas Gruplar.....	71

6.12	Ekonomi / İstihdam	72
6.12.1	İnşaat Aşaması	72
6.12.2	İşletme Aşaması.....	72
6.13	Arazi Edinimi.....	72
6.13.1	İnşaat ve İşletme Aşamaları	72
6.14	Çalışma Koşulları.....	73
6.14.1	İnşaat ve İşletme Aşamaları	73
6.14.2	Eğitim.....	74
6.15	Toplum Sağlığı ve Güvenliği	75
6.16	İş Sağlığı ve Güvenliği	78
6.16.1	İnşaat ve İşletme Aşamaları	78
6.17	Trafik ve Taşıma	81
6.18	İnşaat ve İşletme Aşamalarında Bulaşıcı Hastalıklara ve COVID-19'a Karşı Alınacak Önlemler.....	76
6.18.1	Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Alınacak Önlemler	76
6.18.2	COVID-19'a Karşı Alınacak Önlemler.....	77
7	ÇSYP'NİN PAYDAŞ YÖNETİMİ.....	83
7.1	Görev ve Sorumluluklar	85
7.2	İnşaat Sürecinde Yapılacak Duyuru Faaliyetleri.....	85
7.3	Gelecekteki Paydaş Katılım Faaliyetleri	85
7.4	COVID-19 Sürecinde Bilgi Açıklama ve Paydaş Katılımı.....	86
7.5	Şikâyet Çözüm Mekanizması.....	89
7.5.1	Halka Açık Şikâyet Mekanizması	94
7.5.2	Çalışan Şikâyet Mekanizması	95
8	ÇEVRESEL VE SOSYAL UNSURLAR VE EN İYİ UYGULAMA ÇERÇEVESİNDEKİ ETKİ AZALTMA TEDBİRLERİ.....	98
8.1	Proje'nin İnşaat Aşaması için Etki/Risk Azaltma Planı	99
8.2	Proje'nin İşletme Aşaması için Etki/Risk Azaltma Planı.....	106
9	ÇEVRESEL VE SOSYAL İZLEME PLANI	108
9.1	İnşaat Aşaması için İzleme Planı	110
9.2	İşletme Aşaması için İzleme Planı	114
10	RAPORLAMA	116
11	SONUÇ	117
12	REFERANSLAR	118
	Ek-A Tapu Kayıtları.....	120
	Ek-B ÇED Muafiyeti Yazısı	122
	Ek-C Gürültü Ölçüm Raporu	124
	Ek-D PM ₁₀ Ölçüm Raporu	130
	Ek-E Rastlantısal Buluntu Prosedürü.....	135
	Ek-F Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları Yazısı.....	140
	Ek-G Trafik Ölçümü Yazısı	142

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-H COVID-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi	144
Ek-I İstişare Formu	158
Ek-J Şikâyet Formu	160
Ek-K Şikayet Kapama Formu	162

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

TABLoların LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2-1. Proje'nin Organizasyon Yönetimi.....	21
Tablo 3-1. Ulusal Çevresel, Sosyal, Hukuki ve Siyasi Çerçeve.....	26
Tablo 3-2. Dünya Bankası Çevre Politikası ve Ulusal Mevzuat Karşılaştırması	31
Tablo 4-1. Ölçüm Noktası.....	41
Tablo 4-2. Mevcut Durum Gürültü Seviyelerinin Ölçüm Sonuçları	42
Tablo 4-3. Mevcut Gürültü Seviyeleri ile DBG Genel ÇSG Kılavuzları ve ÇGDYY'de Belirtilen Sınır Değerlerinin Karşılaştırma Tablosu	43
Tablo 4-4. Ölçüm Noktası.....	43
Tablo 4-5. Mevcut Durum PM ₁₀ Seviyelerinin Ölçüm Sonuçları	45
Tablo 4-6. Eskişehir İli Uzun Dönem Meteorolojik Verileri (1928-2020)	49
Tablo 4-7. Çalışmalar Sonucu Tespit Edilen Flora Türleri	52
Tablo 4-8. Çalışmalar Sonucu Tespit Edilen Kuş Türleri	53
Tablo 4-9. Çalışmalar Sonucu Tespit Edilen Memeli Türleri	53
Tablo 5-1. Proje Etki Alanının Nüfus Verisi.....	57
Tablo 5-2. Proje Etki Alanının Son Beş Yıllık Nüfus Verisi	57
Tablo 5-3. Proje Hizmet Alanının Nüfus Verisi.....	57
Tablo 5-4. Proje Hizmet Alanının Son Beş Yıllık Nüfus Verisi	57
Tablo 5-5. Proje Alanındaki Yaygın Ekonomik Faaliyetler.....	59
Tablo 5-6. Proje Alanındaki Hassas Gruplar.....	59
Tablo 5-7. Proje Alanında Mevcut Altyapı Hizmetleri	60
Tablo 6-1. Hafriyat ve İnşaat İşlerinde Kullanılacak Makine ve Ekipmanların Emisyon Bilgileri	61
Tablo 6-2. Toz Emisyon Kütle Akış Hesaplarında Kullanılacak Emisyon Faktörleri.....	62
Tablo 6-3. Hafriyat Çalışmalarında Emisyon.....	62
Tablo 6-4. Sıfır Atık Yönetmeliği EK-1 Listesindeki Sıfır Atık Yönetim Sistemini Kurmakla Yükümlü Yerler.....	68
Tablo 6-5. Yaygın İSG Riskleri ve Genel Etki Azaltıcı Önlemler.....	78
Tablo 7-1. Paydaş Grupları	83
Tablo 7-2. Covid-19 Kısıtlamaları Sürecinde Alternatif Bilgi Açıklama ve Paydaş Katılım Tedbirleri	87
Tablo 7-3. Şikayet Logu içinde Yer Alması Gereken Veri Listesi	94
Tablo 7-4. Halka Açık Şikayet Mekanizması.....	94
Tablo 7-5. Çalışanlara Özel Şikayet Çözüm Mekanizması	96

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Tablo 8-1. Proje Kapsamında Gerçekleştirilecek Faaliyetler	98
Tablo 9-1. Temel Performans Göstergeleri.....	108
Tablo 10-1. Raporlama Sürecinin Gereklilikleri ve Rol Dağılımı	116
Tablo 12-1. Temel Performans Göstergeleri (KPI).....	138

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2-1. Proje Alanı Konum Haritası.....	14
Şekil 2-2. Proje Lokasyonu ve Etki Alanı	15
Şekil 2-3. Yıllara göre Odunpazarı Belediyesi'nin Nüfus Grafiği (TÜİK, 2020)	16
Şekil 2-4. Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi'ne ait Organizasyon Şeması	18
Şekil 2-5. Proje Organizasyon Birimi'nin Organizasyon Şeması	19
Şekil 4-1. Proje Alanı	33
Şekil 4-2. Arazi Kullanımı	35
Şekil 4-3. Proje Alanının Jeolojik Haritası	37
Şekil 4-4. Eskişehir İli ve Çevresinin Aktif Fay Haritası	39
Şekil 4-5. Ölçüm Noktasının Konumu	41
Şekil 4-6. Ölçüm Fotoğrafı	42
Şekil 4-7. Ölçüm Noktasının Konumu	44
Şekil 4-8. Ölçüm Fotoğrafı	45
Şekil 4-9. Porsuk Çayı'nı ve Proje Alanını Gösteren Harita.....	47
Şekil 4-10. Gökçekaya ve Porsuk Baraj Göllerini Gösteren Harita	48
Şekil 4-11. Sismik Risk Haritası	50
Şekil 4-12. Proje Alanı ve Yakın Çevresindeki CORINE Arazi Örtüsü Sınıfları	51
Şekil 6-1. Proje Alanı	71
Şekil 6-2. Proje Alanı	73
Şekil 6-3. Enfeksiyon Bulaşma Zinciri.....	77

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

KISALTMALAR

ASD	Otizm Spektrum Bozukluğu
CİMER	Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi
EBRD	Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)
ÇGDYY	Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği
ÇSG	Çevre, Sağlık ve Güvenlik
ÇBD	ÇED Başvuru Dosyası
ÇD	Çevresel Değerlendirme
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
ÇSED	Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme
ÇSYP	Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı
ÇSİR	Çevresel ve Sosyal İzleme Raporu
FI	Finansal Aracı
HKDYY	Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği
HP	Beygir Gücü
İCEM	İşitme Engelli Çocuklar Eğitim, Araştırma ve Uygulama Merkezi
IFC	Uluslararası Finans Kurumu
ILO	Uluslararası Çalışma Örgütü
IUCN	Dünya Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği
KPI	Temel Performans Göstergeleri
ÇŞİDB	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
İSG	İş Sağlığı ve Güvenliği
OP	Operasyonel Politikası
PTD	Proje Tanıtım Dosyası
KKD	Kişisel Koruyucu Donanım
HKT	Halkın Katılımı Toplantısı
SŞP	Sürdürülebilir Şehirler Projesi
PKP	Paydaş Katılım Planı
TAP	Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
DB	Dünya Bankası
DBG	Dünya Bankası Grubu
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü
YİMER	Yabancılar İletişim Merkezi

YÖNETİCİ ÖZETİ

Proje Sahibi, Odunpazarı Belediyesidir ve bu belediye, 85 mahalleye hizmet götürmektedir (Eskişehir Odunpazarı Belediyesi, 2021). Proje, şehirde yaşayan engelli bireyler için yatılı rehabilitasyon ve gündüz bakım hizmeti sağlayacak şekilde geliştirilmiştir. Projenin hizmet kapasitesi, 40 kişi olarak belirlenmiştir. Engelli bireylerin ve ailelerinin rehabilitasyon süreci için tasarlanan proje, atölyeler, sağlık destek hizmetleri, kişisel bakım ve psiko-sosyal destek hizmetlerinin yanı sıra, yatılı ve gündüz bakım hizmetleri de sunacaktır. Projenin hayata geçirilmesi ile beraber, Özel Gereksinim Raporu olan bireylere öncelik verilecek olup, söz konusu hizmetler, Eskişehir’de yaşayan 12 yaş ve üzeri engelli şahıslara sunulacaktır. Projenin halka 50 yıl süreyle hizmet vermesi öngörülmektedir.

Projenin hayata geçirilmesi ile birlikte aileler, engelli aile üyelerini bir gün süreyle ve/veya yatılı olarak rehabilitasyon merkezine bırakma imkânına sahip olacaktır ve yatılı kalış süresi azami bir hafta olarak planlanmaktadır. Konaklama hizmetlerinin yanı sıra, proje alanında ücretsiz atölye hizmetleri sunulması da planlanmaktadır.

Proje alanı 20 seneden fazla bir süredir belediyenin mülkiyetinde bulunmakta olup, buna bağlı olarak, proje kapsamında herhangi bir arazi edinimine gerek duyulmamaktadır.

Proje kapsamındaki faaliyetler, ulusal Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) Yönetmeliği’nin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer almamaktadır; dolayısıyla, Proje kapsam dışı olarak değerlendirilmiştir.

Dünya Bankası (DB) Operasyonel Politikası (OP) 4.01’e göre projeler, çevre üzerindeki potansiyel etkilerinin şiddetine bağlı olarak, A, B veya C kategorilerinde sınıflandırılmaktadır. Proje, Kategori B olarak değerlendirilmiş olup, bu kategorideki projelerden kaynaklanabilecek çevresel ve/veya sosyal etkiler, tipik olarak sahaya özgüdür ve/veya etkiler kolaylıkla tanımlanabilmekte ve önlenabilmektedir.

Kritik ve doğal yaşam alanları, Dünya Bankası’nın Doğal Yaşam Alanları ile ilgili Operasyonel Politikası 4.04 kapsamında incelenmiş olup, proje alanı civarında herhangi bir kritik ve doğal habitata bulunmamaktadır. Konuyla ilgili olası etkiler ve etki azaltma önlemleri, Dünya Bankası’nın Fiziksel Kültürel Kaynaklar ile ilgili Operasyonel Politikası 4.011 kapsamında sunulan gerekliliklere uygun olarak, literatür ve yüzey çalışmaları yürütülerek hazırlanmıştır.

İşbu Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı’na (ÇSYP) ilave olarak, proje için, Paydaş Katılım Planı (PKP) ve Proje Tanımlama Dokümanı gibi dokümanlar da hazırlanmıştır.

1 GİRİŞ

Bu plan, ‘*Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi*’ (bundan böyle ‘Proje’ olarak anılacaktır) ile ilgili Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı’nı (ÇSYP) sunmakta olup, “*Odunpazarı Belediyesi*” (bundan böyle ‘Proje Sahibi’ olarak anılacaktır) adına 2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş. tarafından hazırlanmıştır.

Proje, Eskişehir İli’nde engelli ve otizimli bireylere hizmet etmek üzere gerçekleştirilecek olup, Odunpazarı İlçesi, Çankaya Mahallesi, Şahin Tepesi Mevkii’nde inşa edilecektir. Proje, Eskişehir İli’nde ikamet etmekte olan engelli bireyler için yatılı rehabilitasyon ve gündüz bakım hizmeti sağlayacak şekilde geliştirilmiştir. Engelli bireylerin ve ailelerinin rehabilitasyon sürecini kapsayacak proje, atölyeler, sağlık destek hizmetleri, kişisel bakım ve psiko-sosyal destek hizmetlerinin yanı sıra, yatılı ve gündüz bakım hizmetlerini de içerecektir.

Projenin gerçekleşmesi için İLBANK’a¹ kredi başvurusunda bulunulmuştur. Proje finansörü Dünya Bankası, proje yürütücüsü olarak İLBANK’ı yetkilendirmiştir. İLBANK tarafından gerçekleştirilen ihale süreci ile Sürdürülebilir Şehirler Projesi-II (SŞP-II) Ek Finansman kapsamında gerçekleştirilecek olan bu Proje için, Türkiye Cumhuriyeti’nin çevre düzenlemeleri ile (ana finansör olarak) Dünya Bankası’nın Koruma Önlemleri Politikalarına uygun olarak Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı ve Paydaş Katılım Planı hazırlanması amacıyla, 2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş. (2U1K) firması görevlendirilmiştir,

2U1K tarafından hazırlanan bu ÇSYP’nin amacı, program süresi boyunca birden çok paydaşla anlamlı ve kapsayıcı müzakere ve katılım süreci sağlamanın yanı sıra, Proje’nin faaliyetleriyle ilişkili, olası çevresel ve sosyal olumsuz etkilerin önlenmesini, en aza indirilmesini ve/veya yönetilmesini amaçlayan pratik bir plan ortaya koymaktır. Bu ÇSYP’nin hazırlanması sırasında, SŞP-II Ek Finansman² programının tamamına yönelik olarak, Nisan 2019 tarihinde nihai versiyonu yayınlanan Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi dokümanı da dikkate alınmıştır.

1.1 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planının Amacı

ÇSYP dokümanı, projenin inşaat ve işletme aşamalarında meydana gelebilecek sosyal ve çevresel etkilerin belirlenmesini, bu etkilerin değerlendirilmesini ve olumsuz etkilerin azaltılması ve/veya engellenmesi için önlemler alınmasını amaçlamaktadır.

¹ İLBANK ve Dünya Bankası (DB), katılımcı ikinci kademe büyükşehir belediyelerinin sürdürülebilir bir geleceği planlamalarına ve bunun için yatırım yapmalarına yönelik bir destek mekanizması oluşturmak amacıyla Sürdürülebilir Şehirler Projesini tasarlamıştır. Sürdürülebilir Şehirler Projesi, bu amacı desteklemek için, gelişmekte olan şehirlerin belediyelerin finansal açıdan sağlam yatırımlarını belirlemeleri, hazırlamaları ve finanse etmeleri ve şehir planlama kapasitelerini geliştirmeleri için bir destek sistemi oluşturacaktır. Proje yoluyla gerçekleştirilen yatırımlar hem Türkiye Cumhuriyeti’nin çevre düzenlemelerine, hem de Dünya Bankası’nın Koruma Önlemleri Politikalarına uyacaktır.

² <https://www.ilbank.gov.tr/sayfa/surdurulebilir-sehirler-projesi-ii-ek-finansman>

İşbu ÇSYP kapsamında, sözleşme paketlerinde yerine getirilmesi planlanan iş kalemleri, uygulanacak metodolojiler ve çalışma bölgeleri hakkında bilgi verilmiş olup hem inşaat hem de işletme aşamalarında oluşabilecek sosyal ve çevresel etkiler belirlenmiştir. Sözleşme paketlerinin tüm aşamalarında oluşabilecek etkiler açıklanmış, olumsuz etkilerin önlenmesi ve/veya en aza indirilmesi için önlemler oluşturulmuştur. Bu ÇSYP kapsamında tariflenen etkilerin önlenmesi ve en aza indirilmesi amacıyla, sorumlu proje paydaşları belirtilmiş, projenin yürütülmesi sırasında ÇSYP’de belirlenen etkilerin izlenmesi ve kontrol altında tutulması amaçlanmıştır.

Sahada yapılan düzenlemeler ve önlemler ile karşılaşılan durumlar, inşaat aşaması boyunca yüklenici tarafından aylık olarak hazırlanacak Çevresel ve Sosyal İzleme Raporu’nda (ÇSİR) Proje Sahibi olan Belediye’ye sunulacaktır. Bu izleme raporları, sahada yürütülecek çalışmalar da göz önünde bulundurularak, Proje Sahibi tarafından incelenecek ve üç aylık periyotlarda İdareye (İLBANK) sunulacaktır. Sonrasında İLBANK, kontrol danışmanının çevresel ve sosyal ekibi tarafından hazırlanan raporlar vasıtasıyla Proje Sahibi’nden edinilecek bilgiler ile birlikte kendi denetim ve izlemesini gerçekleştirecektir. Akabinde İLBANK, bu ÇSİR’leri derleyerek, Proje Durum Raporları ile birlikte, yılda iki kere Dünya Bankası’na sunacaktır. İşletme aşamasında ise sosyal ve çevresel etkiler ile karşılaşılmaması durumunda, bu etkiler değerlendirilecek ve Dünya Bankası ile İLBANK’a altı aylık periyotlarda sunulacaktır.

Ayrıca, bu ÇSYP’nin İLBANK ve DB tarafından onaylanan nihai hali, bir halkı bilgilendirme toplantısı yapılarak yöre halkı ile paylaşılacak ve ardından tüm paydaşlardan gelen girdiler/geri bildirimler ile nihai hale getirilecektir. Bu nedenle, istişarelerin herhangi bir dokümanda değişiklik/güncellemeye neden olması durumunda, ÇSYP ve PKP güncellenmeli ve ardından nihai hale getirilmelidir.

1.2 Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı’nın Gözden Geçirilmesi

ÇSYP, sorumlu tarafların organizasyonunda, süreçte veya yönetmelik gerekliliklerinde meydana gelen değişiklikleri ele alacak şekilde belirli aralıklarla gözden geçirilecektir.

Proje Sahibi tarafından, detayları Şekil 2-5’te verildiği şekilde oluşturulacak olan Proje Yönetim Birimi, bu ÇSYP ve PKP’nin yürütülmesinden sorumlu olacaktır. İLBANK Uluslararası İlişkiler Dairesi Proje Yönetimi Birimi ise mevcut çevre uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) uzmanı ve sosyal uzmanları ile birlikte, Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesinin yürütülmesinin koordine edilmesinden sorumlu olacaktır. Çevre uzmanları, iş sağlığı ve güvenliği (İSG) uzmanı ve sosyal uzmanlar, Proje Sahibi’ne DB koruma önlemleri gereklilikleri konusunda rehberlik sağlayacak, ÇSYP’nin uygulanması hususunda danışmanlık hizmeti sunacak ve ÇSYP ve PKP’nin uygulamaya konmasını izleyecek ve tüm bunları, etki altındaki grupların görüşleri ve onlar için geliştirilen şikâyet mekanizmasını dikkate alarak gerçekleştirecektir.

Tüm gözden geçirme faaliyetlerinden sonra Proje Sahibi, güncel bilgilerin Proje'nin tüm sorumlu taraflarına ve çalışanlarına iletebileceği şekilde, ÇSYP'de gerekli tüm değişiklikleri yapmak için Proje Yönetim Birimi ile koordinasyon sağlayacaktır.

1.3 Eğitim

Proje Sahibi, ÇSYP çerçevesindeki beklentileri ve taahhütleri konu alan bir eğitim ve farkındalık programı uygulayacaktır. Bu eğitim ve farkındalık programı, projeye ilişkin çevresel ve sosyal etkileri ve riskleri ve de olası olumsuz etkileri ile riskleri önlemek, azaltmak ve hafifletmek için uygulanan ilgili önlemleri kapsayacaktır. 2U1K, mevcut sözleşmesindeki iş kapsamına uygun olarak, bu eğitime yönelik bir atölye çalışmasını Proje Sahibi ile birlikte organize edecektir. Asgari bir gereklilik olarak söz konusu program, ÇSYP'nin uygulanmasından sorumlu çalışanlara ve yüklenicilere yönelik bir eğitim olarak uygulanacaktır. Eğitimler, inşaat süreci başlamadan önce çalışanlar ve yükleniciler için Proje Sahibi tarafından düzenlenecektir. Eğitimlerin süresi en fazla iki gün olacak ve yılda iki kere organize edilecektir. ÇSYP'nin uygulanmasındaki başarı düzeyini temsil eden ÇSİR'lere bağlı olarak, ÇSYP uygulamasının istenilen düzeyde olmaması veya başarısız olması durumunda, istenen hedefe ulaşmak için daha ileri eğitim programlarının yapılması gerekebilecektir. Gerekli eğitimler personele işe alım öncesinde verilecek olup, verilen eğitimin sonunda bir derecelendirme ve değerlendirme yapılacaktır. Kontrol danışmanı, eğitim programının ve eğitim değerlendirmesinin uygunluğunu kontrol edecektir.

Değerlendirme sonuçlarına göre, eğitimin etkili olup olmadığı belirlendikten sonra, eğitim programı değerştirilebilecek veya eğitimler değerştirilebilecek veya gerekirse eğitim tekrarlanabilecektir. Bu, personelin yetkinliğini arttırmayı hedeflemektedir.

Eğitim programı/modülleri, aşağıda listelenen başlıklarla sınırlı olmamak üzere, birçok farklı konuyu ele alacaktır:

- ÇSYP'nin projenin faaliyetlerine ilişkin amacı,
- Yönetim planlarındaki gereklilikler ve bu plan kapsamında yapılacak izleme çalışmaları,
- Proje alanı içerisinde ve çevresinde bulunan hassas çevresel ve sosyal alıcıların anlaşılması,
- Proje faaliyetlerinden doğan olası risk ve etkiler hakkında farkındalık oluşturmak,
- Proje kapsamında oluşturulan şikayet mekanizması, süreci, prosedürleri ve hizmet standartları, şikayet mekanizması için iletişim kanalları ve çalışan hakları,
- İş sağlığı ve güvenliği, ilk yardım, acil durumlara hazırlık,
- COVID-19'a yönelik önlemler ve koruma önlemleri,
- Davranış kuralları ve kıyafet kuralları,

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

- Yerel halk ile iletişim,
- Cinsiyete dayalı şiddet, cinsel taciz, cinsel sömürü ve istismar dâhil olmak üzere davranış kuralları hakkında eğitim,
- Trafik ve yol güvenliği prensipleri ve
- Atıkların ayrıştırılması, depolanması ve çevre planlamasına yönelik eğitim.

Proje Sahibi, bu ÇSYP'nin uygulanmasından sorumlu tüm personelin tahsil, eğitim ve deneyim açısından yetkin olmasını sağlayacaktır. Tüm personele, iş kapsamlarına ve sorumluluk seviyelerine uygun çevresel ve sosyal eğitim verilecektir.

2 PROJE HAKKINDA

Proje, Eskişehir İli'nde yaşayan engelli ve otizimli bireyler için yatılı rehabilitasyon ve gündüz bakım hizmeti sağlayacak şekilde geliştirilmiştir. Rehabilitasyon merkezi Odunpazarı İlçesi, Çankaya Mahallesi, Şahin Tepesi Mevkii'nde inşa edilecek olup, Proje Sahibi Odunpazarı Belediyesi'dir.

DB OP 4.01'e göre projeler, çevre üzerindeki potansiyel etkilerinin şiddetine bağlı olarak, A, B veya C kategorilerinde sınıflandırılmaktadır. Proje, Kategori B olarak belirlenmiş olup, bu kategorideki projelerden kaynaklanabilecek çevresel ve/veya sosyal etkiler, tipik olarak sahaya özgüdür ve/veya etkiler kolaylıkla tanımlanabilmekte ve önlenabilmektedir. Buna göre, proje için bir Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (ÇSYP) ve Paydaş Katılım Planı (PKP) hazırlanmış olup, amaç, projenin çevresel ve sosyal etkilerinin önlenmesi, azaltılması ve hafifletilmesi ve sürece proje paydaşlarının katılımının planlanmasıdır. ÇSYP ve PKP'nin yanı sıra, proje için ayrıca bir Proje Tanımlama Dokümanı da hazırlanmıştır.

Ayrıca, Türk ÇED Yönetmeliği'ne göre proje, kapsam dışı olarak değerlendirilmiş olup, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü'nden alınan ÇED muafiyeti yazısı Ek-B'de sunulmaktadır. Proje alanı Proje Sahibi'nin mülkiyetinde olup, buna bağlı olarak, proje kapsamında herhangi bir arazi edinimine gerek duyulmamaktadır.

Proje, Çankaya Mahallesi, Şahin Tepesi Mevkii, Parsel No. 24806, Blok No. 1'de 1.898,63 m² alanda inşa edilecektir. Etki alanı, proje alanı ve yakın çevresi (200 m) olarak belirlenmiştir. Özellikle projenin çevresel etkileri, saha ile sınırlıdır ve bu etkiler inşaat aşamasında sınırlı bir süre için etkin olacaktır. Proje alanı incelenmiş olup, proje etki alanında herhangi bir tarihi ve kültürel açıdan önemli varlık veya bulguya rastlanmamıştır. Proje için malzeme arıyet ocağı/taş ocağına ihtiyaç duyulmamaktadır. Proje kapsamında inşaat faaliyetleri şehir merkezine yakın bir mahallede yapılacağından, Proje Alanında çalışanlar için herhangi bir konaklama tesisi kurulmayacağı öngörülmektedir. Ancak projede çalışacakların dinlenmesi, yemek yemesi ve ayrıca sıhhi tesisler için proje sahasına konteynerler konulabilir. Bu konteynerler, Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD)³ tarafından hazırlanan ve Dünya Bankası tarafından onaylanan işçi barınma standartlarını karşılayacaktır.

İhalenin Şubat 2023-Haziran 2023, inşaat döneminin ise Temmuz 2023-Nisan 2025 arasında gerçekleştirilmesi beklenmektedir. Projenin 50 yıl süresince halka hizmet edeceği düşünülmektedir.

³ <https://documents1.worldbank.org/curated/en/604561468170043490/pdf/602530WP0worke10Box358316B01PUBLIC1.pdf>

2.1 Projenin Yeri

Proje, Eskişehir İli, Odunpazarı İlçesi, Çankaya Mahallesi, Şahin Tepesi Mevkii'nde yer almaktadır. Odunpazarı İlçesi'nde, her biri mahalle olan, toplam 85 yerleşim yeri bulunmaktadır olup, bu mahalleler proje kapsamında yer almaktadır.

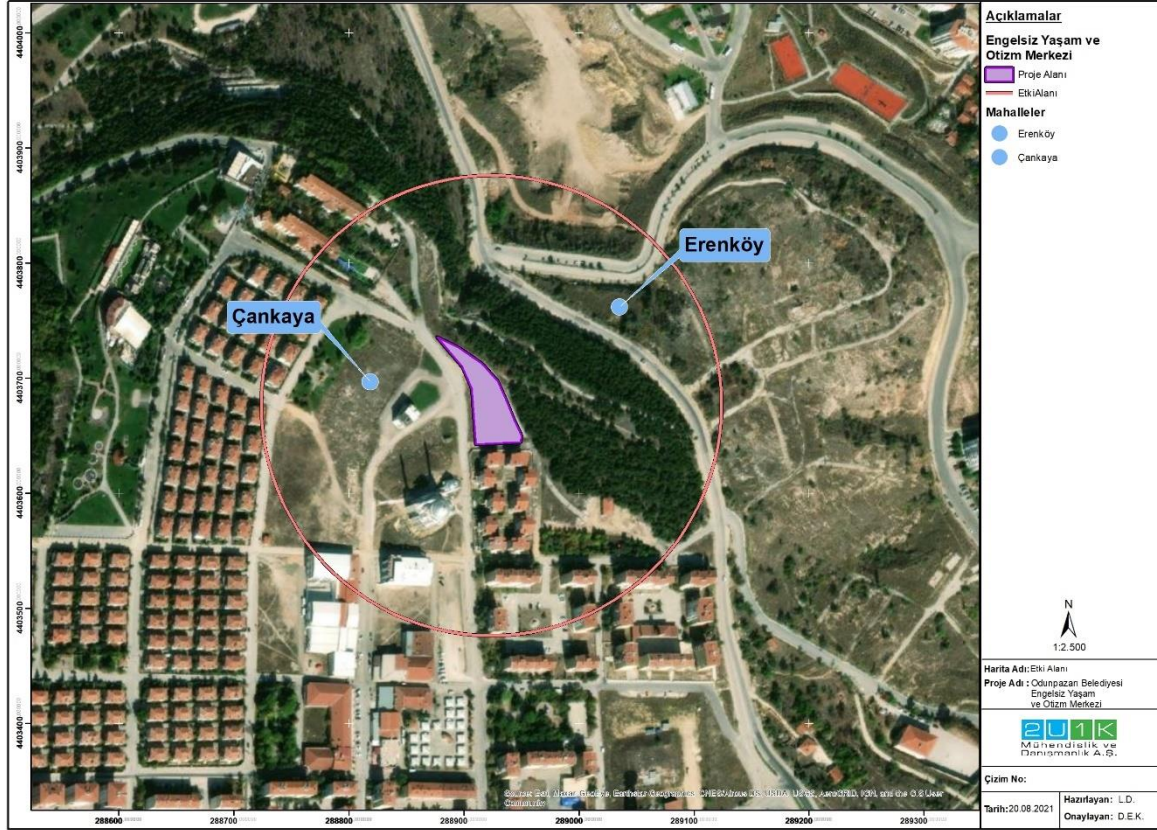
Odunpazarı İlçesi, Eskişehir İli'nin batı sınırında bulunmaktadır ve doğuda Alpu İlçesi, güneyde Seyitgazi İlçesi, güneydoğuda Mahmudiye İlçesi ve batıda Tepebaşı İlçesi ile çevrilidir. Proje Alanı konum haritası Şekil 2-1'de sunulmaktadır.

Şekil 2-1. Proje Alanı Konum Haritası

Proje alanı 20 yıldan fazla bir süredir belediyenin mülkiyetinde bulunmakta olup (bkz. Ek-A), buna bağlı olarak, proje için herhangi bir arazi edinimine gerek duyulmamaktadır. Benzer şekilde, Proje herhangi bir ekonomik / fiziksel yerinden edilmeye neden olmayacaktır.

Proje'nin inşaat aşamasında gerçekleştirilecek çevresel, sosyal ve toplum sağlığı ve güvenliği etkileri dikkate alınarak projenin etki alanı, uzman görüşleri doğrultusunda 200 m olarak belirlenmiştir ve bu bağlamda, inşaat aşaması için etki alanında kalan yerleşimler, Çankaya ve Erenköy Mahalleleridir; işletme aşamasında ise Proje tüm şehre hizmet verecektir. Projenin bulduru haritası Şekil 2-2'de sunulmaktadır.

Şekil 2-2. Proje Lokasyonu ve Etki Alanı

2.2 Proje'nin Amacı

Proje engelli ve otizmlili bireylere hizmet vermek üzere hayata geçirilecektir. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) verdiği engelli tanımı, psikolojik, fizyolojik veya anatomik yapı veya işlevlerinde herhangi bir eksiklik ya da anormallik olan; özürüllük sonucu oluşan ve normal bir insanın başarı ile sonuçlandırabileceği herhangi bir aktiviteyi gerçekleştirmede ortaya çıkan bir eksiklik ya da sınırlamaya sahip; (yaşa, cinsiyete, sosyal ve kültürel etkenlere bağlı olarak), özürüllük ve sakatlık sonucu oluşan, bir birey için normal olan bir işlevi yerine getiremeyen, tamamlayamayan ya da eksik yapan bir bireyi ifade etmektedir (Dünya Engelliler Vakfı, 2014).

Ayrıca otizm olarak da bilinen, Otizm Spektrum Bozukluğunu (OSB) tanımlamak için, 07.07.2018 tarihli ve 30471 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nde kullanılan "otizmi olan birey" tanımı kullanılmıştır. Yönetmelikte otizmi olan birey, sosyal etkileşim, sözel ve sözel olmayan iletişim, ilgi ve etkinliklerdeki sınırlılıkları nedeniyle yoğun özel eğitim ve destek eğitim hizmetine ihtiyacı olan birey olarak tanımlanmıştır (T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2016).

Proje, Eskişehir İli'nde ikamet etmekte olan engelli bireyler için yatılı rehabilitasyon ve gündüz bakım hizmeti sağlayacak şekilde geliştirilmiştir. Engelli bireylerin ve ailelerinin rehabilitasyon

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

sürecini kapsayacak proje, atölyeler, sağlık destek hizmetleri, kişisel bakım ve psiko-sosyal destek hizmetlerinin yanı sıra, yatılı ve gündüz bakım hizmetlerini de içerecektir.

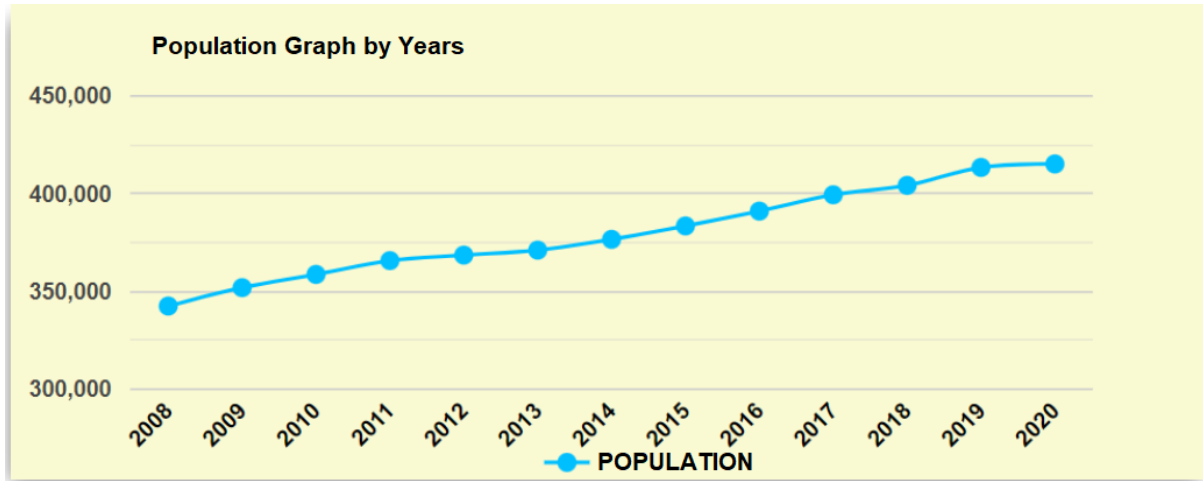
Proje, Eskişehir İli'nde ikamet etmekte olan engelli bireyler için yatılı rehabilitasyon ve gündüz bakım hizmeti sağlayacak şekilde geliştirilmiştir. Projenin hizmet kapasitesi, 40 kişi olarak belirlenmiştir. Engelli bireylerin ve ailelerinin rehabilitasyon süreci için tasarlanan proje, atölyeler, sağlık destek hizmetleri, kişisel bakım ve psiko-sosyal destek hizmetlerinin yanı sıra, yatılı ve gündüz bakım hizmetleri de sunacaktır. Projenin hayata geçirilmesi ile beraber, Özel Gereksinim Raporu olan bireylere öncelik verilecek olup, söz konusu hizmetler, Eskişehir'de yaşayan 12 yaş ve üzeri engelli şahıslara sunulacaktır.

Aileler, engelli aile üyelerini bir gün süreyle ve/veya yatılı olarak rehabilitasyon merkezine bırakma imkânına sahip olacaktır ve yatılı kalış süresi azami bir hafta olarak planlanmaktadır. Proje kapsamında atölye hizmetlerinin ücretsiz verilmesi planlanmakta olup, konaklama, bakım ve ısınma gibi hizmetler ise Proje Sahibi tarafından belirlenecek asgari ücret üzerinden ücretlendirilecektir.

2.3 Proje'nin İhtiyaç Analizi ve Hedefleri

Nüfus ve Konut Araştırması sonuçlarına göre, en az bir engeli olan vatandaşların (3 yaş ve üzeri) nüfusunun Türkiye nüfusuna oranı %6,9'dur (4.876.000 kişi). Cinsiyete göre dağılıma bakıldığında bu oran erkeklerde %5,9, kadınlarda ise %7,9'dur (Türkiye Cumhuriyeti Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, 2021).

Odunpazarı İlçesi'nin nüfus artış oranı geçen seneye kıyasla %0,43 olarak bildirilmiştir ve nüfus artışı grafiği Şekil 2-3'te verilmiştir (TÜİK, 2020).

Şekil 2-3. Yıllara göre Odunpazarı Belediyesi'nin Nüfus Grafiği (TÜİK, 2020)

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

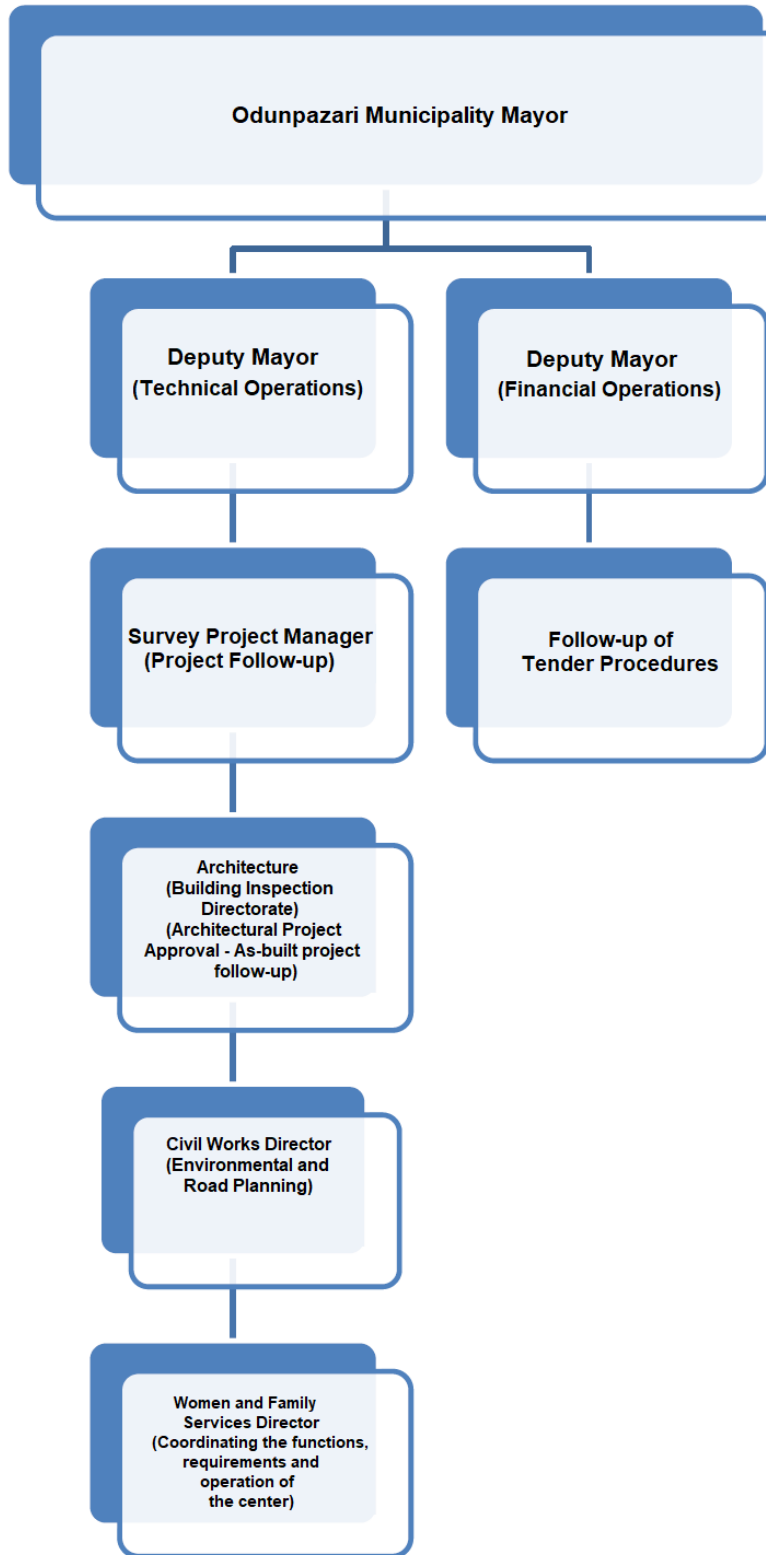
26 Temmuz 2021 tarihinde 2U1K Çevresel ve Sosyal Uzmanları Proje Alanını görmek ve proje hakkında detaylı bilgi toplamak amacıyla saha ziyareti gerçekleştirmişlerdir. Odunpazarı Belediye Başkan Yardımcısının saha ziyareti sırasında verdiği bilgiye göre, Eskişehir İli, engellilere yönelik birçok uygulamanın olması ve bu konuda aktif rol oynayan çok sayıda Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK) bulunması nedeniyle engelli bireyler ve aileleri tarafından yoğun bir şekilde tercih edilen bir şehirdir. Projenin amacı, Proje Sahibi'nin çevresel, finansal / ekonomik ve sosyal sürdürülebilirliğini kademeli olarak geliştirmek ve nüfusla birlikte artan engelli bireylerin ve ailelerinin ihtiyaçlarını karşılamaktır. Özel gereksinime ihtiyaç duyan bireylerin bağımsız yaşama uyum sağlamaları ve sosyal yaşama katılmaları için projenin uygulanması önem arz etmektedir.

2.4 Proje Sahibinin Yapısı ve Organizasyon Şeması

Proje, Odunpazarı Belediye Başkanı'nın koordinasyonunda, Belediye Başkan Yardımcısı (mali operasyonlar), Belediye Başkan Yardımcısı (teknik operasyonlar), Etüt ve Proje Direktörü, Mimar, İnşaat İşleri Müdürü ve Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü tarafından yürütölmektedir. Projenin organizasyon yönetimi Şekil 2-4'te sunulmuştur.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

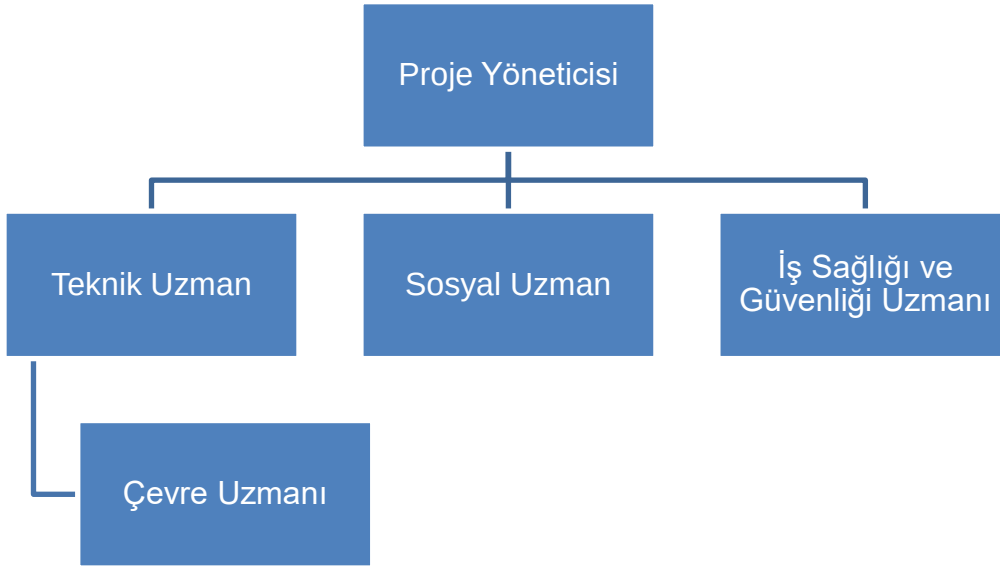

Şekil 2-4. Odunpazari Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi'ne ait Organizasyon Şeması

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Proje Sahibi, ilgili üçüncü taraflarla işbirliği içinde, ÇSYP ve PKP'nin uygulanması için rolleri, sorumlulukları ve yetkiyi tanımlayan ve Şekil 2-5'te örnek olarak belirtilen Projeye özgü bir yapıyı gerektiği gibi oluşturacak, sürdürecektir ve güçlendirecektir. Yönetim temsilcileri de dâhil olmak üzere, açık sorumluluk ve yetki sınırları olan özel personeller projeye atanmalıdır. Proje'ye özgü olarak oluşturulacak organizasyon yapısı içerisinde Proje'nin koordinasyon ve yönetimini sağlayan yöneticiler, Proje'nin inşaat ve işletme aşamasında görev alacak teknik ve finansal uzmanlar, en az bir Sosyal Uzman, en az bir Çevre Uzmanı ve İş Sağlığı ve Güvenliği Uzmanı (İSG) yer alacaktır. Temel çevresel ve sosyal sorumluluklar iyi tanımlanmalı ve ilgili personele ve Proje Organizasyon Birimi'nin kalanına iletilmelidir. Personel ayrıca, ÇSYP kapsamında gerekli olan belirli önlemleri ve eylemleri yetkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirmek için yeterli bilgi, beceri ve deneyime sahip olmalıdır.

Şekil 2-5. Proje Organizasyon Birimi'nin Organizasyon Şeması

2.4.1 Projenin Organizasyon Yapısı

Projenin yapımı, Proje Sahibi tarafından düzenlenecek ve İLBANK tarafından denetlenecek ihale süreci ile yükleniciye verilecektir.

Denetim Danışmanı, proje kapsamında uygunsuzlukların tespiti, Proje Sahibine bildirilmesi ve düzeltici faaliyetlerin izlenmesinden sorumlu olup, Proje Sahibi tarafından açılacak ihale ile seçilecektir. Bu ihale, DB Satın Alma Yönetmeliği'ne uygun olarak yapılacak ve kamu ihalelerinden yasaklanan firmalar ihale sürecine dâhil edilmeyecektir. İhale sonucu İLBANK tarafından onaylanacaktır.

Denetimler sırasında tespit edilen her bir uygunsuzluk, durumun ciddiyetine göre uyarlanmış bir süreç tarafından yönetilecektir. Uygunsuzluklar, ÇSYP dokümantasyonunun sözleşme

gerekliliklerinden sapması olarak nitelendirilecektir. Uygunsuzluklar aşağıda verildiği üzere 4 kategoriye ayrılmaktadır:

Minör uygunsuzluklar için gözlem bildirimi: Uygunsuzluğun Yüklenici Temsilcisine bildirimi, Denetim Danışmanı tarafından hazırlanan imzalı bir gözlem bildirimi ile yapılacaktır. Gözlem bildirimlerinin çoğalması veya düzeltici faaliyetlerin hayata geçirilmemesi, uygunsuzluğun ciddiyetinin Seviye 1'e yükseltilmesine neden olabilmektedir.

Seviye 1 uygunsuzluklar: Bu uygunsuzluklar, sağlık, çevre, toplum veya güvenlik için büyük bir acil risk oluşturmeyen uygunsuzluklardır. Uygunsuzluğun, 5 gün içinde düzeltilmesi için yükleniciye bir rapor gönderilecektir. Yüklenici, uygunsuzluğun nasıl giderildiğini açıklayan bir raporu, Denetim Danışmanına teslim edecektir. Düzeltici faaliyetin etkinliğinin incelenmesi ve olumlu olarak değerlendirilmesine ek olarak, Denetim Danışmanı uygunsuzluk için bir kapatma raporu imzalayacaktır. Seviye 1 uygunsuzluğun bir (1) ay içinde giderilmediği durumlarda, uygunsuzluğun ciddiyeti Seviye 2'ye yükseltilecektir.

Seviye 2 uygunsuzluklar: Bu uygunsuzluklar, sağlık ve/veya çevre, toplum veya güvenlik için önemli sonuçlar doğurabilecek bir riski temsil eden tüm uygunsuzlukları ifade etmektedir. Seviye 1 uygunsuzlukları yöneten prosedür aynen bu seviye için de uygulanmaktadır. Yüklenici tarafından 3 gün içinde düzeltici faaliyete geçilecektir. Yüklenici, alınan düzeltici faaliyetleri açıklayan bir rapor hazırlayacaktır. 1 ay içinde çözülmeyen kalan tüm Seviye 2 uygunsuzluklar Seviye 3'e yükseltilecektir.

Seviye 3 uygunsuzluklar: Bu uygunsuzluklar, sağlığa veya çevreye zarar veren veya güvenlik için yüksek tehlike oluşturan veya yüksek sosyal risk oluşturan tüm uygunsuzlukları ifade etmektedir. Yüklenici ve proje kapsamında oluşturulacak Proje Yönetim Biriminin en üst kademeleri derhal bilgilendirilecek ve yükleniciye olayı kontrol altına alması için 24 saat süre tanınacaktır. Seviye 3 uygunsuzluk, uygunsuzluk giderilene kadar ara ödemelerde kademeli bir azaltılmaya yol açmaktadır. Seviye 3 uygunsuzluğun giderilmesi ile birlikte, kesinti(ler) ödeme için bir sonraki Ara Ödemeye dâhil edilecektir. Kesintiler veya askıya alınan ödeme tutarları için herhangi faiz ödenmeyecektir. Duruma bağlı olarak, Denetim Danışmanı uygunsuzluk giderilene kadar çalışmayı durdurmaya karar verebilecektir.

Projenin organizasyon yönetimi Tablo 2-1'de sunulmaktadır.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Tablo 2-1. Proje'nin Organizasyon Yönetimi

Sorumlu Taraf	Görev Tanımı
Proje Sahibi	- Proje Sahibi (Odunpazarı Belediyesi) bu Projenin uygulayıcı ve aynı zamanda faydalanıcı kuruluşudur. - Proje Sahibi, yüklenicinin denetimi sırasında ve projelerin teknik ve mali fizibilitelerinin hazırlanmasında, teknik destek ve veri desteği vermekle sorumludur. - Uygulama esnasında ihale dokümanlarının hazırlanmasından, ihalelerin Kamu İhale Kurumu mevzuatına ve DB yasal gerekliliklerine uygun olarak yapılmasından, Yapım Sözleşmesinin takibinden ve inşaat kontrollüğü için İLBANK ile iş birliği içerisinde çalışmaktan Proje Sahibi sorumludur. - Proje Sahibi, sözleşme paketlerinin hem teknik hem idari ilerlemesini, hem de ÇSYP ve PKP'de belirtilen hususların sahadaki uygulamalarını, proje organizasyon şemasına dahil edilecek Çevre, Sosyal ve İSG uzmanları (en az bir adet Sosyal Uzman, Çevre Uzmanı ve İSG Uzmanı) ile birlikte kontrol edecektir. - Saha kontrollerinin yanı sıra, aylık olarak yüklenici tarafından sunulacak Çevresel ve Sosyal İzleme Raporlarını inceleyecek ve inceleme sonrasında, bu raporları üç ayda bir İLBANK'a iletecektir. İLBANK ise bu raporları derledikten sonra, her 6 ayda bir DB'ye sunacaktır.
Denetim Danışmanı	Proje Sahibi, yüklenicinin faaliyetlerini günlük olarak denetlemek için çeşitli uzmanlıklara sahip bir Denetim Danışmanı atayacaktır. DB OP'leri hakkında ve ayrıca DB gereksinimlerine uygun olarak halkın katılımı ve duyuru gereksinimleri ve proje belgeleri için Proje Sahibine verilecek olan rehberlik hizmetinin yanı sıra, Denetim Danışmanı aşağıda belirtilen personeli de atayacaktır. Denetleyici Sözleşme Yöneticisi, yükleniciyi ÇSYP'de verilen tavsiye ve gerekliliklerin yerine getirildiğinden emin olmak için denetlemekten sorumlu olacaktır. Yüklenici tarafından üstlenilen süreçleri ve faaliyetleri sürekli olarak izlemekten ve herhangi bir uygunsuzluk için yüklenici tarafından alınacak önlemleri belirlemekten sorumlu olacaktır. Bu, proje alanlarının veya şantiyelerin periyodik denetimlerini, teftişlerini ve/veya yerinde kontrollerini ve/veya yükleniciler tarafından derlenen kayıt ve raporların incelenmesini içermektedir. Çevre Uzmanı, ÇSYP'de sunulan tüm çevresel ve biyolojik çeşitlilik önlemlerinin uygulanmasını denetlemekten ve Proje Sahibine düzenli olarak rapor vermekten sorumlu olacaktır. Çevre Uzmanının ilgili disiplinlerde bir üniversite veya benzeri bir kurumdan mezun olması (yüksek lisans bir avantaj olacaktır) ve iyi derecede İngilizce ve Türkçe (yazılı ve sözlü) bilmesi beklenmektedir. İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) Uzmanı, proje faaliyetleri boyunca sağlık ve güvenlik önlemlerinin denetiminden sorumlu olacaktır. İSG Uzmanı, örneğin Ulusal Genel İSG Sertifikası veya eşdeğeri gibi tanınmış uluslararası güvenlik yeterliliğini gösterir bir sertifikaya sahip olmalıdır. İlgili disiplininde bir üniversite veya benzeri bir kurumdan mezun olmak bir avantaj olacaktır. Sosyal/İnsan Kaynakları Uzmanı, ÇSYP'de verilen toplum sağlığı ve güvenliği ile sosyal önlemlerin uygulanmasının yanı sıra PKP'nin uygulanmasını denetlemekten ve Proje Sahibine düzenli olarak rapor vermekten sorumlu olacaktır. Uzmanın, ilgili disiplinlerde bir üniversite veya benzeri bir kurumdan mezun olması (yüksek lisans bir avantaj olacaktır) ve iyi derecede İngilizce ve Türkçe (yazılı ve sözlü) bilmesi beklenmektedir. Uzman, düzenli olarak Proje Sahibine rapor vermekten sorumludur.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sorumlu Taraf	Görev Tanımı
Yüklenici	- ÇSYP kapsamında yer alan sözleşme paketleri altında yürütülecek olan inşaat işleri, yüklenici firmalar tarafından gerçekleştirilecektir. - Yükleniciler, ÇSYP'de belirtilen sorumluluklara uymakla yükümlüdür. ÇSYP'nin uygulanması ile ilgili hususlar, ihale teklifi hazırlanması aşamasında yüklenici firma tarafından incelenecek ve teklifler İdare tarafından hazırlanmış olan ÇSYP dikkate alınarak verilecektir. - ÇSYP, projenin inşaat aşamasında yürütülecek faaliyetlerden kaynaklanması muhtemel olumsuz etkileri ve bu etkilerin en aza indirilebilmesi için alınacak önlemleri ve bu önlemlerin uygulama koşullarını anlatan izleme tabloları içermektedir. bu tablo kapsamında yer alan bütün hususlara ve taahhütlere uymakla yükümlüdür. İlave olarak, söz konusu tablolar, yukarıda belirtilen kalemlerden sorumlu olan kurum ve kuruluşları (proje paydaşları) da kapsamaktadır. - İnşaat aşamasında yüklenici, projede görev alacak personellere çevre, iş ve işçi sağlığı ve güvenliği, halk sağlığı ve güvenliği, sosyal bilinci oluşturmak amacıyla, ÇSYP kapsamındaki önlemleri de içeren eğitim verecektir. - ÇSYP'nin bir parçası olarak, inşaat aşaması için belirlenen önlemlerin uygulanması, proje organizasyon şemasında yer alan Çevre, Sosyal ve İş ve İşçi Sağlığı ve Güvenliği uzmanları (en az bir adet Sosyal Uzman, Çevre Uzmanı ve İSG Uzmanı) tarafından koordine edilecektir. Söz konusu uzmanlar, ÇSYP doğrultusunda, çevresel ve sosyal etkilerin ortadan kaldırılması/minimize edilmesi için gerekli olan eylemlerin ve de izleme planlarının uygulamaya konmasından sorumlu olacaklardır. - Çevre, sosyal ve iş gücü ile ilgili hususlar veya kaza veya zaman kaybı gibi beklenmedik durumlarda, Yüklenici Proje Sahibini derhal bilgilendirecek, Proje Sahibi ise üç iş günü içinde İLBANK ve DB'yi bilgilendirecektir. Olayın temel nedenlerine ve gerçekleştirilecek düzeltici faaliyetlere ilişkin bir rapor, 30 gün içinde İLBANK ve DB'ye sunulacaktır.
Dünya Bankası ve İLBANK	- İnşaat ve işletme aşamasında, İLBANK ve DB, ÇSYP'de belirtilen hükümlere uygunluğu ile ilgili olarak Proje Sahibinin performansını denetleyecektir. - Bu bağlamda, yüklenici aylık ÇSİR'larını Proje Sahibi'ne sunacak, Proje Sahibi ise bu raporları üç ayda bir İLBANK'a sunacaktır. - Yapılan çalışmalar ve raporlamalarla ilgili olarak İLBANK Uluslararası İlişkiler Daire Başkanlığı, Proje Sahibi tarafından hazırlanan izleme raporları ile bilgilendirilecektir. - İLBANK ise, 6 aylık dönemlerde çevresel ve sosyal izleme raporları ile DB'yi bilgilendirecektir. Bu bilgilere ek olarak, DB belirli periyotlarla yapacağı saha denetimleri ile proje faaliyetlerini ve ilerlemeleri kontrol edilecektir. - İLBANK, halkın katılımı ve duyuru gereksinimleri ile proje dokümanlarını DB gereklilikleri uyarınca yönlendirecektir. - İLBANK, DB OP'leri konusunda Proje Sahibi'ne rehberlik edecektir.

Referans: Sürdürülebilir Şehirler Projesi - II Ek Finansman Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi

2.5 İşçi ve Çalışma Koşulları

Proje Sahibi, 10.09.2014 tarih ve 29115 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği Ek-1 veya Ek-2 kapsamında yer almamakta, çevre iznine tabi işyeri olarak da sınıflandırılmamaktadır.

Proje Sahibi inşaat aşaması için henüz bir Yüklenici ile sözleşme yapmamış olup, Proje'nin inşaat aşamasında yer alacak tüm Yüklenicilerin ÇSYP kapsamında verilen taahhüt ve standartlara uygun hareket etmesi gerekmektedir.

Proje'nin inşaat işleri Odunpazarı İlçe merkezinde gerçekleştirileceğinden, Proje kapsamında çalışanlar için herhangi bir konaklama yeri yapılmayacağı, Proje Sahibi tarafından öngörülmektedir. Ancak projede çalışacakların dinlenmesi, yemek yemesi ve de sıhhi ihtiyaçları için proje alanına konteyner konulabilmektedir. Konteynerler, Uluslararası Finans Kurumu (IFC) ve Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından hazırlanan ve Dünya Bankası tarafından onaylanan işçi barınma standartlarını karşılayacaktır⁴.

Yükleniciler, inşaat sırasında çalışacak işçilerin yerel topluluklarda herhangi bir rahatsızlığa/çatışmaya yol açmaması ve topluluk üyeleri ile etkileşimlerinin uygunsuz davranışlara/suistimallere yol açmaması amacıyla, her işçiye davranış kuralları eğitimi vermekle yükümlüdür. Proje Sahibi, Yüklenicilerin Davranış Kuralları geliştirmesini ve işe başlamadan önce tüm çalışanların bu konuda bilgilendirilmesini ve eğitim almasını sağlayacaktır. Davranış Kuralları, işe başlama aşamasında tüm işçiler tarafından imzalanacak iş sözleşmesinin bir parçası olacaktır. Davranış kuralları konusunda verilen eğitim, her 6 aylık izleme döneminde Çevresel ve Sosyal Uzmanlar tarafından kontrol edilecek ve raporlanacaktır.

2.5.1 İnşaat Aşaması

Proje, inşaat aşamasında geçici istihdam olanakları sağlayacaktır. Proje Sahibi tarafından henüz kesin bir inşaat planı geliştirilmemiş olup, inşaatın farklı aşamalarında 25-30 işçinin, aynı anda ise 10 işçinin çalışacağı öngörülmektedir. İlgili detaylar Proje Sahibinin inşaat planının belirlenmesi ile birlikte güncellenecektir.

2.5.2 İşletme Aşaması

Proje hayata geçirildiğinde engellilere ve ailelerine destek olacak eğitimciler ve sağlık personeli belediye çalışanları arasından seçilecek olup, işe alınacak personel birimleri aşağıda listelenmiştir.

- Doktor
- Hemşireler
- Tıbbi teknisyenler
- Fizyoterapi teknisyenleri
- Fizyoterapistler
- Bakım Personeli
- Acil tıp teknisyenleri
- Sağlık görevlileri
- Sosyal çalışanlar

⁴ <https://documents1.worldbank.org/curated/en/604561468170043490/pdf/602530WP0worke10Box358316B01PUBLIC1.pdf>

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

- Psikologlar
- Çocuk gelişimi uzmanları
- Özel eğitim sağlayıcıları

Alınacak personel sayısı ile ilgili detaylar Proje Sahibi tarafından henüz bildirilmemiştir ancak 12 kişi olarak tahmin edilmektedir. Detaylar belirlendikten sonra güncelleme yapılacaktır.

3 YASAL ÇERÇEVE

Bu bölümde, Proje'nin inşaat ve işletme aşamalarında, dikkate alınacak ulusal ve uluslararası gerekliliklerin özeti sunulmaktadır.

3.1 Ulusal Yasal Çerçeve

11 Ağustos 1983 tarih ve 18132 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve 29 Mayıs 2013 tarihli Resmi Gazete'de (6486 Sayılı Kanun ile) tadil edilen Çevre Kanunu, Türkiye'nin çevre mevzuatının temel yasal çerçevesini oluşturmakta ve çok sayıda yönetmelik ile desteklenmektedir. 25 Kasım 2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevresel Etki Değerlendirme Yönetmeliği'nin (ÇED Yönetmeliği) ana çerçevesini ise Çevre Kanunu'nun 10. maddesi oluşturmaktadır.

Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED); gerçekteştirilmesi planlanan projelerin çevreyi etkileyebilecek olumlu ve olumsuz etkilerin belirlenmesini, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemleri, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesini ve projelerin uygulama aşamasının izlenmesi ve kontrolü amacıyla sürdürülecek çalışmaları kapsamaktadır.

ÇED Yönetmeliği'nin amacı, ÇED süreci boyunca izlenecek idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir. Bu Yönetmelik, hangi tür projeler için ÇED Başvuru Dosyası, ÇED Raporu ve Proje Sunum Dosyasının gerekli olacağı ve bu dosyaların ele aldığı hususları, ÇED sürecinde izlenecek idari ve teknik usul ve esasları, ÇED kapsamındaki projelerin uygulama, inşaat öncesi, inşaat, işletme ve işletme sonrası aşamalarında izleme ve denetimi ile çevre yönetiminde ÇED sisteminin etkin ve yaygın olarak uygulanması ve organizasyon yapısının güçlendirilmesi için gerekli eğitim faaliyetlerini kapsamaktadır. Yönetmelik Ek-1'de ÇED Uygulanan Projeler Listesi, Ek-2'de ise Seçim Kriterlerinin Uygulanacağı Projeler Listesi yer almaktadır. Bu Yönetmeliğe tabi projeler hakkında "ÇED Olumlu", "ÇED Olumsuz", "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gereklidir Değildir" kararlarını verme yetkisi Çevre, şehircilik ve İklim Değerlişliği Bakanlığı'na aittir. Ancak Bakanlık gerekli gördüğu durumlarda "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gereklidir Değildir" kararının verilmesi konusundaki yetkisini, sınırlarını belirleyerek yetki genişliği esasına göre Valiliklere devredebilir.

Yönetmelik uyarınca Ek-1'de yer alan projeler ile Ek-2'de yer alan ve "ÇED Gereklidir" kararı verilen projeler ve de ÇED'den muaf olarak değerlendirilmesine karşın, planlanan kapasite artırımı yapılması halinde yeni kapasitesi Ek-1'deki listede verilen eşik değere eşit veya bu değerin üzerinde olan projeler için ÇED Raporu düzenlenmesi zorunludur.

ÇED kapsamında, Ek-1 listesinde yer alan projeler için, halkı yatırım hakkında bilgilendirmek, projeye ilişkin görüş ve önerilerini almak üzere, proje sahibi ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş kurum ve kuruluşların katılımı ile Bakanlıkça belirlenen tarihte ve Valilikçe belirlenen yer ve

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

saatte halkın katılımı toplantısı düzenlenir. Ek-2 listesinde yer alan projeler için halkın katılımı toplantısı düzenlenmemektedir.

Sonuç olarak, bu Projeye ait faaliyetler Türk ÇED mevzuatına göre Ek-1 ve Ek-2'de yer almamakta, dolayısı ile kapsam dışı olarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, Dünya Bankası'nın Çevresel Değerlendirme Politikası (OP 4.01) kapsamında, potansiyel etkilerin derecesine bağlı olarak A, B veya C kategorileri arasında, Proje, çevresel ve sosyal etkileri tipik olarak sahaya özgü olduğundan Kategori B olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda Kategori B projeleri için taslak ÇSYP raporu hazırlanmasını takiben projeden etkilenen gruplar, ilgili gruplar ve yerel STK'lar ile bir halk katılımı toplantısı yapılacaktır.

İl Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Müdürlüğü tarafından verilen muafiyet yazısı Ek-B'de sunulmuştur.

Tablo 3-1'de, Proje'nin inşaat ve işletme faaliyetlerinden doğabilecek olası çevresel ve sosyal etkileri azaltmaya yönelik ulusal kanun ve yönetmeliklerin özeti sunulmaktadır.

Tablo 3-1. Ulusal Çevresel, Sosyal, Hukuki ve Siyasi Çerçeve

Ulusal Çevresel, Hukuki ve Siyasi Çerçeve	
Çevresel Etki Değerlendirmesi	
Çevre Kanunu	Kanun No: 2872; Kabul Edilme Tarihi: 1983
Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği	29186 Sayılı, 25 Kasım 2014 Tarihli Resmi Gazete
Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği	29115 Sayılı, 10 Eylül 2014 Tarihli Resmi Gazete
Su	
Yeraltı Suları Hakkında Kanun	Kanun No: 167; Kabul Edilme Tarihi: 1960
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği	25687 Sayılı, 31 Aralık 2004 Tarihli Resmi Gazete
Yüzeysel Sular ve Yeraltı Sularının İzlenmesi Hakkında Yönetmelik	28910 Sayılı, 29 Aralık 2012 Tarihli Resmi Gazete
İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik	25730 Sayılı, 17 Ocak 2005 Tarihli Resmi Gazete
Hava	
Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği	26898 Sayılı, 06 Haziran 2008 Tarihli Resmi Gazete
Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü Yönetmeliği	30004 Sayılı, 11 Mart 2017 Tarihli Resmi Gazete
Toprak	
Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ve İlgili Yönetmelik	25880 Sayılı, 03 Temmuz 2005 Tarihli Resmi Gazete
Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik	27605 Sayılı, 08 Haziran 2010 Tarihli Resmi Gazete
Gürültü	
Açık Alanda Kullanılan Teçhizat Tarafından Oluşturulan Çevredeki Gürültü Emisyonu ile İlgili Yönetmelik	26392 sayılı, 30 Aralık 2006 Tarihli Resmi Gazete
Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği	27601 Sayılı, 04 Haziran 2010 Tarihli Resmi Gazete
Enerji Verimliliği	
Enerji Verimliliği Kanunu	5627 Sayılı, 2 Mayıs 2007

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Ulusal Çevresel, Hukuki ve Siyasi Çerçeve	
Atık	
Atık Yönetimi Yönetmeliği	29314 Sayılı, 02 Nisan 2015 Tarihli Resmi Gazete
Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği	28300 Sayılı, 22 Mayıs 2012 Tarihli Resmi Gazete
Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği	25406 Sayılı, 18 Mart 2004 Tarihli Resmi Gazete
Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği	30283 Sayılı, 27 Aralık 2017 Tarihli Resmi Gazete
Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği	29959 Sayılı, 25 Ocak 2017 Tarihli Resmi Gazete
Atık Pillerin ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği	25569 Sayılı, 31 Ağustos 2004 Tarihli Resmi Gazete
Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği	30985 Sayılı, 21 Aralık 2019 Tarihli Resmi Gazete
Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği	29378 Sayılı, 06 Haziran 2015 Tarihli Resmi Gazete
Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği	26357 Sayılı, 25 Kasım 2006 Tarihli Resmi Gazete
Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ	29301 Sayılı, 20 Mart 2015 Tarihli Resmi Gazete
Sıfır Atık Yönetmeliği	30829 Sayılı, 12 Temmuz 2019 Tarihli Resmi Gazete
Doğa Koruma	
Orman Kanunu	6831 Sayılı, 05 Haziran 1986 Tarihli Resmi Gazete
Ulusal Sosyal, Hukuki ve Siyasi Çerçeve	
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	
Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	Kanun No: 1593; Kabul Edilme Tarihi: 1930
Engelliler Hakkında Kanun	Kanun No: 5378; Kabul Edilme Tarihi: 2005
Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği	30471 Sayılı, 07. Ağustos 2018 Tarihli Resmi Gazete
Engelli Bireylere Yönelik Özel Bakım Merkezleri Yönetmeliği	29878 Sayılı, 04 Aralık 2016 Tarihli Resmi Gazete
Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	28762 Sayılı, 11 Eylül 2013 Tarihli Resmi Gazete
Karayolları Trafik Yönetmeliği	23053 Sayılı, 18 Ağustos 1997 Tarihli Resmi Gazete
İş ve Çalışma Koşulları	
İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	Kanun No: 6331; Kabul Edilme Tarihi: 2012
Alt İşverenlik Yönetmeliği	27010 Sayılı, 27 Eylül 2008 Tarihli Resmi Gazete
İş Kanunu (4857 Sayılı Kanun)	25134 Sayılı, 10 Haziran 2003 Tarihli Resmi Gazete
Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu	28460 Sayılı, 7 Kasım 2012 Tarihli Resmi Gazete
İlkyardım Yönetmeliği	29429 Sayılı, 29 Temmuz 2015 Tarihli Resmi Gazete
İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	28628 Sayılı, 25 Nisan 2013 Tarihli Resmi Gazete
Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	28648 Sayılı, 15 Mayıs 2013 Tarihli Resmi Gazete
Paydaş Katılımı	
Bilgi Edinme Hakkı Kanunu (4982 Sayılı Kanun)	29186 Sayılı, 25 Kasım 2014 Tarihli Resmi Gazete

3.2 Uluslararası Standartlar

Dünya Bankası, proje ve faaliyetleri, çevresel, finansal ve sosyal açıdan sağlıklı bir şekilde yürütülmesini sağlamak için Koruma Politikaları ile yönetir. Koruma Politikaları, projelerin çevresel ve sosyal olumsuz etkilerinin yanı sıra bunların azaltılması ve önlenmesini tanımlayan

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Çevresel Değerlendirmeleri ve diğer politikaları içerir. Bu politikalar, Operasyonel Politikalar (OP) ile derleme konusunda da rehberlik sağlayan “Dünya Bankası Operasyon El Kitabı”nda genişletilmiştir. Bu ÇSYP çerçevesinde aşağıda belirtilen Operasyonel Politikalar devreye girmektedir;

Çevresel Değerlendirme Politikası (OP 4.01)

Bu politikanın amacı;

- Banka finansmanı için önerilen projelerin çevresel ve sosyal açıdan sağlıklı ve sürdürülebilir olmasını sağlamak,
- Karar vericileri, çevresel ve sosyal risklerin yapısı hakkında bilgilendirmek,
- Karar verme sürecinde şeffaflığı ve karar vericilerin katılımını arttırmaktır.

Dünya Bankası’nın Çevresel Değerlendirme ile ilgili İşletim Politikası (O.P. 4.01) kapsamında, projeler çevre üzerindeki olası etkilerinin derecesine göre A, B veya C kategorileri altında sınıflandırılır:

Kategori A projeler: Potansiyel olarak gelecekte önemli olumsuz çevresel ve/veya sosyal etkiler ve sorunlara yol açabilecek ve sınıflandırma zamanında kolaylıkla tespit edilemeyen etkilere sahip projeler.

Kategori B projeler: Çevresel ve/veya sosyal etkileri projenin yerine özgü olan, Kategori A projelerine göre daha az olumsuz ve/veya kolayca saptanabilir ve önlenabilir etkileri olan projeler.

Kategori C projeler: Minimum veya hiç çevresel ve sosyal etkisi olmayan projeler.

FA projeleri: Finansal aracılık faaliyetleri.

Bu Proje kapsamında tanımlanan ve genel çerçevesi çizilen yatırımlar için ve Dünya Bankası’nın Operasyonel Politikalarına (OP) istinaden Proje Sahibi tarafından Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı oluşturulması gerekmektedir.

ÇSYP’nin hazırlanması sırasında, projenin kapsamı ve bölgenin coğrafi, doğal ve demografik yapısı dikkate alınarak, yukarıda listelenen operasyonel politikalar belirlenmiştir. Değerlendirme sonucunda proje kategorisi B olarak değerlendirilmiştir.

Doğal Yaşam Alanları (OP 4.04);

- Proje alanı doğal olmayan ve halihazırda değiştirilmiş olduğundan, proje kapsamındaki inşaat çalışmaları kritik veya kritik olmayan doğal yaşam alanlarını etkilemeyecektir.
- Kabul edilen bir kritik doğal yaşam alanı veya ekosistem üzerinde önemli bir etkisi olan alt projeler, OP 4.01 kapsamında finanse edilemez olarak değerlendirilecektir ve ÇED

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

çalışmasında ele alınacak temel husus alt projenin yer ve kapsam bakımından alternatiflerinin tespiti olacaktır.

- Alt projenin doğal yaşam alanları üzerindeki olası etkisi önemli düzeyde ise veya etki kritik doğal yaşam alanları üzerinde ise, ilk öncelik yeni bir alan belirleyerek sorunu çözmek olacaktır. Bunun mümkün olmaması halinde, ilgili durum için uygun etki azaltma önlemleri kabul edilecektir.

Fiziksel Kültürel Kaynaklar (OP 4.11);

- Mevcut durum çalışmalarının ilk aşaması olarak, literatür çalışmaları ve yüzeysel çalışmalar yapılır.
- Bu çalışmalara dayalı olarak, bu kaynaklar üzerindeki potansiyel etkiler ve ilgili etki azaltma önlemleri, Çevresel Değerlendirme (ÇD) / Çevresel ve Sosyal Etki Değerlendirme (ÇSED) kapsamında değerlendirilir. Ancak, fiziksel kültürel kaynakların nitelikleri gereği, gömülü varlıklar (örneğin mezarlar veya höyükler) başlangıç durumu çalışmaları sırasında tespit edilemeyebilirler.
- Buradaki temel husus iki boyutludur:
 - inşaat sırasında “rastlantı ile bulunan eserlerin” tespiti, ve
 - projenin bilinen kültürel değerler üzerindeki potansiyel etkisi.

Gönülsüz Yeniden Yerleşim (OP 4.12);

- Gönülsüz yeniden yerleşim, uygun önlemler dikkatli bir şekilde planlanmadığı ve uygulanmadığı sürece ciddi uzun vadeli zorluklara, yoksullaşmaya ve çevresel hasara neden olabilir.
- Bu nedenlerle, Banka'nın gönülsüz yeniden yerleşime ilişkin politikasının genel amaçları aşağıdaki gibidir:
 - Mümkün olduğunda gönülsüz yeniden yerleşimden kaçınılmalı veya tüm uygulanabilir alternatif proje tasarımları araştırılarak en aza indirilmelidir.
 - Yeniden yerleşimden kaçınmanın mümkün olmadığı durumlarda, yeniden yerleşim faaliyetleri sürdürülebilir kalkınma programları olarak tasarlanmalı ve yürütülmeli, proje nedeniyle yerinden edilen kişilerin proje faydalarından pay almalarını sağlamak için yeterli yatırım kaynakları sağlanmalıdır. Yerinden edilmiş kişilere anlamlı bir şekilde danışılmalı ve yeniden yerleşim programlarının planlanması ve uygulanmasına katılma fırsatlarına sahip olmalıdır.

Proje, Gönülsüz Yeniden Yerleşim Politikasına göre değerlendirilmiştir ve Proje kapsamında arazi edimi gerekmemektedir.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Proje kapsamında Dünya Bankası Grubu'nun (DBG) Çevre, Sağlık ve Güvenlik (ÇSG) Yönergelerine uygulanması gerekmektedir. Bu nedenle, proje kapsamında ÇSG Yönergelerinin ilgili gerekliliklerine uyulacaktır. Ulusal gerekliliklerin ÇSG Rehberinde sunulan seviye ve önlemlerden farklı olduğu durumlarda, daha katı olanı uygulanacaktır.

Türkiye'nin, aşağıda listelenen anlaşmalar da dâhil olmak üzere, birçok uluslararası anlaşmaya taraftır:

- Kalıcı Organik Kirleticilere İlişkin Stokholm Sözleşmesi,
- Uzun Menzilli Sınırlarötesi Hava Kirlenmesi Sözleşmesi (CRLTAP),
- Bazı Tehlikeli Kimyasallar ve Pestisitlerin Uluslararası Ticaretinde Ön Bildirimli Kabul Usulüne Dair Rotterdam Sözleşmesi,
- Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Bazel Sözleşmesi,
- BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesine Yönelik Kyoto Protokolü,
- Ozon Tabakasını İncelten Maddelere Dair Montreal Protokolü,
- Akdeniz'in Deniz Ortamı ve Kıyı Bölgesinin Korunması için Barselona Sözleşmesi,
- Ozon Tabakasının Korunmasına Dair Viyana Sözleşmesi,
- Antarktika Sözleşmesi Çevre Koruma Protokolü,
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmeleri;
 - ILO Zorla Çalıştırma Sözleşmesi,
 - ILO Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi,
 - ILO Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi,
 - ILO Eşit Ücret Sözleşmesi,
 - ILO Zorla Çalıştırmanın Kaldırılması Sözleşmesi,
 - ILO Ayrımcılık (İş ve Meslek) Sözleşmesi,
 - ILO Asgari Yaş Sözleşmesi,
 - ILO En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Eylem Sözleşmesi,
- Paris Anlaşması.

3.3 Türk ÇED Yönetmeliği ile Dünya Bankası Çevre Değerlendirme Politikası (OP 4.01) Arasındaki Önemli Farklılıklar

Türk ÇED prosedürleri, bazı istisnalar haricinde Dünya Bankası Politikalarına uygundur. Başlıca istisnalar, proje sınıflandırma, çevresel ve sosyal etki değerlendirmesinin kapsamı,

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

arazi edinimi ve yeniden yerleşim hususları ve halkla istişare konularındadır. Türk mevzuatının Dünya Bankası Politikalarından farklı olduğu durumlarda, projenin uygulanmasında daha katı olan kurallar uygulanacaktır.

Dünya Bankası Çevre Politikası ve Ulusal mevzuat arasındaki farklılıklar Tablo 3-2'de sunulmuştur.

Tablo 3-2. Dünya Bankası Çevre Politikası ve Ulusal Mevzuat Karşılaştırması

Adımlar	ÇED Yönetmeliği	Dünya Bankası OP 4.01
Tarama	ÇED Yönetmeliği önerilen projeleri iki kategori altında sınıflandırmaktadır: 1.Ek-I Projeleri: Önemli potansiyel etkileri olan projeler. 2.Ek-II Projeleri: Çevre üzerinde önemli etkileri olabilecek veya olmayabilecek projeler.	OP 4.01 kapsamında, önerilen projeler üç kategori altında sınıflandırılmaktadır: 1.Kategori A: Bu tip projeler, çevre üzerinde hassas, çeşitlilik arz eden ve önceden görülmemiş önemli olumsuz etkileri olacak projelerdir. 2.Kategori B: Bu tip projeler, Kategori A projelerine göre daha az olumsuz nitelikte bazı çevresel etkileri olabilecek projelerdir. i) Kategori B projeleri kendi içinde B ve B+ olarak ikiye ayrılır. Kategori B+ projeleri Kategori B projelerine göre nispeten daha fazla etkiye ve etki azaltma önlemine sahiptir, ancak etkiler ve etki azaltma önlemleri Kategori A olarak sınıflandırılmak için yeterince önemli değildir. 3.Kategori C: Bu tip projeler, olumsuz çevresel etkileri asgari düzeyde olabilecek veya hiç olmayabilecek projelerdir. DB tarafından finanse edilen bir proje, DB kredi kaynaklarını kullanan bir Finansal Aracı (FI) tarafından seçilen ve finanse edilen bir dizi alt proje içeriyorsa, proje Kategori FI olarak sınıflandırılır.
Halkın Katılımı Toplantısı	Ek-1 listesinde yer alan ve dolayısıyla ÇED raporu hazırlanmasını gerektiren projeler için, yeri ve tarihi İl Müdürlüğü tarafından kararlaştırılan halkın katılımı toplantısı gerçekleştirilecek olup, toplantıdan en geç 10 gün önce yerel ve ulusal gazetelerde toplantının kamuya duyurulması gerekmektedir. Ek-2'de listelenen projeler için halkın katılımı toplantısı düzenlenmeyecektir.	DB finansmanı için önerilen tüm Kategori A ve B alt projeleri için, çevresel değerlendirme sürecinde borçlu alt projenin çevresel etkileri ile ilgili olarak projeden etkilenen gruplara ve sivil toplum kuruluşlarına danışır ve görüşlerini dikkate alır.
Çevresel Değerlendirmenin Kapsamı	Ek-1 listesinde yer alan projeler için ÇED Yönetmeliği Ek-3'te verilen formata uygun olarak ÇED Başvuru Dosyası (ÇBD) hazırlanacaktır. ÇBD'de verilen bilgilere göre, Bakanlık tarafından oluşturulacak komite üyelerinin görüşleri doğrultusunda özel bir ÇED raporu formatı hazırlanacak ve ÇED raporu bu format doğrultusunda yazılarak Bakanlığa sunulacaktır. Ek-2 listesinde yer alan projeler için ÇED Yönetmeliği Ek-4'te verilen format esas alınarak Proje Tanıtım Dosyası (PTD) hazırlanacaktır. Hazırlanan rapor İl Çevre Müdürlüğü'ne sunulacaktır.	Kategori A alt projeleri için, borçlu alt projenin potansiyel olumlu ve olumsuz etkilerini inceleyen, bunları uygulanabilir alternatifler ile karşılaştıran, olumsuz etkileri önlemeye, en aza indirmeye veya telafi etmeye ve çevre performansını iyileştirmeye yönelik gereken önlemleri tavsiye eden bir ÇED hazırlamakla yükümlüdür. Kategori B alt projesi için çevresel ve sosyal değerlendirme dokümanının kapsamı alt projeden alt projeye değişkenlik gösterebilmektedir, ancak Kategori A ÇSED'den daha az kapsamlıdır. Kategori A için gerekli olan ÇSED'de olduğu gibi, borçlu alt

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Adımlar	ÇED Yönetmeliği	Dünya Bankası OP 4.01
		projenin olası olumsuz ve olumlu çevresel ve sosyal etkilerini araştırarak ve olumsuz etkileri önlemek, en aza indirmek, azaltmak veya telafi etmek ve çevresel ve sosyal performansı artırmak için gerekli önlemleri tavsiye edecektir. Proje kategorisi B olarak tanımlandığında; ÇSYP'ye ek olarak sahaya özel bir değerlendirme süreci gerektiren sahaya özgü sorunlar yoksa bu bilgiler ÇSYP'ye dâhil edilebilir.
ÇD'nin İncelenmesi ve Onaylanması	Komisyon, Ek-1 listesinde yer alan projeler için hazırlanan ÇED'in taslak versiyonunu inceler. Daha sonra, komisyonun değerlendirmelerini de içeren nihai ÇED raporu nihai inceleme için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı (ÇŞİDB)'na sunulur. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ÇED'in olumlu olup olmadığını belirler; eğer "ÇED Olumlu" kararı çıkarsa proje daha fazla ilerletilemez. Ek-2'deki listede yer alan projeler için hazırlanan PTD, İl Çevre Müdürlüğü tarafından incelenecek ve buna göre "ÇED Gerekli" veya "ÇED Gerekli Değil" kararı verilecektir. "ÇED Gerekli" kararı verilen projeler için Ek-1'deki listede yer alan projelere ilişkin prosedür uygulanacaktır.	Finansal Aracılık (FI) projelerinde, OP 4.01 gerekliliklerinin karşılanması sorumluluğu finansal aracıya aittir. ÇD süreci normal olarak Finansal Aracı tarafından alt projenin DB kredisinden finansmanı için onaylanmasından önce tamamlanmalıdır.
İlan	Ek-1 listesinde yer alan projeler için hazırlanan ÇED Raporu, ÇŞİDB merkezinde veya il müdürlüklerinde kamuoyu görüşüne açılır. ÇŞİDB'nin ÇED raporu ile ilgili nihai değerlendirmesi sonrası, Valilik gerekçeli kararını kamuoyuna açıklar. Ek-2 listesinde yer alan projeler için hazırlanan PTD'nin nihai versiyonu kamuoyuna İl Müdürlüklerinde açıklanacaktır.	Halkın katılımı bölümünde bahsi geçen hususlara ilave olarak, Kategori A alt projeleri için, Finansal Aracı yerel dilde hazırlanan taslak ÇSED raporunu alt projeden etkilenen grupların ve yerel STK'ların erişebileceği kamuoyuna açık bir yerde askıya çıkarmalıdır. Bir Kategori A alt projesinin ÇED'in nihai hale getirilmesinin ardından, Finansal Aracı nihai raporun bir nüshasını ve İngilizceye çevrilmiş Yönetici Özetini Dünya Bankası'na iletir. DB yönetici özetini icra direktörlerine dağıtır ve raporu DB web sitesinde yayınlar. Kategori B alt projeleri için, Finansal Aracı Kategori B ÇD raporunun nihai İngilizce nüshasını DB'na iletir ve DB bunu web sitesinde yayınlar.
Uygulama, İzleme ve Denetim	ÇED Yönetmeliğine göre, ÇŞİDB, PTD'de veya ÇED'de belirtilen hükümlere dayalı olarak sırasıyla "ÇED Gerekli Değildir" veya "ÇED Olumlu" şeklinde değerlendirilen projeleri izler ve denetler. Ayrıca, proje sahibinin ÇŞİDB'ye izleme raporları sunması ve ÇŞİDB'nin de bu raporları kamuoyuna duyurulmak üzere Valiliğe iletmesi gerekmektedir.	Alt proje uygulaması sırasında, Finansal Aracı Dünya Bankası'na; (a) Mevcutsa ÇSED'nin de uygulanması dâhil olmak üzere, ÇD bulgularına ve sonuçlarına dayalı olarak Banka ile üzerinde anlaşılan önlemlere uyum durumu ve (b) izleme programlarının bulguları ile ilgili bildirimde bulunur. Banka projenin çevresel hususlarının denetimini ÇD bulgularına ve tavsiyelerine dayandırır –yasal anlaşmalarda, varsa ÇSYP'de ve diğer proje dokümanlarında belirlenen önlemler de dâhil olmak üzere.

Referans: ILBANK "Sürdürülebilir Şehirler Projesi - II Ek Finansman Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi", Nisan 2019

4 PROJENİN ÇEVRESEL MEVCUT DURUMU

4.1 Proje Konumu ve Topoğrafya

Proje, Eskişehir İli, Odunpazarı İlçesi, Çankaya Mahallesi, Şahin Tepesi mevkiinde yer almaktadır. Proje, Eskişehir şehir merkezine 1,5 km uzaklıkta bulunmaktadır. Odunpazarı İlçesi coğrafi olarak Eskişehir İli'nin batısında yer almakta olup, Odunpazarı İlçesi'nde 85 mahalle bulunmaktadır. Büyükşehir Belediyeleri Kanununa göre ilçede köy bulunmamaktadır. Proje alanının konumu Şekil 4-1'de sunulmaktadır.

Şekil 4-1. Proje Alanı

2.682 km² yüzölçümüne sahip Odunpazarı İlçesi, Eskişehir şehir merkezinin güneyinde yer almaktadır. İlçe, kuzeyde Tepebaşı (Eskişehir) İlçesi, doğuda Alpu (Eskişehir) İlçesi, güneyde Seyitgazi (Eskişehir) İlçesi, güneydoğuda Mahmutiye İlçesi ve batıda Merkez (Kütahya) İlçesi ile çevrilidir.

Sakarya ve Porsuk havzalarındaki düzlükler ve bu havzaları çevreleyen dağlar, İç Anadolu Bölgesi'nin kuzeybatısında yer alan Eskişehir'in topoğrafik yapısını oluşturmaktadır. Bölgedeki en önemli akarsu, Eskişehir il merkezini batıdan doğuya doğru boydan boya geçen ve düz bir topoğrafya gösteren Porsuk Çayı'dır. İl, topoğrafik yapısı gereği merkezden sınırlarına doğru yükselerek, ortalama 847 m yüksekliğe ulaşmaktadır. Arazinin yaklaşık %21'i dağlarla, %25,8'i

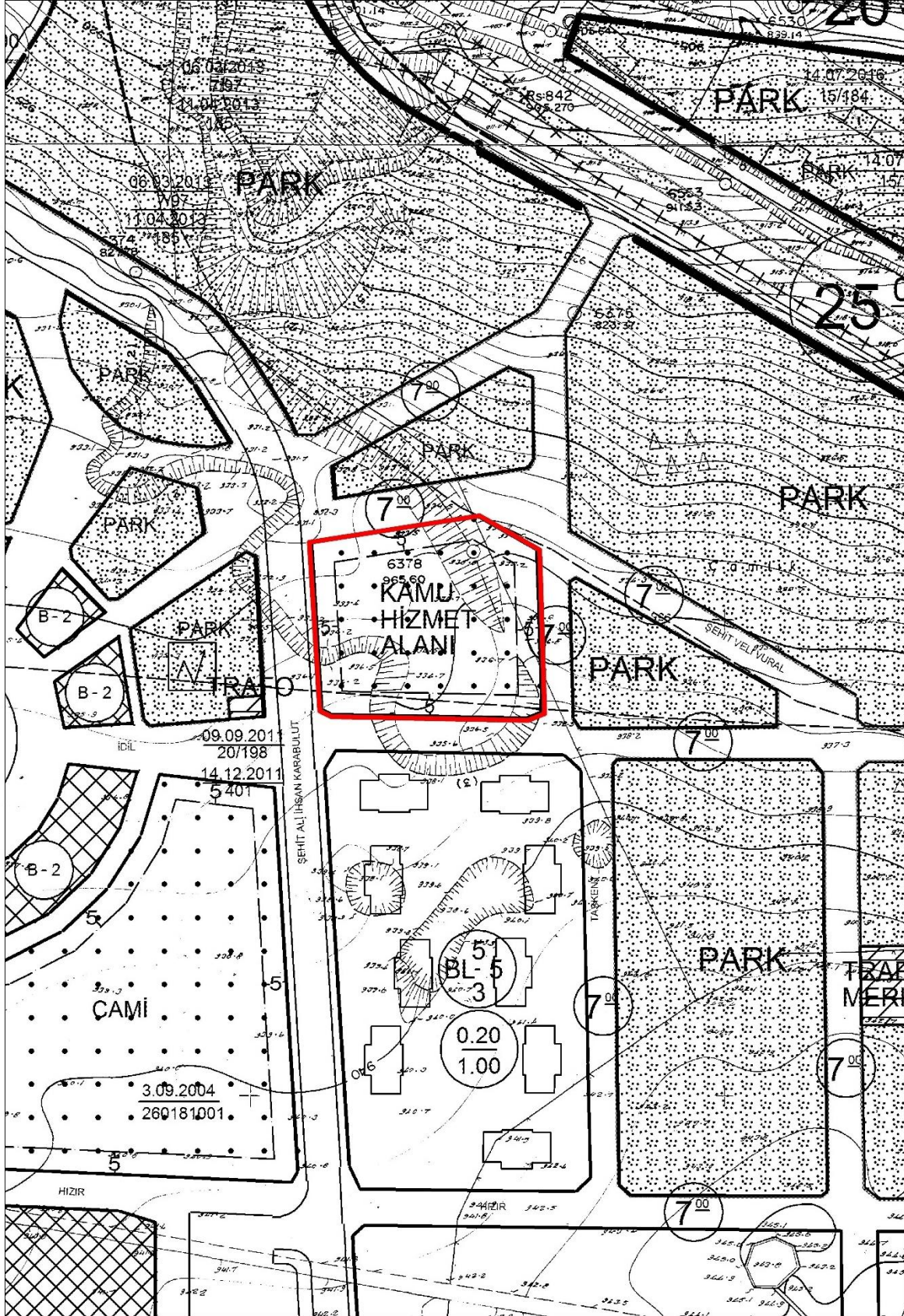
*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

ovalarla ve %52,4'ü platolarla kaplıdır. Projenin bulunduğu Odunpazarı Mahallesi Porsuk Ovası'ndadır.

4.2 Arazi Kullanımı

Proje alanı, Odunpazarı Belediyesi'ne ait Çankaya Mahallesi, Şahin Tepesi Mevkii'nde Parsel No. 24806, Blok No.1'de 1.898,63 m² arsa üzerine inşa edilecektir. Hâlihazırda proje alanı belediye veya paydaşlar tarafından kullanılmamakta olup, üzerinde projenin yapılması planlanan parsel, nazım imar planında kamu hizmet alanı olarak tanımlanmaktadır (bkz. Şekil 4-2). Proje alanı herhangi bir resmi veya gayri resmi kullanıcı tarafından kullanılmamaktadır.

Şekil 4-2. Arazi Kullanımı

4.3 Jeoloji

4.3.1 Genel Jeoloji

Sakarya Nehri'nin havzaları ile Porsuk ve Sarısu dereleri, Eskişehir İli'nin arazilerini kaplamaktadır. Havzaların denize doğru eğimlerinin dik olmaması nedeniyle, akarsular, havzaların yüksek kesimlerinden taşıdıkları malzemeleri Eskişehir İli'nin daha çok plato ve dağlar ile kaplı alçak kesimlerine yığarak çok geniş düzlükler oluşturmuşlardır. Odunpazarı İlçesi'nin doğusunda Alpu Ovası, batısında İnönü Ovası bulunmaktadır.

Eskişehir İli'nin güneyinde yaklaşık 1000 m yükseklikte tepelik alanlar bulunmaktadır. Odunpazarı İlçesi, Porsuk Çayı'nın menderesler halinde aktığı düzlük alanda yer almaktadır. Bu ova alanının kuzeyinde yer yer 1700 m yüksekliğe ulaşan dağlık ve plato alanları bulunmaktadır. Kuzeyde bu dağlık alan, Sarıyar ve Gökçekaya barajlarının bulunduğu dar ve derin Orta Sakarya Ovası'na doğru inmektedir.

Orta Sakarya Havzası'nın güney kesiminde yer alan Odunpazarı ve çevresi, jeolojik evrimini Jura ve Holosen arasında tamamlamıştır. Bu alanda metamorfik, ofiyolitik, metadetritik, volkanik ve sedimanter kayalardan oluşan bir istif bulunmaktadır. Metamorfik ve ofiyolitik kayalardan oluşan topluluk doğudan batıya doğru bir seyir izlemektedir. Bölgenin mevcut jeolojik yapısı, Triyas'ın sonundan günümüze kadar gelişen jeolojik olayların bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bölgede kuzeyden güneye doğru yönelen sıkışmalar sonucunda, Eskişehir Ovası'nın kuzey ve güneyinde doğu-batı yönlü bindirme ve normal faylar oluşmuştur. Normal fayların etkisiyle İnönü-Eskişehir-Alpu yönünde uzanan bölge, çöküntü ovası haline gelmiştir.

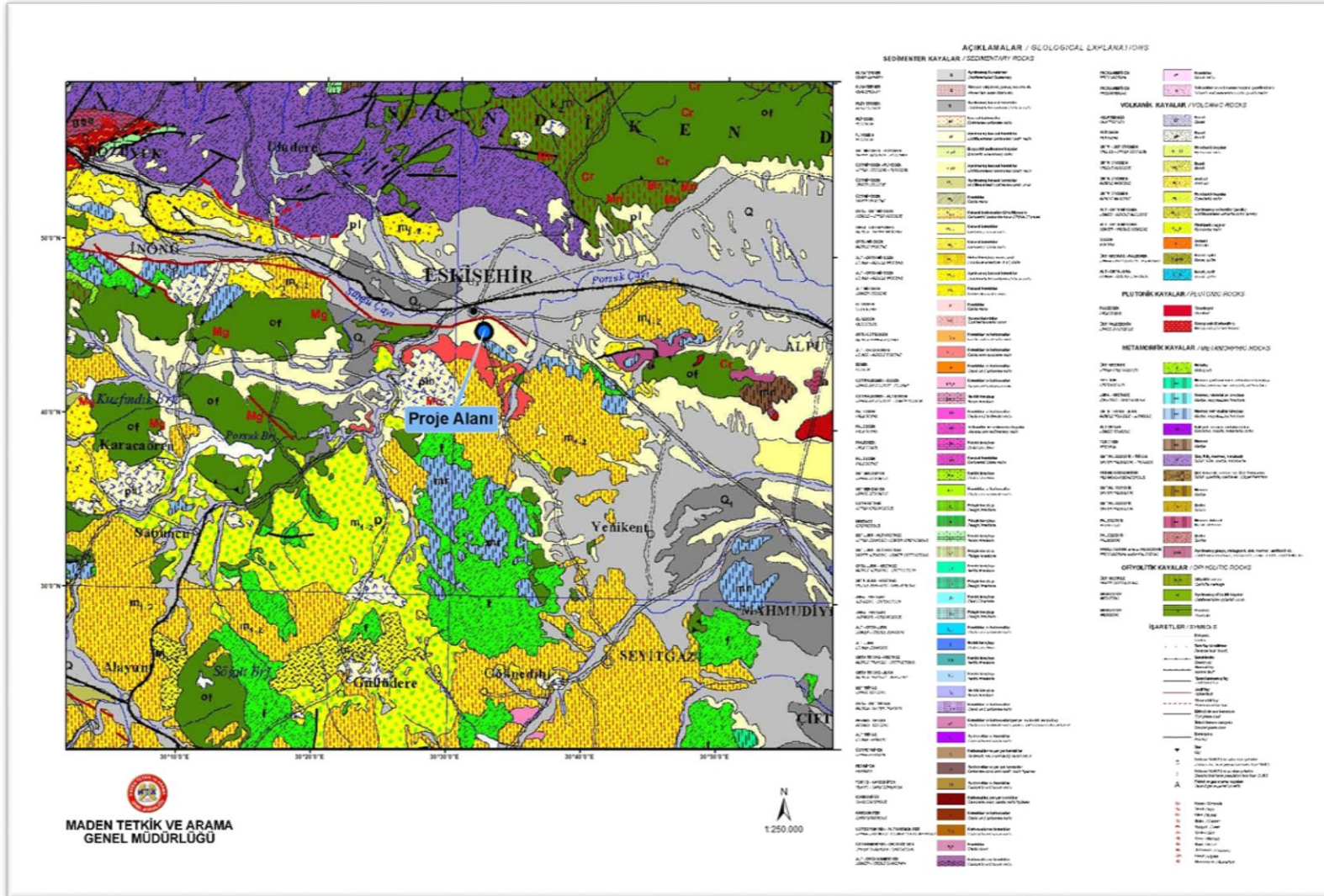
Bölgede yaşları Jura öncesi (Triyas) ile Holosen arasında olan birimler bulunmaktadır. Tabanda Jura'dan önce oluşmuş metamorfik-ofiyolit-metadetritik tektonik topluluk yer almaktadır. Bu birimler üzerinde Jura, Kretase, Eosen, Miyosen ve Pliyosen yaşlı alüvyon (gevşek bağlı kil, silt, kum ve çakıl) ile Holosen yaşlı yeni alüvyon (kil, silt, kum ve çakıl) bulunmaktadır.

Odunpazarı ve çevresindeki litolojik birimler, aşağıdan yukarıya şöyledir: Paleozoyik şist ve mermerler, Mesozoyik fliş, kalker ve ofiyolitler, Paleojen konglomera ve kalkerler, Neosen konglomera ve andezit, tuf, kireçtaşı ve bazaltlar, Kuvaterner eski ve yeni alüvyonlar (Eskişehir Çevre, 2020).

Proje alanına ait 1/250.000 ölçekli jeolojik haritası Şekil 4-3'te sunulmuştur.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Şekil 4-3. Proje Alanının Jeolojik Haritası

4.3.2 Tektonik

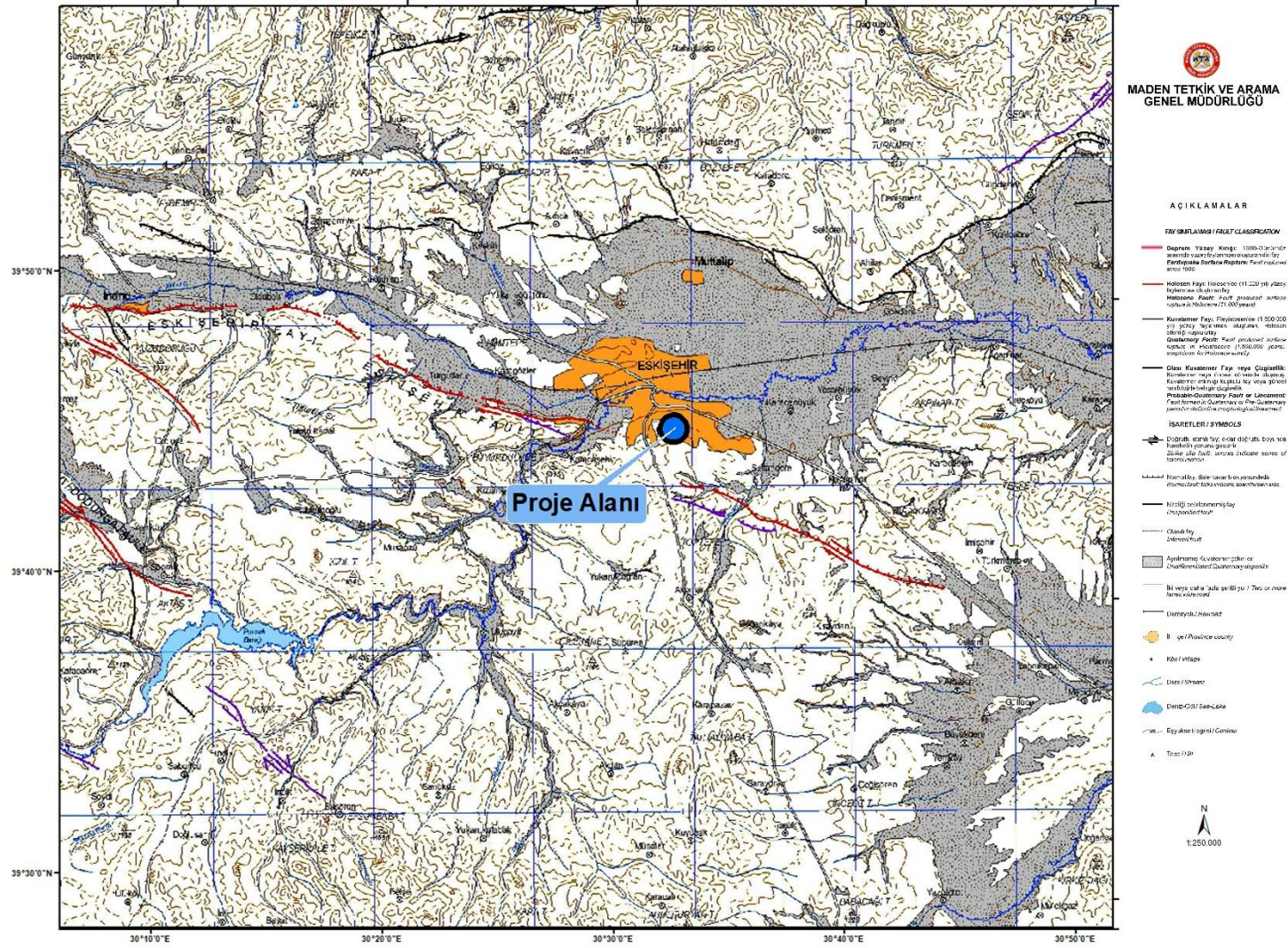
Sivrihisar'ın kuzeybatısında yer alan bölgelerde, Odunpazarı İlçesi ve çevresinde Triyas sonunda kapanan bir okyanusta (kuzeye doğru eğimli) gelişen olaylar nedeniyle bindirmeli yapılar ve bindirmeler oluşmuştur. Ancak Triyas sonunda oluşumunu tamamlayan bu bindirmeli sistem, diğer yapısal hareketlerden de etkilenmiştir. Doğu-batı yönlü fay sistemleri o dönemde hâkim olan kuzey-güney yönlü sıkışmalar sonucu gelişmiştir.

Benzer şekilde, Üst Kretase ve sonrasında gelişen kuzey-güney yönlü sıkışmalar bölgeyi etkilemiş ve özellikle Jura-Üst Kretase birimlerinde doğrultu atımlı fayların oluşmasına neden olmuştur. Diğer taraftan, Neojen'de gelişen tektonik olaylar (kuzey-güney yönlü gerilmeler) sonucunda İnönü-Eskişehir-Sivrihisar yönünde normal faylar oluşmuştur. Eskişehir'den geçen bu fay sistemi, Eskişehir Fay Zonu (bkz. Şekil 4-4) olarak adlandırılmıştır ve fayın proje alanına uzaklığı 2,8 km'dir. Ayrıca bindirme fayları, normal faylar ve doğrultu atımlı faylar olmak üzere 3 tip fay sistemi olduğuna işaret etmektedir (Gözler, Cevher, Ergül, & Asutay, 1996).

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Şekil 4-4. Eskişehir İli ve Çevresinin Aktif Fay Haritası

Tüm bu çalışmalar dikkate alındığında, araştırmacılar, Proje alanında ve çevresinde gözlenen faylardan sadece Eskişehir Fay Zonunun aktif olduğunu belirtmektedir ve bu fay zone da Eskişehir'in güneyinden geçmektedir.

Son 100 yıllık süre içinde Eskişehir ve çevresinde büyük ve orta büyüklükte depremler meydana gelmiştir. Bu süre zarfında meydana gelen en büyük deprem, 20 Şubat 1956'da meydana gelen (M=6.4) ve Eskişehir, Bilecik ve Bozüyük il merkezleri ve çevresinde hasarlara neden olan depremdir (Koçyiğit, 2005).

4.4 Zemin ve Toprak Kalitesi

"Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik" kapsamında, 2019 yılında Kirlenmiş Alanlar Bilgi Sistemi üzerinden 22 adet ön faaliyet bilgi formu başvurusu, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından onaylanmış olup, toplam 576 adet faaliyet ön bilgi formu değerlendirmeye alınmıştır. Eskişehir İli'nde, söz konusu yönetmelik tarihi itibarıyla 2015-2019 yılları arasında tespit edilen herhangi bir kirlenmiş saha bulunmamaktadır.

Proje alanı tarım, ticaret veya depolama gibi faaliyetler için kullanılmadığından, toprak kirliliği beklenmemektedir.

4.5 Hidrojeoloji

Eskişehir Ovası'nda, bölgenin en yağışlı mevsimi olan bahar aylarında yeraltı suyu seviyesi genellikle 0,5-7,5 m arasında değişmekte ve bazı yerlerde 20-30 m derinliklerde gözlenebilmektedir. Yeraltı su seviyesi ise yağışın en az görüldüğü yaz aylarında 2-13 m arasında değişmektedir.

Yeraltı suyu ise Odunpazarı İlçesi'nin kuzeybatısında yüzeyleyen Pleistosen yaşlı Akçay Formasyonu'nda daha derine ulaşmakta ve alüvyonda 5-6 m arasında değişmektedir. Yeraltı suyu seviyesindeki değişim Nisan-Mayıs ve Temmuz-Ağustos aylarında 0,1 ile 1,5 m arasında olmasına rağmen, Odunpazarı ve çevresinde 0,1 ile 0,5 m arasındadır. Yeraltı suyu Odunpazarı ve çevresinde genellikle Porsuk Çayı tarafından kontrol edilmektedir (Kaçaroğlu, 1991).

4.6 Gürültü

Gürültü seviyesi ölçümü, 2U1K tarafından 21 ve 22 Ekim 2021 tarihlerinde proje alanına 25 m uzaklıkta bulunan en yakın yerleşim biriminde yapılmıştır. Ölçüm çalışması proje alanındaki mevcut gürültü seviyelerini belirlemek için yapılmıştır. Diğer hassas alıcılar ile Proje Alanı arasında kullanımda olan yollar ve ormanlık alan bulunduğundan, bu yolların ölçümler üzerindeki etkisini en aza indirmek ve en kötü senaryoyu yansıtmak amacıyla Proje Alanına en yakın nokta seçilmiştir. Gürültü ölçüm noktasının coğrafi koordinatları Tablo 4-1'de

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

verilmiştir. Gürültü ölçüm noktasının konumu ve ölçüm fotoğrafı sırasıyla Şekil 4-5 ve Şekil 4-6'da gösterilmiştir. Gürültü ölçüm raporu ise Ek-C'de sunulmuştur.

Tablo 4-1. Ölçüm Noktası

Ölçüm Noktası	Koordinatlar	
	Enlem	Boylam
Proje alanına En Yakın Yerleşim Birimi	39,756224°	30,536354°

Şekil 4-5. Ölçüm Noktasının Konumu

Şekil 4-6. Ölçüm Fotoğrafı

Mevcut durum gürültü seviyelerinin ölçüm sonuçları Tablo 4-2'de verilirken, mevcut gürültü seviyeleri ile DBG Genel ÇSG Kılavuzları - Gürültü Yönetimi ve Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (ÇGDYY) Ek VII'de belirtilen sınır değerlerin karşılaştırma tablosu Tablo 4-3'te verilmiştir.

Tablo 4-2. Mevcut Durum Gürültü Seviyelerinin Ölçüm Sonuçları

Ölçüm Lokasyonu	Tarih	Ölçüm Türü	Ölçüm Sonuçları (dBA)		
			L _{eq}	L ₉₀	L _{Amaks}
Proje Alanına En Yakın Yerleşim Birimi	21.10.2021	Leq-gündüz	69,3	45,7	74,2
	22.10.2021				
	21.10.2021	Leq-akşam	53,9	43,3	76,7
	22.10.2021				
	21.10.2021	Leq-gece	53,9	43,3	76,7
	22.10.2021				

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Tablo 4-3. Mevcut Gürültü Seviyeleri ile DBG Genel ÇSG Kılavuzları ve ÇGDYY'de Belirtilen Sınır Değerlerinin Karşılaştırma Tablosu

Ölçüm Lokasyonu	Tarih	Ölçüm Türü	Ölçüm Sonuçları (dBA)			DBG Genel ÇSG Kılavuzları Sınır Değerleri		ÇGDYY Sınır Değerleri	
						LeqAgündüz 07:00-22:00	LeqAgece 22:00-07:00	LeqAgündüz	LeqAgece
			Leq	L90	LAmaks	Leq-gündüz	Leq-gece	LeqAgündüz	LeqAgece
Proje alanına En Yakın Yerleşim Birimi	21.10.2021	Leq-gündüz	69,3	45,7	74,2	55		60	
	22.10.2021	Leq-gece	53,9	43,3	76,7		45		50

Tablo 4-2 ve Tablo 4-3'te gösterilen ölçüm sonuçlarına göre, mevcut durum gürültü seviyeleri, ÇGDYY Ek VII'de belirtilen sınır değerlerin üzerindedir.

DBG Genel ÇSG Kılavuzları - Gürültü Yönetimi uyarınca, mesken alıcıları için gündüz ve gece gürültü sınır değerleri sırasıyla 55 dBA ve 45 dBA'dır. Gürültü etkileri bu seviyeleri aşmamalı veya saha dışındaki en yakın alıcı konumunda arka plan seviyelerinde maksimum 3 dB artışla sonuçlanmamalıdır. Sonuç olarak, Tablo 4-3'te görüldüğü üzere, ölçülmüş olan gürültü değerleri ulusal ve uluslararası gündüz ve gece sınır değerlerinin üzerindedir. Bunun nedeninin proje alanının havalimanına, ana jet üssüne ve yoğun olarak kullanılan otoyollara yakınlığı olduğu tahmin edilmektedir.

4.7 Hava Kalitesi

PM₁₀ seviyesi ölçümü, 2U1K tarafından 21 ve 22 Ekim 2021 tarihlerinde proje alanına en yakın yerleşim yerinde yapılmıştır. Proje alanına 25 m uzaklıkta bulunan hava kalitesi ölçüm noktasının coğrafi koordinatları Tablo 4-4'te verilmiştir. Ölçüm noktasının konumu Şekil 4-7'de, ölçüm fotoğrafı ise Şekil 4-8'de sunulmuştur. Hava Kalitesi Ölçüm Raporu Ek-D'de verilmiştir. Diğer hassas alıcılar ile Proje Alanı arasında kullanımda olan yollar ve ormanlık alan bulunduğundan, bu yolların ölçümler üzerindeki etkisini en aza indirmek ve en kötü durum senaryosunu yansıtmak amacıyla Proje Alanına en yakın nokta seçilmiştir.

Tablo 4-4. Ölçüm Noktası

Ölçüm Noktası	Koordinatlar	
	Enlem	Boylam
Proje alanına En Yakın Yerleşim Birimi	39.756224°	30.536354°

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Şekil 4-7. Ölçüm Noktasının Konumu

Şekil 4-8. Ölçüm Fotoğrafı

Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY)

Mevcut durum PM_{10} değerlerinin ölçüm sonuçları, DBG Genel ÇSG Kılavuzları - Hava Emisyonları ve Ortam Hava Kalitesi ile Hava Kalitesi Değerlendirmesi ve Yönetimi Yönetmeliği (HKDYY) Ek I'de belirtilen sınır değerlerle birlikte Tablo 4-5'te verilmiştir.

Tablo 4-5. Mevcut Durum PM_{10} Seviyelerinin Ölçüm Sonuçları

Ölçüm Lokasyonu	Tarih	PM_{10} Ölçüm Sonuçları ($\mu g/m^3$)	Sınır Değerleri ($\mu g/m^3$)		
			DBG Genel ÇSG Kılavuzları	AB Hava Kalitesi Standartları	HKDYY
Proje alanına En Yakın Yerleşim Birimi	11-12.11.2021	43	50	50	50

Tablo 4-5'te görüldüğü üzere, ölçülen PM_{10} değerleri ulusal ve uluslararası sınır değerlerin altındadır.

4.8 Atık Yönetimi

Hafriyat ve Yıkıntı Atıkları

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin çalıştığı atık alanları olan Keskin İnşaat ve Hafriyat Atıkları Geri Dönüşüm Tesisi ile Sarıungur İlçesi'nde bulunan Hafriyat, İnşaat/Yıkıntı ve Asfalt Atıkları Geri Dönüşüm Tesisinin yanı sıra, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'ne ait hafriyat ve toprak depolama alanları da mevcuttur.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine göre, bitkisel topraklar, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından kullanılmakta ve kamu kurum ve kuruluşlarının ve vatandaşların talepleri doğrultusunda, parkların rehabilitasyonunda, rekreasyonda ve dolgu amaçlı olarak tekrar değerlendirilmektedir.

İnşaat ve yıkıntı atıklarından geri kazanılan ürünler, Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından ücretsiz olarak resmi kurumlara verilmekte ve ürünün düzenli depolama, dolgu ve altyapı işlerinde günlük örtü malzemesi olarak kullanılması sağlanmaktadır.

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Taşınması

Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tarafından kazı yönetim bilgi sistemi kurulmuştur. Bu sistem, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine uygun olarak, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atık yönetimi süreçlerinde taşıma araçlarının izinlerinin yönetildiği bir sistemdir. Mevcut olarak kullanılan araçlar, araç takip sistemi ile kontrol altına alınabilmekte ve tesisler otomasyon sistemine bağlı olarak işletilmektedir.

Bu sistem, atık sevk izin belgelerinin hazırlanması ve kontrolünün takip edilebildiği, plaka tanıma sistemine entegre kameralar ile tesislere sadece yetkili araçların alınmasına olanak sağlamaktadır.

Hafriyat toprakları, İlçe Belediyelerinden alınan Hafriyat Toprağı Taşıma ve Kabul Belgesi ile Eskişehir Büyükşehir Belediyesi tesisine getirilmektedir.

Sıfır Atık Yönetimi

Odunpazarı Belediyesi, Sıfır Atık Belgesine sahiptir. Odunpazarı Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü, belediye hizmet binalarında, şantiyelerde ve Odunpazarı Belediyesi genelinde Sıfır Atık Sisteminin uygulanmasını izlemekte ve koordine etmektedir.

Odunpazarı Belediyesi, ambalaj atıklarının kaynağında toplanması, taşınması ve değerlendirilmesi için Akka Çevresel Atık Yönetimi ve Ticaret A.Ş. ile protokol imzalamıştır.

Akka Çevresel Atık Yönetimi, Odunpazarı Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü koordinasyonunda, Ambalaj Bilgi Sistemini kuracak ve ambalaj atıklarının kaynağında

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

ayrıştırılması, toplanması ve değerlendirilmesini gerçekleştirecektir. Ayrıca okullara ve vatandaşlara “Sıfır Atık” konulu eğitim toplantılarının düzenlenmesi görevini de üstlenecektir (Odunpazarı Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü).

4.9 Su Kaynakları

Türkiye'nin en önemli nehirlerinden biri olan Sakarya, Eskişehir ilinde bulunmaktadır. Çok sayıda kolu olan Sakarya Nehri'nin en önemli kolu Porsuk Çayıdır. Diğer kolları ise Sarısu, Seydisu, Bardakçı ve İhsaniye Dereleridir. Porsuk Çayı, Kütahya İli'nin güneyindeki Tokul Köyü yakınlarında doğan Porsuk Çayı, Kütahya ve Eskişehir illerinden geçerek Alpu Ovası'nın doğusunda Sakarya Nehri'ne katılmaktadır. Porsuk Çayı, Odunpazarı ilçe sınırını oluşturmaktadır.

Eskişehir İlinin içme ve kullanma amaçlı ham su ihtiyacı, Porsuk Çayı'nın Eskişehir İl merkezine girişinde yer alan Karacaşehir Regülatörü membasından karşılanmaktadır. Proje alanına 1,7 km uzaklıktaki Porsuk Çayı'nı gösteren harita Şekil 4-9'da sunulmaktadır.

Şekil 4-9. Porsuk Çayı'nı ve Proje Alanını Gösteren Harita

İl sınırları içerisinde doğal göl bulunmamaktadır. Bununla beraber, Sakarya Nehri üzerinde bulunan Gökçekaya Baraj Gölü ile Porsuk Çayı üzerinde bulunan Porsuk Baraj Gölü önemli

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

su kaynaklarıdır. Bu iki barajı gösteren harita Şekil 4-10'da görülmektedir. Ayrıca il sınırları içerisinde sulama amaçlı çok sayıda gölet bulunmaktadır.

Şekil 4-10. Gökçekaya ve Porsuk Baraj Göllerini Gösteren Harita

4.10 İklim ve Bitki Örtüsü

ÇŞİDB Meteoroloji Genel Müdürlüğü'ne ait Odunpazarı Meteoroloji İstasyonu'nun son 92 yıllık verilerine göre, yıllık yağış ortalaması 372,9 mm, yıllık ortalama sıcaklık değeri 11,3°C, yıllık ortalama nispi nem değeri %54,9 olarak belirlenmiştir. 1928-2020 yılları arasında en az sıcaklık değeri 1942 yılı Şubat ayında -26,6°C ve en yüksek sıcaklık değeri 1945 yılı Temmuz ayında 38,7°C olarak ölçülmüştür.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü iklim sınıflandırmasına göre, Odunpazarı ilçesi, yarı kurak bölgeler arasında yer almaktadır.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Tablo 4-6. Eskişehir İli Uzun Dönem Meteorolojik Verileri (1928-2020)

ESKİŞEHİR	January	February	March	April	May	June	July	August	September	October	November	December	Annual
Measurement Period (1928 - 2020)													
Average Temperature (°C)	0.1	1.8	5.4	10.7	15.5	19.2	21.9	21.8	17.8	12.4	7.0	2.3	11.3
Average Maximum Temperature (°C)	3.8	6.5	11.4	17.3	22.1	26.0	29.0	29.4	25.5	19.6	12.8	6.2	17.5
Average Minimum Temperature (°C)	-3.4	-2.2	0.1	4.3	8.7	11.9	14.3	14.3	10.4	6.0	2.0	-1.1	5.4
Average Sunshine Duration (hours)	2.4	3.3	4.6	5.9	7.9	9.6	10.7	10.2	8.2	5.8	3.7	2.2	6.2
Average Precipitation Days	12.6	11.1	10.7	10.4	10.8	7.5	3.9	3.0	4.1	7.1	9.1	12.1	102.4
Monthly Total Precipitation Amount (mm)	41.0	35.6	36.8	36.6	45.5	35.8	14.6	7.9	15.3	24.8	31.0	48.0	372.9
Measurement Period (1928 - 2020)													
Maximum Temperature (°C)	19.2	22.3	29.1	31.2	35.3	36.6	39.2	38.7	38.0	33.4	25.6	21.4	39.2
Minimum Temperature (°C)	-23.6	-23.8	-16.5	-7.2	-1.0	0.5	5.0	2.2	-3.7	-7.1	-16.7	-26.3	-26.3

Referans: <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler>

Şiddetli karasal iklim özelliklerinin görüldüğü bölgede, yaz mevsimi ılık, kış mevsimi ise yağışlı olup soğuk geçmektedir. Eskişehir ilinde, Odunpazarı İlçesini de içine alan Sakarya Vadisi'nin çevresindeki bölgeler, en fazla yağış alan bölgelerdir.

İlk bakışta Eskişehir İli'nin iklimi Batı Anadolu ile İç Anadolu arasında bir geçiş iklimi özelliği gösterse de, genel olarak şiddetli bir karasal iklim gözlenmektedir. İlde hâkim olan karasal iklime rağmen, Sakarya vadisinde Marmara ve Akdeniz iklimi özelliklerine sahip bazı mikro iklim alanları bulunmaktadır.

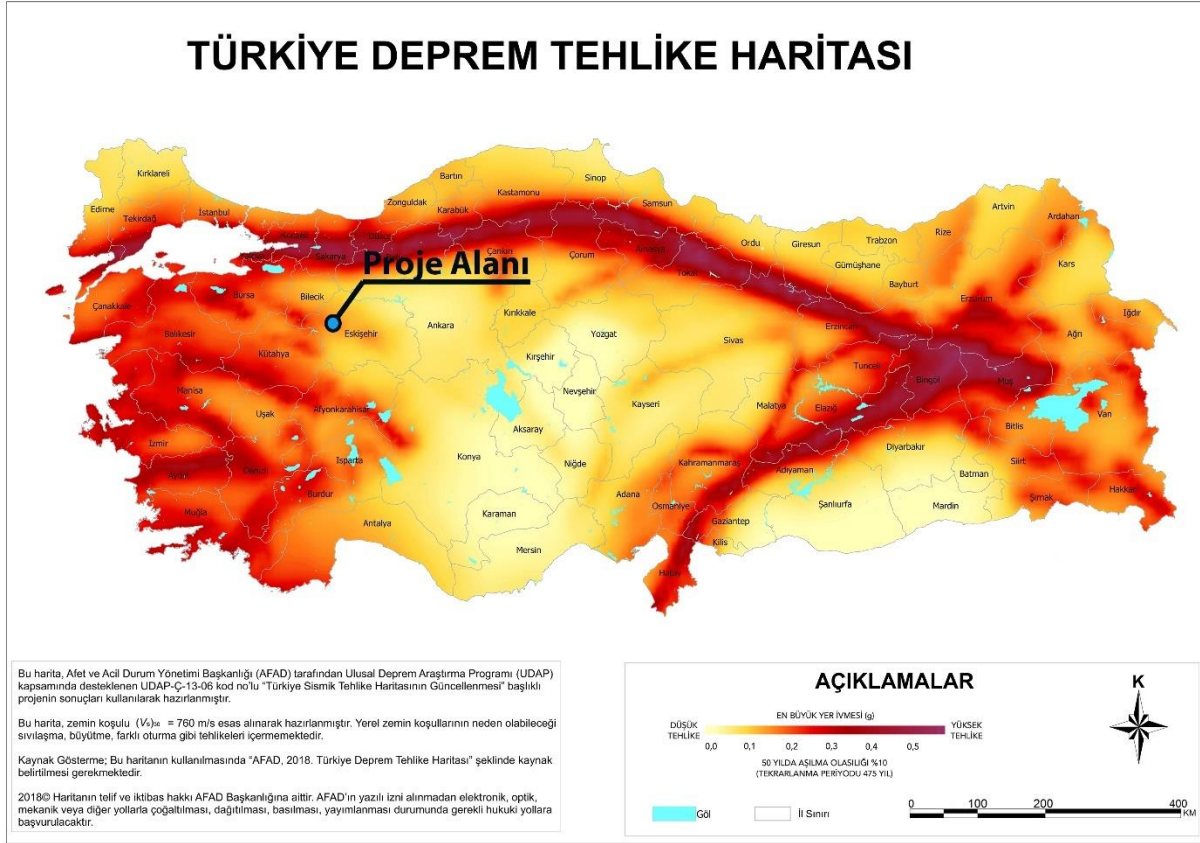
Eskişehir ilinin bitki örtüsü, Orta Anadolu'nun bozkır bitki örtüsünün yanı sıra Kuzey ve Batı Anadolu'nun orman bitki örtüsünün etkisi altındadır. İldeki ormanlık alan 900 m yükseklikte başlamaktadır. Ormanlar genellikle karaçamdır. Bunların yanında sarıçam, kızılçam, meşe, gürgen, kayın ve bazı yerlerde ardıç ağaçları da yetişmektedir. Ayrıca ağaç mumu ve böğürtlenden oluşan fundalıklar da görülmektedir. Akarsu barajında söğüt ve kavaktan oluşan seyrek bir orman örtüsü bulunmakta olup, kuzey ve güneyde arazinin engebeli olduğu bölgelerin bazı yerlerinde meşe ağaçları çalı şeklindedir. Çayır ve mera alanları il topraklarının %26'sını oluşturmaktadır.

4.11 Doğal Afet Potansiyeli

Türkiye'nin deprem aktivitesi dikkate alındığında, Eskişehir bölgesi deprem riski açısından 1. derece bölge içinde yer almamaktadır. Bununla beraber, Eskişehir, 1. derece deprem bölgesi olan Ege Bölgesi ile Kuzey Anadolu Fay Zonu arasında bir geçiş zonudur. Detayları Bölüm 4.3.2'de verilen Eskişehir Fayı İlçe yakınından geçmektedir. İlçe 2. Derece Afet Bölgesi'ne dâhildir. Eskişehir fay hattının proje alanına uzaklığı 2,8 km'dir. Proje alanının Sismik Risk Haritası üzerindeki konumu Şekil 4-11'de gösterilmektedir.

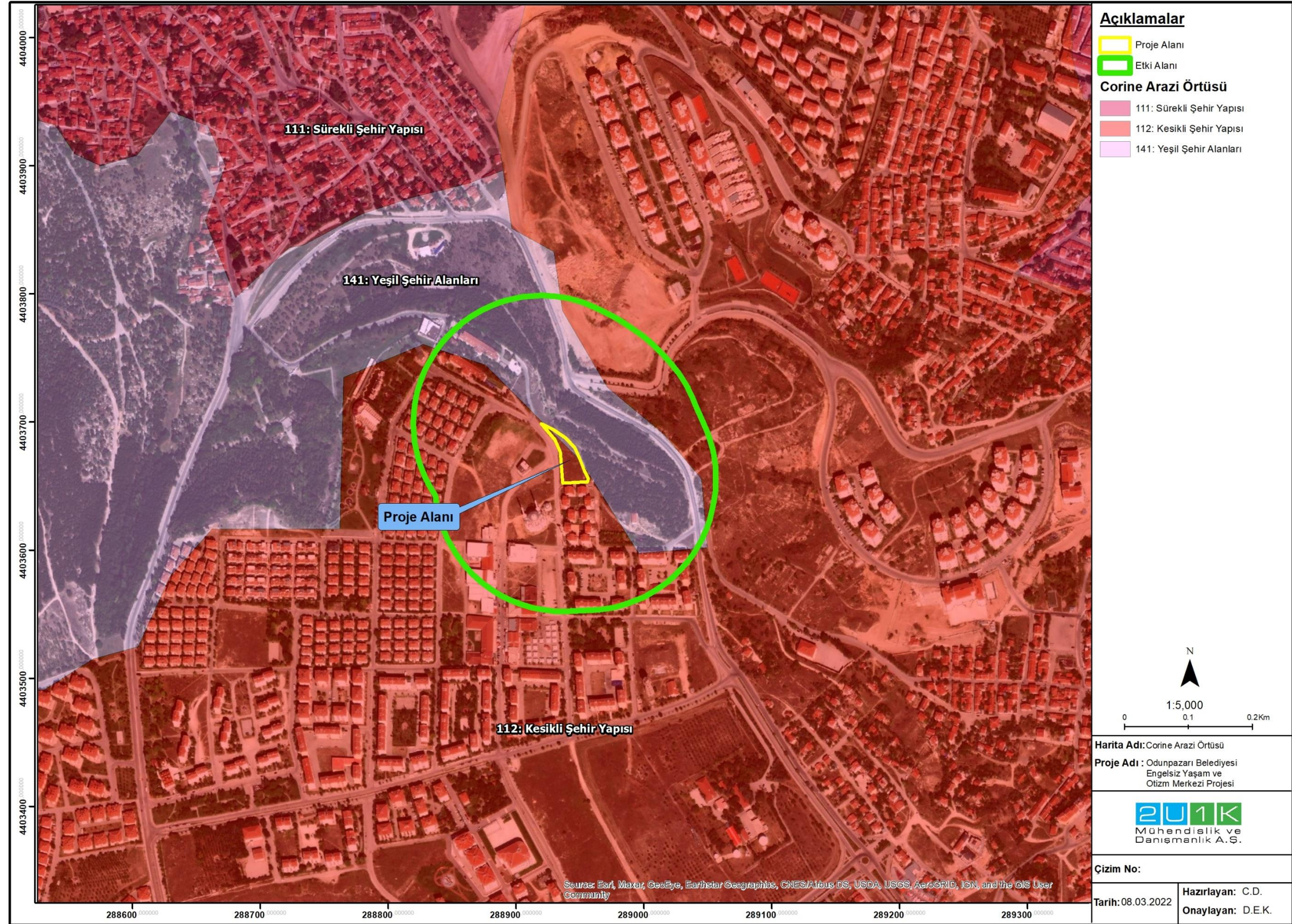
This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Şekil 4-11. Sismik Risk Haritası

4.12 Biyoçeşitlilik ve Koruma Alanları

Proje alanı, karasal iklimin etkisi altındadır ve CORINE Arazi Örtüsü Verilerine göre, proje alanındaki habitat, Süreksiz Şehir Yapısı ve Yeşil Şehir Alanları olarak tanımlanmaktadır. Proje alanı yakın çevresinde doğal habitat bulunmamaktadır. İlave olarak, proje etki alanında kritik habitat oluşturacak herhangi bir biyoçeşitlilik unsuru bulunmamaktadır (bkz. Şekil 4-12).

Şekil 4-12. Proje Alanı ve Yakın Çevresindeki CORINE Arazi Örtüsü Sınırları

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Proje alanında gözlemlenen yoğun antropojenik etki nedeniyle, flora ve faunanın dağılımı büyük ölçüde bastırılmıştır. Alanda gözlenebilen flora ve fauna türleri, yerleşim alanının koşullarına uyum sağlamış kozmopolit türlerdir. Flora türleri bakımından özellikle kültür türleri dağılmış durumdadır. Öte yandan, proje alanında yayılış gösteren fauna, yoğun insan varlığı, gürültü ve trafik gibi yerleşim yeri etkilerine karşı oldukça toleranslı türlerden oluşmaktadır. “Yeşil Şehir Alanları” alan içinde geniş bir yayılıma sahip olsa da, söz konusu alanların şehir ile çevrili olmaları, bu alanları doğal habitatlarından izole hale getirmiştir. Bu nedenle, alan içerisinde fauna hareketi kısıtlıdır. Kuş türleri dışında doğal habitatlardan fauna girişi mümkün görünmemektedir. Alanda karışık karaçam-geniş yapraklı vejetasyon hâkimdir.

Tablo 4-7 - Tablo 4-9'da verilen flora ve fauna türleri, 26.07.2021 tarihinde gerçekleştirilen saha çalışması ve literatür araştırmasından elde edilen bulgulardan derlenmiştir.

Tablo 4-7. Çalışmalar Sonucu Tespit Edilen Flora Türleri^{5 67}

TÜR İSMİ	TÜRKÇE ADI	ENDEMİZM	IUCN	BERN
Asteraceae				
<i>Centaurea depressa</i>	Gökbaş Otu	-	-	-
Apiaceae				
<i>Artemisia squamata</i>	Karabenek	-	-	-
Dipsacaceae				
<i>Dipsacus laciniatus</i>	Fesçitarağı	-	-	-
Convolvulaceae				
<i>Convolvulus arvensis</i>	Mamıza, Çadır Çiçeği	-	-	-
Fabaceae				
<i>Medicago minima</i>		-	-	-
<i>Trifolium ochroleucum</i>	Yonca			
Lamiaceae				
<i>Lamium purpureum</i>	Eflatun Çiçekli Ballıbabası	-	-	-
Liliaceae				
<i>Allium atroviolaceum</i>	-	-	-	-
Poaceae				
<i>Secale cereale</i>	Çavdar	-	-	-
<i>Festuca callieri</i>		-	-	-
Aceraceae				
<i>Acer platanoides</i>	Çınar Yapraklı Akçaağaç	-	-	-
Platanaceae				
<i>Platanus orientalis</i>	Doğu Çınarı, Çınar	-	-	-
Pinaceae				

⁵ Davis, P.H. (ed.). (1965-1988). Türkiye ve Doğu Ege Adalarının Florası [Flora of Turkey and the East Aegean Islands], Cilt 1-10, Edinburgh Üniv. Baskı: Edinburgh.

⁶ Ekim, T. ve ark. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı. Türkiye Tabiatını Koruma Derneği. Yayın No:18 (2000).

⁷ Tarıkahya, B. , Erik, S. & Mutlu, B. (2011). Ankara Yerleşim Merkezinin, Çevresindeki Alanlarla Floristik Yönden Karşılaştırılması . Manisa Celal Bayar Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , 1 (2) , 60-77 .

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

TÜR İSMİ	TÜRKÇE ADI	ENDEMİZM	IUCN	BERN
<i>Pinus nigra</i>	Karaçam	-	-	-

Proje alanında tespit edilen flora türleri, IUCN listesinde yer almamaktadır. Ayrıca bu türlerin endemik statüsü de yoktur.

Tablo 4-8. Çalışmalar Sonucu Tespit Edilen Kuş Türleri^{8 9 10}

TÜR İSMİ	TÜRKÇE ADI	ENDEMİZM	IUCN	BERN
Columbidae				
<i>Columba livia</i>	Kaya Güvercini	-	LC	Annex-3
<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru, Gülen Kumru			
Corvidae				
<i>Corvus monedula</i>	Küçük Karga	-	LC	-
<i>Pica</i>	Saksağan	-	LC	-
Fringillidae				
<i>Fringilla coelebs</i>	Bayağı İspinoz	-	LC	Annex-3
<i>Carduelis</i>	-	-	LC	
Hirundinidae				
<i>Delichon urbicum</i>	Ev Kırangıcı	-	LC	
Motacillidae				
<i>Motacilla alba</i>	Ak Kuyruksallayan	-	LC	Annex-2
Passeridae				
<i>Passer domesticus</i>	Bayağı Serçe	-	LC	-
Paridae				
<i>Parus major</i>	Büyük Baştankara	-	LC	Annex-2
<i>Parus caeruleus</i>	Mavi Baştankara	-	LC	Annex-2
Strigidae				
<i>Athene noctua</i>	Kukumav	-	LC	Annex-3
Sturnidae				
<i>Sturnus vulgaris</i>	Sığırcık	-	LC	-
Turdidae				
<i>Turdus pilaris</i>	Tarla Ardiç Kuşu	-	LC	Annex-3
<i>Turdus merula</i>	Karatavuk	-	LC	Annex-3

Tablo 4-9. Çalışmalar Sonucu Tespit Edilen Memeli Türleri¹¹

TÜR İSMİ	İNGİLİZCE ADI	ENDEMİZM	IUCN	BERN
----------	---------------	----------	------	------

⁸ BirdLife International 2003 BirdLife's online World Bird Database: Search for Species. Version 2.0. Cambridge, UK: BirdLife International. Available: <http://www.birdlife.org>

⁹ Kızıroğlu, İ. (2009) Türkiye Kuşları Cep Kitabı, ISBN: 975-7460-01-X, Ankamat Matbaası, Ankara, 564 s.

¹⁰ <https://ebird.org/home>

¹¹ A Demirsoy, N Yiğit – 2003, Memeliler: Türkiye omurgalıları: Türkiye omurgalı faunasının sistematik ve biyolojik özelliklerinin araştırılması ve koruma önlemlerinin saptanması

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Muridae				
<i>Mus musculus</i>	Ev Faresi	-	LC	-
<i>Rattus</i>	-	-	LC	

Proje alanında tespit edilen fauna türlerinin tamamı LC "Düşük Endişe" kategorisine dâhil edilmiştir. Ayrıca bu türlerin endemik statüsü de bulunmamaktadır.

Proje'nin Bulunduğu Alanda ve Çevresindeki Ulusal Düzeyde Korunan Alanlar

Proje'nin bulunduğu alanda ve yakın çevresinde, Milli Parklar Kanunu No. 2873 kapsamında koruma statüsüne sahip herhangi bir alan yer almamaktadır.

Proje'nin Bulunduğu Alanda ve Çevresindeki Uluslararası Düzeyde Tanınan Alanlar

Proje'nin yakın çevresinde uluslararası düzeyde tanınan herhangi bir alan bulunmamaktadır.

5 PROJENİN SOSYAL MEVCUT DURUMU

Bu bölümde Proje'nin sosyal mevcut durumu için nicel ve nitel veriler derlenmiştir. Sosyo-ekonomik mevcut durum çalışmasının amacı, potansiyel etkileri anlamak ve uygun etki azaltma önlemleri geliştirmek için, Proje'den potansiyel olarak etkilenen alanlardaki sosyo-ekonomik koşulları ve eğilimleri tanımlamaktır. Sosyo-ekonomik mevcut durum, il ve yerel toplulukların önemli sosyo-ekonomik konularını tanımlar ve Proje sonrasında etkilenen topluluklarda meydana gelen değişiklikleri izlemek için kullanılabilecek bir sosyo-ekonomik veri tabanı oluşturur.

Proje alanı çevresindeki yerleşim alanlarının sosyo-ekonomik göstergelerinin tartışılması için aşağıdaki konular seçilmiştir:

- Kültürel Miras,
- Trafik ve Taşıma,
- Demografi ve Nüfus,
- Geçim Kaynakları ve İstihdam,
- Eğitim,
- Sağlık,
- Hassas Gruplar,
- Altyapı Hizmetleri,
- Arazi Edinim Durumu,
- Proje Hakkında Bilgi Seviyesi.

Proje Alanını görmek, hassas alıcıları belirlemek ve arazide resmi/gayri resmi kullanıcılar olup olmadığını belirlemek amacıyla 26 Temmuz 2021 tarihinde saha ziyareti gerçekleştirilmiştir. Saha ziyareti sırasında proje sahibi ile bir toplantı yapılmış ve Proje hakkında ön bilgiler alınmıştır. Saha ziyareti sırasında mahalle muhtarlarına ulaşılamamıştır.

Proje alanı çevresinde yaşayan topluluklara ve potansiyel proje etkilerine ilişkin birincil veriler, 27 Eylül 2021 tarihinde Çankaya ve Erenköy Mahalleleri muhtarları ile telefon görüşmeleri ile gerçekleştirilen anahtar bilgilendirici görüşmeler yoluyla elde edilmiştir.

İkincil veriler, sosyo-ekonomik mevcut durumun ve olası sosyal risklerin ve etkilerin anlaşılmasında önemli bir role sahiptir. İkincil verilerden elde edilen bilgiler, mevcut durum çalışmalarının kalitesini artırmaktadır. Bu veriler, bölgesel ve ulusal istatistikler ve proje dokümanları aracılığıyla toplanmış ve hazırlanmıştır.

5.1 Kültürel Miras

Eskişehir ilinin en eski yerleşim yerlerinden biri olan Odunpazarı İlçesi, Osmanlı İmparatorluğu'ndan kalma tarihi evleriyle ünlüdür. Bizans döneminde Dorylaion olarak

adlandırılan bölge, 1176 yılında Selçuklular tarafından fethedilmiş ve uzun süre Sultanönü Sancağı olarak kalmıştır. Odunpazarı İlçesi'nde Selçuklu, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemlerine ait çok sayıda tarihi yapı ve anıt bulunmaktadır.

Proje kapsamında yer alan inşaat alanı ve çevresini, kültürel miras bakımından değerlendirmek amacıyla, Kültür ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan görüş yazısı istenmiştir. Bölge Kurulu Müdürlüğü arşivinde herhangi bir kültür varlığı kaydı bulunmamaktadır. Ayrıca, Bölge Kurulu Müdürlüğü uzmanları tarafından yerinde gerçekleştirilen incelemeler sonucunda yüzeyde korunması gerekli kültür varlığına rastlanmamış olup, alandaki faaliyetler sırasında korunması gereken kültür varlığı tespit edilmesi durumunda, 2863 sayılı Kanunun Tebligat Zorunluluğu başlıklı 4. maddesi hükmüne göre, en yakın Müze Müdürlüğü veya Mülki İdare Amirliğine bildirimde bulunulmalıdır. Rastlantısal Buluntu Prosedürü, hafriyat çalışmaları dâhil arazi hazırlık çalışmaları sırasında projenin herhangi bir kültürel miras üzerindeki olası etkilerinden kaçınmak üzere hazırlanmıştır (bkz. Ek-E). Kültür ve Turizm Bakanlığı Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan alınan resmi yazı Ek-F'de sunulmaktadır.

5.2 Trafik ve Taşıma

Hem inşaat, hem de işletme dönemlerinde, ağır malzemelerin veya inşaat ekibinin taşınması gibi proje alanında yoğun trafik oluşturacak herhangi bir faaliyet söz konusu olmadığından, özel etki azaltıcı önlemler (yeni erişim yolu düzenlemeleri veya kritik lokasyonlarda düzenlemeler gibi) gerektiren ilave etkiler beklenmemektedir. Sürücülerin eğitimi, hız sınırlamaları, gürültülü ekipmanların gereksiz kullanımının sınırlandırılması vb. genel etki azaltıcı önlemlerin trafik etkilerinin en aza indirilmesi için yeterli olduğu değerlendirilmektedir. Bu etki azaltıcı önlemler ÇSYP'de verilmektedir (bkz. Bölüm 6.17). Öte yandan, trafikteki mevcut durumu belirlemek amacıyla, Proje Sahibi tarafından Kartopu Caddesi ile Gökçekaya Caddesi'nin kesiştiği ve/veya Altay Caddesi ile Şehit Sabutay Alkan Caddesi'nin kesiştiği lokasyonlar için trafik sayımları Ulaşım Daire Başkanlığı'ndan talep edilmiş, ancak Müdürlük, bu kavşaklar için trafik sayımının bulunmadığını bildirmiştir (bkz. Ek-G)

5.3 Demografi ve Nüfus

Adrese dayalı nüfus kayıt sisteminden alınan 2020 yılı verilerine göre, Eskişehir ilinin nüfusu 443.227 erkek ve 445.601 kadın olmak üzere 888.828'dir.

Proje binası, 204.703 erkek ve 210.527 kadın olmak üzere, toplam 415.230 nüfusa sahip Odunpazarı İlçesi'nde yer alacaktır.

Projenin inşaat aşamasında meydana gelebilecek olası etkiler göz önüne alınarak, potansiyel etki alanı olarak 200 m'lik bir mesafe belirlenmiştir. Bu bağlamda, inşaatla ilgili etkilerin yaşanması olası olan Etki Alanı içinde Çankaya ve Erenköy mahalleleri yer almaktadır. Ancak, proje Eskişehir ilinde ikamet eden tüm ihtiyaç sahibi paydaşlara hizmet edeceğinden, Proje

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

yararlanıcıları daha geniş yerel toplulukları kapsayacaktır. Proje ömrü boyunca, paydaşlardan gelen şikâyetler doğrultusunda etki alanı Proje Uygulama Birimi uzmanları tarafından genişletilebilecektir.

Proje etki alanındaki nüfus ve son 5 yıldaki değişimine ilişkin olarak resmi kaynaklardan elde edilen veriler, Tablo 5-1 ve Tablo 5-2'de sunulmaktadır.

Tablo 5-1. Proje Etki Alanının Nüfus Verisi

Yerleşim Yeri	Kadın (2020)	Erkek (2020)	Toplam Nüfus (2020)
Çankaya Mahallesi	5.951	5.813	11.764
Erenköy Mahallesi	6.192	6.300	12.492

Referans: TurkStat

Tablo 5-2. Proje Etki Alanının Son Beş Yıllık Nüfus Verisi

Yerleşim Yeri	Yıllar	Toplam Nüfus	Son 5 yılda toplam nüfustaki değişim
Çankaya Mahallesi	2020	11.764	Artış
	2019	11.576	
	2018	11.104	
	2017	10.855	
	2016	10.509	
Erenköy Mahallesi	2020	12.492	Azalma
	2019	12.556	
	2018	12.409	
	2017	12.686	
	2016	12.667	

Referans: TurkStat

Proje hizmet alanındaki nüfus ve son 5 yıldaki değişimine ilişkin olarak resmi kaynaklardan elde edilen veriler, Tablo 5-3 ve Tablo 5-4'te sunulmaktadır.

Tablo 5-3. Proje Hizmet Alanının Nüfus Verisi

Yerleşim Yeri	Kadın (2020)	Erkek (2020)	Toplam Nüfus (2020)
Eskişehir	445.601	443.227	888.828

Referans: TurkStat

Tablo 5-4. Proje Hizmet Alanının Son Beş Yıllık Nüfus Verisi

Yerleşim Yeri	Yıllar	Toplam Nüfus	Son 5 yılda toplam nüfustaki değişim
Eskişehir	2020	888.828	Artış
	2019	887.475	
	2018	871.187	
	2017	860.620	
	2016	844.842	

Referans: TurkStat

Muhtarlar ile gerçekleştirilen anahtar bilgilendirici görüşmelerde, mahallelerde göçmen ve/veya mülteci olup olmadığı sorulmuştur. Çankaya Mahallesi'nde 3 haneden 25 Suriye asıllı kişinin yaşadığı öğrenilmiştir. Bunun yanı sıra, mahallede 10 engelli bireyin yaşadığı da öğrenilmiştir. Kesin sayı bilinmemekle birlikte, Erenköy Mahallesi'nde Suriye, Afganistan ve Irak'tan yaklaşık 900 kişinin yaşadığı vurgulanmıştır. Bu bilgilere, ek olarak mahallede 25 engelli bireyin ikamet ettiği öğrenilmiştir.

5.4 Geçim Kaynakları ve İstihdam

Eskişehir İli'ni de içine alan Kuzeybatı Anadolu Bölgesi'nde, Türkiye'nin tektonik toplulukları arasında yer alan Pontidler ve Anatolidler birbirine bitişik konumdadır. Jeolojik ve yapısal özelliklerinden dolayı bu bölge, hem metalik mineraller, hem de endüstriyel hammaddeler açısından oldukça önemlidir. Şehrin sembolü olarak da bilinen sepiyolit, Türkiye'de İç Anadolu'da sadece Eskişehir İli'nde bulunan bir tür süs taşıdır. Beyaz altın, denizköpüğü ve Eskişehir taşı olarak da adlandırılan sepiyolit ticari olarak işletilebilir yataklarının tamamına yakını Eskişehir İli'ndedir (Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü).

Eskişehir ekonomisinde işgücünün sektörel dağılımına bakıldığında, nüfusun %52,1'i hizmetler, %32,4'ü sanayi ve %15,5'i tarıma dayalıdır. Ana sektörlerin il ekonomisine dağılımında, hizmetler ve sanayi sektörlerinin öne çıktığı görülmektedir (Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)).

İstihdamın yoğun olduğu işletmeler; Arçelik A.Ş., TUSAŞ Motor Sanayi ve Ticaret A.Ş., Eti Maden Kırka Bor İşletmeleri, Ford Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş., Eti Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.'dir

Tarım ürünlerinin başlıca türleri, tahıllar, baklagiller, şeker pancarı, ayçiçeği, meyve ve sebzelerdir. Tarımsal ürün çeşitliliği de tarıma dayalı sanayinin gelişmesine öncülük etmiştir. Türkiye Şeker Rafinerileri A.Ş. ve şehirde bisküvi ve unlu mamuller üreten çok sayıda tesis buna örnek olarak verilebilmektedir.

Bir diğer geçim kaynağı olan hayvancılık da küçükbaş hayvancılığa dayalıdır. Tarım sektöründe çalışan insanlar için önemli gelir kaynaklarından biridir. Eskişehir İli'ne bağlı Mahmutiye ve Çifteler ilçelerinde küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. Ayrıca Mahmutiye İlçesi'ndeki harada yarış atları yetiştirilmektedir.

5.4.1 Proje Etki Alanında Yer Alan Yerleşim Alanlarındaki Başlıca Ekonomik Faaliyetler

Proje alanında yer alan Çankaya ve Erenköy mahallelerinin muhtarları ile yapılan anahtar bilgilendirici görüşmelerde ekonomik faaliyetler hakkında bilgi alınmış olup, Tablo 5-5'te sunulmaktadır.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Tablo 5-5. Proje Alanındaki Yaygın Ekonomik Faaliyetler

Yerleşim Yeri	Birinci Derecede Yaygın Ekonomik Faaliyet	İkinci Derecede Yaygın Ekonomik Faaliyet	Üçüncü Derecede Yaygın Ekonomik Faaliyet
Çankaya Mahallesi	Kamu Hizmeti/Memur	Sanayi-Hizmet Sektörleri	Emeklilik
Erenköy Mahallesi	Sanayi ve Hizmet Sektörleri	Emeklilik	Kamu Hizmeti/Memur

Referans: Muhtarlar ile Anket Çalışması, 2021

5.5 Eğitim

Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü verilerine göre, il sınırları içinde 495 okul/kurum, 6.557 derslik, 11.697 öğretmen ve 137.811 öğrenci bulunmaktadır (Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü). Eskişehir'de toplam öğrenci sayısı 65.954 olan 3 üniversite bulunmaktadır.

Odunpazarı İlçesi'nde 170 okul/kurum, 2.985 derslik, 5.858 öğretmen ve 76.561 öğrenci bulunmaktadır (Eskişehir Odunpazarı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü).

Projenin etki alanında bulunan Çankaya Mahallesi'nde 2 ilkokul, 2 ortaokul ve 2 lise bulunmaktadır. Erenköy Mahallesi'nde ise 2 ilköğretim okulu ve 1 ortaokul, ayrıca inşaat çalışmaları devam eden 1 lise ve 1 ortaokul bulunmaktadır.

5.6 Sağlık

Odunpazarı İlçesi'nde 3 adet devlet hastanesi, ilçe poliklinikleri ve özel hastaneler bulunmaktadır.

Projenin etki alanında bulunan Çankaya Mahallesi'nde 2 adet toplum sağlığı merkezi bulunmaktadır. Erenköy Mahallesi'nde ise 3 mahallenin (Erenköy, Huzur, Yenidoğan) ortak olarak kullandığı bir adet toplum sağlığı merkezi bulunmaktadır. Bu iki mahallenin sınırları içerisinde hastane bulunmamaktadır. Anket sırasında mahalle muhtarı, toplum sağlığı merkezinin kapasitesinin 3 mahalleye de yeterli düzeyde hizmet verecek kapasitede olduğunu belirtmiştir.

5.7 Hassas Gruplar

Proje Alanı görmek, hassas alıcıları belirlemek ve araziyi resmi/gayri resmi olarak kullanan şahıslar olup olmadığını belirlemek için 26 Temmuz 2021 tarihinde saha ziyareti yapılmıştır. Proje alanının mülkiyeti Proje Sahibine ait olup, arazi üzerinde resmi veya gayri resmi kullanıcı bulunmamaktadır.

Çankaya ve Erenköy mahallelerinin muhtarlarının verdiği bilgilere göre, hassas/dezavantajlı bireyler/gruplara ilişkin bilgiler sorgulanmış ve tespit edilen gruplar Tablo 5-6'da sunulmuştur.

Tablo 5-6. Proje Alanındaki Hassas/Dezavantajlı Bireyler/Gruplar

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Yerleşim Yeri	65 yaş üstü tek başına yaşayanlar	Yoksul aileler *	Bedensel / Zihinsel engelli	Dul kadın hane reisi	Çocuk Hane Reisi
Çankaya Mahallesi	Var	Yok	Var / 10 kişi	Var / 3 kişi	Yok
Erenköy Mahallesi	Var	Var	Var / 25 kişi	Var / 200 kişi	Yok

Referans: Muhtarlar ile Anket Çalışması, 2021

* Sosyal ve ekonomik desteğe bağımlı olan haneler muhtarlar tarafından Yoksul Aile olarak tanımlanmaktadır.

5.8 Altyapı Hizmetleri

Mahalle muhtarı ile yapılan Halk Düzeyinde Anketler sırasında mevcut altyapı ve hizmetlere ilişkin bilgiler elde edilmiş ve Tablo 5-7'de sunulmuştur.

Tablo 5-7. Proje Alanında Mevcut Altyapı Hizmetleri

Yerleşim Yeri	Su Kaynağı	Sulama Kaynağı	Kanalizasyon Sistemi	Atık Yönetimi	Toplu Taşıma Aracı	Kooperatif / Dernek
Çankaya	Şebeke Suyu	Sulama suyu kullanılmıyor	Mevcut	Belediye çöpleri topluyor	Minibüs, otobüs, tramvay	2
Erenköy	Şebeke Suyu	Sulama suyu kullanılmıyor	Mevcut	Belediye çöpleri topluyor	Minibüs, otobüs	3

Referans: Muhtarlar ile Anket Çalışması, 2021

5.9 Proje Hakkında Bilgi Seviyesi

5.9.1 Muhtarlarla Yapılan Halk Düzeyinde Anket Sonuçları

Topluluk düzeyinde bilgiler, 17 Eylül 2021 tarihinde Çankaya Mahallesi Muhtarı Cemil Öztürk ve Erenköy Mahallesi Muhtarı Osman Çalış ile telefonla yapılan anahtar bilgilendirici görüşmeler yoluyla toplanmıştır. Çalışma, muhtarların olası proje etkileri ve projeden beklentileri hakkında daha gerçekçi bir görüşe sahip olmaları için bilgi düzeylerinin ölçülmesini ve mahalle hakkında bilgi edinmeyi amaçlamaktadır. Ankette mahalle muhtarlarının proje hakkında bilgilendirilmediği gözlemlenmiştir.

Proje çerçevesinde Bölüm 8'de verilen çevresel ve sosyal unsurlar ve en iyi uygulama etki azaltma önlemleri uyarınca ve bilgilendirme, paydaş katılımı, şikâyet giderme mekanizması gerekliliklerine dayalı olarak, inşaat çalışmaları başlamadan önce paydaşlar bilgilendirilecektir.

6 PROJEDEN KAYNAKLI ÇEVRESEL VE SOSYAL ETKİLER

6.1 Hava Kalitesi

Bu bölümde, projeden kaynaklanacağı öngörülen emisyonların hava kalitesi üzerindeki etkileri değerlendirilmiştir. Hava kalitesi ölçüm sonuçları Bölüm 4.6'da verilmiştir. Oluşacak emisyonları önlemek, en aza indirmek veya etkilerini azaltmak için alınması gereken önlemler ise Bölüm 8'de sunulmaktadır.

Bölüm 2'de açıklandığı gibi, proje etki alanı, proje alanı ve çevresi (200 m) olarak belirlenmiştir. Özellikle projenin çevresel etkileri Proje Alanı ile sınırlıdır ve bu etkiler inşaat aşamasında sınırlı bir süre için geçerli olacaktır.

6.1.1 İnşaat Aşaması

İnşaat aşamasında söz konusu olan etki değerlendirme; ek inşaat faaliyetlerinden kaynaklanması beklenen kısa vadeli emisyonları kapsamaktadır.

Proje alanına en yakın yerleşim biriminde yapılan PM₁₀ ölçüm sonuçları, eşik değerlerin altında olup, oluşabilecek olumsuz çevresel etkileri azaltma ve etkin bir şekilde yönetme yöntemleri Bölüm 8'de verilmektedir.

Egzoz Gazları

Emisyon kaynağı, hafriyat ekipmanlarının dizel motorlarından çıkan egzoz gazlarını içermektedir. Ortaya çıkması öngörülen olumsuz çevresel etkilerin önlenmesi, azaltılması ve etkin bir şekilde yönetilmesi için alınması gereken önlemler ve ilgili etki azaltma yöntemleri Bölüm 8'de sunulmaktadır.

Projenin inşaat işleri sırasında kullanılacak araçlardan kaynaklanan olası emisyon miktarını hesaplamak için, Amerika Birleşik Devletleri Çevre Koruma Ajansı tarafından hazırlanan İnşaat Araçlarının Egzoz Emisyonları için verilen emisyon faktörleri kullanılmıştır (Yol Dışı Motor Modelleme için Egzoz Emisyon Faktörleri- Kompresyon-Ateşleme (Rapor No. NR-009A)) (bkz. Tablo 6-1).

Tablo 6-1. Hafriyat ve İnşaat İşlerinde Kullanılacak Makine ve Ekipmanların Emisyon Bilgileri

Makine ve Ekipmanlar	Adet	Motor Gücü (HP)	Emisyon Katsayısı (g/HP-saat)			
			HC	CO	NO _x	PM
Kamyon	1	235	0,4	1	4,5	0,4
Kazıcı Yükleyici	1	200	0,4	1	4,5	0,4
Ekskavatör	1	260	0,4	1	4,5	0,4
Yükleyici	1	220	0,4	1	4,5	0,4
Toplam	-	-	1,6	4	18	1,6

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

İnşaatla kullanılacak araçların bakımları düzenli olarak yapılacak, egzoz emisyonları yetkili kuruluşlar tarafından ölçülecek ve kayıt altına alınacaktır. Ayrıca, Egzoz Gazı Emisyonu Kontrolü Yönetmeliği ile Benzin ve Dizel Kalite hükümlerine uyulacaktır.

Toz Emisyonu

İnşaat faaliyetleri, yerinde hafriyat ve toprak malzemelerinin taşınması, ağır ekipmanların toprakla teması ve toprak stoklarının rüzgâra maruz kalmasının bir kombinasyonundan kaynaklanan toz emisyonlarına neden olabilmektedir. Ortaya çıkan partikül maddelerin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerine ilave olarak, bu, taşınmaz mallar ve bitki örtüsü üzerinde potansiyel olarak zararlı birikimlere yol açabilecektir.

Hafriyat faaliyetlerinden kaynaklanan toz emisyonlarının hesaplanmasında kullanılan Endüstriyel Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği'nde verilen Ek-12'de Tablo 12.6'da belirtilen emisyon faktörleri Tablo 6-2'de sunulmuştur.

Tablo 6-2. Toz Emisyon Kütle Akış Hesaplarında Kullanılacak Emisyon Faktörleri

Faaliyet	Etki Azaltıcı Önlemler Olmadan Emisyon	Etki Azaltıcı Önlemler Sonrası Emisyon
Hafriyat	0,025 kg/ton	0,0125 kg/ton
Yükleme	0,010 kg/ton	0,005 kg/ton
Boşaltma	0,010 kg/ton	0,005 kg/ton

Hafriyat toprağının yoğunluğu 1,6 ton/m³ olarak alınmıştır. Hesaplamalar günde 10 saat çalışma yapılacağı ve hafriyat çalışmalarının 10 gün süreceği varsayımıyla yapılmıştır. Hesaplama sonuçları Tablo 6-3'te gösterilmiştir.

$$\text{Toplam tahmini hafriyat miktarı (m}^3\text{)} = 1.000 \text{ m}^3$$

$$\text{Toplam tahmini hafriyat miktarı (ton)} = (1.000 \text{ m}^3) \times (1,6 \text{ ton/m}^3) = 1.600 \text{ ton}$$

Tablo 6-3. Hafriyat Çalışmalarında Emisyon

Makine ve Ekipmanlar	Etki Azaltıcı Önlemler Olmadan Emisyon	Etki Azaltıcı Önlemler Sonrası Emisyon
Hafriyat	0,40 kg/saat	0,20 kg/saat
Yükleme	0,16 kg/saat	0,08 kg/saat
Boşaltma	0,16 kg/saat	0,08 kg/saat
Toplam	0,92 kg/saat	0,36 kg/saat

Etki azaltıcı önlemlerin alındığı durum için hafriyat çalışmalarından kaynaklanan toz emisyonu toplamda 0,36 kg/saat olarak hesaplanmıştır. Bu değer, Endüstriyel Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nde modelleme çalışması için verilen sınır değer olan 1 kg/saatin altındadır.

Ortaya çıkacağı tahmin edilen olumsuz çevresel etkilerin önlenmesi, azaltılması ve etkin bir şekilde yönetilmesi için alınması gereken önlemler ile ilgili etki azaltma yöntemleri Bölüm 8'de sunulmaktadır.

6.1.2 İşletme Aşaması

İşletme aşamasında ısınma kaynaklı emisyon dışında başka bir kaynaktan emisyon öngörülmemektedir.

6.2 Su Kullanımı

6.2.1 İnşaat Aşaması

İnşaat çalışmaları kapsamında henüz yüklenici taşere edilmemiştir. İnşaat sürecine dâhil olacak yükleniciler ihale sistemi ile seçilecektir. İnşaat aşaması boyunca, işçilerin günlük içme suyu ihtiyaçları, İnsan Tüketimi Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ve Halk Sağlığı Kanunu gereklerine uygun olarak, Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan lisanslı firmalar listesinden seçilen lisanslı firmalardan satın alınan damacanalarla karşılanacaktır.

Tesiste inşaat aşamasında çalışacak personel sayısı belli olmamakla birlikte, yaklaşık 10 personel çalışabileceği öngörülmektedir. Kişi başına günlük ortalama su tüketimi, 220 L/gün (TÜİK-2018) olarak kabul edilmiş olup, projenin inşaat dönemi için gereken su miktarı aşağıda hesaplanmıştır.

$$\text{Günlük su ihtiyacı} = \text{kişi sayısı} * \text{ort. su tükemi} = 10 * 220 = 2.200 \frac{\text{L}}{\text{gün}} (2,20 \frac{\text{m}^3}{\text{gün}})$$

İnşaat aşaması boyunca, işçilerin günlük içme suyu ihtiyaçları, İnsan Tüketimi Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ve Halk Sağlığı Kanunu gereklerine uygun olarak, Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan lisanslı firmalar listesinden seçilen lisanslı firmalardan satın alınan damacanalarla karşılanacaktır. Kişi başına günlük ortalama su tüketimi aşağıda hesaplanmıştır.

$$\text{Günlük su ihtiyacı} = \text{kişi sayısı} * \text{ort. su tükemi}^{12} = 10 * 2 = 20 \frac{\text{L}}{\text{gün}} (0,2 \frac{\text{m}^3}{\text{gün}})$$

Proje alanında inşaat çalışmaları nedeniyle oluşan tozun bastırılması için kullanılacak suya olan ihtiyaç, belediyenin altyapısından doldurulacak olan Odunpazarı Belediyesi Su Kamyonları ile karşılanacaktır. İnşaat sırasında içme suyu ve toz bastırmada kullanılan su, ilçedeki su şebekesinden temin edilecektir.

Proje kapsamında toplam inşaat alanı 1.898 m² olacaktır. Metrekare başına 5 litre su kullanılacaktır. Buna göre toz emisyonunu önlemek için 1.898 m² x 5 L/m = 9.490 L = 9.49 m³ su kullanılacaktır. Söz konusu su püskürtme, yağmur yağmadığı zamanlar dışında gerçekleştirilecektir.

¹² TR Ministry of Health, General Directorate of Public Health, Turkey Nutrition Guide

6.2.2 İşletme Aşaması

Planlanan projenin işletme aşamasında 12 personelin istihdam edilmesi öngörülmektedir. Kişi başı günlük ortalama su tüketimi 220 L/gün olarak kabul edilmiştir (TÜİK-2018) ve projenin işletme aşaması için gerekli su miktarı aşağıda hesaplanmıştır.

$$\text{Günlük su ihtiyacı} = \text{kişi sayısı} * \text{ort. su tükemi} = 12 * 220 = 2.640 \frac{L}{gün} (2,640 \frac{m^3}{gün})$$

İşçilerin günlük içme suyu ihtiyaçları, İnsan Tüketimi Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik ve Halk Sağlığı Kanunu gereklerine uygun olarak, Sağlık Bakanlığı tarafından açıklanan lisanslı firmalar listesinden seçilecek lisanslı firmalardan satın alınan damacanalarla sağlanacaktır.

6.3 Atıksu

6.3.1 İnşaat Aşaması

İnşaat aşamasında oluşacak atık sular, çalışanlardan kaynaklanan evsel nitelikli atık sular olacaktır. İnşaat aşamasında 10 personelin istihdam edileceği öngörülmektedir.

TÜİK verilerine göre (2018) kişi başı günlük su kullanımı 220 L/(kişi.gün) olarak kabul edilmiştir. Günlük kullanılan su miktarı 2.200 L/gün (2,2 m³/gün) olarak hesaplanmıştır. Personelin kullanacağı tüm bu suyun atık suya dönüşeceği varsayımıyla üretilen atıksu miktarı:

$$\text{Atıksu Miktarı} = \text{Günlük su tüketimi} * \text{aktarma yüzdesi} = 2.200 \frac{L}{gün} * 1,0 = 2,200 \frac{m^3}{gün}$$

Çalışanlardan kaynaklanacak atık sular için mevcut kanalizasyon sisteminden faydalanılacak, bu atık sular Eskişehir Atıksu Arıtma Tesisinde bertaraf edilecektir.

6.3.2 İşletme Aşaması

Planlanan projenin işletme aşamasında 12 personelin istihdam edilmesi öngörülmektedir. Üretilen atıksu miktarının hesaplaması aşağıda verilmiştir.

TÜİK verilerine (2018) göre kişi başına günlük su kullanımı 220 L/(kişi.gün) olarak kabul edilmiştir. Günlük kullanılan su miktarı 2.640 L/gün (2,640 m³/gün) olarak hesaplanmıştır. Personel tarafından kullanılacak bu suyun tamamının atık suyuna dönüşeceği varsayıldığında, oluşacak atıksu miktarı şu şekildedir:

$$\text{Atıksu Miktarı} = \text{Günlük su tüketimi} * \text{aktarma yüzdesi} = 2,640 \frac{L}{gün} * 1,0 = 2.640 \frac{m^3}{gün}$$

Çalışanlardan kaynaklı oluşan atık sular için, inşaat aşamasında da olduğu gibi, mevcut kanalizasyon sisteminden faydalanılacak ve Eskişehir Atıksu Arıtma Tesisinde bertaraf edilecektir.

6.4 Atık

6.4.1 İnşaat Aşaması

Evsel Katı Atık

Evsel katı atık, projenin inşaat aşamasında çalışacak personelden kaynaklanacaktır. Oluşacak evsel katı atıklar çoğunlukla organik atıklardan oluşacaktır.

Personel kaynaklı evsel katı atık miktarı, TÜİK (2018) tarafından belirlenen ve Türkiye'de kişi başına günde ortalama 1,01 kg evsel katı atık üretileceğini belirten veriye göre hesaplanmıştır:

$$\text{Çalışan Sayısı} = 10 \text{ kişi}$$

$$\text{Birim Katı Atık Miktarı} = \frac{1,01 \text{ kg}}{\text{kişi} \times \text{gün}} (\text{TÜİK} - 2018)$$

$$\text{Oluşacak Katı Atık Miktarı} = 10 \times \frac{1,01 \text{ kg}}{\text{kişi} \times \text{gün}} = \frac{10,10 \text{ kg}}{\text{gün}}$$

Oluşacak evsel nitelikli katı atıklar, mevcut çöp konteynerlerinde depolanacak ve ilçe belediyesi tarafından çöp kamyonları ile toplanacaktır. Toplanan lisanslı atıklar katı atık depolama sahalarına teslim edilecektir.

Hafriyat Atığı

Hafriyat toprağı ve inşaat atığı üreticileri, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı uyarınca, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat atıklarını, taşıma izni almış nakliye araçlarıyla, gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlüdürler.

Proje'nin inşaat aşamasında oluşacak hafriyat toprağı ve inşaat atıkları belediyenin atık depolama tesislerinde depolanacaktır.

Ambalaj Atığı

Kağıt ve karton, metal, plastik ve cam malzemeler gibi ambalaj atıkları ve karışık ambalajlar, diğer atık türlerinden ayrı olarak özel çöp bidonlarında toplanacaktır. Atık kutuları, lisanslı ambalaj atıkları toplayıcıları tarafından periyodik olarak toplanacaktır. Oluşması beklenen ambalaj atığı miktarı aşağıda hesaplanmıştır;

$$\text{Oluşacak Ambalaj Atığı Miktarı (Evsel)} = \frac{10,10 \text{ kg}}{\text{gün}} \times 0,2 = \frac{2,02 \text{ kg}}{\text{gün}}$$

Tehlikeli Atık

Projenin inşaat aşamasında, yağlayıcılar, hidrolik sıvılar veya yakıtlar gibi petrol bazlı ürünler, depolama, nakliye veya ekipmanda kullanım sırasında çevreye salınma potansiyeline neden olabilecektir. Ayrıca kontamine/yağlı kumaşlar, bez ve filtreler, kontamine ambalaj

malzemeleri, toner kartuşları, boya artıkları, floresan tüpler, temizlik bezleri ve filtreler, tehlikeli izolasyon malzemeleri ve basınçlı tüpler oluşması muhtemel diğer tehlikeli atıklardır.

İnşaat aşamasında oluşması muhtemel tehlikeli atıklar, şantiyede belirli kaplarda/konteynerlerde ayrı ayrı toplanacak ve beton zemin üzerine kurulan ve drenaj kanalına bağlanan belirli bir alanda depolanacaktır. Oluşan atıklar, türlerine göre belirlenen kriterler doğrultusunda kaynağında geçici olarak depolanmalıdır. Geçici olarak depolanan atıklar, atık kodu, depolanan atık miktarı ve depolama tarihi ile birlikte 'tehlikeli veya tehlikesiz atık' ibaresi ile etiketlenecektir.

Bu atıklar ayrı atık kodları ile lisanslı bertaraf/geri dönüşüm tesislerine teslim edilecektir. Tehlikeli atıklar, "Atıkların Karayolunda Taşınmasına İlişkin Tebliğ" kapsamında lisanslı araçlarla taşınacaktır.

Atık Piller ve Akümülatörler

Atık piller, atık pil bidonlarında ayrı olarak toplanacaktır. Toplanan atık piller, lisanslı tesiste bertaraf edilmek üzere Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği'ne (TAP) (yetkili atık pil toplayıcı) teslim edilecektir.

Bu atıklar, Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği'nde yer alan usul ve esaslara göre bertaraf edilecektir. Bu atıklar uygun şekilde yönetilmediği takdirde, insan sağlığı ve çevre üzerinde olumsuz etkilere neden olabilmektedir.

Tıbbi Atık

İnşaat aşamasında, ilk yardım müdahalelerinden tıbbi atık oluşacaktır. Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'ne göre, belirli kap ve alanlarda depolanan tıbbi atıklar, lisanslı araçlarla toplanacak ve lisanslı bertaraf şirketlerine teslim edilecektir.

İnşaat aşamasında oluşacak tıbbi atıkların ilk yardım faaliyetleri nedeniyle çok küçük miktarlarda oluşması beklenmektedir. Tıbbi atıkların eser miktarda oluşması beklenirken, uygun şekilde yönetilmediği takdirde bulaşıcı hastalıklara yakalanma gibi önemli etkilere yol açabilmektedir.

6.4.2 İşletme Aşaması

Evsel Katı Atık

Evsel katı atık, projenin işletme aşamasında çalışacak personelden kaynaklanacaktır. Oluşacak evsel katı atıklar çoğunlukla organik atıklardan oluşacaktır.

Planlanan projenin işletme aşamasında 12 personelin istihdam edilmesi öngörülmektedir. Personel kaynaklı evsel katı atık miktarı, TÜİK (2018) tarafından belirlenen ve Türkiye'de kişi başına günde ortalama 1,16 kg evsel katı atık üretileceğini belirten veriye göre hesaplanmıştır.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Çalışan Sayısı = 12 kişi

$$\text{Birim Katı Atık Miktarı} = \frac{1,16 \text{ kg}}{\text{kişi} \times \text{gün}} (\text{TÜİK} - 2018)$$

$$\text{Oluşacak Katı Atık Miktarı} = 12 \times \frac{1,16 \text{ kg}}{\text{kişi} \times \text{gün}} = \frac{13,92 \text{ kg}}{\text{gün}}$$

Oluşacak evsel nitelikli katı atıklar, mevcut çöp konteynerlerinde depolanacak ve ilçe belediyesi tarafından çöp kamyonları ile toplanacaktır.

Ambalaj Atığı

Projenin işletme aşamasında oluşması beklenen ambalaj atığı miktarı aşağıda hesaplanmıştır:

$$\text{Oluşacak Ambalaj Atığı Miktarı (Evsel)} = \frac{13,92 \text{ kg}}{\text{gün}} \times 0,2 = \frac{2,784 \text{ kg}}{\text{gün}}$$

Yeniden kullanılabilen ve geri dönüştürülebilen ambalaj atıkları ayrı olarak toplanarak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından Çevre Lisansı verilen toplama-ayırma tesislerine veya geri dönüşüm tesislerine teslim edilecektir. Bu tür atıkların yönetimi için 02.04.2015 tarih ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Atık Yönetimi Yönetmeliği' ile 27.12.2017 tarih ve 30283 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 'Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği'nin ilgili hükümleri uygulanacaktır.

12.07.2019 tarihli ve 30829 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sıfır Atık Yönetmeliği'nin 12 E 16.ncı Maddesi kapsamında aşağıdaki hükümler geçerlidir:

- EK-1 listede yer alan bina ve yerleşim yerlerinin uygulama takvimi doğrultusunda, sıfır atık yönetim sistemini kurarak uygulamaya geçmeleri zorunludur. Belirtilen tarihten sonra faaliyete geçen söz konusu yerler ise faaliyet başlangıç tarihinden itibaren bir yıl içerisinde sıfır atık yönetim sistemine geçerler.
- Sıfır atık yönetim sistemini kurmakla yükümlü Ek-1 listesindeki yerler, Yönetmeliğin 17. maddesinde tanımlanan süreç doğrultusunda temel seviyede sıfır atık belgesi almak zorundadır.

Yönetmeliğin Ek-1 listesinde belirtilen yerler Tablo 6-4'te gösterilmektedir.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Tablo 6-4. Sıfır Atık Yönetmeliği EK-1 Listesindeki Sıfır Atık Yönetim Sistemini Kurmakla Yükümlü Yerler

	Sıfır Atık Yönetim Sistemine Geçmesi Gerekenler	Sisteme Geçişlerin Tamamlanması için Son Tarih
1. GRUP	• Büyükşehir İlçe Belediyeleri 250.000 Nüfus ve üzeri	31 Aralık 2020
2.GRUP	• Büyükşehir İlçe Belediyeleri 250.000 Nüfus altı • Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri • Belediye Birlikleri	31 Aralık 2021
3.GRUP	• Büyükşehir Dışındaki İl, İlçe, Belde Belediyeleri İl Merkez İlçe Belediyeleri Dışındaki Diğer Belediyeler • İl Özel İdareleri Mücavir Alan Dışı	31 Aralık 2022

Tablo 6-4'den de görüleceği üzere, Odunpazarı Belediyesi 3.Grup Yerler sınıfındadır. Yönetmelik uyarınca belediyenin 31 Aralık 2020 tarihine kadar Sıfır Atık Yönetim Sistemine geçmesi gerekmektedir.

Tehlikeli Atık

Tehlikeli atık oluşması durumunda, bu atıklar belirlenen depolama alanında depolanacaktır. Atık kodları ile ilgili tabelalar asılacak ve atık koduna göre ayrı bir şekilde toplanmak üzere kapalı bir kap bulundurulacaktır. Tehlikeli atıklar, lisanslı taşıma araçları kullanılarak lisanslı bertaraf/geri dönüşüm firmalarına verilecektir.

Tıbbi Atık

Projenin işletme aşamasında herhangi bir kaza veya yaralanma durumunda yapılacak ilk yardım müdahalesi nedeniyle tıbbi atık oluşması muhtemeldir.

Herhangi bir tıbbi atık oluşması durumunda, 'Uluslararası Biyolojik Tehlike' amblemi taşıyan, yırtılmaya, delinmeye, patlamaya, nakliyyeye dayanıklı, orta yoğunluklu polietilenden yapılmış, contalı, çift dipli ve körüksüz, 100 mikron kalınlığında çift katmanlı, minimum 10 kilogram kaldırma kapasitesine sahip, her iki tarafında 'Dikkat Tıbbi Atık' uyarısı bulunan kırmızı plastik torbalar kullanılacaktır. Tıbbi atıklar, renkli plastik torba veya lamine kartondan yapılmış kutularda veya aynı kalitedeki kaplarda en fazla 3/4 oranında toplanacaktır. Tıbbi atık torbaları/konteynerleri, bu tür atıkların taşınması konusunda yetkilendirilmiş nakliye firmaları yardımıyla sıkıştırılmadan en yakın sağlık kuruluşuna veya en yakın belediyeye teslim edilecektir.

6.5 Gürültü

6.5.1 İnşaat Aşaması

Hassas alıcıda gerçekleştirilen gürültü ölçümünün sonuçları eşik değerlerin altındadır ve Bölüm 5.5'te sunulmuştur. Projenin inşaat faaliyetleri sırasında çalışacak araç, makine ve ekipmanlardan kaynaklı gürültü oluşacaktır. İnşaat sırasında kullanılan ekipman ve makineler düzenli aralıklarla izlenecek ve bakımları yapılacaktır.

6.5.2 İşletme Aşaması

Planlanan projenin işletme aşamasında gürültü kaynağı olarak değerlendirilebilecek herhangi bir faaliyet beklenmemektedir.

6.6 Arazi Kullanımı ve Toprak Kalitesi

6.6.1 İnşaat Aşaması

Proje alanı mevcut yerleşim alanı sınırları içinde yer aldığından ve Bölüm 5.1'de sunulan nazım imar planında kamu hizmet alanı olarak gösterildiğinden, arazi kullanımında bir değişiklik beklenmemektedir. Proje Alanı içerisinde akaryakıt ve benzeri bir depolama yapılmayacağı için dökülme benzeri kazaların yaşanması beklenmemektedir. Toprak kirliliğini önlemek için alınması gereken önlemler Bölüm 9'da verilmiştir.

6.6.2 İşletme Aşaması

İşletme sırasında, depolama veya toprakla ilgili herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmeyeceği için toprak kalitesinde herhangi bir değişiklik beklenmemektedir. Ayrıca, işletme aşamasında arazi kullanımında da herhangi bir değişiklik öngörülmemektedir.

6.7 Peyzaj

6.7.1 İnşaat Aşaması

Proje alanı çevresinde sağlık tesisleri, ticari binalar, mescitler, eğlence mekânları bulunmakla birlikte, ağırlıklı olarak yerleşim alanlarından oluşmaktadır. İnşaat nedeniyle geçici bir rahatsızlık beklenmekte olup, bu durum kısa süreli olacaktır.

6.7.2 İşletme Aşaması

Proje binası, bodrum, zemin kat ve iki normal kat olmak üzere 4 kattan oluşacaktır. Çevredeki diğer yapılar benzer yükseklikte olduğu için peyzajda önemli bir değişiklik beklenmemektedir.

6.8 Biyoçeşitlilik ve Koruma Alanları

İnşa edilecek proje, belediye sınırları içinde ve doğal olmayan/değiştirilmiş bir habitatta yer alacaktır. Proje alanında doğal flora, fauna veya koruma alanı bulunmamaktadır. Ayrıca gerçekleştirilecek faaliyetler proje alanı ile sınırlı olacağından, proje kapsamındaki inşaat faaliyetlerinden doğal flora ve fauna etkilenmeyecektir.

6.9 Nüfus / Demografi

6.9.1 İnşaat ve İşletme Aşamaları

Projenin inşaat faaliyetleri, Odunpazarı ilçe merkezinde gerçekleştirileceğinden, Proje Sahibi tarafından, proje kapsamında çalışanlar için herhangi bir konaklama tesisi yapılmayacağı öngörülmektedir. Bununla beraber, projede çalışacakların dinlenmesi, yemek yemesi ve de sıhhi ihtiyaçları için proje alanına konteyner konulabilecektir. Konteynerler, IFC ve EBRD tarafından hazırlanan ve Dünya Bankası tarafından onaylanan işçi barınma standartlarını karşılayacaktır¹³. Diğer yandan, projenin inşaat aşamasında etkilenmesi beklenen yerleşim yerlerinde, nüfus düzeyi ile ilgili olarak projeden kaynaklı herhangi bir olumsuz etki beklenmemektedir.

Proje kapsamında istihdam edilecek işçilerin çalışma izinleri, Proje Sahibi tarafından takip edilecek ve işe alımlar yasal uygulamalar çerçevesinde gerçekleştirilecektir. İşe alımlar, inşaat ve işletme aşamalarında, Bölüm 6.14.1'de detayları verilen çalışma koşullarını sağlamak amacıyla, yasal çalışma izinleri kontrol edilerek gerçekleştirilecektir. Kayıt dışı, çocuk işçi çalıştırma veya zorla çalıştırmaya izin verilmeyecek

İnşaat aşamasında işçilerin varlığı ve bölge halkı ile potansiyel etkileşimleri nedeniyle yerel toplum üzerinde oluşabilecek herhangi bir olumsuz etkiden kaçınmak için, yükleniciler her işçiye davranış kuralları eğitimi vermekten ve tüm işçilerin kurallar hakkında bilgilendirilmesini sağlamaktan ve de işe başlamadan önce, işe alım aşamasında imza vermelerinden sorumludur. Proje Sahibi, yüklenicilerin davranış kurallarını oluşturmasını sağlayacak ve işe başlamadan önce işçilerin halkla iletişim konusunda eğitim aldıklarını kontrol edecektir.

6.10 Kültürel Miras

Proje alanı ve çevresinin mevcut durumunun kültürel miras bakımından değerlendirilmesi amacıyla, Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'ndan görüş yazısı istenmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda herhangi bir kültür varlığı veya arkeolojik eser tespit edilmemiştir. İnşaat sırasında herhangi bir arkeolojik kalıntı veya eser bulunması durumunda

¹³ <https://documents1.worldbank.org/curated/en/604561468170043490/pdf/602530WP0worke10Box358316B01PUBLIC1.pdf>

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

tüm faaliyetler durdurulacak ve 2863 sayılı Kanunun 4'üncü maddesi uyarınca Müze Müdürlüğü'ne bilgi verilecektir.

6.11 Hassas Gruplar

Proje Alanını görmek, hassas alıcıları belirlemek ve arazide resmi/gayri resmi kullanıcı olup olmadığını belirlemek için 26 Temmuz 2021 tarihinde saha ziyareti yapılmıştır. Proje alanının mülkiyeti proje sahibine ait olup, arazi üzerinde resmi veya gayri resmi kullanıcı bulunmamaktadır. Proje Alanı Şekil 6-1'de sunulmaktadır.

Şekil 6-1. Proje Alanı

Çankaya ve Erenköy mahallelerinin muhtarlarının verdiği bilgilere göre, hassas gruplara ilişkin bilgiler sorgulanmış ve tespit edilen gruplar Tablo 5-6'da sunulmuştur.

Proje çalışmaları için yapılacak inşaat çalışmaları kısa vadeli ve geçici bir etki yaratacaktır. Proje kapsamında herhangi bir yerinden edilmeye veya arazi edinimine gerek duyulmamaktadır. Bu nedenle, proje etki alanı içinde bulunan hassas/dezavantajlı grupların projeden olumsuz etkilenmesi beklenmemektedir. Projenin sosyal faydası göz önüne alındığında, proje hassas/dezavantajlı gruplara fayda sağlama potansiyeline sahiptir.

6.12 Ekonomi / İstihdam

6.12.1 İnşaat Aşaması

Projenin geçici istihdam yaratacağı öngörülmektedir. İnşaat süresince yerel malzeme kullanımı ile yerel ekonomiye katkı sağlanması, çeşitli mal ve hizmetlerin yerelden karşılanmaya özen gösterilmesi konularına öncelik tanınacaktır. İnşaatın farklı aşamalarında 25-30 işçinin istihdam edileceği tahmin edilmektedir.

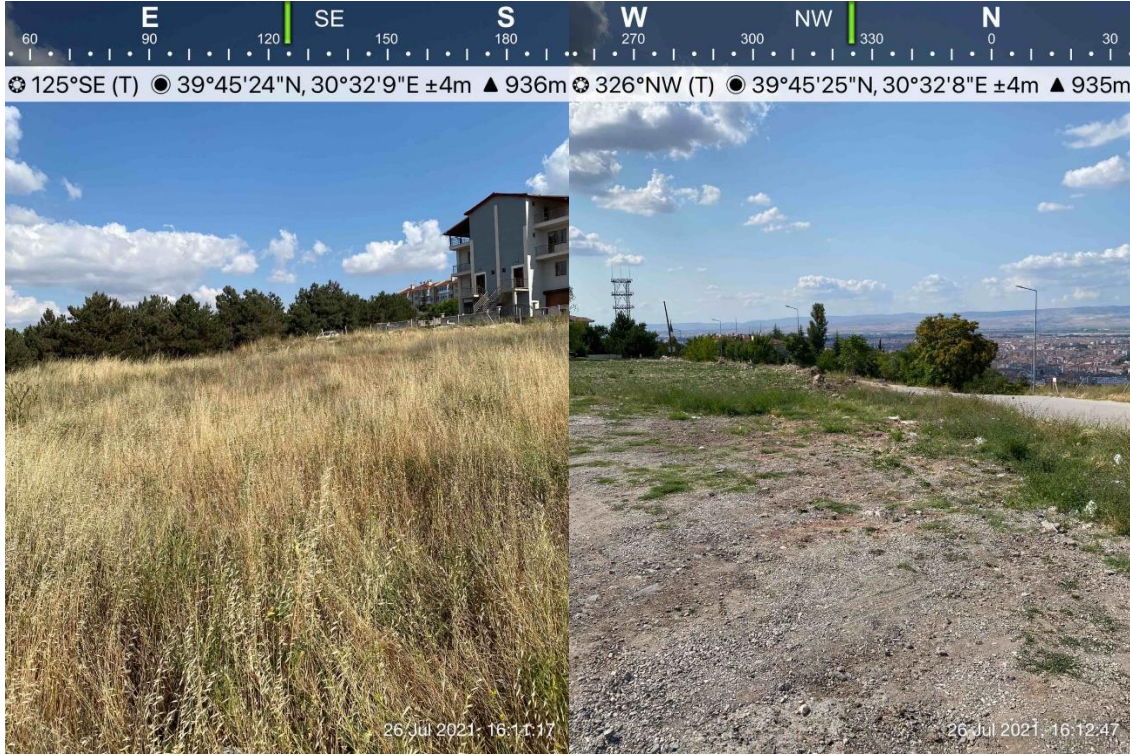
6.12.2 İşletme Aşaması

Proje faaliyete geçtiğinde engelli bireylere ve ailelerine destek olmak üzere istihdam edilecek eğitimciler ve sağlık personeli belediye çalışanları arasından seçilecektir. Alınacak personel sayısı ile ilgili detaylar henüz kararlaştırılmamış, ancak 12 kişi olarak öngörülmüştür.

6.13 Arazi Edinimi

6.13.1 İnşaat ve İşletme Aşamaları

Proje sahibi temsilcileri ile yapılan görüşmelerde arazinin belediyenin mülkiyetinde olduğu belirtilmiştir. Kesin zaman hakkında bilgi yoktur ancak son beş yıldan önce olduğu belirtilmiştir. Arazide herhangi bir gecekondü, işgalci bulunmamakta olup, diğer yükümlülüklerden de muaf durumdadır. Arazide resmi veya gayri resmi kullanıcı bulunmamaktadır. Proje kapsamında herhangi bir arazi edinimi gerekmeyecektir. Benzer şekilde, Proje kapsamında herhangi bir fiziksel ve/veya ekonomik yerinden edilme olmayacaktır (bkz. Şekil 6-2).

Şekil 6-2. Proje Alanı

Proje alanının tapu kayıtları Ek-A'da verilmiştir. Proje faaliyetleri için mevcut erişim yolları kullanılacak olup, erişim yolları için ek arazi edinimi yapılmayacaktır. Gelecekte ilave erişim yollarının gerekli olması durumunda, önerilen güzergâh için çevresel ve sosyal etki değerlendirmesi yapılacaktır.

Proje kapsamında arazi edinimi gerçekleştirilmesi planlanmasa da, herhangi tersi bir durumda, İLBANK SŞP-II Ek Finansman kapsamında hazırlanmış olan "Arazi Edinimi ve Gönülsüz Yeniden Yerleşim Politika Çerçevesi"¹⁴ne uygun olarak Arazi Edinimi ve Gönülsüz Yeniden Yerleşim Planı hazırlanacaktır.

6.14 Çalışma Koşulları

6.14.1 İnşaat ve İşletme Aşamaları

Proje Sahibi, inşaat ve işletme aşamalarında insan kaynaklarından sorumlu olacaktır. Türkiye şu anda Avrupa Birliği ile uyum sürecinin ortasındadır ve uyum sağlamak için iş kanunları gözden geçirilmektedir. Proje, ulusal çalışma, sosyal güvenlik ve iş sağlığı ve güvenliği yasaları ile Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmesi ilke ve standartlarına uygun olacaktır. Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmesinde yer alan ulusal ilkelere dayalı olarak, Proje Sahibi aşağıdaki önlemleri alacaktır:

¹⁴ <https://documents1.worldbank.org/curated/fr/713231554109393090/Land-Acquisition-and-Resettlement-Policy-Framework.pdf>

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- 18 yaşından küçük çocukları çalıştırmamak,
- Zorla çalıştırmayı ortadan kaldırmak ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Türk Anayasası ile uyumlu bir İnsan Kaynakları Politikası sağlamak,
- İş ilişkilerinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç ve dine dayalı ayrımcılığın ortadan kaldırılması,
- İşçilerin toplu pazarlık hakkına erişiminin sağlanması (6356 Sayılı Sendikalar Kanunu ve 4857 İş Kanunu Toplu İş Sözleşmesi Kanunu),
- Etkin bir şekilde işleyen Proje şikayet mekanizmasına erişimin sağlanması.

İş Kanunu (4857), faaliyet konusu ne olursa olsun tüm işyerleri ve işverenleri, çalışanları, işveren vekilleri ve işçi temsilcileri için geçerlidir.

6.14.2 Eğitim

Proje kapsamında yer alan her bir sözleşmenin parçası olarak, en azından Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te belirtilen konuları içerecek şekilde, yüklenici çalışanlarına iş sağlığı ve güvenliği eğitimleri verilecektir ve Çevresel ve Sosyal İzleme Raporları içerisinde, personele verilecek eğitimlerle ilgili planlar yer alacaktır.

Ayrıca, yüklenici çalışmaların yürütülmesi sırasında çalışacak personeline, saha çalışmaları sırasında dikkat edilmesi gereken ve ÇSYP dokümanında yer alan çevresel ve sosyal etkiler hakkında eğitim verecektir. Yüklenici, yerinde inşaat sırasında çevresel ve sosyal etkileri önlemek ve/veya en aza indirmek için tüm önlemlerin yerine getirilmesi konusunda, Proje Sahibinin denetimine bağlı olarak personelini bilgilendirecektir.

Yüklenici, saha personelinin fiilen çalışmaya başlamadan önce, çalışanın yapacağı iş ve işyerine özgü riskler ile korunma tedbirlerini içeren konularda öncelikli olarak eğitilmesini sağlayacaktır.

İlave olarak, çalışma yeri veya iş değişikliği, iş ekipmanının değişmesi, yeni teknoloji uygulanması gibi durumlar nedeniyle ortaya çıkacak risklerle ilgili eğitimler ayrıca verilecektir.

Eğitimler, Çalışanların İş Sağlığı ve Güvenliği Eğitimlerinin Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'te belirtilen değişen ve ortaya çıkan yeni riskler de dikkate alınarak düzenli aralıklarla tekrarlanacaktır. Yalnızca çalışanlar için değil, toplum sağlığı ve güvenliği için alınacak önlemler konusunda da bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Yüklenicinin, saha personelinin iş sağlığı ve güvenliği, çevresel ve sosyal konularında sahip olması gereken bilgi, beceri, davranış ve tutumları ayrı ayrı ve ölçülebilir bir biçimde (önceki

deneyimleri belgeleyen özgeçmiş, sertifikalar ve eğitim belgeleri, vb.) ortaya koyması gerekmektedir.

Verilen eğitimlerin sonunda ölçme ve değerlendirme yapılmalıdır. Değerlendirme sonuçlarına göre eğitimin etkin olup olmadığı belirlenerek ihtiyaç duyulması halinde, eğitim programında veya eğitimcilerde değişiklik yapılabilir veya eğitim tekrarlanabilir.

6.15 Toplum Sağlığı ve Güvenliği

Toplum sağlığı ve güvenliği hususları, projenin inşaat ve işletme dönemlerinden kaynaklanabilecek risk faktörleri ile ilişkilidir. Özellikle inşaat döneminde yöre halkının oluşacak tozdan ve gürültüden etkilenebileceği öngörülmektedir.

İnşaat aşamasında yoğunlaşacağı tahmin edilen trafik faaliyetlerinin yerel halka etkisinin en aza indirilmesi adına çalışma saatleri ulaşımın yoğun olacağı saatlere göre ayarlanmalıdır. Özellikle okul ve hastane gibi alanların önünde ve/veya etrafında yapılacak olan inşaat faaliyetleri için ortak bir çalışma stratejisi belirlemek adına ilgili paydaşların görüşleri alınacaktır. Hastane ve/veya sağlık hizmeti veren kurumların etrafında ya da önünde yapılacak olan inşaat faaliyetleri, halkın bu hizmetlere erişimini engellemeyecek şekilde planlanacaktır. Yaşlılar, hamileler, küçük çocuklular ve engelli bireyler için ek tedbirler alınarak özel geçişler geliştirilecektir. Proje sahibi ve yükleniciler, cami ve proje alanı etrafında yer alan konutların çevresinde yapılacak inşaat işlerinin vatandaşlara mağduriyet yaşatmaması için geçici özel geçit oluşturmak için ÇSYP'de sunulan tedbirlere uyacaktır.

Ek olarak, saha hazırlama ve inşaat faaliyetleri süresince, yüklenici, proje sahibi yönetiminde halkın inşaat planı ve yerlerinden zamanında haberdar olması, inşaat sahalarının belirlenmesi için uygun uyarı tabela ve işaretlerinin kullanılması, kuru mevsimlerde sulama yapılması gibi sağlık ve güvenlik önlemlerinin yükleniciler tarafından alındığına emin olacaktır. İnşaat sahalarının tam olarak çevrelenmemesi ve gerekli uyarı işaretlerinin yerleştirilmemesi sonucunda halk sağlık ve güvenliğini tehdit edecek kazalar oluşabilir.

İnşaat çalışmaları kapsamında mevcut yollar kullanılacaktır. Ağır makinelerin yol açtığı trafik sebebiyle yol yüzeylerinde oluşabilecek hasarlar, yüklenici tarafından rehabilite edilecektir. İnşaat faaliyetleri sebebiyle özel arazilerdeki altyapı elemanlarına herhangi bir zarar gelmesi durumunda Yüklenici ve Proje Sahibi tarafından tazmin edilecektir. Etki azaltma önlemleri yüklenici tarafından uygulamaya konulacaktır. Net bir değerlendirme yapabilmek için, inşaat çalışmaları başlamadan önce yüklenici tarafından yolların ve mevcut altyapının mevcut durumu (örneğin fotoğraflarla) belgelenebilir.

Proje alanı çevresindeki bölge halkı, inşaat aşamasında proje bileşenleri ile ilgili gürültüye maruz kalma, toz emisyonlarına maruz kalma, elektrikten kaynaklanan tehlikeler, trafik kazaları vb. gibi fiziksel tehlikelere maruz kalabilmektedir. Ayrıca, denetim altında olmayan altyapı nedeniyle kapalı alanlar veya düşme tehlikeleri meydana gelebilmektedir. Proje

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

civarındaki bölge halkını fiziksel tehlikelere karşı korumak amacıyla proje alanı çitle çevrilecek olup, inşaat faaliyetleri, bölge halkına, iş yerlerine ve devlet kurumlarına en az 2 gün önce duyurulacaktır. Projenin işletme aşamasında bakım vs. gibi tüm çalışmalar, proje alanı kapalı alan olacağı için risk teşkil etmemektedir.

6.16 İnşaat ve İşletme Aşamalarında Bulaşıcı Hastalıklara ve COVID-19'a Karşı Alınacak Önlemler

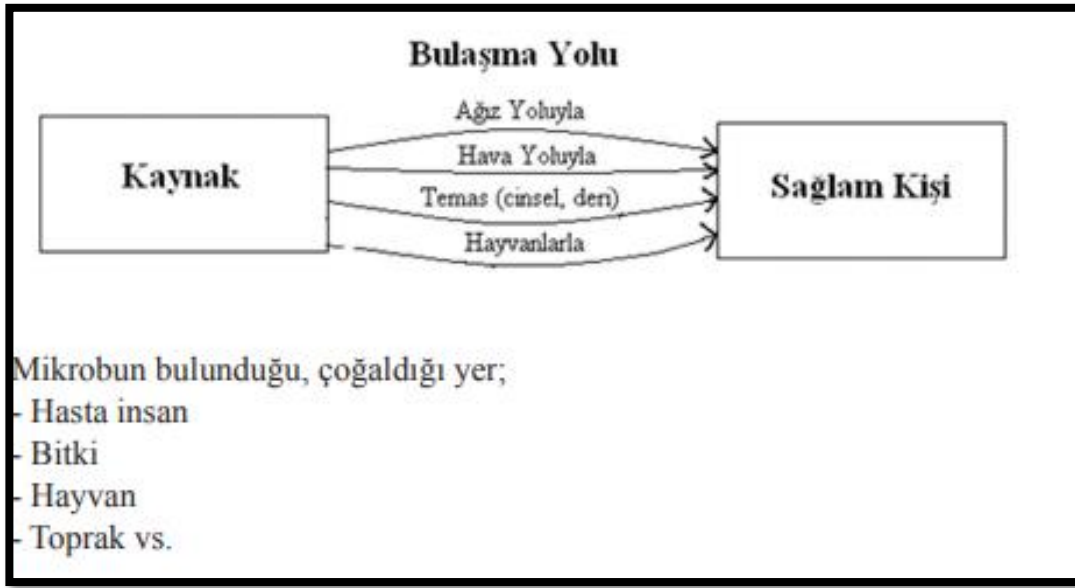
6.16.1 Bulaşıcı Hastalıklara Karşı Alınacak Önlemler

Proje sahibi projenin halk sağlığını nasıl etkileyeceğini araştırılmalıdır. Bulaşıcı hastalıklar (örneğin, HIV/AIDS, Sıtma, GBV vb.) ve bulaşma risklerinin proje alanındaki bölge halkı ve proje çalışanları üzerindeki etkisi araştırılmalı ve gerekli önlemler alınmalıdır.

Bulaşıcı Hastalık Etkenlerinin Genel Özellikleri aşağıda sıralanmıştır.

- Mikroplar uygun ısı, nem ve besin ortamı gibi koşulların varlığında çoğalarak sayıları hızla artar.
- Mikropların bir kısmı insanlarda, bir kısmı ise hem insan hem de hayvanlarda hastalık oluşturabilir.
- Bazı mikropların kendisi hastalık oluştururken (kolera, grip virüsü, amip vb.) bazıları da salgıladıkları zehirli maddeler ile hastalık (tetanos, botulinum vb.) oluşturabilir.
- Bazı mikroplar, giriş yerinde yerel (lokal) enfeksiyon oluştururken bazıları genel hastalık oluşturabilir.
- Bazı mikroplar, vücuda girdikten sonra bazı organ ve dokuları tercih ederek hastalık oluşturur (hepatit virüsleri, karaciğere; menenjit yapan mikroplar, beyin zarlarına yerleşirler). Mikropların bazıları insandan insana bulaşırken (hepatit virüsleri, grip virüsleri vb.) bazıları bulaşmaz (tetanos, brusella vb.).
- Bazı mikroplar, salgın oluşturabilirken (kolera, tifo, grip, bulaşıcı menenjit, hepatit A vb.) bazıları oluşturmaz (tetanos vb.)

Bulaşıcı hastalıklar ile ilgili genel belirtiler, hastalığın türüne göre değişmekle birlikte, genel olarak; ateş, hâlsizlik, yorgunluk, iştahsızlık, deri döküntüsü, vücutta ağrı, bulantı, kusma, ishal, baş ağrısı, idrar yaparken yanma hissi, öksürük, balgam çıkarma, cinsel organlarda akıntı, burun akıntısı, üşüme, titreme, sarılık, nabız sayısında artma, kasık ve koltukaltı lenf bezlerinde büyüme, karaciğer-dalak büyümesi, solunum sayısının artması, ense sertliği, boğazda kızarıklık-iltihap, ağrı vb. belirtiler görülür.

Şekil 6-3. Enfeksiyon Bulaşma Zinciri

Proje sahibi, proje faaliyetlerinin neden olabileceği bulaşıcı hastalıkların yanı sıra, su kaynaklı, suyla ilişkili ve vektör kaynaklı hastalıklara halkın maruz kalma ihtimalini engelleyecek veya azaltacaktır. Bunu yaparken, bölge halkının risklere farklı düzeylerde maruz kalabileceğini ve hassas grupların diğer gruplardan daha duyarlı olduğunu dikkate alacaktır. Toplum sağlığı, güvenliği ve emniyetini ilgilendiren konular için, Proje Sahibi, belirli hastalıkların topluluklarda endemik olduğu bu hastalıkların sıklığını azaltmaya yardımcı olmak için proje sırasında çevre koşullarını iyileştirme fırsatlarını araştırmalıdır. Proje sahibi, projede geçici veya sürekli olarak istihdam edilen personelden kaynaklanabilecek bulaşıcı hastalıkların yayılmasını engelleyecek veya azaltacaktır.

6.16.2 COVID-19'a Karşı Alınacak Önlemler

COVID-19 pandemisi, pek çok alanda olduğu gibi proje bazında da ilave tedbirler alınması gereken ciddi ve olağandışı bir süreçtir. Proje kapsamında, COVID-19 pandemi süreci için Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) belirlemiş olduğu önlemler esas alınacaktır. DSÖ'nün belirlemiş olduğu esaslar, ülkemizde T.C. Sağlık Bakanlığı'nın Bilimsel Danışma Kurulu tarafından hazırlanmış olan COVID-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi'nde sektör ayrımlı olarak 6 Eylül 2021 tarihinde yayınlamıştır. Alınması gereken tedbirlerden başlıca önem arz eden maddeler aşağıda sıralanmıştır:

- Kişisel temizlik ve çevre temizliğine dikkat edilip sıkı bir şekilde uyulmalıdır.
- Çalışılan iş yerinde hastalık belirtileri gösteren kişiler saptanmalı ve izole edilmelidir.
- Hastalık saptanan kişilerle teması olanlar izlenmeli ve yakın temaslılar COVID-19 rehberine göre yönetilmelidir.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- Ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı olan çalışan saptandığında iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmelidir.

COVID-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi Ek-H'de sunulmaktadır.

6.17 İş Sağlığı ve Güvenliği

6.17.1 İnşaat ve İşletme Aşamaları

İnşaat çalışmaları sırasında gerekli önlemler alınmazsa, bu durum çalışanların sağlık ve güvenliğini tehdit edecek kazalara sebep olabilmektedir. Bu bağlamda, proje sahibi ve yüklenici, çalışanlara güvenli ve sağlıklı çalışma ortamı sağlamakla yükümlüdür. İnşaat aşamasında işçiler, gürültü, toz, ısı, tehlikeli kimyasallara maruz kalma, yüksekte çalışma, kapalı alanlarda çalışma, elektrikli ekipmanlarla çalışma, küçük vinçlerle çalışma vb. gibi çeşitli tehlikelere maruz kalabilmektedir. İSG risk alanları ve genel etki azaltma önlemleri Tablo 6-5'te verilmektedir.

Tablo 6-5. Yaygın İSG Riskleri ve Genel Etki Azaltıcı Önlemler

Risk Alanı	Genel Etki Azaltıcı Önlemler
<u>YÜKSEKTE ÇALIŞMA</u> Yüksekte çalışma, işçiler için ölümcül yaralanmaların en yaygın nedenidir.	• Yüksekte çalışan tüm çalışanlar, farklı ekipman parçaları üzerinde çalışma konusunda uygun eğitime ihtiyaç duymaktadır ve bu tür çalışmalar uygun şekilde planlanmalıdır. Uygulanabilir olduğunda, yüksekte çalışma ihtiyacından kaçınılması gibi güvenlik yaklaşımları ve önlemleri benimsenmelidir. • Düşmeleri önlemek için yüksekte çalışmanın kaçınılmaz olduğu yerlerde toplu önlemler alın. Düşme riskini azaltmak amacıyla ekstra bir güvenlik sağlamak için ekipman kullanılması gibi -örneğin, çift korkuluklu veya kenar korumalı bir iskele. Bir güvenlik ağı kullanarak düşmenin sonuçlarını en aza indirin. • Emniyet kemeri gibi gerekli Kişisel Koruyucu Donanımı (KKD) giyin.
<u>HAREKETLİ NESNELER</u> Bir İnşaat şantiye, birçok nesnenin genellikle engebeli arazi üzerinde hareket ettiği, sürekli değişen bir ortamdır. Teslimat araçları, ağır inşaat makineleri ve baş üstü kaldırma ekipmanları, şantiye çalışanları ve operatörler için tehlike oluşturur.	Sahalar, fiziksel engellerin ve uygun ayrımların bulunduğu yerler olmalı ve tesis ile yaya etkileşimini yönetecek şekilde planlanmalıdır. Riskleri azaltmak için çalışanlar aşağıdakileri yerine getirmelidir: • Asla büyük hacimli, çalışır durumdaki tesis makinelerinin arkasında ve asla asılı yüklerin altında durmayın. • Hareketli nesnelerin yakınında çalışmaktan kaçının ve özellikle ışık veya bip sesli uyarını yoksa çevrelerinde dikkat edin. • Halka açık bir yolda geri geri giderken veya manevra yaparken tesis araçlarına rehberlik edecek bir işaretçi olduğundan daima emin olun.

Risk Alanı	Genel Etki Azaltıcı Önlemler
<u>KAYMALAR, TAKILMALAR VE DÜŞMELER</u> Kaymalar, takılmalar ve düşmeler hemen hemen her ortamda olabilir ve inşaat bu tür yaralanmalara diğer endüstrilere göre biraz daha fazla rastlanır. SGÇ, rapor edilen yaralanmaların yaklaşık dörtte birinin kayma, takılma ve düşmelerden kaynaklandığını bildirmektedir. İnşaat sahaları genellikle engebeli araziye sahip olduğundan ve topoğrafya sürekli değiştiğinden, kayma, takılma ve düşmelerin yaygın bir tehlike olması şaşırtıcı değildir. SGÇ, her yıl birkaç bin inşaat işçisinin bir kayma veya tökezleme sonucu yaralandığını bildirmektedir. Bunların çoğu, çalışma alanlarının ve hafriyat ve patikalar gibi erişim yollarının etkin bir şekilde yönetilmesiyle önlenabilir.	- Göründüğünüzden emin olmak için yüksek görünürlükte ceket ve baret gibi KKD (Kişisel Koruyucu Donanım) her zaman giyin. Şantiyelerdeki yöneticiler ve şantiye şefi, işçilerin güvenli bir şekilde hareket edebilmeleri için sahayı etkili bir şekilde yönetmelidir. Yaralanma olasılığını azaltmak için riskler her zaman raporlanmalı ve sıralanmalıdır. Kayma, takılma ve düşmelerden kaynaklanan zararı azaltmak için aşağıdakilere dikkat edilmelidir: - Çalışma ve depolama alanlarını düzenli tutun ve atık toplama için özel alanlar belirleyin. - Yüzeylerin çamur nedeniyle kaygan olduğu yerlere taş serin. - Yüzeylerin buz nedeniyle kaygan olduğu yerlere kum serin. - Tüm kaygan alanlar işaretlenmeli ve iyi kavrayışlı ayakkabılar giyilmelidir.
<u>GÜRÜLTÜ</u> Yüksek, aşırı ve tekrarlayan gürültünün olduğu ortamlarda çalışmak, sağırılık gibi uzun süreli işitme sorunlarına neden olabilir. Gürültü, aynı zamanda tehlikeli bir dikkat dağınıklığı nedeni olabilir ve işçiyi yaptığı işten uzaklaştırabilir ve bu da kazalara neden olabilir.	Risk değerlendirmesinin yapılacak işler arasında bir gürültü tehlikesi olduğunu belirttiği durumlarda, kapsamlı bir gürültü risk değerlendirmesi yapılmalıdır.
<u>EL KOL TİTREŞİM SENDROMU</u> HAVS (El Kol Titreşim Sendromu), kan damarlarının, sinirlerin ve eklemlerin zayıflatıcı ve ağrılı bir hastalığıdır. Karakteristik olarak, titreşimli elektrikli aletler ve zemin çalışma ekipmanı dâhil olmak üzere elde tutulan elektrikli aletlerin sürekli kullanımından kaynaklanır. HAVS riski taşıyan bazı işçiler, ince iş yapma yetisini yitirebilir ve soğuk havalarda parmaklarında ağrı ataklarını tetikleyebilir. Hasar meydana geldiğinde kalıcı olmaktadır.	İnşaat işleri, çalışma sırasında titreşime maruz kalınmasını azaltacak şekilde doğru bir şekilde planlanırsa, işçiler izlenirse ve titreşimli alet ve ekipman kullanırken uygun koruma sağlanırsa HAVS önlenir.
<u>MALZEME TAŞIMA – ELLE VE EKİPMAN İLE</u> Malzemeler ve ekipmanlar, ister elle, ister ekipmanla inşaat alanlarında sürekli olarak kaldırılmakta ve taşınmaktadır. Her iki durumda da, kullanım bir dereceye kadar risk taşır.	Elle malzeme taşınması için, çalışanların malzemeleri güvenli bir şekilde kaldırabilmelerini ve taşıyabilmelerini sağlamak için eğitim verilmelidir. Kaldırma ekipmanı kullanımı ile ilgili olarak, özellikle kaldırma ekipmanının engebeli zeminde çalıştırılması sırasında birçok risk bulunmaktadır. Bir çalışanın kaldırma ekipmanı kullanması gerekiyorsa, ekipmanı güvenli bir şekilde kullanmak için eğitilmeli ve ekipmanı

Risk Alanı	Genel Etki Azaltıcı Önlemler
	kullanma yeteneklerinin kontrol edilmesi amacıyla düzenli teste tabii tutulmalıdır. Tesisinizin kullanıma uygun olup olmadığını ve kullanımdan önce sertifikalı ve denetlenmiş olduğunu daima kontrol edin.
<u>KAZILAR</u> Şantiyelerdeki kazılarda, destek kullanılmadan yapılan bir kazının işçilerle birlikte çökmesi gibi olaylar meydana gelmektedir.	Kazıların çökmesini önlemek ve operatörlerin kazılara düşme riskini azaltmak için uygulanması gereken genel güvenlik önlemleri aşağıdadır. - Asla destek kullanılmamış bir kazıda çalışmayın. - Kazının destekli olduğundan ve tamamen güvenli olduğundan emin olun. - İş vardiyası öncesinde ve sırasında kazıyı düzenli olarak kontrol edin. - Bir kazıya girmeden önce her zaman kazının kenar korumasının %100 sağlam olduğunu kontrol edin. - Her zaman tüm derin kazıların kenarına güvenli bir mesafede kalın.
<u>ELEKTRİK</u> Kazaların çoğu, havai veya yeraltı güç kabloları ve elektrikli ekipman/makinelerle temastan kaynaklanmaktadır.	İnşaat mühendisliğinde, altyapı elemanlarından çarpılma olayları yaygın olarak görülmektedir. Bu tür çarpılmalar, mevcut altyapı elemanları için zemini yeterince kontrol etmeden kazı yapıldığında meydana gelir. Sonuç olarak, bir alanı taramak, olası altyapı elemanlarını tespit etmek ve çarpılmaları önlemek için CAT ve Genny tarama ekipmanları gibi teknolojiler kullanılarak olaylar kolayca önlenabilir.
<u>ASKIDA KALAN ELYAF VE MALZEMELER</u> İnşaat tozu, genellikle tehlikeli madde ve liflerin görünmez, ince ve toksik bir karışımıdır. Bu, akciğerlere zarar verebilmekte ve kronik obstrüktif akciğer hastalığı, astım, silikoz ve benzeri diğer hastalıklara yol açabilmektedir.	Tüm işverenler koruyucu ekipmanın kullanılmasını sağlamak zorundadır.
<u>SAHA GÜVENLİĞİ</u> Bir inşaat alanının çevresinde güvenliğin yetersiz olması, halkı tehlikeye atabilir ve gereksiz olayların yaşanmasına neden olabilir.	Her zaman inşaat alanı çevresindeki güvenlik çitlerinin %100 güvenli olduğundan ve halkın erişebileceği hiçbir açıklık bulunmadığından emin olun.

Projenin çeşitli aşamalarındaki potansiyel risklerin uygun yönetilmemesi, iş kazaları ve yaralanmalara neden olabilmektedir. Projelerin işletme aşamalarında gerçekleşebilecek olası kazalar, rutin olmayan risklere bağlı potansiyel sağlık sorunlarına yol açabilmektedir.

Potansiyel tehlikeler göz önüne alındığında, yalnızca eğitimli ve yetkili personel yüksekte çalışabilir. Yüksekte çalışmanın oluşturacağı riske karşı koruma sistemleri (korkuluk, düşme önleyici ekipman) kullanılacak, yüksekte çalışma yapılan alanların altında girilmesi yasak olan bölgeler oluşturulacak ve düşebilecek cisimler için önlem alınacaktır. Kaza durumunda en

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

doğru ilk yardımın verilmesini sağlamak için acil müdahale ekipleri ile koordinasyon halinde olunacaktır. Acil Eylem Planı, işletme aşamasına uygun olarak revize edilecek ve tüm personele gerekli eğitimler verilecektir.

Araç hareketlerinden kaynaklanan tozu en aza indirmek için su veya toksik olmayan kimyasalların uygulanması gibi toz bastırma teknikleri kullanılmalıdır. Şantiyede COVID-19'a karşı gerekli önlemler alınacak, sıhhi ve hijyen koşulları sağlanacaktır. İşletme aşamasında tehlikeli maddelerin depolanması, kullanılması ve bertarafı, iş sağlığı ve güvenliği, ramak kala kazalar, çalışma izinleri, sürücü izinleri, yüksekte çalışma izinleri, çevre koruma ve iyi endüstriyel uygulamalara uygun olarak sıkı bir şekilde kontrol edilecektir.

Çalışanlara, iş tanımları, sorumlulukları ve yapılan işle ilgili sağlık ve güvenliği tehdit edecek riskler hakkında yeterli bilgi verilecektir. Çalışanlara gerekli kişisel koruyucu donanımlar sağlanacak ve düzenli eğitimlerle iş ve iş güvenliği ile ilgili bilgi verilecektir.

Proje Sahibi, çevre faktörlerine ve kimyasallara zararlı düzeylerde maruz kalma riskinin yanı sıra, yaralanma veya hastalık riskini azaltmaya ve önlemeye yönelik önlemler de dâhil olmak üzere, sahada iş kazalarını, yaralanmaları ve hastalıkları önlemek için gerekli önlemleri alacaktır. Proje Sahibi, tüm çalışanların ve yüklenicilerin yerel ve uluslararası sağlık ve güvenlik mevzuatına ve yönergelerine uymasını isteyecektir. Bu, uygun kişisel koruyucu donanımların (KKD) (baretler, kulak koruyucular, koruyucu eldivenler vb.) kullanımını, sağlık ve güvenlik riskleriyle ilişkili faaliyetler için bir yönetim sisteminin uygulanmasını, yüksekte çalışma, kapalı alanlarda çalışma ve araç kullanma izinlerinin mevcut tutulmasını ve bunlara bağlı kalınmasını içerecektir.

Son olarak, kaza, sabotaj, yangın ve elektrik çarpması, bulaşıcı hastalıklar, deprem, sel, fırtına ve kimyasal dökülme durumlarında ve yapılacak işlerle ilgili risk ve etkilere karşı risk analizi, eğitim planı ve müdahale önlemlerini içeren İş Sağlığı ve Güvenliği Planı, Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı Proje Sahibi ve Yüklenici tarafından hazırlanacaktır. Bu İş Sağlığı ve Güvenliği ve Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı inşaat ve işletme faaliyetlerinden en az üç (3) ay önce hazırlanarak, ILBANK ve ardından DB'ye sunulacaktır.

6.18 Trafik ve Taşıma

Hem inşaat, hem de işletme dönemlerinde, ağır malzemelerin veya inşaat ekibinin taşınması gibi proje alanında yoğun trafik oluşturacak herhangi bir faaliyet söz konusu olmadığından, özel etki azaltıcı önlemler (yeni erişim yolu düzenlemeleri veya kritik lokasyonlarda düzenlemeler gibi) gerektiren ilave etkiler beklenmemektedir.

Hafriyat kamyonları için trafik yoğunluğunun az olduğu zamanlar tercih edilmeli, özel bağlantı yollarına gerekli uyarı levhaları yerleştirilmelidir. Araç ve iş makinesi işleten personel özel olarak görevlendirilecek ve kendilerine trafik ve yol güvenliği eğitimi verilecektir. İş makine ve ekipmanlarının bakımları düzenli olarak yapılacak ve inşaat araçları için düzenleyici hız

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

sınırlamalarına uyulacak olup, bu husus, yüklenici tarafından hazırlanacak şantiye ulaşım ve trafik yönetim planında yer almalıdır.

İnşaat faaliyetlerinden önce, Yüklenici, hazırlanacak taşıma ve trafik yönetim planının gerektirdiği şekilde, yolun trafik ve yayalar tarafından güvenli bir şekilde kullanılmasını sağlamak için ihtiyaç duyulan tüm işaret, bariyer ve kontrol cihazlarını yerleştirecektir.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

7 ÇSYP'NİN PAYDAŞ YÖNETİMİ

Paydaş, projeden etkilenebilecek veya proje ve etkileri ile ilgisi bulunan her türlü birey, kuruluş veya grup olarak tanımlanmaktadır. Paydaş belirlemenin amacı, hangi paydaşların doğrudan veya dolaylı olarak - olumlu veya olumsuz - etkileneceğini ("etkilenen taraflar") ya da proje ile ilgisinin bulunduğunu ("diğer ilgili taraflar") tespit etmektir.

Tablo 7-1'de proje kapsamındaki ilgili ve etkilenen paydaşlar sunulmaktadır.

Tablo 7-1. Paydaş Grupları

Paydaş Grupları	Paydaş Türü				Paydaşların Tanımlanması
	Etki Türü	Etkinin Nedeni	Etkilenen Taraf	İlgili Taraf	
İç Paydaşlar					
- Odunpazarı Belediye Personeli - Yükleniciler ve Çalışanlar	Doğrudan/Olumlu Etki	Proje Geliştirme, Uygulama ve İstihdam	√		İnşaat ve işletme aşamasında projenin gerçekleşmesini sağlayacak çalışanlar
Devlet Kurumları / Yetkililer					
- Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü - Eskişehir Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü - Eskişehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü - Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Engelliler Koordinasyon Merkezi	Dolaylı/Olumlu Etki	Projenin inşaat ve işletme aşamalarında Sağlık, Çevresel ve Sosyal kurumlarla ilişkisi		√	Eskişehir ilinde sağlık, çevre, sosyal hizmetler ve engelli bireylerden sorumlu yerel yönetim yetkilileri
Özel Eğitim Kurumları					
- Bulutay Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi - Akonder Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi - Ekin Başak Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	Dolaylı/Olumlu Etki	Projenin engelli bireylere yönelik faaliyetlerle ilişkisi	√		Engelli bireylerin eğitimi ile ilgili özel kurumlar
Dernekler / Sivil Toplum Kuruluşları					
Buğday Tanesi Zihinsel Engellileri Topluma Yeniden	Dolaylı/Olumlu Etki	Projenin engelli bireylere yönelik faaliyetlerle ilişkisi	√		Engelli bireyler için STK'lar

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Paydaş Grupları	Paydaş Türü				Paydaşların Tanımlanması
	Etki Türü	Etkinin Nedeni	Etkilenen Taraf	İlgili Taraf	
Kazandırma Derneği • Eskişehir Sanat ve Spor Kulübü Bedensel Engelliler Derneği • Anadolu Üniversitesi İşitme Engelli Çocuklar Eğitim Merkezi (İCEM) • Türkiye Engelliler Derneği Eskişehir Şubesi					
Belediye					
• Odunpazarı Belediyesi	Doğrudan/Olumlu Etki	Proje Geliştirme, Uygulama ve İstihdam	√		Proje Sahibi
Mahalle					
• Çankaya Mahallesi • Erenköy Mahallesi • Bu Rehabilitasyon Merkezinden Hizmet Alacak Mahalleler	Doğrudan/Olumsuz Etki	İşletmeye alma, İnşaat aşamasında potansiyel gürültü ve toz emisyonu	√		Merkezin kurulacağı alan ve paydaşların ikamet ettiği mahalleler
Hassas/Dezavantajlı Gruplar					
• Fiziksel ve/veya zihinsel engelli aile bireylerinin bulunduğu haneler • Kronik hastalığı olan kişiler • 70 yaş üstü, yalnız yaşayan ve bakıma muhtaç yaşlılar • Kadınlar • Kadınların aile reisi olduğu haneler • Çocukların aile reisi olduğu haneler • Geliri düşük veya geliri olmayan haneler ve • Mülteci haneleri	Doğrudan/Olumsuz Etki	İşletmeye alma, İnşaat aşamasında potansiyel gürültü ve toz emisyonu	√		Projenin inşaat faaliyetlerinden etkilenmesi durumunda daha fazla zarar görme potansiyeli olan paydaşlar

Projeden daha farklı veya orantısız etkilenebilecek ya da katılım ve geliştirme sürecine katılmakta zorlanabilecek dezavantajlı ve hassas paydaşların belirlenmesi için özel çaba sarf edilmesi önemlidir. Paydaş belirleme, devam eden bir süreç olup, düzenli inceleme ve güncelleme gerektirecektir. Paydaş Katılım Planı (PKP), bu proje için, proje paydaşlarını

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

belirlemek ve projenin geleceğine yönelik katılım yöntemlerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Daha detaylı bilgiler PKP’de verilmiştir.

Paydaş katılım faaliyetleri, Proje Sahibi tarafından PKP’nin uygulanması için görevlendirilecek Halkla İlişkiler Birimi’nden bir personelin sorumluluğunda veya görevi yerine getirmek için gerekli niteliklere sahip özel olarak atanmış bir kişinin sorumluluğunda olacaktır. Bu PKP’nin uygulanmasında nihai sorumluluk Proje Sahibi’ne aittir. İnşaat ve işletme aşamalarında Proje Sahibi, projedeki gelişmeler ve uygulamalar hakkında bilgilendirme yaparak aşağıdaki bilgileri güncel ve erişilebilir kılacaktır.

- Temel Proje aşamaları ve programları (ör. İzinlerin alınması, inşaat ya da işletme faaliyetlerine başlanması, inşaat programı vb.),
- Projeye ilgili herhangi bir aksama (ör. Yol kapatılması, erişim ve altyapı aksaklıkları),
- Toplum ve yerel halkı etkileyebilecek sonuçlar doğurabilecek önemli danışma/toplantılar,
- Çevre, sağlık ve güvenlik performansı (ör. Kazalar hakkında bilgilendirme, izleme sonuçları).

7.1 Görev ve Sorumluluklar

Projenin yapımı, Proje Sahibi tarafından düzenlenecek ve ILBANK tarafından denetlenecek ihale yoluyla yükleniciye verilecektir. Proje organizasyonunda görev alacak sorumlu taraflar ve görev tanımları Tablo 2-1’de verilmiştir.

7.2 İnşaat Sürecinde Yapılacak Duyuru Faaliyetleri

Proje sahibi, inşaat çalışmaları sırasında meydana gelebilecek geçici yol kapatmalarını iki gün öncesinden etki alanında bulunan muhtarlığa bildirecektir. Proje Sahibi ayrıca yapılacak olan çalışmaları, Belediye binasında ve/veya duyuru platformlarında iki gün öncesinde etkilenecek yöre halkına bildirecektir.

Benzer şekilde, inşaat faaliyetlerinden etkilenebilecek işletmeler, okul ve/veya hastaneler de iki gün öncesinden çalışmalar hakkında bilgilendirilecek, işletmelerin ve/veya hizmetlerin aksamaması için paydaşlardan geri bildirim alınacak yapılacak faaliyetler şekillendirilecektir.

7.3 Gelecekteki Paydaş Katılım Faaliyetleri

Dünya Bankası finansmanı için önerilen tüm Kategori A ve B alt projeleri için, Çevresel Değerlendirme sürecinde, borçlu alt projenin çevresel hususları ile ilgili olarak alt projeden etkilenen gruplar ve sivil toplum kuruluşları ile istişare yapmakta ve görüşlerini dikkate almaktadır. Borçlu, bu istişareleri mümkün olduğunca erken başlatır. Kategori B alt projeleri için, etkilenen gruplar ve diğer ilgili/etkilenen paydaşlar ile taslak ÇSYP raporu

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

tamamlandığında en az bir istişare yapılması öngörülmektedir. Proje kapsamında hazırlanan İstişare Formunun bir örneği Ek-I'de verilmiştir.

Bu ÇSYP, istişare kapsamında aşağıda öngörülen konular ile sınırlı olmamak kaydıyla aşağıdaki konuları içerecektir:

- İstişare görüşmelerinin yeri,
- İstişare görüşmelerinin tarihi,
- Katılımcılarla ilgili ayrıntılar (uygun şekilde),
- Toplantı Programı: Neyin ve kim tarafından sunulacağı,
- Projenin amacı,
- Proje sonucunda ortaya çıkacağı belirlenen sosyal ve çevresel etkiler,
- Etkiler ve uygulanan azaltma veya geliştirme tedbirleri,
- Görev ve sorumluluklar,
- İzleme ve yönetim tedbirleri,
- Projeye yönelik şikâyet mekanizmasına dair bilgiler,
- Toplantı Tutanağı Özeti (Toplantı detayları (tarih, yer), katılımcılar, endişeler, yorumlar, sorular ve sunum yapanların yanıtları),
- Mutabık kalınan eylemler.

Bunun dışında, Proje Sahibi, Projenin ömrü boyunca devam eden bir süreç olarak paydaşların projeye katılımından sorumlu olacaktır. Şikâyetler, paydaşların artan endişelerinin (gerçek ve algılanan) göstergesi olabilir ve belirlenip çözülmezse tırmanabilir. Şikâyetlerin belirlenmesi ve yanıtlanması projeler, topluluklar ve diğer paydaşlar arasında olumlu ilişkilerin geliştirilmesini destekler.

Projenin iç ve dış paydaşları görüşlerini ve şikâyetlerini, Proje sahibine ait internet sitesi, Beyaz Masa, telefon hattı, İLBANK internet sitesi, İLBANK mail adresi ve telefon hattı, CİMER ve YİMER iletişim kanalları gibi bir dizi seçenek üzerinden paylaşabileceklerdir.

Etkilenen paydaşların süreci tanıması, şikâyetle bulunma haklarının olduğunu bilmesi ve mekanizmanın nasıl işleyeceğini ve şikâyetlerinin nasıl ele alınacağını anlaması için şikâyet mekanizması etkilenen paydaşlara duyurulacaktır. Birçok durumda, bir şikâyet veya itiraz, bir paydaş veya yerel sakin tarafından telefonla, yazılı olarak veya sözlü olarak şirketin şikâyet görevlilerinden birine iletilir. Proje Sahibinin şikâyet mekanizmasına ilişkin daha fazla bilgi Bölüm 7.5'te sunulmuştur.

7.4 COVID-19 Sürecinde Bilgi Açıklama ve Paydaş Katılımı

COVID-19 Pandemi sürecinin benzeri görülmemiş yapısı, paydaş katılımı da dâhil proje faaliyetlerinin tüm unsurlarının bundan etkilenebileceği anlamına gelmektedir. Covid-19 ile

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

ilişkili zorunlu kısıtlamalar ve sosyal mesafe tedbirleri gerekebilir bu nedenle kısa vadede paydaş katılımına yönelik alternatif yaklaşımlar ortaya çıkmıştır.

Bilginin yayılması çalışmalarında Proje Sahibi, bilgilerin kolaylıkla anlaşılabilir ve kültürel açıdan uygun formda ve dilde olmasını sağlayarak, tüm paydaşlara güvenilir ve kesin bilgiler ulaştırmaya çalışacaktır.

Pandemi döneminde paydaşlarla etkileşime geçmek için aşağıdaki araçların kullanılması, bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla tavsiye edilir:

- Broşürler
- E- posta
- Proje Alanına, kamuya açık alanlara/binalara ilan panoları yerleştirilecektir.
- Telefon görüşmeleri ve mesajlaşma
- Yerel radyo, gazete
- Proje Sahibinin internet sitesi

Ayrıca bu doğrultuda, COVID-19'un Proje Sahibinin faaliyetlerinde meydana getirdiği ve halk üzerinde etki yaratabilecek değişiklikler iletilecektir. Bunlarla sınırlı olmamak kaydıyla aşağıdakiler dâhildir:

- COVID-19 sonucunda projede yaşanan değişiklikler,
- İstihdam, yerel işletmelerden satın alım vb. konularda yaşanan değişiklikler,
- Açık şikâyet durumlarını çözmeye ilişkin zaman dilimlerinde yaşanan değişiklikler,
- İlgili yetkililerle birlikte koordine edilen ve Dünya Sağlık Örgütü gibi kabul gören kaynaklardan elde edilen bilgileri esas alan, COVID-19 ile ilgili yeni veya değiştirilmiş halkı bilinçlendirmeye ilişkin iletişim kampanyaları.

Son olarak, Covid-19 sırasında etkin bir katılım sağlamak için Proje Tablo 7-2'de gösterilen yeni yaklaşımları değerlendirmeye alacaktır. Ayrıca, daha fazla ayrıntı Ek-H'de verilmektedir.

Tablo 7-2. Covid-19 Kısıtlamaları Sürecinde Alternatif Bilgi Açıklama ve Paydaş Katılım Tedbirleri

Paydaş Grupları	Konular	Sıklık	Yöntem ve Malzemeler	Baş ve Destekleyici Sorumluluk
Devlet / Yetkililer • Eskişehir İl Sağlık Müdürlüğü • Eskişehir Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü • Eskişehir Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü • Eskişehir Büyükşehir Belediyesi Engelliler Koordinasyon Merkezi	• Projedeki faaliyetler ve ilerleme hakkında güncel bilgiler • Yerel satın alma ve istihdam verileri • Sosyal mesafe kısıtlamaları ve Covid-19 ile ilgili tedbirler hakkındaki güncel bilgiler	Gerektiğinde	Telekonferans Sanal toplantılar Yazılı güncel bilgiler Proje Sahibinin web sitesi Şikâyet mekanizması	Proje Sahibi

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Paydaş Grupları	Konular	Sıklık	Yöntem ve Malzemeler	Baş ve Destekleyici Sorumluluk
Belediye Odunpazarı Belediyesi	- Projedeki faaliyetler ve ilerleme hakkında güncel bilgiler - Sosyal mesafe kısıtlamaları ve Covid-19 ile ilgili tedbirler hakkındaki güncel bilgiler	Gerektiğinde	Telekonferans Sanal toplantılar Yazılı güncel bilgiler Proje Sahibinin web sitesi Şikâyet mekanizması	Proje Sahibi
Mahalle - Çankaya Mahallesi - Erenköy Mahallesi - Bu Rehabilitasyon Merkezinden Hizmet Alacak Mahalleler	- Projedeki faaliyetler ve ilerleme hakkında güncel bilgiler - Sosyal mesafe kısıtlamaları ve Covid-19 ile ilgili tedbirler hakkındaki güncel bilgiler	Gerektiğinde	Proje Sahibinin web sitesi Yazılı güncel bilgiler Şikâyet mekanizması Yerel Medya	Proje Sahibi
Dernekler / Sivil Toplum Kuruluşları - Buğday Tanesi Zihinsel Engellileri Topluma Yeniden Kazandırma Derneği - Eskişehir Sanat ve Spor Kulübü Bedensel Engelliler Derneği - Anadolu Üniversitesi İşitme Engelli Çocuklar Eğitim Merkezi (İCEM) - Türkiye Engelliler Derneği Eskişehir Şubesi Özel Eğitim Kurumları - Bulutay Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi - Akonder Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi - Ekin Başak Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi	- Projedeki faaliyetler ve ilerleme hakkında güncel bilgiler - Sosyal mesafe kısıtlamaları ve Covid-19 ile ilgili tedbirler hakkındaki güncel bilgiler	Gerektiğinde	Sanal toplantılar Yazılı güncel bilgiler Şikâyet mekanizması	Proje Sahibi
Dâhili Paydaşlar - Odunpazarı Belediyesi - Belediye Personeli - Yüklenicinin Personeli	- Projedeki faaliyetler ve ilerleme hakkında güncel bilgiler - Proje işletme prosedürleri ve acil durum hazırlık ve müdahale planlarındaki değişiklikler - İş güvenliği, çalışma koşullarındaki değişiklikler ve (mevcutsa) devlet yardımlarına erişim hakkında rehberlik	Gerektiğinde	Tüm personele gönderilecek E-posta / SMS Sanal toplantılar Telekonferans Proje Sahibinin internet siteleri Yazılı güncel bilgiler	Proje Sahibi Yüklenici

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Paydaş Grupları	Konular	Sıklık	Yöntem ve Malzemeler	Baş ve Destekleyici Sorumluluk
	- Covid-19 belirtileri gösterildiğinde alınacak önlemler - Covid-19 vakalarına özel merkezlerin yeri - Covid-19 tedbirlerine ilişkin yeni iş düzenlemeleri hakkında güncel bilgiler			

7.5 Şikâyet Çözüm Mekanizması

Şikâyet Çözüm Mekanizmasının amacı, öncelikle etkilenen topluluklar ve proje çalışanları da dâhil projeden etkilenen insanların sorun çözme prosedürüne erişmesini sağlamaktır. Şikâyetler, paydaşların artan endişelerinin göstergesi olabilir ve belirlenerek çözümlenmezse tırmanabilir. Şikâyetlerin belirlenmesi ve yanıtlanması, proje çalışanları, yerel toplum ve diğer paydaşlar arasında olumlu ilişkilerin geliştirilmesini destekler.

Yapılandırılmış bir Şikâyet Çözüm Mekanizması, projeye ilgili şikâyetlerin şeffaf ve tarafsız bir süreçle ele alınmasını sağlar. Projenin yaşam döngüsünün ilk evrelerinden itibaren şikâyet prosedürü, bireysel veya grup toplantıları, basılı materyaller, ilan panoları ve Proje Sahibinin internet sitesi aracılığıyla halka açıklanacak olup, açıklanmaya da devam edecektir.

Hâlihazırda Proje Sahibi, halkın şikâyetlerini ve görüşlerini Halk Masası ve Engelsiz İletişim Masası sistemi aracılığıyla ele almaktadır. Bu belediye birimi, yerel vatandaşlardan gelen şikâyetleri ve talepleri almak için kurulmuştur ve bildirilen endişeler için belediye bünyesinde olası çözümler üretmeyi amaçlamaktadır. Halk Masası ve Engelsiz İletişim Masası sistemi, bir Şikâyet Çözüm Mekanizması olarak görülmemekle birlikte, belediyelerin kendi bünyelerinde benimsedikleri genel bir şikâyet sistemi olarak kabul edilmektedir.

Bu nedenle, bu proje için mevcut şikâyet çözüm mekanizması, proje zaten belediye teşkilatı içinde olduğundan, sisteminin birincil şikâyet giderme mekanizması olarak sürdürülebileceği öngörülmektedir.

Halk Masası ve Engelsiz İletişim Masası sistemi, projeye ilişkin şikâyetlerin toplanması amacıyla kullanılabilecek olmasına karşın, proje ile ilgili şikâyetlerin takibi, analizi, izlenmesini kolaylaştırmak ve sorumlu personel ve/veya birime yönlendirmek için projeye özel merkezi sistem kurulacaktır. Yükleniciler, CİMER, YİMER, İLBANK, DB ve benzeri kanallardan gelen diğer şikâyetler de Belediye tarafından, geliştirilecek bu merkezi sisteme yönlendirilecektir. Odunpazarı Belediyesi, bu proje kapsamında, yükleniciler ve işçiler/ çalışanlar için şikâyet çözüm mekanizmasının ortak yararlanıcısı olacaktır.

Paydaşlar, aşağıda sunulan kanallar aracılığıyla şikâyetlerini ve görüşlerini iletebileceklerdir:

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- Odunpazarı Belediyesi şikâyet Çözüm Mekanizması Sorumlusu İletişim Bilgileri
 - Adı-Soyadı: Cansu Uzun
 - E-posta: opetut@gmail.com
 - Telefon: +90 222 213 30 30 / Dâhili numara 2251
- Odunpazarı Belediyesi Halk Danışma merkezine ve/veya e-posta veya telefon ile (halkmasasi@Odunpazarı.bel.tr , 444 26 00)
- Odunpazarı Belediyesi Engelsiz İletişim Danışma Merkezi'ne şahsen ve/veya +90 222 213 30 30 numaralı telefon ile
- Belediye binasına kurulacak şikâyet ve talep kutuları
- İnşaat sırasında yükleniciler tarafından kurulacak şikâyet / ihbar kutuları

İnşaat ve işletme faaliyetleri sırasında, yukarıda açıklanan şikâyet çözüm mekanizması, paydaşların görüşleri tarafından yönlendirilmeye devam edecek ve bu prosedürü etkilenen tüm paydaşlar için erişilebilir hale getirecektir. Yüklenici, sözlü olarak veya yerel halkın kolayca ulaşabileceği şantiye girişlerine yerleştirilecek şikâyet formları aracılığıyla şantiyeye gelen şikâyetleri kayıt altına almak için sorumlu bir kişi görevlendirecektir. Yüklenicinin sorumlu personeli, şantiyede alınan tüm şikâyetleri kaydedecek ve daha kapsamlı olarak eyleme geçilmesi ve çözüm sağlanması için Belediyenin şikâyet mekanizması görevlisine iletecektir.

Belediye tarafından görevlendirilecek personel, proje ile ilgili her türlü şikâyet ve farklı kanallardan gelen öneri taleplerini tek bir kurulu sistemde kayıt altına alacak ve aşağıda belirtilen süre ve uygulama çerçevesinde çözüm sağlayacaktır.

Belediye tarafından görevlendirilecek personel, tespit edilen tüm şikâyetleri kayıt altına alacaktır:

- Şahsi olarak proje yetkililerine iletilen şikayetler,
- Telefon/e-posta ile iletilen şikayetler,
- Belediye Binası ve Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Binasına yerleştirilecek şikayet kutularına atılan şikayetler,
- Proje dokümanlarına dayalı olarak iletişim kurmak isteyen paydaşlar tarafından iletilen şikayetler,
- İnşaat aşamasındaki personelden gelen şikayetler,
- İşletme aşamasındaki personelden gelen şikayetler, ve
- Yüklenicilere iletilen ve bir dilekçeye eklenen şikayetler - tek bir sistem ve bu tür şikayetlerin takibi.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Bu yöntemin başarılı olması için görevlendirilecek Belediye personeli, diğer belediye uzmanları, yükleniciler ve işletme aşamasında görev alacak personel ile sürekli iletişim halinde olacaktır. Ayrıca, görevlendirilecek belediye personelinin görev tanımı, kamuya açık ve çalışanlar için ayrı kurulacak şikâyet mekanizmalarının ilgili paydaşlara tanıtılmasını içerecektir.

Acil çözüm ve/veya destek gerektiren talepler, aynı gün içerisinde cevaplandırılarak desteklenecek olup, devam eden tüm şikâyetler/talepler iki (2) iş günü içerisinde kayıt altına alınarak on (10) iş günü içerisinde incelenip değerlendirilerek en geç 15 iş günü içerisinde sonuçlandırılacaktır. Daha sonra, şikâyeti çözmek için gerekli düzeltici faaliyetler yapılacaktır. Şikâyet için uygun çözüm, şikâyet inceleme aşamasının tamamlanmasından sonraki iki (2) iş günü içinde şikâyetçiye bildirilecektir.

Paydaşlar yukarıda belirtilen kanallardan tatmin edici bir çözüme ulaşamazlarsa, aşağıda belirtilen İLBANK iletişim kanallarına, Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi'ne (CİMER), Yabancılar İletişim Merkezi'ne (YİMER) ve ilgili hukuk kurumlarına ulaşabileceklerdir.

İLBANK İletişim Kanalları:

- İLBANK İnternet Sitesi (<https://www.ilbank.gov.tr/form/bilgiedinmeuluslararası>)
- Şikâyet, Dilek, Öneri için İLBANK iletişim numarası +90 312 508 7979
- İLBANK E-posta (bilgiuidb@ilbank.gov.tr)
- İLBANK Dilekçe Hizmeti Adresi (İLBANK Uluslararası İlişkiler Departmanı, Şikâyet Çözüm Mekanizması Ekibi – Emniyet Mahallesi Hipodrom Caddesi No: 9/21 Yenimahalle/Ankara)

Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER):

- CİMER İnternet Sitesi (www.cimer.gov.tr)
- CİMER Çağrı Merkezi (150)
- CİMER Telefon Numarası: +90 312 525 55 55 - Faks Numarası: +90 312 473 64 94
- Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı'na gönderilen posta
- Valilik, bakanlık ve kaymakamlıklarda halkla ilişkiler masalarında bireysel başvurular

Yabancılar İletişim Merkezi: Yabancılar İletişim Merkezi (YİMER), yabancılar için merkezi bir şikâyet sistemi sağlamaktadır:

- YİMER İnternet Sitesi (www.yimer.gov.tr)
- YİMER Çağrı Merkezi (157)

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- YİMER Telefon Numarası: +90 312 5157 11 22 - Faks Numarası: +90 312 920 06 09
- Türkiye Cumhuriyeti İletişim Başkanlığı'na gönderilen posta
- Valilik, bakanlık ve kaymakamlıklarda halkla ilişkiler masalarında bireysel başvurular

Şikâyetleri mevcut şikâyet çözüm mekanizması ile çözülemeyen veya şikâyetleri hassas konular içeren başvuru sahipleri, her zaman ilgili hukuk kurumlarına başvurabilirler. İlgili Kurumlar, bunlarla sınırlı olmamak üzere, aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

- Asliye Hukuk Mahkemeleri,
- İdare mahkemesi,
- Asliye Ticaret Mahkemeleri,
- İş Mahkemeleri ve
- Ombudsman (<https://ebasvuru.kamu.denetçisi.gov.tr/>)

Hassas içerikli şikâyetlerin (işyerinde cinsel sömürü ve istismar/cinsel taciz, proje alanlarında olası çocuk istismarı, cinsiyete dayalı şiddet) ele alınması için özel prosedürler/ilkeler olduğu için bu şikâyetler Proje sahibi veya yüklenici düzeyinde değil İLBANK'da merkezi düzeyde değerlendirilecektir. SEA/SH ile ilgili bu tür bir şikâyetin yüklenici veya proje sahibi tarafından alınması durumunda, konuyu doğrudan SEA/SH konularında İLBANK GRM odak noktasına iletmekten sorumlu olacaklardır. Ancak yüklenici yetkilileri, Proje Sahibi yine de SEA/SH vakalarında geçerli olan ilkeler hakkında eğitilmeli ve bilgilendirilmelidir.

- İLBANK İnternet Sitesi (<https://www.ilbank.gov.tr/form/bilgiedinmeuluslararası>)
- İLBANK E-posta (etikuidb@ilbank.gov.tr)
- İLBANK Dilekçe Hizmeti Adresi (İLBANK Uluslararası İlişkiler Departmanı, Şikâyet Çözüm Mekanizması Ekibi- Emniyet Mahallesi Hipodrom Caddesi No: 9/21 Yenimahalle/Ankara)

İnşaat işleri kapsamında finanse edilen projelerin Şikâyet Çözüm Mekanizmasını yönetecek Belediye yetkilisi, Dünya Bankası tarafınca yayınlamış olan cinsel sömürü, istismar, taciz ve cinsiyete dayalı şiddet vakalarını önlemek adına hazırladığı kılavuz hakkında bilgi sahibi olacaktır. Cinsiyete dayalı şiddet, sömürü ve taciz şikâyetleri, toplum tarafından verilebilecek olumsuz tepkilerden dolayı sessizlik kültürü yaratabilmektedir. Bunu önlemek adına paydaşların, Proje ile ilgili bu konuları içeren şikâyetleri isimsiz olarak iletmesi büyük önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra, şikâyetleri ele alan yetkililerin bu tür konuları gizlilik ve önyargısız bir yaklaşımla ele alması gerekmektedir¹⁵.

¹⁵ <https://thedocs.worldbank.org/en/doc/741681582580194727-0290022020/original/ESFGoodPracticeNoteonGBVinMajorCivilWorksv2.pdf>

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Ek olarak, projeye ait şikâyet çözüm mekanizması, cinsel sömürü ve istismar/cinsel taciz ve cinsiyete dayalı şiddet ile ilgili gizli şikâyetleri toplamak ve ele almak için özel önlemler içeren bir kanala sahip olacaktır. Bir çalışan cinsel sömürü ve istismar/cinsel taciz ve cinsiyete dayalı şiddet ile karşı karşıya kalması durumunda, amirine başvurabilir veya bu tür davaların ele alınması için ülkenin yasal sisteminde şart koşulduğu üzere doğrudan karakola gidebilir. Projenin şikâyet çözüm mekanizmasının içeriği ve prosedürleri, cinsel sömürü ve istismar/cinsel taciz konularına ilişkin bu tür vakalar hakkında bir rapor etme hattına sahip olacak ve tam gizlilik altında ele alınacaktır. Cinsel sömürü ve istismar/cinsel taciz ile ilgili şikâyeti alan Proje Uygulama Birimi, bunu derhal ulusal sistemlere yönlendirmeli ve bunun İLBANK'ın şikâyet çözüm mekanizmasının prosedüründe belirtildiği gibi yönlendirildiğini kaydetmelidir. Bu tür hassas davaların şikâyetçisinin tüm detayları kesinlikle gizli tutulacaktır.

Şikâyet başvurusunda bulunan tüm paydaşlar, başvurularının gizli bir şekilde değerlendirilmesini talep edebilirler. Proje Sahibi, şikâyet sahibinin adının ve iletişim bilgilerinin rızası olmadan ifşa edilmemesini sağlayacaktır.

Bir projenin tasarım aşamasında belirlenen paydaşlar, uygulama sırasında değişebilir ve PKP'nin buna göre güncellenmesi gerekir. Bu nedenle, yapılacak istişare toplantıları, projenin ilgili tüm mekanizmalara iletilen şikâyet kayıtları ve 6 aylık proje ilerleme raporlarında yapılan tespitlere göre projenin PKP dokümanı gerekli görüldüğünde güncellenecektir.

Geliştirilecek şikâyet çözüm mekanizmasına çerçeve oluşturması amacıyla, bu bölüm, şikâyet kayıt prosedüründe olması gereken verilere ait bilgileri sunmaktadır.

Geliştirilecek merkezi şikâyet çözüm mekanizmasına gelen tüm şikâyetler, birer referans numarası atanarak proje sahibi tarafından şikâyet Logu'na kaydedilecek ve izleme sürecinde üç ayda bir, şikâyetlerin içeriği ve şikâyetle ilgili olarak yerine getirilecek düzeltici faaliyetleri içerecek şekilde raporlanacaktır. Ayrıca, proje kapsamında yürütülecek tüm katılım faaliyetlerinin kayıtları, kayıt altına alınacak ve ÇSİR'lerin içeriğinde üç ayda bir İLBANK'a sunulacaktır.

Şikâyet logu, şikâyetin durumunu izlemek, şikâyetin ortaya çıkma sıklığını tespit etmek, şikâyetin kaynaklandığı nedenleri analiz etmek, yaygın şikâyet konularını ve tekrar eden eğilimleri belirlemek için de kullanılacaktır. şikâyet logu Tablo 7-3'te sunulmuştur.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Tablo 7-3. Şikayet Logu

No	Şikayet Kayıt Numarası	Şikayetin Nasıl Alındığı (Şikayet Formu, Toplu Toplantı, Telefon)	Şikayet Seviyesi (Belediye/İdare Seviyesi, İlçer Bankası Bölge Ofisi, İlçer Bankası Genel Merkez Seviyesi)	Şikayetin Alındığı Tarih	Şikayetin Alındığı Yer	Şikayeti Alan Kişinin Adı	Arazi Parşel # (Şikayeti Araziyle İlgiliyse)	Şikayet Sahibi Bilgileri					Şikayete İlgili Proje Bileşeni	Şikayet Kategorisi (Kamulaştırma/Arazi Edinimle İlgili, Çevresel Sorunlar, Yapılara Verilen Hasarlar v.s.)	Şikayet Özeti	Şikayetin Durumu (Açık, Kapalı veya Beklemede)	Alınan Tedbir				Şikayet Kapanışı İçin Destekleyici Belgeler (Tazminata İlişkin Banka Makbuzu, Şikayet Kapanış Protokolü)
								Adı/Soyadı	Kimlik No	Telefon/e-posta	Köy - Mahalle	Cinsiyet					Sorumlu Kişi/Daire	Planlanan Tedbir	Şikayetin Ele Alınması İçin Son Tarih	Tedbir Alınan Tarih	
1																					

Referans: ILBANK Şikayet Kayıt Tablosu

Proje kapsamında kullanılmak üzere hazırlanan şikâyet formu ve şikâyet kapatma formunun örnekleri Ek-J ve Ek-K'de verilmiştir.

7.5.1 Halka Açık Şikâyet Mekanizması

Çözüme öncelik vermek için şikâyetler mümkün olan en kısa sürede incelenmelidir. Genel yanıt ve çözüm sürelerine bakılmaksızın; örneğin acil bir güvenlik sorunu veya toplum sağlığını olumsuz etkileyen konular gibi önem arz eden bazı şikâyetler, acil müdahale gerektirebilir.

Halka Açık Şikâyet Çözüm Mekanizmasını tamamlayan 6 adım vardır. Bu süreç, Tablo 7-4'te belirtilen adımlarla açıklanmaktadır.

Tablo 7-4. Halka Açık Şikayet Mekanizması

Adım	Kapsam	Detay
1. Adım	Şikâyetin belirlenmesi	Genel yanıt ve çözüm sürelerine bakılmaksızın; örneğin acil bir güvenlik sorunu veya yerel halkın geçim kaynaklarına ilişkin konular gibi önem arz eden bazı şikâyetler acil müdahale gerektirebilmektedir.
2. Adım	Şikâyetin sisteme kayıt edilmesi	Şikâyetin aciliyet seviyesinin belirlenmesinin ardından şikâyetin kayıt edilmesi sağlanacaktır.
3. Adım	Şikâyet için belirli aksiyonların belirlenmesi ve ilgili birim / amirliklere çözüm için bildirilmesi.	Acil destek gerektiren taleplere aynı gün içerisinde geri dönüş ve destek sağlanacak olup, geri kalan tüm şikâyetler/talepler 2 iş günü içerisinde kaydedilecek; 10 iş günü içinde yanıtlanacak ve en geç 15 iş günü içinde sonuçlandırılacaktır. Şikâyet için uygun çözüm, şikâyet inceleme aşamasının tamamlanmasından sonraki 2 iş günü içinde şikâyetçiye bildirilecektir.
4. Adım	Şikâyete yanıt oluşturulması.	İlgili birim ve amirliklerin katkıları ile şikâyetin devredildiği ekip tarafından, acil durumları içeren şikâyetler hariç, en geç 15 gün içerisinde bir yanıt oluşturulur. Verilecek yanıt, sorunları azaltmaya yönelik tedbirler alarak durumu açıklığa kavuşturmak üzere daha fazla bilgi içerebilecek şikâyete uygun bir çözüm ortaya koyacaktır.
5. Adım	Şikâyet için hazırlanmış yanıtın iletilmesi	Projenin şikâyet yönetimi için atanmış yetkili, ilgili yanıtın iletilmesi için en doğru yaklaşımı benimseyecek ve uygulanacaktır. Verilecek yanıt ayrıca, şikâyet sahibinin, sonucun tatmin edici olmaması durumunda şikâyetini nasıl devam ettirebileceğine dair bir açıklama da içerecektir. Şikâyetin isimsiz olarak verilmesi durumunda, şikâyetin ve çözümün bir özeti, belediyenin internet sitesinde, rehabilitasyon merkezinin

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Adım	Kapsam	Detay
		çevresindeki ilan panolarında ve ayrıca etkilendiği düşünülen yerleşim yerlerinin muhtarlık ofislerinde yayınlanmalıdır/asılmalıdır. Bunun yanı sıra, anonim şikâyetler ve çözümleri hakkında mahalle muhtarları ile iletişime geçilmelidir.
6. Adım	Şikâyetin kapanması	Şikâyetin olası etkilerine istinaden, şikâyetçinin yanıtı beklenebilir ve şikâyetin kapatılıp kapatılmadığını ya da başka eylem gerekip gerekmediğini değerlendirmeye yardımcı olması için kaydedilir. Nihai onay, şikâyetin kapatılıp kapatılamayacağını ilgili Proje yetkilileri değerlendirdikten sonra verilecektir. Kapatılan şikâyet dosyaları sistematik bir şekilde kayıt edilecek olup, gerektiğinde üçüncü taraf denetimlerde yetkililere sunulacaktır.

Şikâyetin isimsiz olarak iletilmesi durumunda, şikâyetin ve çözümün bir özeti, Belediyenin internet sitesinde ve rehabilitasyon merkezi çevresinde bulunan ilan panolarında ve etkilenmesi beklenen yerleşim yerlerindeki muhtarlıklarda yayınlanmalıdır.

7.5.2 Çalışan Şikâyet Mekanizması

Çalışanlara özel şikâyet çözüm mekanizması, proje çalışanlarından (hem doğrudan, hem de dolaylı çalışanlar dâhil) gelen şikâyetler olarak tanımlanır. Bu mekanizma, projenin ömrü boyunca şikâyetlerin erken tespiti, değerlendirilmesi ve çözülmesi için etkili bir yaklaşım olması amacıyla yapılandırılmıştır. Şikâyet çözüm mekanizması kapsamında, şikâyetle bulunan herhangi bir çalışanın, herhangi bir misillemeye maruz kalmayacağını garanti etmelidir.

Çalışanlara özel şikâyet çözüm mekanizmasının kapsamı aşağıdaki gibi ancak bunlarla sınırlı olmaksızın şöyle özetlenebilir; iş sağlığı ve güvenliği, istihdam şartları, ücretler, yerel halkla veya iş arkadaşları arasında yaşanan sorunlar, ortak alanlarda hijyen problemleri, yetersiz gıda ve/veya işçilerin güvenliği, vb.

Oluşturulacak şikâyet çözüm mekanizması, yazılı ve sözlü iletişim yoluyla tüm proje çalışanlarına bildirilecektir. Her işçi, işe alındığı sırada şikâyet çözüm mekanizması hakkında bilgilendirilmeli ve bu mekanizmanın nasıl çalıştığına dair ayrıntılı bilgiye, örneğin çalışan el kitapları ile, kolayca ulaşabilmelidir.

Gizlilik bazı çalışanlar için oldukça önemlidir; bu nedenle, işçiler şikâyetlerini isimsiz olarak iletebilmektedir. Ancak isimsiz başvurular, proje sahibinin şikâyetler için atamış olduğu uzmanın sorunu çözmesini ve geri bildirimde bulunmasını engelleyebilir. Yine de şikâyetleri isimsiz olarak iletmek isteyen proje çalışanlarının bunu yapmasına izin verilmelidir.

Acil destek gerektiren taleplere aynı gün içerisinde geri dönüş ve destek sağlanacak olup, geri kalan tüm şikâyetler/talepler iki (2) iş günü içerisinde kaydedilecek; on (10) iş günü içinde gözden geçirilecek ve değerlendirilecek ve en geç onbeş (15) iş günü içinde sonuçlandırılacaktır. Sonrasında şikâyeti çözüme ulaştırmak için gerekli düzeltici eylem için

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

harekete geçilecektir. Şikâyet için uygun çözüm, şikâyet inceleme aşamasının tamamlanmasından sonraki iki (2) iş günü içinde şikâyetçiye bildirilecektir.

Şikâyetin, projenin şikâyet çözüm mekanizması kapsamı dışında değerlendirilmesi durumunda, şikâyetçi talepte bulunduğu iletişim yöntemi ile bilgilendirilmeli ve alternatif bir çözüm yolu önerilmelidir.

Atanacak belediye/yüklenici yetkilisi, projeye ait şikâyet kutularını beş (5) günde bir açacak ve yazılı olarak bildirilen sorunların çalışanlara özel şikâyet çözüm mekanizması kapsamına girip girmediğini belirlemek için değerlendirmeye alacaktır. İsimsiz şikâyetlerin çözüm süreci ve ilgili diğer duyurular, işçilerin ortak kullandığı alanlarda yazılı olarak ilan edilebilir.

Çözümüne öncelik vermek için şikâyetler mümkün olan en kısa sürede incelenmelidir. Genel yanıt ve çözüm sürelerine bakılmaksızın; örneğin işçilerin geçim kaynaklarına ilişkin konular gibi önem arz eden bazı şikâyetlerin derhal işleme alınması gerekebilir.

Çalışanlara özel şikâyet çözüm mekanizması tamamlayan beş (5) adım vardır. Bu süreç Tablo 7-5'te belirtilen adımlarla açıklanmaktadır.

Tablo 7-5. Çalışanlara Özel Şikâyet Çözüm Mekanizması

Adım	Kapsam	Detay
1. Adım	Şikâyetin belirlenmesi	Şikâyet başvurusu, atanacak Belediye/yüklenici yetkilisi aracılığı ile yapılacaktır. Bu başvuru şahsen, telefon, mektup, şikâyet kutuları veya e-posta yoluyla olabilir.
2. Adım	Şikâyetin sisteme kayıt edilmesi	Şikâyet alındıktan ve kaydedildikten sonra, şikâyet konusuna bağlı olarak atanacak Belediye/yüklenici yetkilisi, şikâyetin çözümünden sorumlu birimleri, yönetimi ve personeli belirleyecektir.
3. Adım	Şikâyet Takibi	Atanacak Belediye/yüklenici yetkilisi ve ilgili birimler şikâyetle ilgili bulguları değerlendirmelidir. Bu, şikâyetin nedenini belirlemeyi, analiz etmeyi ve uygun telafi yöntemlerini belirlemeyi amaçlamalıdır. Şikâyetin analizi, şikâyetin çeşitli açılardan değerlendirilmesini içerir ve bu değerlendirme, çalışanın geçmişini, şikâyetin ortaya çıkma sıklığını, yönetim uygulamalarını, iş yerinde meydana gelen son gelişmeleri vb. kapsamaktadır. İhtiyaç duyulan hallerde, atanacak Belediye/yüklenici yetkilisi şikâyet soruşturması kapsamında mevcut konunun daha ayrıntılı bir şekilde anlaşılmasını sağlamak adına ilgili taraflarla gizli görüşmeler de yapabilir. Şikâyetin niteliğini ilk elden anlamak, geçerliliğini ve önemini doğrulamak için saha ziyareti gerekli görülebilir. Şikâyete ilişkin detaylar ilgili yönetim birimine aktarıldıktan sonra söz konusu şikâyet, bildirimde bulunan çalışan ve bölge ve/veya birim yöneticisiyle beraber müzakere edilir. Soruşturma aşaması, şikâyetin alınmasının ardından en fazla 15 iş günü içinde tamamlanmalıdır.
4. Adım	Şikâyetin çözümü ve kapanışı	Bu aşama, atanacak Belediye/yüklenici yetkilisinin ilgili bölümlerle ve yönetimle istişare içinde geliştirildiği süreç sonucunda tamamlanır. Şikâyet inceleme aşamasının tamamlanmasından sonraki onbeş (15) iş günü içinde şikâyete uygun çözüm yolu, şikâyetçi tarafa bildirilmelidir. Şikâyetin atanacak Belediye/yüklenici yetkilisinin görev kapsamının dışında olması durumunda, şikâyetin alınmasını takip eden yedi (7) iş günü içerisinde yönetim kademesinde çözülebilmesi için Proje Yönetimi'ne iletilmelidir.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Adım	Kapsam	Detay
5. Adım	şikâyetin Kapanması	şikâyet çözüldükten ve sonuç şikâyetçi tarafa iletildikten sonra atanacak Belediye/yüklenici yetkilisi gerekli imzaları alarak şikâyeti kapatır. şikâyetin mevcut durumu ve şikâyetin nasıl çözüldüğüne ilişkin detaylar, şikâyet loguna kaydedilir. şikâyet loguna bilgi kaydedilmesinin amacı, gelecekte ortaya çıkabilecek benzer şikâyetler için gerekli referansı sağlamaktır. <u>şikâyetin isimsiz olarak yapılması durumunda, şikâyet ve çözümün bir özeti, Belediye'nin internet sitesinde yayınlanmalı, tesis içindeki ortak alanlarda bulunan duyuru panolarına asılmalı, eğitimler veya haftalık toplantılar aracılığıyla duyurulmalıdır.</u>

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

8 ÇEVRESEL VE SOSYAL UNSURLAR VE EN İYİ UYGULAMA ÇERÇEVESİNDEKİ ETKİ AZALTMA TEDBİRLERİ

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler Tablo 8-1'de sunulmakta olup, Proje için tanımlanan en iyi uygulama etki azaltma önlemlerinin değerlendirilmesini¹⁶ içermektedir.

Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler en güncel ulusal mevzuat ve DB standartlarına uygun olacaktır. Türk mevzuatının DB Politikalarından farklı olduğu durumlarda, Projenin uygulanması için daha katı olan uygulanacaktır.

İnşaat ve işletme aşamaları için hazırlanan etki azaltma planları sırasıyla Bölüm 8.1 ve Bölüm 8.2'de sunulmuştur. Proje kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler Tablo 8-1'de sunulmuştur.

Tablo 8-1. Proje Kapsamında Gerçekleştirilecek Faaliyetler

ÇEVRESEL/SOSYAL İNCELEME			
Saha faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilecek faaliyetler	Faaliyet	Durum	
	A. Bina ıslahı	[] Var	[X] Yok
	B. Yeni küçük çaplı inşaatlar	[X] Var	[] Yok
	C. Bireysel/Tekil atık su arıtma sistemi	[] Var	[X] Yok
	D. Tarihi bina(lar) ve bölgeler	[] Var	[X] Yok
	E. Arazi edinimi ¹⁷	[] Var	[X] Yok
	F. Tehlikeli ya da zehirli materyaller ¹⁸	[] Var	[X] Yok
	G. Ormanlar ve/veya koruma alanları üzerindeki etkiler	[] Var	[X] Yok
	H. Tıbbi atığın toplanması / yönetimi	[X] Var	[] Yok
	İ. Trafik ve Yaya Güvenliği	[X] Var	[] Yok

¹⁷ Arazi edinimi, insanların yerinden edilmesini, geçim kaynaklarının değiştirilmesini ve özel mülklere el konulmasını kapsar. Bu, edinilmiş/temlik edilmiş araziler için geçerlidir ve söz konusu şekilde edinilen arazilerde oturanları ve/veya gecekondlu sakinlerini ve işletme sahiplerini etkiler.

¹⁸ Zehirli/tehlikeli maddeler arasında asbest, zehirli boyalar, zararlı çözücüler, kurşun boya çıkarma vb. bulunur.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

8.1 Proje'nin İnşaat Aşaması için Etki/Risk Azaltma Planı

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
C1	Bilgilerin Açıklanması	Yetersiz bilgi	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- İnşaat çalışmaları başlamadan önce, yerel halk ve ilgili tüm paydaşlar, gerçekleştirilecek çalışmalar ve alınacak önlemler konusunda bilgilendirilecektir. - İnşaat çalışmalarının başlama ve bitiş tarihleri ile il/ilçe belediyelerinden alınan izinler hakkında bilgi, işletme sahibi tarafından şantiyede tüm personelin kolayca görebileceği bir tabelada gösterilecektir.	Yüklenici Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi
C2	İş Sağlığı ve Güvenliği	Yetersiz işçi sağlığı ve güvenliği koşulları	Olumsuz	Yüksek	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Proje Sahibinin proje yönetim birimi ve yüklenicinin proje ekibi, projenin uygulanması sırasında tam zamanlı olarak görev alacak ve projeyi etkin bir şekilde kontrol edecek personel(ler)den (bir çevresel ve sosyal uzman ve tam zamanlı İSG uzmanı) oluşacaktır. Proje Sahibi aşağıda belirtilen tedbirlerin yüklenici tarafından alınmasını sağlayacak ve bu tedbirlerin alınmaması durumunda sahada gerekli işlemleri/yaptırımları uygulayacaktır. - Projenin inşaat faaliyetleri sırasında oluşabilecek ve acil müdahale gerektiren durumların (yangın, deprem vb.) kontrol altına alınması için Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı ve İş Sağlığı Güvenliği Planı hazırlanacak ve tüm çalışanlarla paylaşılacaktır. - Proje Sahibi, tüm çalışanların ve yüklenicilerin yerel ve uluslararası sağlık ve güvenlik mevzuatına ve kılavuzlarına uymasını zorunlu kılacaktır. İşçilere gerekli tüm kişisel koruyucu donanım (KKD) (baretiler, emniyet kemerleri, koruyucu tulumlar, gözlükler, eldivenler, zırhlı ayakkabılar, vb.) sağlanacaktır. - Şantiyede sigara içilmeyen alanlar tahsis edilecektir. - Çalışanlara uygun el ve yüz yıkama alanları ile tozlu işlerde çalışanlar için duş imkânı sağlanacaktır. - Yüklenici tarafından işçilere inşaat alanı ve yapılacak işlerle ilgili olası riskleri gösteren davranış kurallarını içeren teknik ve İSG eğitimi verilecektir. Bu eğitimler, COVID-19 semptomları, işçilerin nasıl korunacakları ve semptomlar ortaya çıktığında ne yapacakları konusunda verilecek düzenli eğitimleri de içerecektir. Ayrıca, işyeri veya iş değişikliği, iş ekipmanı değişikliği, yeni teknolojinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkabilecek riskler hakkında da eğitim verilecektir. Verilecek bilgi ve eğitimler sadece çalışanlara yönelik olmayıp, halk sağlığı ve güvenliği için alınması gereken tedbirleri de içerecektir. - Tüm çalışanlar, çalışma koşulları, iş tanımları, sorumluluklar, yerel halkla ilişkiler ve olası iş riskleri hakkında bilgilendirilecektir. - Çalışanların Tablo 3-1 'de verilen tüm İSG düzenlemelerine uymaları istenecek ve gerekli denetimler yapılacaktır. - Yüklenici, tüm faaliyetlerin güvenli ve disiplinli bir şekilde yürütüleceğini ve yakın çevredeki sakinler ve çevre üzerindeki riskleri en aza indirecek şekilde tasarlanacağını resmi olarak kabul eder. - Tüm faaliyetler, hem İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile Tablo 3-1'de sunulan ilgili yönetmelikler, hem de DBG ÇSG Kılavuzları doğrultusunda uygulanacaktır. - Yüklenici, Sağlık Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından COVID-19 ile ilgili olarak bildirilen sağlık ve güvenlik önlemleri de dâhil olmak üzere uluslararası en iyi uygulamalar ve Türk Mevzuatı doğrultusunda işçiler için güvenli bir çalışma ortamı sağlayacaktır. - Yüklenici, İSG konusunda ilgili sertifika ve deneyime sahip tam zamanlı personel görevlendirecek ve saha uygulamalarını izlemesini sağlayacaktır. - İnşaat işleri başlamadan önce yapılacak tüm işler için Risk Değerlendirme çalışması yapılacaktır. Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı hazırlanarak uygulamaya konulacaktır. Hem risk değerlendirmesi hem de Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı, COVID-19 ve diğer bulaşıcı hastalık risklerini de dikkate alacaktır. - Acil durum ekipleri oluşturulacak, acil durum senaryoları doğrultusunda tatbikat ve eğitim programları gerçekleştirilecektir. - Çalışanlar acil durum planlarına hâkim olacak ve şikâyetler yetkili ekiplere bildirilecek ve acil önlem alınması gerekiyorsa çözülecektir. - İnşaat sahası için yürütülen İSG risk değerlendirmesini temel alan, projeye ve sahaya özgü İSG Yönetim Planı, COVID-19 ve/veya diğer pandemi/bulaşıcı hastalık risklerine yönelik önlemleri kapsayacak şekilde ve DBG ÇSG Kılavuzlarına (genel ve sektör bazlı) uygun olarak işler başlamadan önce geliştirilmeli ve sahada uygulanmalıdır. - Sahaların uygun şekilde işaretlenmesi sağlanacak ve ardından işçilere uyulması gereken temel kurallar ve düzenlemeler hakkında bilgi verilecektir.	Yüklenici Proje Sahibi	- Planlanmış SGÇ Denetiminin yüzdesi - SGÇ toplantılarına katılım yüzdesi - Uygunsuzluk raporlarının kapanma yüzdesi - Güvenlik gözlemlerinin raporlanması - Güvenli olmayan gözlemlerin raporlanması - Ramak kala olaylarının raporlanması - İş güvenliği toplantısına katılanların yüzdesi - Risk Değerlendirmesi uyumluluğunun yüzdesi - Yasal Gerekliliklere uyum yüzdesi - Planlanmış denetimlerin sonuçları - Eğitim matrisine göre gerçekleştirilen SGÇ eğitimi - Matrikse oranla tüm eğitimlerin 90%'dan fazla olması - Planlanmış eğitimlere katılım yüzdesi - Bireysel yöneticiler ve denetçiler tarafından SGÇ programına katılım - Yüklenici tarafından SGÇ programına katılım

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 100 / 162

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
						- Çalışanlara, şantiye ve yapılacak işlerle ilgili olası riskleri gösteren davranış kurallarını içeren İSG eğitimleri ve konuşmaları verilecektir. Bunlar, işçilere COVID-19 semptomları, nasıl korunacakları ve semptomlar ortaya çıktığında ne yapacakları konusunda düzenli eğitimleri içerecektir. - Kazazede en yakın sağlık kuruluşuna sevk edilmeden önce, ilk yardım müdahalesinin gerekebileceği göz önünde bulundurularak, şantiyede ilk yardım çantası bulundurulacaktır. - Hem eğitimler, hem de her türlü olay (ölümler, zaman kaybına neden olan olaylar, dökülmeler, yangın, pandemi veya bulaşıcı hastalıkların salgını, sosyal huzursuzluk vb. dâhil olmak üzere önemli olaylar) kayıt altına alınacaktır. - Herhangi bir önemli olayın (örneğin, çevresel, sosyal ve işçilik ile ilgili olaylar veya zaman kaybına neden olan olaylar) meydana gelmesi durumunda, Yüklenici derhal Odunpazarı belediyesini, belediye ise üç iş günü içinde İLBANK ve DB'yi bilgilendirecektir. Ardından 30 gün içinde olayın temel nedenleri ve gerçekleştirilecek düzeltici faaliyetler hakkında bir rapor İLBANK ve DB'ye sunulacaktır. - COVID-19 dâhil olmak üzere herhangi bir başka pandemik/bulaşıcı hastalık salgını meydana gelmesi durumunda, Sağlık Bakanlığı, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, DSÖ ve DB'nin kılavuz, direktif ve tavsiyelerine uyulacak ve gerek çalışanların iş sağlığı ve güvenliği gerekse de işyerleri için gerekli tüm tedbirler alınacaktır. - Hafriyat yapılacak alanlara yetkili personel dışında giriş engellenecektir. Yükleme ve boşaltma faaliyetleri, faaliyeti yürütecek personeli denetleyecek kişilerle birlikte yürütülecektir. - Çalışmalar halka yakın alanlarda yürütüleceğinden, halkın bu alanlara erişimi her türlü kısıtlanacaktır. Hendeğin gece açık bırakılması söz konusu ise, Yüklenici tarafından alanın yeterli şekilde aydınlatılması sağlanacak ve gerekli işaretler konulacak ve alan bariyerlerle çevrilecektir. - Beton kalıpların montajı, betonlama, su deposu montajı vb. gibi faaliyetler, yüksekte çalışma, kapalı alanda çalışma vb. gibi koşullarda çalışmayı gerektirebilir. Bu nedenle, Kapalı Alana Giriş Prosedürü, Yüksekte Çalışma Prosedürü vb. ilgili prosedürler, yürürlükteki ulusal gereklilikler ve uluslararası kabul görmüş standartlar uyarınca hazırlanacaktır. - İşçilerin izin verilen bir kapalı alana girmesi istenmeden önce, kapalı alan risk kontrolü, atmosferik test, gerekli KKD'nin kullanımı ve ayrıca KKD'nin uygunluğu ve bütünlüğü konularında yeterli ve uygun eğitime sahip oldukları doğrulanmalıdır. Ayrıca, işçi kapalı alana girmeden önce, yeterli ve uygun kurtarma ve/veya kurtarma planları ve teçhizatı hazır bulundurulacaktır. Herhangi bir kaza durumunda, en doğru ilk yardımın verilmesini sağlamak amacıyla, acil müdahale ekipleri ile koordinasyon sağlanacaktır. Acil Eylem Planı işletme dönemine uygun olarak revize edilecek ve tüm personele gerekli eğitimler verilecektir. - Sadece yüksekte çalışma iznine sahip personel yüksekte çalışacak ve koruyucu önlemler (korkuluk, düşme önleyici) mevcut bulundurulacaktır. - Kazı alanlarına yetkili personel dışında girişler engellenecektir. Yükleme ve boşaltma faaliyetleri, faaliyeti gerçekleştirecek personeli denetleyecek kişiler ile birlikte yürütülecektir. - İnşaat alanları çevrelenerek ve gerekli güvenlik önlemleri alınacak, personel dışında kimsenin girmesine izin verilmeyecektir. - DBG Genel Çevre, Sağlık ve Güvenlik Kılavuzları uygulanacaktır. - Performans ve güvenlik açısından uluslararası standartları karşılayan ekipmanlar kullanılacaktır. - İnşaat aşamasında kullanılacak tüm ekipmanlar iyi çalışır durumda tutulacaktır. - Yüklenici, ilgili sertifika ve deneyime sahip İSG'den sorumlu tam zamanlı bir personel atayacak ve saha uygulamalarını izletecektir.		
C3	İstihdam / Ekonomi	Çocuk işçiliği, zorla çalıştırma ve kayıt dışı istihdam Ekonomiye katkı	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Yerel malzeme kullanılarak yerel ekonomiye katkı sağlanmasına ve yerel kaynaklardan çeşitli mal ve hizmetlerin teminine özen gösterilecektir. - Mümkün ve uygulanabilir olduğunda yerel işgücüne öncelik verilmelidir. - Projenin etki alanında yer alan yerel taraflara ve yerleşim yerlerine istihdam olanaklarının tahsis edilmesi için çaba gösterilecektir. - Proje kapsamında çalışanların çalışma izinleri kontrol edilerek çocuk işçi çalıştırma, zorla çalıştırma ve 18 yaş altı çocuk işçi çalıştırma yasaklanacaktır. - İşyerinde ayrımcılık ortadan kaldırılacaktır. - Yüklenici tarafından şehir dışından gelen işçilere yerel halkla diyalog ve iletişim konusunda bir eğitim programı verilecek ve ev sahibi topluluklar ile dışarıdan gelen işçiler arasında	Yüklenici Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 101 / 162

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
						sosyal veya kültürel sorunların olmaması için gerekli önlemler alınacaktır. Yüklenicinin belirlenen kriterlere uymasını sağlamak Proje Sahibinin sorumluluğundadır.		
C4	Sosyal Yaşam	Toplum Üzerinde Olası Rahatsızlık	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Yüklenici, şantiye personeline çevresel ve sosyal konularda eğitim verecektir. Yüklenicinin belirlenen kriterlere uymasını sağlamak Proje Sahibinin sorumluluğundadır. - İnşaat çalışmaları sırasında yürütülecek faaliyetler, yerel halkın sosyal ve ekonomik hayatını kısıtlanmasına/engellenmesine neden olmayacaktır. - Yerel halkın güvenliği ve günlük yaşamı üzerinde söz konusu olabilecek herhangi bir etkiyi önlemek için, çalışmadan önce sahaya güvenlik ve bilgilendirme işaretleri yerleştirilecektir. - Geçici olarak rahatsızlığa neden olabilecek onarım/bakım çalışmalarına başlamadan en az iki gün önce halk ve çevredeki kurum ve kuruluşlar ile hastaneler ve okullar bilgilendirilecektir. - Hastanelerin ve/veya sağlık kuruluşlarının çevresinde veya önünde yapılacak inşaat faaliyetleri, halkın bu hizmetlere erişimini engellemeyecek şekilde planlanacak ve bu konudaki ortak çalışma stratejisinin belirlenmesi için ilgili paydaşların görüşleri alınacaktır. - Proje Sahibi, yüklenicilerin iş etiği kurallarını oluşturmalarını sağlayacak ve işe başlamadan önce, özellikle yabancı uyruklu yerel halk ile iletişim konusunda işçilere eğitim verilmesini kontrol edecek, böylece yabancı uyruklu yerel halkın dışarıdan gelen işçilerden olumsuz etkilenmemesi sağlanacaktır.	Yüklenici Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi
C5	Çalışma Koşulları	Uygunsuz Çalışma Koşulları, Çocuk işçiliği, zorla çalıştırma ve kayıt dışı istihdam	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Çalışanların Şikâyet Çözüm Mekanizmasına erişimine izin verilecek ve bu Mekanizma hakkında bilgi sahibi olmaları istenecektir. - Tüm çalışanlara ayrımcılık ve davranış kuralları konusunda eğitim verilecektir. Çalışanlara verilecek eğitimler, cinsel taciz ve istismar, toplumsal cinsiyete dayalı şiddet, istismar ve tacize müdahale kavramları hakkında açıklayıcı nitelikte olacaktır. Aynı zamanda, eğitimler yoluyla, çalışanların Projenin Şikâyet Çözüm Mekanizmasını (Projenin PKP belgesinde ayrıntılı olarak açıklanmıştır) ve yasal haklarını kullanırken izlenecekleri adımları öğrenmeleri sağlanacaktır. Şikâyet Çözüm Mekanizmasına erişim kolay ve etkili olacaktır. Proje için görevlendirilen şikâyet mekanizması yetkilisi (Cansu Uzun) işe başlamadan önce verilecek eğitimlerde tüm çalışanlara duyurulacaktır. Çalışanların kullandığı yemekhane, kantin, servis alanları gibi yerlerde, şikâyet çözüm mekanizmasını ve yetkili kişinin iletişim bilgilerini içeren broşür ve afişler bulunacaktır. - Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) düzenlemelerine göre, asgari yasal çalışma standartları (çocuk/zorla çalıştırma, ayrımcılıkla mücadele, çalışma saatleri, asgari ücret) karşılanacaktır. - Aynı zamanda çalışma koşulları hususunda, Bölüm 3'te verilen Dünya Bankası Operasyonel Politikaları ile Tablo 3-1'de verilen ulusal mevzuata uyulacaktır. - İşçilere hijyenik ve yeterli imkânlar sağlanacaktır. - İşçilerin sahada birinci basamak sağlık hizmetlerine erişmesine izin verilecek ve reçetelerin alınması sağlanacaktır. - İş ilişkilerinde dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç ve din ayrımı yapılmayacaktır.	Yüklenici Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi
C6	Toplum Sağlığı ve Güvenliği	Toplum sağlığı ve güvenliği riskleri	Olumsuz	Yüksek	İnşaat maliyetlerine dâhil	- İnşaat aşamasında yoğunlaşması beklenen trafik faaliyetlerinin etkisini en aza indirmek amacıyla çalışma saatleri ulaşımın yoğun olduğu saatlere göre ayarlanacaktır. - Yaşlılar, hamileler, küçük çocuğu olanlar ve engelli bireyler için ek tedbirler alınarak özel geçişler oluşturulacaktır. - Proje alanı, yerel halkı fiziksel tehlikelerden korumak amacıyla çitle çevrilecektir. - Saha hazırlık ve inşaat faaliyetleri sırasında yükleniciler, Proje Sahibinin yönetiminde, uygun uyarı levhaları kullanmak, gürültülü işlerin zaman çizelgesini ayarlamak (çoğunlukla 09:00'dan sonra 18:00'e kadar), makinelerin düzenli bakımını yapmak, gürültü yapan parçaların değişimi veya onarımı, kuru dönemlerde sulama yapmak gibi gerekli sağlık ve güvenlik önlemlerini alacaktır. Böylece halk inşaat planı ve lokasyonları hakkında zamanında bilgilendirilmiş olacak ve şantiye alanları da belirlenmiş olacaktır. - Uyarı levhalarının gece ve kötü hava koşullarında görünür olmasına özen gösterilecektir. - Şantiyelerde her zaman yeterli sayıda yangınla mücadele ekipmanı bulundurulacaktır. - Toplum sağlığı ve güvenliğini korumaya yönelik tedbirlerin alınabilmesi ve yönetilebilmesi için acil durum eylem planı hazırlanacak ve uygulanacaktır. Proje çalışanları, yerel halk ve müdahale ekipleri bu plan hakkında bilgilendirilecektir. - Yakın çevredeki çeşitli yerlere asılacak tabela ve duyuru panolarına yerleştirilecek broşürler ile yöre halkı olası tehlikeler ve alınması gereken önlemler konusunda bilgilendirilecektir. - Şikâyet Çözüm Mekanizmasının kullanımına ilişkin ayrıntılı bilgiler ve şikâyet çözüm mekanizması görevlisine ilişkin iletişim bilgileri, kamuoyuna açıklanacaktır (proje internet	Yüklenici Proje Sahibi	- Bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalık ve yaralanma sayısı - Şikâyet yönetim sisteminde kaydedildiği şekliyle yerel halktan gelen toplum sağlığı güvenliği şikâyetlerinin sayısı - Bildirilen toplum sağlığı ve güvenliği olaylarının sayısı - Bildirilen gürültü olaylarının sayısı

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 102 / 162

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
						sitesi, muhtarlıklara bırakılan bilgilendirme broşürleri, toplumun yoğun olarak kullandığı ortak alanlar olan okul, sağlık ocağı, hastane, cami gibi yerlerde afiş ve el broşürleri). ▪ İnşaat çalışmaları sırasında kullanılan mevcut yolların yüzeylerinde ağır iş makineleri nedeniyle oluşabilecek hasarlar, yüklenici tarafından onarılacaktır. İnşaat faaliyetleri nedeniyle özel arazilerdeki altyapı unsurlarına herhangi bir zarar gelmesi durumunda, yüklenici tarafından azaltıcı önlemler alınacaktır.		
C7	Arazi Kullanımı	Bitişik arazilere ve yapılara verilen zararlar	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	▪ İnşaat sırasında bitişik arazi ve yapılarda istenmeyen hasarlar olması durumunda, bu hasarlar Proje Sahibi/Yüklenici tarafından tazmin edilecek ve onarılacaktır. ▪ Şikâyet çözüm mekanizması aracılığıyla şahıs arazilerinin izinsiz kullanımı, komşu arazilere verilen zararlar vb. ile ilgili şikâyetlerin alınması durumunda, durum bazında değerlendirmeler/soruşturmalar yapılacak ve gerektiğinde düzeltici faaliyetler planlanacak ve uygulanacaktır. ▪ Malzemeler kapalı olarak korunaklı alanlarda depolanacaktır. ▪ İlave kapalı ve korunaklı alan ihtiyacı, yüklenici tarafından geçici kiralama formaliteleri yerine getirilerek veya ilgili izinler alınarak karşılanacaktır.	Yüklenici Proje Sahibi	▪ Şikâyet Sayısı ▪ Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi
C8	Paydaş Katılımı	Paydaşlarla iletişim sorunları	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	▪ Topluluklarla etkileşim/iletişim ve katılım için uygun bir zamanlama planlanacaktır. ▪ Proje yönetimi ile ilgili olarak yetkililer ve topluluklarla düzenli istişareler yapılacaktır. ▪ Paydaş katılımına ilişkin kapsamlı bilgiler, projenin PKP'sinde verilmektedir ve PKP, Proje boyunca güncellenecek ve uygulanacaktır.	Yüklenici Proje Sahibi	▪ Şikâyet Sayısı ▪ Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi ▪ Paydaş katılım faaliyetlerinin kayıtları
C9	Şikâyet Çözüm Mekanizması	Şikâyet ile ilgili Hususlar	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	▪ Projeden etkilenme olasılığı olan toplum üyelerinin ve çalışanların projeye ilgili endişelerini dile getirmelerine olanak sağlamak için etkin bir Şikâyet Çözüm Mekanizması başlatılacaktır.	Yüklenici Proje Sahibi	▪ Şikâyet Sayısı ▪ Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi
C10	Belgelendirme	Eksik belgeler	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	▪ İnşaat süresince sağlanan tüm faaliyetler, bilgilendirme toplantıları, görüş/öneri, şikâyet vb. sürekli olarak belgelenecektir.	Yüklenici Proje Sahibi	Yok
C11	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri¹⁹	Sürdürülebilir hedefler belirlemede başarısızlık	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	▪ Proje süresince mümkün olduğunca bölgeden işçi alınacaktır. ▪ Proje süresince mümkün olduğunca yerel tedarikçilerle çalışmaya ve hizmet sektöründeki yerel çalışanlardan hizmet alımına (yakıt temini, araç bakımı/yiyecek, içecek ve yedek parça temini vb.) öncelik verilecektir.	Yüklenici Proje Sahibi	Yok
C12	Trafik ve Yaya Güvenliği	İnşaat faaliyetlerinin trafiğe ve yayalara yönelik oluşturduğu doğrudan ve dolaylı tehditler	Olumsuz	Yüksek	İnşaat maliyetlerine dâhil	▪ İnşaat aşamasında kullanılacak araçların belirlenen hız sınırına (30 km/saat) uymasını sağlamak için önlemler alınacaktır. ▪ Proje alanının çevresine ve yakınına trafik ve uyarı levhaları yerleştirilecektir. ▪ Proje alanı görünür hale getirilecek. ▪ Muhtarlıklar, hastane, sağlık ocağı, cami, kahvehane, pazaryeri gibi yöre halkının sıklıkla kullandığı ortak alanlara bırakılan broşürler ve afişler aracılığıyla yöre halkı olası tehlikeler ve riskler hakkında bilgilendirilecektir. ▪ Bölge trafiğini etkileyen faaliyetler, mümkün olduğunca, trafiğin yoğun olduğu saatler dikkate alınarak planlanacaktır. ▪ Projede yer alan tüm sürücüler yol güvenliği, hız limitleri, proje süresince uyulması gereken trafik kuralları ve uyulması gereken gereklilikler hakkında bilgilendirilecektir. ▪ Tüm araçların ağırlığı, Tablo 3-1'de verilen Karayolları Trafik Yönetmeliği'ne uygun olarak yasal sınırları aşmayacaktır. ▪ Sahada tehlikeli kimyasal veya atık depolanması durumunda, bu atıkların transferi toplum sağlığına tehdit oluşturmayacak şekilde lisanslı taşıyıcılar tarafından gerçekleştirilecektir. ▪ Özel kargolar için, yetkili mercilerle mutabakata varılarak geliştirilen güzergâhlar kullanılacaktır. Belirlenen güzergâhlar, yollarda trafik sıkışıklığını önleyecek şekilde programlanacak ve olası aksaklıkları önlemek için önceden duyurulacaktır. ▪ Trafikteki düzenlemeler Belediye ile görüşülerek ortaklaşa planlanacaktır. ▪ Şantiyeye izinsiz girişleri önlemek için şantiyenin etrafı çit/perde/koruma bandı ile çevrilecek ve kontrolsüz girişlere izin verilmeyecektir.	Yüklenici Proje Sahibi	▪ Trafik Yönetim Planında belirlenen etki azaltıcı önlemlere yönelik uygunsuzlukların sayısı ▪ Hız limitlerini aştığı veya emniyetsiz sürüş yaptığı tespit edilen sürücü sayısı ▪ Trafik kazalarının sayısı ▪ Sıfır kaza sonucu yaralanma ve ölüm ▪ Döküntüler (kargo veya yakıt gibi) ▪ Yaban hayatı-arac çarpışmaları. ▪ Trafikle ilgili şikâyetlerin Sayısı
C13	Hava Kalitesi	İnşaat İşlerinden kaynaklanan hava kirliliği	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	▪ Hafriyat yığınlarının örtülmesi ve nem içeriğinin artırılması gibi kontrol önlemleri alınarak, dış mekânda bulunan kaynaklardan gelen toz en aza indirilecektir. ▪ Araç hareketlerinden kaynaklanan tozu azaltmak için su veya toksik olmayan kimyasalların uygulanması gibi toz bastırma teknikleri kullanılacaktır.	Yüklenici Proje Sahibi	▪ Hava Kalitesi olayları ▪ Hava kalitesi standartlarına Uyumsuzluk Kayıtları

¹⁹ As mentioned in the United Nations Development Cooperation Strategy Turkey 2016-2020 Government of The Republic of Turkey and The United Nations System in Turkey, *Sustainable, Inclusive Growth and Development Goals*.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 103 / 162

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
						- Kamyon yükleme ve boşaltma işlemleri, titizlikle gerçekleştirilecek ve malzemelerin etrafa saçılması engellenecektir. - İnşaat işleri için geçerli emisyon standartlarını karşılayabilecek modern ekipman ve araçlar seçilecektir. - Tüm araçların egzoz emisyon izinleri bulunacak ve tüm araçların bakımları düzenli olarak yapılacaktır. - Makine ve araçların egzoz sistemleri ve emisyon seviyeleri yüklenici tarafından kontrol edilecektir. - Projeye ait şikâyet çözüm mekanizması uygulanacaktır - Herhangi bir şikâyet olması durumunda, en yakın hassas alıcılarda uluslararası standartlara uygun hava kalitesi ölçümü yapılacak ve sonuçları kayıt altına alınacaktır. - İş makineleri için hız limitleri belirlenecek ve bu limitlere uyulması için aksiyon alınacaktır. - Nakliye sırasında hafriyat malzemeleri naylon branda veya 10 mm'den büyük tane boyutu olan malzemeler ile kaplanacaktır. - Yetersiz toz bastırma önlemlerinin (yani çevredeki alanın kirlenmesi, bir yerleşim alanına rüzgârla taşınması, rüzgâr nedeniyle toz birikintilerinin oluşması vb.) neden olduğu hasarlar yüklenici tarafından tazmin edilecektir.		Toplumdan gelen şikâyetler
C14	Gürültü	İnşaat İşlerinden Gelen Gürültü	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Proje alanı yakınında yaşayan bölge halkı inşaat aşamasında bilgilendirilecektir. - İnşaat işleri, yerel topluluklarla istişare içinde planlanacak ve en yüksek gürültü üretme potansiyeline sahip faaliyetler, günün en az rahatsızlığa neden olacak saatlerinde planlanacaktır. - Darbeye neden olan faaliyetler için geçici gürültü bariyerleri ve deflektörler gibi gürültü kontrol cihazları ile yanmalı motorlar için egzoz susturucuları kullanılacaktır. - Projenin ulaşım faaliyetlerinde yerleşim yerlerine yakın yolların kullanılmasından kaçınılacak veya kullanım en aza indirilecektir. - Dış mekânda kullanılan ekipman ve araçların bakımları düzenli olarak yapılacaktır. - İnşaat aşamasında mümkün olduğunca "düşük gürültülü" ekipman kullanılacaktır. İnşaat ekipmanının geçirimsiz akustik korumalar veya muhafazalarla donanımının yapıldığı durumlarda, ekipman çalışırken kapaklar kapalı tutulacaktır. - Ekipman çalışmadığında kapatılacak veya minimum seviyede çalıştırılacaktır - Şikâyet olması durumunda titreşim seviyeleri izlenecek ve standartların aşılması durumunda titreşimi azaltmak için önlemler alınacaktır. - Herhangi bir şikâyet olması durumunda, en yakın gürültüye duyarlı alıcılarda uluslararası standartlara uygun gürültü ölçümü yapılacaktır.	Proje Sahibi Yüklenici	- Gürültü ve titreşim olayları - Proje standartlarına uyulmaması ile ilgili kayıtlar - Gürültüyle ilgili halktan gelen şikâyetlerin sayısı
C15	Atık Yönetimi	İnşaat İşleri Atıkları	Olumsuz	Orta	İnşaat maliyetlerine dâhil	- İnşaat süresince her türlü atık kaynağında ayrı olarak toplanacak ve geçici atık depolama alanında depolanacaktır. - Üst toprak, genel çöp ve organik, sıvı ve kimyasal atıklardan sahada ayrılacak ve uygun kaplarda depolanacaktır. - İnşaat atıkları, Belediyenin izin verilen hafriyat atığı depolama sahasında lisanslı toplayıcılar tarafından düzenli olarak toplanacaktır. - Atık bertarafı ile ilgili kayıtlar düzenli olarak tutulacaktır. Bu kayıtların tutulması için Atık Yönetimi Yönetmeliği - Ek4'te belirtildiği üzere atık kodu, miktarı, transfer ve bertaraf yöntemi ile ilgili bilgileri içeren Atık Kayıt Bilgi Formu hazırlanacaktır. - Uygun olduğunda atıklar yeniden kullanılabilir veya geri dönüştürülebilir - Tıbbi atıkların geçici depolanması, Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nin 14. maddesine göre yapılacaktır. Ayrıca tıbbi atıklar aynı yönetmeliğin 15. maddesi uyarınca işleme tesislerine taşınacaktır.	Proje Sahibi Yüklenici	- Üretilen toplam atık - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı
C16	Evsel Atık	Atık yönetiminde başarısızlık, atıklardan kaynaklanan kirlilik	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Oluşan evsel atıklar kaynağında (plastik, cam, kâğıt vb.) ayrıştırılacak ve tekrar kullanılabilir atıklar geri dönüştürülecektir. - Geri dönüştürülemeyen atıklar kapalı sıhhi çöp bidonlarında toplanacak ve Eskişehir/Odunpazarı Belediyesi katı atık toplama sistemi ile bertaraf edilecektir.	Proje Sahibi Yüklenici	- Üretilen toplam atık - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı
C17	Atık Yağlar	Atık yönetiminde başarısızlık, atıklardan kaynaklanan kirlilik	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- İnşaat sahasında yürütülen çalışmalar nedeniyle farklı kategorilerde yağlar üretiliyorsa, bu yağlar ayrı olarak depolanacaktır. - Atık yağların depolandığı konteynerler kapalı tutulacak ve yağmur sularından korunacaktır. - Atık yağlar sadece lisanslı nakliye firmaları tarafından taşınacak ve sadece lisanslı geri dönüşüm veya bertaraf tesislerine teslim edilecektir.	Proje Sahibi Yüklenici	- Üretilen toplam atık - Geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 104 / 162

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
C18	Atık Piller ve Akümülatörler	Atık yönetiminde başarısızlık, atıklardan kaynaklanan kirlilik	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Atık piller diğer atıklardan ayrı toplanacak, yetkili kuruluşlara teslim edilecek ve geri dönüştürülecektir. - Atık pil ve akümülatörler, Belediye sınırları içindeki atık pil ve akümülatör bertaraf tesislerine yetkili nakliye firmaları aracılığıyla ulaştırılacaktır.	Proje Sahibi Yüklenici	- Üretilen toplam atık - Geri kazanılan atığın üretilen toplam atığa oranı
C19	Ömrü Tamamlanan Lastikler	Atık yönetiminde başarısızlık, atıklardan kaynaklanan kirlilik	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	İnşaat faaliyetleri sırasında araçların lastiklerinin değiştirilmesi durumunda; ömrünü tamamlamış lastikler, yetkili nakliye şirketleri aracılığıyla lastik dağıtımı ve satışı yapan firmalara teslim edilecektir.	Proje Sahibi Yüklenici	- Üretilen toplam atık - Geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı
C20	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları	Atık yönetiminde başarısızlık, atıklardan kaynaklanan kirlilik, üst toprak kaybı	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Hafriyat toprağı ve inşaat atıklarının geri dönüşümüne ve özellikle altyapı malzemesi olarak yeniden kullanılmasına önem verilecektir. - Sağlam bir geri dönüşüm ve bertaraf sistemi için atıklar kaynağında ayrıştırılacaktır. - Geri dolgu için kullanılmayacak hafriyat malzemesinin sahadan çıkarılması, düzenli aralıklarla beklemekten yapılacaktır. Bu malzemeler lisanslı taşıma şirketleri tarafından izin verilen hafriyat atığı depolama alanına aktarılacaktır.	Proje Sahibi Yüklenici	- Üretilen toplam atık - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı
C21	Atıksu ve Su Yönetimi	Atık su yönetiminin başarısız olması, atık sudan kaynaklanan kirlilik	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	İnşaat çalışmaları sırasında oluşan atık sular, mevcut kanalizasyon sistemine entegre edilecek ve atıksu kanalizasyon sisteminin Eskişehir Atıksu Arıtma Tesisine ulaşması için belediye ile gerekli anlaşmalar yapılacaktır.	Proje Sahibi Yüklenici	- Su kalitesiyle ilgili rapor edilen olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi - Yılda sıfır uygunsuzluk raporu - Yılda sıfır şikâyet - Önemli bir olumsuz etkinin olmaması - Altyapıya ve yüklere/insanlara sıfır zarar verilmesi
C22	Tehlikeli Maddeler	Tehlikeli maddelerden kaynaklanan kirlilik	Olumsuz	Düşük	İnşaat maliyetlerine dâhil	- Tehlikeli atıklar proje alanında depolanıyorsa, bu atıklar sağlam, sızdırmaz, güvenli ve uluslararası kabul görmüş standartlara uygun kaplarda depolanacaktır. Konteynerler üzerinde belirtilen depolanan malzemenin miktarı, içeriği, özellikleri, saklama koşulları ve depolama tarihi ile birlikte “tehlikeli atık” etiketi taşıyacaktır. - Tehlikeli madde içeren konteynerler, dökülmeleri ve sızıntıları önlemek için sızdırmaz kaplara yerleştirilecektir. - Tehlikeli atıklar, lisanslı atık taşıma şirketleri tarafından taşınacak ve lisanslı tesislerde bertaraf edilecektir. - Zehirli boyalar, solventler veya kurşun bazlı boyalar kullanılmayacaktır. - Tehlikeli atık yönetimi, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliğine uygun olarak Eskişehir/ Odunpazarı Belediyesi ile istişare edilerek gerçekleştirilecektir. - İnşaat sahasında oluşması muhtemel tehlikeli kimyasallar ve atıklar toplum sağlığına tehdit oluşturmayacak şekilde depolanacaktır. - Şantiyede oluşabilecek tehlikeli kimyasalların ve atıkların bertarafı lisanslı tesislerde, yetkili firmalar ve uzmanlar nezaretinde gerçekleştirilecektir.	Proje Sahibi Yüklenici	Üretilen tehlikeli atıkların toplam tehlikeli atıklara oranında artış (kontaminasyon + üretime göre)
C23	Kültürel Miras	Kültürel mirasın kaybı	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	- İnşaat çalışmaları sırasında bulunan eserler belirlenecek ve “rastlantısal buluntu” olarak kayıt altına alınacaktır. Rastlantısal buluntu sonrasında izlenecek ve uygulanacak adımları açıklamak üzere bir “Rastlantısal Buluntu Prosedürü” hazırlanmıştır. - Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurullarına rastlantısal buluntular hakkında bilgi verilecek ve şantiyenin bulunduğu alandan sorumlu Koruma Kurulu'nun onayı istenecektir. Söz konusu onay beklenirken herhangi bir yıkım/İNŞAAT çalışması yapılmayacaktır. - Rastlantısal buluntu nedeniyle gerçekleştirilmesi gerekebilecek yıkım, erteleme veya inşaat faaliyetlerinin yeniden planlanması gibi değişiklikler mutlaka yapılacaktır. - Bu konudaki yazışmalar, alınan tüm kararlar dikkate alınarak güncellenecek ve tüm belgeler ÇSYP ekinde sunulacaktır.	Proje Sahibi Yüklenici	Rastlantısal buluntu kayıt ve raporlarının sayısı

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 105 / 162

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
C24	Projeden Etkilenen Ormanlar, Sulak Alanlar ve/veya Korunan Alanlar	Koruma	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	İnşaat aşamasında flora ve fauna üzerinde herhangi bir etki beklenmemektedir. Bu nedenle, azaltıcı önlemler almaya gerek duyulmayacaktır.	Proje Sahibi Yüklenici	- Doğal yaşam alanlarına, sulak alanlara ve korunan alan olarak kabul edilen alanlara sıfır hasar - Sıfır avlanma, yiyecek arama, ağaç kesimi

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 106 / 162

8.2 Proje'nin İşletme Aşaması için Etki/Risk Azaltma Planı

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
O1	Çalışma Koşulları	Uygunsuz Çalışma Koşulları, Çocuk işçiliği, zorla çalıştırma ve kayıt dışı istihdam	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	- Çalışanlar Şikâyet Çözüm Mekanizması görevlisine aşına olacak ve çalışanların Şikâyet Çözüm Mekanizmasına erişimi ve haberdar olmaları sağlanacaktır. - Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) düzenlemelerine göre, asgari yasal çalışma standartları (çocuk/zorla çalıştırma, ayrımcılıkla mücadele, çalışma saatleri, asgari ücret) karşılanacaktır. - Aynı zamanda çalışma koşulları hususunda, Bölüm 3'te verilen Dünya Bankası Operasyonel Politikaları ile Tablo 3-1'de verilen ulusal mevzuata uyulacaktır.	Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi
O2	İş Sağlığı ve Güvenliği	Yetersiz işçi sağlığı ve güvenliği koşulları	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	- Faaliyete geçilmeden önce, tüm çalışanlar, iş tanımları, sorumluluklar, yerel halkla ilişkiler ve iş sağlığı ve güvenliğini tehdit edebilecek riskler hakkında bilgilendirilecektir - Çalışanlara uygun göreve başlama, sağlık ve güvenlik eğitimi ile birlikte bu konularda bilgiler sağlanacaktır. - İşletme aşamasında kullanılacak tüm ekipmanlar iyi çalışır durumda tutulacaktır - Olası kaza ve acil durumlar için Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı hazırlanacaktır. Acil durum ekipleri oluşturulacak, acil durum senaryoları doğrultusunda tatbikat ve eğitim programları gerçekleştirilecektir. - Çalışanlar acil durum planlarına hâkim olacak ve şikâyetler yetkili ekiplere bildirilecek ve acil önlem alınması gerekiyorsa çözülecektir. - İşletme aşamasında yaralanmaya neden olabilecek bir kaza olması durumunda, yaralı en yakın sağlık kuruluşuna sevk edilmeden önce ilk yardım müdahalesinin gerekebileceği göz önünde bulundurularak ilk yardım ekipmanları rehabilitasyon merkezinde hazır bulundurulacaktır. - Yüklenici, tüm faaliyetlerin güvenli ve disiplinli bir şekilde yürütüleceğini ve yakın çevredeki sakinler ve çevre üzerindeki riskleri en aza indirecek şekilde tasarlanacağını resmi olarak kabul eder. - Tüm faaliyetler, hem İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ile ilgili yönetmelikleri, hem de DBG ÇSG Kılavuzları doğrultusunda uygulanacaktır. - Hem eğitimler, hem de her türlü olay (ölümler, zaman kaybına neden olan olaylar, dökülmeler, yangın, pandemi veya bulaşıcı hastalıkların salgını, sosyal huzursuzluk vb. dâhil olmak üzere önemli olaylar) kayıt altına alınacaktır. - Herhangi bir önemli olayın (örneğin, çevresel, sosyal ve işçilik ile ilgili olaylar veya zaman kaybına neden olan olaylar) meydana gelmesi durumunda, Yüklenici derhal Odunpazarı belediyesini, belediye ise üç iş günü içinde İLBANK ve DB'yi bilgilendirecektir. Ardından 30 gün içinde olayın temel nedenleri ve gerçekleştirilecek düzeltici faaliyetler hakkında bir rapor İLBANK ve DB'ye sunulacaktır. - Performans ve güvenlik açısından uluslararası standartları karşılayan ekipmanlar kullanılacaktır.	Proje Sahibi	- Planlanmış SGÇ Denetiminin yüzdesi - SGÇ toplantılarına katılım yüzdesi - Uygunsuzluk raporlarının kapanma yüzdesi - Güvenlik gözlemlerinin raporlanması - Güvenli olmayan gözlemlerin raporlanması - Ramak kaza olaylarının raporlanması - İş güvenliği toplantısına katılanların yüzdesi - Risk Değerlendirmesi uyumluluğunun yüzdesi - Yasal Gerekliliklere uyum yüzdesi - Planlanmış denetimlerin sonuçları - Eğitim matrisine göre gerçekleştirilen SGÇ eğitimi - Matrikse oranla tüm eğitimlerin 90%'dan fazla olması - Planlanmış eğitimlere katılım yüzdesi - Bireysel yöneticiler ve denetçiler tarafından SGÇ programına katılım - Yüklenici tarafından SGÇ programına katılım
O3	Toplum Sağlığı ve Güvenliği	Toplum sağlığı ve güvenliği riskleri	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	- Geçici olarak rahatsızlığa neden olabilecek onarım/bakım çalışmalarına başlamadan en az iki gün önce halk ve çevredeki kurum ve kuruluşlar ile hastaneler ve okullar bilgilendirilecektir. - Şikâyet çözüm mekanizması yetkilisi yerel halka tanıtılacak ve şikâyet çözüm mekanizması hakkında güncel bilgiler verilmeye devam edilecektir. Belgelerde güncelleme olması durumunda, güncellenen bilgiler, ilgili muhtarlık aracılığıyla yöre halkına duyurulacaktır.	Proje Sahibi	- Bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalık ve yaralanma sayısı - Şikâyet yönetim sisteminde kaydedildiği şekliyle yerel halktan gelen toplum sağlığı güvenliği şikâyetlerinin sayısı - Bildirilen toplum sağlığı ve güvenliği olaylarının sayısı - Bildirilen gürültü olaylarının sayısı
O4	Şikâyet Çözüm Mekanizması	Şikâyet ile ilgili Hususlar	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	Projeden etkilenme olasılığı olan toplum üyelerinin ve çalışanların projeye ilgili endişelerini dile getirmelerine olanak sağlamak için etkin bir Şikâyet Çözüm Mekanizması başlatılacaktır.	Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 107 / 162

No.	Başlık	Potansiyel Etki Tanımı	Etki Türü	Azaltma Öncesi Etkinin Önemi	Maliyet	Alınacak Önlemler	Sorumluluk	Temel Performans Göstergeleri
O5	Paydaş Katılımı	Paydaşlarla iletişim sorunları	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	Topluluklarla etkileşim/iletişim sağlanacak ve katılım için uygun bir zamanlama yapılacaktır. Ayrıca, proje yönetimi ile ilgili olarak yetkililer ve topluluklarla düzenli istişareler yapılacaktır.	Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi - Paydaş katılım faaliyetlerinin kayıtları
O6	Hava Kalitesi ve Enerji Tasarrufu	Düşük hava kalitesi	Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	İşletme aşamasında, tüm araç ve ekipmanların bakımları düzenli olarak yapılacak ve bakım kayıtları tutulacaktır.	Proje Sahibi	- Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi
O7	Atıksu ve Su Yönetimi		Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	Eskişehir Büyükşehir Belediyesi'nin hâlihazırda Atıksu Arıtma Tesisi bulunmaktadır. Planlanan projede çalışan sayısı 12 olarak öngörülmektedir. Bu nedenle atık su üretimi ve çevreye etkisi ihmal edilebilir düzeyde olacaktır.	Proje Sahibi	- Su kalitesiyle ilgili rapor edilen olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi - Yılda sıfır uygunsuzluk raporu - Yılda sıfır şikâyet - Önemli bir olumsuz etkinin olmaması - Altyapıya ve yüklere/insanlara sıfır zarar verilmesi
O8	Atık ve Kimyasalların Yönetimi		Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	- Atık, bileşimine, kaynağına, türüne, üretim oranlarına veya yerel yasal gerekliliklere göre ayrıştırılacaktır. - Atık önleme stratejilerinin benimsenmesine ek olarak, geri dönüşüm planlarının uygulamaya konulması, toplam atık miktarını önemli ölçüde azaltacaktır. - Uygun atık önleme, azaltma, yeniden kullanım ve geri dönüşüm önlemleri alındıktan sonra hala atık malzeme oluşuyorsa, atık malzemenin arıtılması ve bertarafı işlemlerinin insan sağlığı ve çevre üzerindeki olası etkilerinden kaçınmak için gerekli tüm önlemler alınacaktır.	Proje Sahibi	- Üretilen toplam atık - Üretilen tehlikeli atıkların toplam tehlikeli atıklara oranında artış (kontaminasyon + üretime göre) - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı
O9	Atık Piller ve Akümülatörler		Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	- Atık piller diğer atıklardan ayrı toplanacak, yetkili kuruluşlara teslim edilecek ve geri dönüştürülecektir. - Atık pil ve akümülatörler, Belediye sınırları içindeki atık pil ve akümülatör bertaraf tesislerine yetkili nakliye firmaları aracılığıyla ulaştırılacaktır.	Proje Sahibi	Üretilen toplam atık
O10	Tıbbi Atıklar		Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	Tıbbi atıklar için kullanılacak kırmızı plastik torbaların nitelikleri şunlardır: 'Uluslararası Biyolojik Tehlike' amblemi taşıyan, yırtılma, delinme, patlama, nakliye dayanıklı, orta yoğunlukta polietilenden yapılmış, contalı, çift dipli ve körüksüz, 100 mikron kalınlığında çift katmanlı, minimum 10 kilogram kaldırma kapasitesine sahip ve her iki tarafında 'Dikkat Tıbbi Atık' uyarısı taşıyan. Tıbbi atıklar, renkli plastik torbalara veya lamine kartondan kutulara veya aynı kalitedeki kaplara en fazla 3/4 oranında doldurularak toplanacaktır. Tıbbi atık torbaları/konteynerleri, bu tür atıkların taşınması konusunda yetkilendirilmiş nakliye firmaları yardımıyla sıkıştırılmadan en yakın sağlık kuruluşuna veya en yakın belediyeye teslim edilecektir.	Proje Sahibi	Üretilen toplam atık
O11	Biyolojik Çeşitlilik		Olumsuz	Düşük	Ek maliyet beklenmiyor	Projenin işletme aşamasında flora ve fauna üzerinde herhangi bir etki beklenmemektedir. Bu nedenle, azaltıcı önlemler almaya gerek duyulmamaktadır.	Proje Sahibi	Flora ve fauna üzerinde sıfır etki

9 ÇEVRESEL VE SOSYAL İZLEME PLANI

Bölüm 9.1 ve Bölüm 9.2'de ayrıntıları verilen izleme, gözden geçirme ve denetim programı, ÇSYP gerekliliklerinin çevresel ve sosyal taahhütlerinin uygulanmasını izlemek için inşaat ve işletme aşamalarında uygulanacaktır. ÇSYP'de verilen etki azaltıcı önlem ve taahhütlerin uygulanmasına yönelik izleme, İnşaat Projesi'nden başlayarak İzleme Planı doğrultusunda yüklenici ve proje sahibi tarafından sürekli olarak gerçekleştirilecektir. Proje Sahibi, inşaat süresince 6 ayda bir, işletme döneminde ise yılda bir projeyi denetleyecektir. Proje Sahibi, yüklenici ve alt yüklenicilerinin yürürlükteki ulusal/uluslararası düzenlemelere ve kredi verenlerin gereksinimlerine uymasını sağlamaktan sorumlu olacaktır.

Bu prosedürün Temel Performans Göstergeleri (KPI) proje izleme aşaması kapsamında izlenecek, doğrulanacak ve değerlendirilecektir. KPI'lar Tablo 9-1'de sunulmaktadır.

Tablo 9-1. Temel Performans Göstergeleri

KPI	Hedef
Hava Kalitesi	
Hava kalitesi	Rapor edilen hava kalitesiyle ilgili olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi
Hava kalitesi standartlarına uyulmaması	Yılda sıfır şikâyet
Toplumdan gelen şikâyetler	Hava kalitesiyle ilgili topluluk şikâyetlerinin sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi
Gürültü	
Gürültü ve titreşim olayları	Rapor edilen gürültü ve titreşimle ilgili olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi
Proje standartlarına uyulmaması	Yılda sıfır uygunsuzluk raporu
Gürültüyle ilgili halktan gelen şikâyetlerin sayısı	Yılda sıfır şikâyet
Su	
Dökülme olayı	Rapor edilen su kalitesiyle ilgili olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi
Proje standartlarına uyulmaması	Yılda sıfır uygunsuzluk raporu
Atıksu toplama sistemi	Yılda sıfır şikâyet
Halka ait/özel kuyuların yeraltı suyu seviyeleri	Önemli bir olumsuz etkinin olmaması
Su kalitesi analizleri	Etkilenen ve/veya proje yakınında bulunan yüzey ve yeraltı suları için belirlenmiş ulusal ve uluslararası su kalitesi standartlarının karşılanması
Sel olayları	Altyapıya ve yüklere/insanlara sıfır zarar verilmesi
Atık	
Atık üretimi	Üretilen toplam atık Üretilen tehlikeli atıkların toplam atığa oranı (kontaminasyona göre + üretime göre)
Atık bertarafı	Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı

KPI	Hedef
Toprak	
Dökülme Olayı	Rapor edilen toprak kalitesiyle ilgili olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi
Proje standartlarına uyulmaması	Yılda sıfır uygunsuzluk raporu
Toprakla ilgili halktan gelen şikâyetlerin sayısı	Yılda sıfır şikâyet
Trafik	
Trafik Yönetim Planında belirlenen etki azaltıcı önlemlerle ilgili uygunsuzluk sayısı	Rapor edilen uygunsuzlukların sayısında azalma/sürekli iyileştirme
Hız limitlerini aştığı veya emniyetsiz sürüş yaptığı tespit edilen sürücü sayısı	Yılda sıfır aşım
Karayolu trafik kazalarının sayısı: Kaza sonucu yaralanmalar ve ölümler, Döküntüler (kargo veya yakıt gibi), Yaban hayatı-araç çarpışmaları.	Yılda sıfır kaza
Trafikle ilgili şikâyetlerin sayısı	Yılda sıfır şikâyet
Sağlık, Güvenlik ve Çevre	
Planlanmış SGÇ Denetiminin yüzdesi	>90
SGÇ toplantılarına katılım yüzdesi	>90
Uygunsuzluk raporlarının kapanma yüzdesi	100
Güvenlik gözlemlerinin raporlanması	%100
Güvenli olmayan gözlemlerin raporlanması	%100
Ramak kala olaylarının raporlanması	%100
İş güvenliği toplantısına katılanların yüzdesi	>90
Risk Değerlendirmesi uyumluluğunun yüzdesi	>90
Yasal Gerekliliklere uyum yüzdesi	>90
Planlanmış denetimlerin sonuçları	>85
Eğitim matrisine göre gerçekleştirilen SGÇ eğitimi Matrikse oranla tüm eğitimlerin 90%'dan fazla olması	>90
Planlanmış eğitimlere katılım yüzdesi	>90
Bireysel yöneticiler ve denetçiler tarafından SGÇ programına katılım	>90
Yüklenici tarafından SGÇ programına katılım	>90
Çalışma ve Çalışma Koşulları	
Hedef zaman dâhilinde kapatılan işçi şikâyetlerinin sayısı	Zaman aşımına uğrayan işçi şikâyetlerinin sıfır olması
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	
Bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalık ve yaralanma sayısı	Negatif Eğilim
Şikâyet yönetim sisteminde kaydedildiği şekliyle yerel halktan gelen toplum sağlığı güvenliği şikâyetlerinin sayısı	Şikâyet sayısında azalma/sürekli iyileştirme
Bildirilen toplum sağlığı ve güvenliği olaylarının sayısı	Yılda sıfır olay
Bildirilen gürültü olaylarının sayısı	Yılda sıfır olay

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 110 / 162

9.1 İnşaat Aşaması için İzleme Planı

Konu	İzlemenin Yeri	Zamanlama / İzleme Sıklığı	İzlenen Parametreler	İzleme Yöntemi	Hedef/eşik değerler	İzleme için Yasal Gereklilikler	Temel Performans Göstergeleri	Maliyet	Sorumlu Taraf
Bilgilerin Açıklanması	Proje alanına yakın yerleşim birimleri	İnşaat sırasında Aylık	Şikayetler	- Sahada denetim - Toplantı tutanakları - Şikâyet çözüm mekanizması kayıtları	Hedeflenen zaman aralığında tüm şikayetlerin kapatılması	- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği - Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği - DB OP 4.01	- Şikâyet Kayıtları - Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici
Çalışma Koşulları	Proje Alanı	Aylık	Şikayetler	- İç ve dış denetimler - Şikâyet kayıtları - Kaza kayıtları - Eğitim kayıtları - Örnek sözleşmeler - İnsan Kaynakları Politikası - Yerel çalışan sayısı - Yasal çalışma izni	Hedeflenen zaman aralığında tüm şikayetlerin kapatılması	- İş Kanunu (4857 Sayılı Kanun) - Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu - ILO Uluslararası Sözleşmeleri	- Çalışan şikâyeti sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici
İş Sağlığı ve Güvenliği	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Günlük	Şantiyede güvenli koşullar Risk analizi ve prosedürleri Hastalık Olaylar Şikayetler İş güvenliği konuşmaları ve eğitimleri SGÇ Denetimi Yasal yükümlülükler Acil Durum Müdahale Planı	- Sahada denetim - Çalışanlarla yapılan görüşmeler - Şikâyet kayıtları - Eğitim ve iş güvenliği kayıtları - Sözleşme örnekleri - İç ve dış denetimler - Kaza ve ramak kala kayıtları - Tatbikat kayıtları	Hedefler Tablo 9-1'de sayısal olarak ifade edilmiştir.	- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu - İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	- Planlanmış SGÇ Denetiminin yüzdesi - SGÇ toplantılarına katılım yüzdesi - Uygunsuzluk raporlarının kapanma yüzdesi - Güvenlik gözlemlerinin raporlanması - Güvenli olmayan gözlemlerin raporlanması - Ramak kala olaylarının raporlanması - İş güvenliği toplantısına katılanların yüzdesi - Risk Değerlendirmesi uyumluluğunun yüzdesi - Yasal Gerekliliklere uyum yüzdesi - Planlanmış denetimlerin sonuçları - Eğitim matrisine göre gerçekleştirilen SGÇ eğitimi - Matrikse oranla tüm eğitimlerin 90%'dan fazla olması - Planlanmış eğitimlere katılım yüzdesi - Bireysel yöneticiler ve denetçiler tarafından SGÇ programına katılım - Yüklenici tarafından SGÇ programına katılım	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 111 / 162

Konu	İzlemenin Yeri	Zamanlama / İzleme Sıklığı	İzlenen Parametreler	İzleme Yöntemi	Hedef/eşik değerler	İzleme için Yasal Gereklilikler	Temel Performans Göstergeleri	Maliyet	Sorumlu Taraf
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Günlük	Sahadaki güvenlik koşulları Şantiyenin çitle çevrilmesi Uyarı işaretleri ve el fenerleri Şikayetler Olaylar Kazalar	- Görüş/öneri/şikâyet kayıtları - Saha Denetimleri - Eğitim kayıtları	Yılda 1.000 kişi başına bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalık ve yaralanma oranlarında önemli bir artış olmaması Şikayet sayısında azalma/sürekli iyileştirme Yılda sıfır olay	- Umumi Hıfzıssıhha Kanunu - Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	- Bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalık ve yaralanma sayısı - Şikâyet yönetim sisteminde kaydedildiği şekliyle yerel halktan gelen toplum sağlığı güvenliği şikâyetlerinin sayısı - Bildirilen toplum sağlığı ve güvenliği olaylarının sayısı - Bildirilen gürültü olaylarının sayısı	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici
Belgelendirme	Proje Alanı	İnşaat aşamasında yüklenici, ÇSİR'leri aylık olarak Proje Sahibi'ne, Proje Sahibi her 3 ayda bir Şikayet Kaydı ile birlikte İLBANK'a bildirecektir. Ayrıca İLBANK, bu ÇSİR'leri derleyecek ve Proje İlerleme Raporu ile birlikte yılda iki kez Dünya Bankası'na rapor edecektir.	Yok	- Sahada denetim - Kayıt kontrol	Yok	DB OP 4.01	Yok	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici ILBANK
Arazi Kullanımı	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Aylık	Şikayet Kayıtları	- Şikâyet Çözüm Mekanizması - İnşaat sırasında arazi ve yapılarda istenmeyen hasarların tazmini	Hedeflenen zaman aralığında tüm şikayetlerin kapatılması	- DB OP 4.12 5400 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanım Kanunu	- Şikâyet Kayıtları - Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici
Şikayet Çözüm Mekanizması	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Aylık	Şikayet Kayıtları	- Görüş/öneri/şikâyet kayıtları - Sahada denetim	Hedeflenen zaman aralığında tüm şikayetlerin kapatılması	ILBANK SŞP-II Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi Dokümanı	- Şikâyet Kayıtları - Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici
Sürdürülebilir Kalkınma	Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Aylık	Yok	- Görüş/öneri/şikâyet kayıtları - Ürün tedarik kayıtları - Personel listesi - Sahada denetim	Yok	DB OP 4.01	Yok	Ek maliyet yok	Proje Sahibi Yüklenici
Hava Kalitesi	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri ve okullar	İnşaat sırasında Şikayet durumunda Aylık	Şikayet Kayıtları	- Sahada denetim - Şikâyet durumunda yapılacak PM2.5 ve PM10 ölçümleri	- Rapor edilen hava kalitesiyle ilgili olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi. - Yılda sıfır şikâyet - Hava kalitesiyle ilgili halkın şikâyetlerinin sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi.	- Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği - DB OP 4.01	- Hava Kalitesi olayları - Hava kalitesi standartlarına Uyumsuzluk Kayıtları - Toplumdan gelen şikâyetler	Ek maliyet yok	Yüklenici
Gürültü	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri ve okullar	İnşaat sırasında Şikayet durumunda Aylık	Şikayet Kayıtları	- Gürültü ölçüm cihazları kullanılarak en yakın hassas alıcılarda yapılan izleme - Sahada denetim - Şikâyet durumunda yapılacak ölçümler	- Rapor edilen gürültü ve titreşimle ilgili olayların sayısının en aza indirilmesi ve sürekli iyileştirilmesi - Yılda sıfır uygunsuzluk raporu - Yılda sıfır şikâyet	Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği	- Gürültü ve titreşim olayları - Proje standartlarına uyulmaması ile ilgili kayıtlar - Gürültüyle ilgili halktan gelen şikâyetlerin sayısı	Ek maliyet yok	Yüklenici

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 112 / 162

Konu	İzlemenin Yeri	Zamanlama / İzleme Sıklığı	İzlenen Parametreler	İzleme Yöntemi	Hedef/eşik değerler	İzleme için Yasal Gereklilikler	Temel Performans Göstergeleri	Maliyet	Sorumlu Taraf
Atık Yönetimi	Proje Alanı	İnşaat sırasında Günlük	- Geçici atık depolama alanı koşulları - Atık miktarı - Geri kazanım/yeniden kullanım/geri dönüşüm oranı	Atık kayıtları Sahada denetim	- Üretilen toplam atık miktarının en aza indirilmesi - Üretilen tehlikeli atığın toplam atığa oranının en aza indirilmesi (kontaminasyonla + üretime) - Geri kazanılan/ yeniden kullanılan/ geri dönüştürülen atıkların üretilen toplam atığa oranında artış	- Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği - Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği - Atık Yönetimi Yönetmeliği	- Üretilen toplam atık - Üretilen tehlikeli atıkların toplam atığa oranı (kontaminasyonla + üretime göre) - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı	Ek maliyet yok	Yüklenici
Eysel Atık	Proje Alanı	İnşaat sırasında Günlük	- Atık miktarı - Geri kazanım/yeniden kullanım/geri dönüşüm oranı	Atık kayıtları Sahada denetim	- Üretilen toplam atık miktarının en aza indirilmesi - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atıkların düzenli depolama alanlarında depolanması oranında artış	- Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği - Atık Yönetimi Yönetmeliği	- Üretilen toplam atık - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı - Nakliye ve bertaraf ile ilgili kayıtlar	Ek maliyet yok	Yüklenici
Atık Yağlar	Proje Alanı	İnşaat sırasında Haftalık	- Atık miktarı - Atık saklama koşulları - Geri kazanım/yeniden kullanım/geri dönüşüm oranı	Görsel gözlemler Atık kayıtları	- Üretilen toplam atık miktarının en aza indirilmesi - Geri kazanılan/ yeniden kullanılan/ geri dönüştürülen atıkların üretilen toplam atığa oranında artış	Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği	- Üretilen toplam atık - Geri dönüştürülmüş atığın üretilen toplam atığa oranı - Nakliye ve bertaraf ile ilgili kayıtlar	Ek maliyet yok	Yüklenici
Atık Piller ve Akümülatörler	Proje Alanı	İnşaat sırasında Aylık	- Atık miktarı - Geri kazanım/yeniden kullanım/geri dönüşüm oranı	Atık kayıtları	- Üretilen toplam atık miktarının en aza indirilmesi - Geri kazanılan/ yeniden kullanılan/ geri dönüştürülen atıkların üretilen toplam atığa oranında artış	Atık Pillerin ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği	- Üretilen toplam atık - Geri dönüştürülmüş atığın üretilen toplam atığa oranı. - Nakliye ve bertaraf ile ilgili kayıtlar	Ek maliyet yok	Yüklenici
Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları	Proje Alanı	İnşaat sırasında Günlük	Atık miktarı ve saklama koşulları Transfer kayıtları	Sahada denetim	- Üretilen toplam atık miktarının en aza indirilmesi - Geri kazanılan/ yeniden kullanılan/ geri dönüştürülen atıkların üretilen toplam atığa oranında artış	Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği	- Üretilen toplam atık - Nakliye ve bertaraf ile ilgili kayıtlar	Ek maliyet yok	Yüklenici
Atıksu ve Su Yönetimi	Proje Alanı	İnşaat sırasında Proje başlangıcında	Kanalizasyon bağlantı izni	İzinle ilgili resmi yazı	İzin alınmış olması	Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği	İzin	Ek maliyet yok	Yüklenici

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 113 / 162

Konu	İzlemenin Yeri	Zamanlama / İzleme Sıklığı	İzlenen Parametreler	İzleme Yöntemi	Hedef/eşik değerler	İzleme için Yasal Gereklilikler	Temel Performans Göstergeleri	Maliyet	Sorumlu Taraf
Tehlikeli Atık Yönetimi	Proje Alanı	İnşaat sırasında Günlük	Atık miktarı ve saklama koşulları	- Atık kayıtları - Sahada denetim	Üretilen tehlikeli atıkların toplam tehlikeli atıklara oranında artış (kontaminasyon + üretime göre)	Atık Yönetimi Yönetmeliği	- Üretilen toplam atık - Nakliye ve bertaraf ile ilgili kayıtlar	Ek maliyet yok	Yüklenici
Kültürel Miras	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	İnşaat süresince Günlük Aylık	Rastlantısal Buluntu	- Sahada denetim - Rastlantısal Buluntu Prosedürünün Bulunması	Sıfır Şikayet Kaydı	- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu - DB OP 4.11	Rastlantısal buluntu kaydı ve raporlarının sayısı	Ek maliyet yok	Yüklenici
İnşaat faaliyetlerinin trafiğe ve yayalara yönelik oluşturduğu doğrudan ve dolaylı tehditler	Proje Alanı	İnşaat sırasında Günlük	Şikayet Halkla İstişare yoluyla toplanan bilgiler Mevcut yaya yolları hakkında bilgi Belirlenen yerlere uygun şekilde yerleştirilmiş uyarı levhalarının varlığı ve sayısı Sürücüler için eğitim kayıtları Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı'nın kullanılabilirliği	Sahada denetim	- Trafik Yönetim Planında belirlenen etki azaltıcı önlemlere yönelik uygunsuzlukların sayısı - Hız sınırlarını aştığı veya güvenli olmayan şekilde sürdüğü tespit edilen sürücü sayısının sıfır olması - Trafik kazalarının sayısı - Sıfır kaza sonucu yaralanma ve ölüm, - Sıfır trafikle ilgili şikâyet - Sürücü eğitim kayıtları - Acil Durum Hazırlık ve Müdahale Planı'nın kullanılabilirliği - Uyarı levhalarının yerleştirilmesi	İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	- Trafik Yönetim Planında belirlenen etki azaltıcı önlemlere yönelik uygunsuzlukların sayısı - Hız limitlerini aştığı veya emniyetsiz sürüş yaptığı tespit edilen sürücü sayısı - Trafik kazalarının sayısı - Sıfır kaza sonucu yaralanma ve ölüm - Döküntüler (kargo veya yakıt gibi) - Yaban hayatı-araç çarpışmaları. - Trafikle ilgili şikâyetlerin Sayısı	Ek maliyet yok	Yüklenici
İnşaat Sahasına Giriş Güvenlik Koruma Bandı	Proje alanına yakın yerleşim birimleri	İnşaat sırasında Günlük	Şikayet	Sahada denetim	Proje Alanına yetkisiz girişlerin sayısının sıfır olması	İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu	Proje Alanına yetkisiz giriş sayısı	Ek maliyet yok	Yüklenici

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 114 / 162

9.2 İşletme Aşaması için İzleme Planı

Konu	İzlemenin Yeri	Zamanlama / İzleme Sıklığı	İzlenen Parametreler	İzleme Yöntemi	Hedef/eşik değerler	İzleme için Yasal Gereklilikler	Temel Performans Göstergeleri	Maliyet	Sorumlu Taraf
Bilgilerin Açıklanması	Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Proje süresince Günlük	Şikayetler	- Sahada denetim - Toplantı tutanakları - Şikâyet çözüm mekanizması kayıtları	Hedeflenen zaman aralığında tüm şikayetlerin kapatılması	- Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği - Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği - DB OP 4.01	- Şikâyet Kayıtları - Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi	Ek maliyet yok	Proje Sahibi
Çalışma Koşulları	Proje güzergahı ve bakım alanları	Aylık	Şikayetler	- İç ve dış denetimler - Şikâyet kayıtları - Kaza kayıtları - Eğitim kayıtları - Örnek sözleşmeler - İnsan Kaynakları Politikası - Yerel çalışan sayısı - Yasal çalışma izni	Hedeflenen zaman aralığında tüm şikayetlerin kapatılması	- İş Kanunu (4857 Sayılı Kanun) - Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu - ILO Uluslararası Sözleşmeleri	- Çalışan şikâyeti sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi	Ek maliyet yok	Proje Sahibi
İş Sağlığı ve Güvenliği	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Aylık	Hastalık Olaylar Şikayetler Eğitimler SGÇ Denetimi Yasal yükümlülükler Acil Durum Müdahale Planına uyum	- Sahada denetim - Çalışanlarla yapılan görüşmeler - Şikâyet kayıtları - Eğitim kayıtları - Sözleşme örnekleri - İç ve dış denetimler - Acil Durum Planları - Kaza kayıtları	Hedefler Tablo 9-1'de sayısal olarak ifade edilmiştir.	- İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu - İş Ekipmanlarının Kullanımında Sağlık ve Güvenlik Şartları Yönetmeliği	- Planlanmış SGÇ Denetiminin yüzdesi - SGÇ toplantılarına katılım yüzdesi - Uygunsuzluk raporlarının kapanma yüzdesi - Güvenlik gözlemlerinin raporlanması - Güvenli olmayan gözlemlerin raporlanması - Ramak kala olaylarının raporlanması - İş güvenliği toplantısına katılanların yüzdesi - Risk Değerlendirmesi uyumluluğunun yüzdesi - Yasal Gerekliliklere uyum yüzdesi - Planlanmış denetimlerin sonuçları - Eğitim matrisine göre gerçekleştirilen SGÇ eğitimi - Matrikse oranla tüm eğitimlerin 90%'dan fazla olması - Planlanmış eğitimlere katılım yüzdesi - Bireysel yöneticiler ve denetçiler tarafından SGÇ programına katılım - Yüklenici tarafından SGÇ programına katılım	Ek maliyet yok	Proje Sahibi

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Sayfa: 115 / 162

Konu	İzlemenin Yeri	Zamanlama / İzleme Sıklığı	İzlenen Parametreler	İzleme Yöntemi	Hedef/eşik değerler	İzleme için Yasal Gereklilikler	Temel Performans Göstergeleri	Maliyet	Sorumlu Taraf
Toplum Sağlığı ve Güvenliği	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Aylık	Şikayetler Olaylar Kazalar	- Görüş/öneri/şikâyet kayıtları - Saha Denetimleri - Eğitim kayıtları	bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalık ve yaralanma oranlarında önemli bir artış olmaması Şikayet sayısında azalma/sürekli iyileştirme Yılda sıfır olay	- Umumi Hıfzıssıhha Kanunu - Sağlık ve Güvenlik İşaretleri Yönetmeliği	- Bulaşıcı ve bulaşıcı olmayan hastalık ve yaralanma sayısı - Şikâyet yönetim sisteminde kaydedildiği şekliyle yerel halktan gelen toplum sağlığı güvenliği şikâyetlerinin sayısı - Bildirilen toplum sağlığı ve güvenliği olaylarının sayısı - Bildirilen gürültü olaylarının sayısı	Ek maliyet yok	Proje Sahibi
Belgelendirme	Proje Alanı	Şantiyede yapılan düzenlemeler ve önlemler ile karşılaşılan durumlar, inşaat aşamasında yüklenici tarafından Şikayet Kaydı ile birlikte Proje ÇSİR'lerine aylık periyotlar halinde rapor edilecektir. Proje Sahibi, ÇSİR'leri üç ayda bir İLBANK'a ileticektir. İLBANK ise bu ÇSİR'leri derleyecek ve Proje İlerleme Raporu ile birlikte yılda iki kez Dünya Bankası'na raporlayacaktır.	Yok	- Sahada denetim - Kayıt kontrol	Yok	DB OP 4.01	Yok	Ek maliyet yok	Proje Sahibi ILBANK
Şikayet Çözüm Mekanizması	Proje Alanı Proje alanına yakın yerleşim birimleri	Aylık	Şikayet Kayıtları	- Görüş/öneri/şikâyet kayıtları - Sahada denetim	Hedeflenen zaman aralığında tüm şikayetlerin kapatılması	İLBANK SŞP-II Çevresel ve Sosyal Yönetim Çerçevesi Dokümanı	- Şikâyet Kayıtları - Şikâyet Sayısı - Hedeflenen zaman aralığında kapatılan şikâyet yüzdesi	Ek maliyet yok	Proje Sahibi
Atık Yönetimi	Proje Alanı	Proje süresince Şikâyet durumunda Günlük	- Atık miktarı - Geri kazanım/yeniden kullanım/geri dönüşüm oranı	- Atık kayıtları - Sahada denetim	- Üretilen toplam atık miktarının en aza indirilmesi - Üretilen tehlikeli atığın toplam atığa oranının en aza indirilmesi (kontaminasyonla + üretime) - Geri kazanılan/ yeniden kullanılan/ geri dönüştürülen atıkların üretilen toplam atığa oranında artış	- Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği - Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği - Atık Yönetimi Yönetmeliği - Atık Yağların Yönetimi Yönetmeliği - Atık Pillerin ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği - Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği	- Üretilen toplam atık - Üretilen tehlikeli atıkların toplam atığa oranı (kontaminasyonla + üretime göre) - Geri kazanılan/yeniden kullanılan/geri dönüştürülen atığın üretilen toplam atığa oranı	Ek maliyet yok	Proje Sahibi

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

10 RAPORLAMA

Projenin uygulama aşamasında gerçekleştirilmesi gereken raporlama süreçleri ve bu süreçlerin gereklilikleri Tablo 10-1'de sunulmaktadır.

Tablo 10-1. Raporlama Sürecinin Gereklilikleri ve Rol Dağılımı

Sorumlu Taraf	Raporlama Süreci Gerekliliği
Proje Uygulama Birimi (Proje Sahibi)	- Proje bilgilendirme notlarının hazırlanarak İLBANK'a üç ayda bir sunulması. - İLBANK için ÇSİR'lerde proje uygulamasının çevresel ve sosyal yönlerinin üç ayda bir özetlenmesi ve Şikâyet Kaydı ile birlikte sunulması
Yüklenici	Aylık ÇSİR'lerin hazırlanması ve Odunpazarı Belediye'nin onayına sunulması
İnşaat Denetimi Danışmanları	Denetim Yüklenicisi Proje Sahibi adına inşaat çalışmaları sırasında iki yılda bir izleme raporları ve projenin işletme aşamasında ise yıllık denetim raporları hazırlayacaktır.
DB ve İLBANK	İLBANK, Proje İlerleme Raporları ile birlikte her altı ayda bir ÇSİR'ler vasıtasıyla Dünya Bankası'nı bilgilendirecektir. Bu bilgilere ek olarak, DB periyodik olarak gerçekleştirilecek yerinde incelemeler yoluyla proje faaliyetlerin ve ilerlemesini denetleyecektir.

11 SONUÇ

Bu ÇSYP, projenin inşaat ve işletme aşamasında oluşabilecek potansiyel etkileri ve bu etkileri etkili bir şekilde ele almak için uygun etki azaltma önlemlerini tanımlamıştır. Sonuç olarak, önemli veya geri döndürülemez olumsuz etkiler söz konusu olmadığından, Proje, bu ÇSYP'nin tam olarak uygulanması durumunda çevresel ve sosyal açıdan sürdürülebilir bir şekilde işletilebilecektir.

Kredi Veren Kuruluşların ne sürdüğü şartlar kapsamında, ÇSYP'nin Proje Sahibinin ve Kredi Veren Kuruluşun internet sitesinde kamuoyuna açıklanması gerekmektedir. ÇSYP, gerektiğinde incelenecek, güncellenecek ve onaylanacaktır. Bu ÇSYP'nin onaylı güncellenmiş her sürümünde, Proje Sahibi güncellenmiş belgeleri açıklamaktan sorumlu olacaktır.

12 REFERANSLAR

- Dünya Engelliler Vakfı. (2014). *Dünya Engelliler Vakfı, Engelsiz Şehir Planlaması Bilgilendirme Raporu*. <http://www.devturkiye.org/Projeler/Engelsiz-Sehir-Planlamasi/Engelsiz-Sehir-Tasarim-Raporu/> adresinden alındı
- Eskişehir Çevre, Ş. v. (2020). *Eskişehir Province Environmental Status Report for 2019*. Eskişehir.
- Eskişehir İl Milli Eğitim Müdürlüğü. (tarih yok). <https://eskisehir.meb.gov.tr> adresinden alındı
- Eskişehir Odunpazarı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü. (tarih yok). <https://odunpazari.meb.gov.tr> adresinden alındı
- Gözler, M., Cevher, F., Ergül, E., & Asutay, H. (1996). *Geology of Central Sakarya and Its South*. Ankara: MTA.
- Kaçaroğlu, F. (1991). *Eskisehir Plain Groundwater Pollution Investigation*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Koçyiğit, A. (2005). *Neotectonic partitioning of Turkey and its immediate surroundings*. Eskişehir: Eskişehir Osmangazi University.
- Maden Tetkik ve Arama (MTA) Genel Müdürlüğü . (tarih yok). https://www.mta.gov.tr/v3.0/sayfalar/bilgi-merkezi/maden_potansiyel_2010/Eskisehir_Madenler.pdf adresinden alındı
- Ministry of Family, Labour and Social Services of the Republic of Turkey. (2021). https://www.aile.gov.tr/media/81779/eyhgm_istatistik_bulteni_mayis_2021.pdf adresinden alındı
- Odunpazarı Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü. (tarih yok). *Odunpazarı Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü Yönetmeliği - Görevler, Yetkililer, Sorumluluklar, Çalışma Prosedürleri ve Prensipleri*. temizlikisleri.pdf (odunpazari.bel.tr) adresinden alındı
- T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (2016). <https://www.ailevecalisma.gov.tr/media/5616/otizm-spektrum-bozuklugu-kitabi-2016-indirmek-icin-tiklayiniz.pdf> adresinden alındı
- TC Sağlık Bakanlığı. (2020). *Covid 19 TC SAĞLIK BAKANLIĞI*. <https://covid19.saglik.gov.tr/Eklenti/41415/0/covid19-toplumdasalginyonetimirehberipdf.pdf> adresinden alındı
- TÜİK. (2020). *Eskisehir Odunpazarı Population Details*.

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR). (tarih yok). Eskişehir labor market analysis report:
<https://media.iskur.gov.tr/14772/eskisehir.pdf> adresinden alındı

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-A Tapu Kayıtları

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Proje Alanına ait Tapu Kayıtları

BU BELGE TOPLAM 2 SAYFADAN OLUşMAKTADIR BİLGİ AMAÇLIDIR.

Tarih: 22-11-2021-13:34

Tapu Kaydı (Aktif Malikler için Detaylı - ŞBİ var)

TAPU KAYIT BİLGİSİ

Zemin Tipi:	AnaTasinmaz	Ada/Parsel:	24806/1
Taşınmaz Kimlik No:	117017774	AT Yüzölçüm(m2):	1898.63
İl/İlçe:	ESKİşEHİR/ODUNPAZARI	Bağımsız Bölüm Nitelik:	
Kurum Adı:	Odunpazarı	Bağımsız Bölüm Brüt Yüzölçümü:	
Mahalle/Köy Adı:	ÇANKAYA Mah.	Bağımsız Bölüm Net Yüzölçümü:	
Mevkii:	-	Blok/Kat/Giriş/BBNo:	
Cilt/Sayfa No:	1/86	Arsa Pay/Payda:	
Kayıt Durum:	Aktif	Ana Taşınmaz Nitelik:	Arsa

MÜLKİYET BİLGİLERİ

(Hisse) Sistem No	Malik	El Birliği No	Hisse Pay/Payda	Metrekare	Toplam Metrekare	Edinme Sebebi-Tarih-Yevmiye	Terkin Sebebi-Tarih-Yevmiye
610304030	(SN:1943831) ODUNPAZARI BELEDİYESİ VKN:6340013127	-	1/1	1898.63	1898.63	3402 S.Y. Kadastro Kanununun Ek 1. Maddesi Gereği Yüz Ölçüm ve Cins Değişikliği İşlemleri	-

1 / 2

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-B

ÇED Muafiyeti Yazısı

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

T. C.
ESKİŞEHİR VALİLİĞİ
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü

Sayı : E-43549071-220.03-2602757

Konu : ÇED Görüşü

ODUNPAZARI BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 03.01.2022 tarihli ve 153788 referans no.lu başvuru.

İlimiz, Odunpazarı İlçesi, Çankaya Mahallesi, 24806 ada, 1 parselde tarafınızca yapılması planlanan "Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi" projesi, 25.11.2014 tarih ve 29186 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren ÇED Yönetmeliği listelerinde yer almadığından kapsam dışı olarak değerlendirilmiştir.

Ancak, faaliyetiniz kapsamında, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile bu Kanuna istinaden çıkarılan Yönetmeliklerin ilgili hükümlerine uyulması ve diğer meri mevzuat çerçevesinde öngörülen gerekli izinlerin alınması, ekolojik dengenin bozulmamasına, çevrenin korunmasına ve geliştirilmesine yönelik tedbirlere riayet edilmesi, kurulum faaliyetlerinin tamamlanmasına müteakip Çevre İzin ve Lisans Yönetmeliği hükümleri uyarınca Müdürlüğümüz görüşü alınması hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Hikmet ÇELİK
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürü

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: F8D7E57F-DB37-403A-88B7-A46E8F9C12B6

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr>

Ana Bina: Ertuğrulgazi Mah. Aliya İzzetbegović Cad. No:2 Tepebaşı/ESKİŐEHİR

Bilgi için: Fatih ÖKSÜZ

Ek Bina: Hoşnudiye Mah. Behiç Erkin Cad.No:10/B Tepebaşı/ESKİŞEHİR

Kimyager

Tel.:0(222) 335 88 98 Faks:0(222) 325 00 25

Telefon No:(222) 335 88 98-

KEP:eskisehircevrevesehircilik@hs01.kep.tr

215

Web:eskisehir.csb.gov.tr e-posta:eskisehir@csb.gov.tr UETS:35890-70984-24678

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-C

Gürültü Ölçüm Raporu

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI
Aşağı Öveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA
Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99
mail: segal@segalanaliz.com
web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.02 / Rev.05
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 1 / 5

DENEY RAPORU / Test Report

Müşterinin Adı/ Adresi Customer Name / Address	2U1K MÜHENDİSLİK VE DANIMANLIK A.Ş. Mustafa Kemal Mahallesi, Dumlupınar Blv., 9.Km Tepe Prime İş ve Yaşam Merkezi No:266 D:37 B Blok Çankaya/Ankara
Ölçüm Tarihi: Measurement Date	21.10.2021–22.10.2021 (Gürültü Ölçümü)
Proje Adı ve No Name and Number of the Project	Mevcut Durum Gürültü Ölçümü P-26928/21
Açıklamalar Remarks	Eskişehir ili Odunpazarı ilçesi'nde " Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi" kapsamında olmak üzere 24 saatlik çevresel gürültü ölçümleri gerçekleştirilmiştir.

Raporun Tarihi ve Sayfa Sayısı

– 5 sayfa

Number and date of the Pages of the Report

Deney laboratuvarı olarak faaliyet gösteren SEGAL Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Müh. Müş. Proje Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. TÜRKAK'tan AB-0425-T ile TS EN ISO IEC 17025 standardına göre akredite edilmiştir. SEGAL Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Müh. Müş. Proje Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. accredited by TÜRKAK under registration number AB-0425-T for TS EN ISO IEC 17025 as test laboratory.
Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) deney raporlarının tanınırlığı konusunda Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) ile Çok Taraflı Anlaşma ve Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon Birliği (ILAC) ile karşılıklı tanıma anlaşması imzalamıştır. Turkish Accreditation Agency (TÜRKAK) is a signatory to the European co-operation for Accreditation (EA) Multilateral Agreement (MLA) and to the International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) Mutual Recognition Arrangement (MRA) for the recognition of test reports
Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri ve deney/ölçüm metotları takip eden sayfalarda verilmiştir. The test and /or measurements results, the uncertainties with confidence probability and test methods are given on the following pages which are part of this report.

Raporu Hazırlayan
Prepared by

Kamil Erhan CAN
Kimyager

Raporu Onaylayan
Confirm by

Fevzi KARAKAYA
Laboratuvar Müdürü

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.
Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deneyi yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received.
Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.
Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI
Aşağı Öveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA
Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99
mail: segal@segalanaliz.com
web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.02 / Rev.05
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 2 / 5

DENEY RAPORU / Test Report

GENEL BİLGİLER

1. MEVCUT DURUM GÜRÜLTÜ DÜZEYİNE İLİŞKİN BİLGİLER

Ölçüm proje alanına yakın hassas yerleşim yerinde gürültü ölçümü yapılmıştır

Tablo.1 Ölçüm Noktalarının Koordinatları

Ölçüm Noktası	Koordinat
Hassas Yerleşim Yeri	39.756224- 30.536354

Resim-1: Gürültü Ölçüm Noktasının Uydu Görüntüsü

Tablo.2 Mevcut Durum Gürültü Seviyesi Ölçüm Sonuçları-Gündüz

Ölçüm Noktası	Tarihi	Ölçüm Türü	Ölçüm Sonuçları (dBA)		
			L _{eq}	L ₉₀	L _{Amax}
Hassas Alıcı	21.10.2021 22.10.2021	Leq-gündüz	69,3	45,7	94,4

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.
Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deneyi yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received.
Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.
Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI
Aşağı Oveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA
Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99
mail: segal@segalanaliz.com
web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.02 / Rev.05
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 3 / 5

DENEY RAPORU / Test Report

Tablo.3 Mevcut Durum Gürültü Seviyesi Ölçüm Sonuçları-Akşam

Ölçüm Noktası	Tarihi	Ölçüm Türü	Ölçüm Sonuçları (dBA)		
			L _{eq}	L ₉₀	L _{Amax}
Hassas Alıcı	21.10.2021	Leq-akşam	54,9	44,4	74,2

Tablo.4 Mevcut Durum Gürültü Seviyesi Ölçüm Sonuçları-Gece

Ölçüm Noktası	Tarihi	Ölçüm Türü	Ölçüm Sonuçları (dBA)		
			L _{eq}	L ₉₀	L _{Amax}
Hassas Alıcı	21.10.2021 22.10.2021	Leq-gece	53,9	43,3	76,7

Tablo.5 Mevcut Durum Gürültü Seviyesi Ölçüm Sonuçları-IFC

Ölçüm Noktası	Tarihi	Ölçüm Türü	Ölçüm Sonuçları (dBA)			Sınır Değer	
						WHO for Residential	
						Leq _{Aday} 07:00-22:00	Leq _{Anight} 22:00-07:00
Hassas Alıcı	21.10.2021	Leq-gündüz	63,1	43,8	93,4	55	
	21-22.10.2021	Leq-gece	51,2	44,2	74		45

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.
Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deneyi yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received.
Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.
Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI
Aşağı Öveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA
Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99
mail: segal@segalanaliz.com
web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.02 / Rev.05
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 4 / 5

DENEY RAPORU / Test Report

ÇEVRESEL GÜRÜLTÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ Tablo-4 Endüstri tesisleri için çevresel gürültü sınır değerleri

Alanlar	L _{gündüz} (dBA)	L _{akşam} (dBA)	L _{gece} (dBA)
Gürültüye hassas kullanımlardan eğitim, kültür ve sağlık alanları ile yazlık ve kamp yerlerinin yoğunluklu olduğu alanlar	60	55	50
Ticari yapılar ile gürültüye hassas kullanımların birlikte bulunduğu alanlardan konutların yoğun olarak bulunduğu alanlar	65	60	55
Ticari yapılar ile gürültüye hassas kullanımların birlikte bulunduğu alanlardan işyerlerinin yoğun olarak bulunduğu alanlar	68	63	58
Endüstriyel alanlar	70	65	60

Gündüz: 07.00'den 19.00'a kadar olmak üzere 12 saat,
Akşam: 19.00'dan 23.00'e kadar olmak üzere 4 saat,
Gece: 23.00'den 07.00'ye kadar olmak üzere 8 saattir.

Olmak üzere logaritmik ortalamalar alınarak toplanmış ve değerlendirilmiştir.

IFC Gürültü Rehber Dokümanı Sınır değerleri aşağıda belirtilmiştir.
Environmental, Health, and Safety (EHS) Guidelines
GENERAL EHS GUIDELINES: ENVIRONMENTAL
NOISE MANAGEMENT

Table 1.7.1- Noise Level Guidelines ⁶⁴		
Receptor	One Hour LAeq (dBA)	
	LeqA _{day} 07:00-22:00	LeqA _{Night} 22:00-07:00
	Leq-day	Leq-night
Residential;institutional;educational ⁶⁵	55	45
Industrial; commercial	70	70

Gündüz: 07.00'den 22.00'a kadar olmak üzere 15 saat,
Gece: 22.00'den 07.00'ye kadar olmak üzere 9 saattir.

Olmak üzere logaritmik ortalamalar alınarak toplanmış ve değerlendirilmiştir

2.Gürültü Ölçüm Bilgileri

2.1. Ölçüm süresi, tarihi, ölçülen parametreler

Ölçüm 21-22.10.2021 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Ölçüm cihazı, "SV 30A SN: 22502 Akustik kalibratör" ile 94 ve 114 dBA' da kontrol edilmiştir ve cihaz fast moduna getirilerek ölçüm zamanı 15 dakika ayarlanarak 24 saat ölçüm yapacak şekilde gerçekleştirilmiştir.

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.
Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deneyi yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received.
Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.
Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI

Aşağı Öveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA

Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99

mail: segal@segalanaliz.com

web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.02 / Rev.05
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 5 / 5

DENEY RAPORU / Test Report

2.1.2. Ölçüm yüksekliği

Açık alanda yapılan ölçümler yansıtıcı yüzeylerden en az 3,5 metre uzakta, yerden 1,5 metre yükseklikte yapılmıştır.

2.1.3. Ölçüm metodolojisi

Ölçümler; TS ISO 1996-2 ve TS 9315 ISO 1996-1 standartlarında ve Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Yönetmeliği'nde belirtilen prensiplere uygun şekilde yapılmıştır.

2.1.4. Ölçümlerde kullanılan ölçüm cihazı hakkında bilgi (cihaz seri no'su, tipi, modeli ve üreticisi)

Ölçümler; SVANTEK Marka (Tip 1), SVAN 957 SN:96068 ölçme cihazı ile yapılmıştır. Aşağıda cihaz ile ilgili teknik özellikler verilmiştir.

Cihaz, yapılan ölçümleri hafızasına otomatik olarak kaydeder. Karanlık ortamlarda aydınlatması kullanılarak ölçüm yapılabilir. Cihaz ile eşdeğer gürültü seviyesi (L_{eq}), ortalama, minimum ve maksimum gürültü seviyeleri hesaplanabilmektedir. Cihazın ölçüm belirsizliği $\pm 0,49$ dB

2.1.5. Kalibrasyon metodu, kalibrasyon seviyeleri ve ölçüm cihazının kalibrasyon sertifikası

Cihazın ölçüm öncesi kontrolü "SV 30A SN: 22502 Akustik kalibratör" ile 94 dBA ve 114 dBA' da yapılmıştır. Kalibrasyon sertifikaları Ek 4-5'te sunulmuştur.

2.1.6. Ölçüm yapan (Musa YILMAZ) akustik konusundaki bilgi birikimi Ek-1'de, raporu hazırlayan kişinin (Kamil Erhan CAN) akustik konusundaki bilgi birikimi Ek-2'de ve raporu onaylayan kişinin (Fevzi KARAKAYA) akustik konusundaki bilgi birikimi Ek-3'de sunulmuştur.

Ayrıca ölçümü yapan kuruluşun yetki belgeleri Ek-8 'da sunulmuştur.

3. EKLER

- EK 1- Ölçümü Yapan Kişinin Yetki Belgesi
- EK 2- Raporu Hazırlayan Kişinin Yetki Belgesi
- EK 3 - Raporu Onaylayan Kişinin Yetki Belgesi
- EK 4 - Ölçüm Cihazı Kalibrasyon Belgesi
- EK 5 - Ölçüm Cihazı Kalibratörü Belgeleri
- EK 6 - Ölçüm Fotoğrafları
- EK 7 - Sıcaklık Ve Nem Cihazı Kalibrasyon Belgesi
- EK 8 -Türk Akreditasyon Kurumu Akreditasyon Sertifikası

Mühür

İmza

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.
Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deneyi yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received.
Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.
Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-D

PM₁₀ Ölçüm Raporu

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI
Aşağı Öveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA
Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99
mail: segal@segalanaliz.com
web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.03 / Rev.04
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 1 / 4

DENEY RAPORU / Test Report

Müşterinin Adı/ Adresi
Customer Name / Address
2U1K MÜHENDİSLİK VE DANIManLIK A.Ş.
Mustafa Kemal Mahallesi, Dumlupınar Blv.9.Km Tepe Prime
İş ve Yaşam Merkezi No:266 D:37 B Blok Çankaya/Ankara

Numunenin Adı ve Örneklem Tarihi
Name and Sampling Date of the Sample
21.10.2021 – 22.10.2021 (Pm10)

Proje Adı ve No
Name and Number of the Project
Pm10 Örneklemesi – P-26928/21

Numunenin Kabul Tarihi
Date of Sample Acceptance
22.10.2021

Açıklamalar
Remarks
Eskişehir ili Odunpazarı ilçesi'nde "Odunpazarı Belediyesi
Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi" kapsamında 1
noktada 24 saat PM10 ölçümü gerçekleştirilmiştir.

Deneyin Yapıldığı Tarih
Date of the Test
22.10.2021-25.10.2021

Raporun Tarihi ve Sayfa Sayısı

Number and date of the Pages of the Report

22.10.2021– 4 sayfa

Deney laboratuvarı olarak faaliyet gösteren SEGAL Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Müh. Müş. Proje Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. TÜRKAK'tan AB-0425-T ile TS EN ISO IEC 17025 standardına göre akredite edilmiştir. SEGAL Çevre Ölçüm ve Analiz Laboratuvarı Müh. Müş. Proje Hizm. San. Tic. Ltd. Şti. accredited by TÜRKAK under registration number AB-0425-T for TS EN ISO IEC 17025 as test laboratory" Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK) deney raporlarının tanınırlığı konusunda Avrupa Akreditasyon Birliği (EA) ile Çok Taraflı Anlaşma ve Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon Birliği (ILAC) ile karşılıklı tanıma anlaşması imzalamıştır. Turkish Accreditation Agency (TÜRKAK) is a signatory to the European co-operation for Accreditation (EA) Multilateral Agreement (MLA) and to the International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) Mutual Recognition Arrangement (MRA) for the recognition of test reports Deney ve/veya ölçüm sonuçları, genişletilmiş ölçüm belirsizlikleri ve deney/ölçüm metotları takip eden sayfalarda verilmiştir. The test and /or easurements results, the uncertainties with confidence probability and test methods are given on the following pages which are part of this report.

Raporu Hazırlayan
Prepared by

Kamil Erhan CAN
Kimyager

Raporu Onaylayan
Confirm by

Fevzi KARAKAYA
Laboratuvar Müdürü

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.
Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deneyi yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received.
Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.
Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI

Aşağı Oveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA
Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99

mail: segal@segalanaliz.com

web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.03 / Rev.04
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 2 / 4

DENEY RAPORU / Test Report

A. GİRİŞ

Proje kapsamında 1 nokta 24 saat süre ile Pm10 ölçümleri gerçekleştirilmiştir. Alınan deney sonucu, sadece ölçüm sırasındaki proses koşullarıyla ilgili olup yapılmış olan ölçümler neticesinde elde edilen sonuçlar 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun ilgili hükümleri gereğince 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği (S.K.H.K.K.Y.) ve 20.12.2014 tarih ve 29211 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde değerlendirilerek sadece sınır değerlerle karşılaştırma yapılmış olup bu emisyon raporu hazırlanmıştır.

Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, sanayi ve enerji üretim tesislerinin faaliyeti sonucu atmosfere yayılan is, duman, toz, gaz, buhar ve aerosol halindeki emisyonları kontrol altına almak; insanı ve çevresini hava alıcı ortamındaki kirlenmelerden doğacak tehlikelerden korumak; hava kirlenmeleri sebebiyle çevrede ortaya çıkan umuma ve komşuluk münasebetlerine önemli zararlar veren olumsuz etkileri gidermek ve bu etkilerin ortaya çıkmamasını sağlamayı amaçlamaktadır.

B. ÖLÇÜM YAPILAN BÖLÜM, ÖLÇÜM PARAMETRELERİ, ÖLÇÜM YÖNTEMİ VE ÖLÇÜM CİHAZI VE SONUÇLARI

Ölçüm yapılan yerler ve koordinatları Tablo -1 de verilmiştir.

Tablo -1: Pm10 Ölçümü Yapılan Yerler

No	GPS Koordinatı		Ölçüm Tarihi
PM10	39.756224	30.536354	21.10.2021-22.10.2021

PM10 Ölçüm Noktalarının Uydu Görüntüsü

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.

Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deneyi yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received. Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.

Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI

Aşağı Öveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA

Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99

mail: segal@segalanaliz.com

web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.03 / Rev.04
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 3 / 4

DENEY RAPORU / Test Report

D. ÖLÇÜM SONUÇLARI VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Projede, emisyon ölçüm yerleri, Bakanlık tarafından onaylanmış standartlara göre, teknik yönden hatasız ve ölçüm için gerekli bağlantıları yapmaya imkan verecek şekilde seçilmiştir. Emisyon ölçümleri, sürekli rejimde çalışır halde ve izne esas olan en büyük yükte yapılmış olup ölçümlerde kullanılan cihazlar ve metotları Türk Standartlarına ve EPA normlarına uygundur.

PM 10 ÖLÇÜMLERİ;

MCZ LVS 1 PM 10 partikül madde ölçüm cihazı ile çapları 10 mikrondan küçük parçacıklar gravimetrik metot ile filtre kağıdı üzerinde TS EN 12341 standardına uygun olarak tutulur. MCZ LVS 1 ölçüm cihazı ise pompa kontrollü, zaman ve hacim ayarlı, elektrik ile çalışan ortamda toz örneklemede kullanılan ölçüm cihazıdır.

MCZ LVS 1 ölçüm cihazı kullanırken, örnekleme yapılacak filtre kağıtları, araziye gitmeden önce laboratuvarın 19-21°C sıcaklığa ve %45-50 bağıl neme sahip olduğu koşullarda klima yardımıyla 48+12 saat boyunca şartlandırılır. Şartlandırılma sonunda filtre kağıtları hassas terazide tartılarak tartım sonuçları kaydedilir, filtre kağıtları araziye gönderilecekleri temiz petri kaplarına yerleştirilir ve örnekleme noktasına götürülür.

Örnekleme cihazları, her türlü hava koşullarında kolayca ulaşılabilir bir yer olarak seçilen örnekleme noktasına taşınır. Cihaz hava akımını engelleyebilecek herhangi bir engelden en az 30 cm uzaklıkta düzgün bir alana yerleştirilir ve cihaz kullanma talimatında belirtilen şekilde ölçüm ve örnekleme yapılır.

Pompa durdurulduktan sonra filtre kağıdını cımbız yardımıyla çıkartarak, daha önce içerisinden çıkarılan petri kabına yerleştirip, tartılmak üzere laboratuara gönderilir.

MCZ LVS 1 kullanılan cihazdan elde edilen filtre kağıdı laboratuarda 19-21°C sıcaklığa ve %45-50 bağıl neme sahip olduğu koşullarda klima yardımıyla 48+24 saat boyunca şartlandırılıp, hassas terazide tartılarak tartım sonuçları kaydedilir.

PM 10 konsantrasyonu (C) $\mu\text{g}/\text{m}^3$ olarak aşağıdaki formül ile hesaplanır:

$$C = 1000 (M_2 - M_1) / (V)$$

M_2 = Filtre kağıdının deneyden sonraki ağırlığı, (mg)

M_1 = Filtre kağıdının deneyden önceki ağırlığı, (mg)

V = Çekilen gaz hacmi, (m^3)

$$V = 60 * Q_{\text{act}} * t / 1000$$

t = Zaman, saat

PM 10 ölçümü için çekiş debisi 2,3 m^3/h 'dir.

Kullanılan cihazların kalibrasyon belgeleri Ek-4'de verilmiştir

PM10 Ölçüm Sonuçları

Tablo – 3: PM10 Ölçüm Sonuçları

Ölçüm Yapılan Bölüm	Ölçüm Tarihi	PM 10 Ölçüm Sonucu ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
PM10	21-22.10.2021	43

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.

Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deney yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received. Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.

Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

SEGAL ÇEVRE ÖLÇÜM ve ANALİZ LABORATUVARI

Aşağı Öveçler Mah. 1322.Cad (Eski 6.cad) No:12 Çankaya-ANKARA

Tel: 0 312 481 83 00 Fax: 0 312 481 83 99

mail: segal@segalanaliz.com

web: www.segalanaliz.com, www.segal.com.tr

İlk Basım: 03.05.2010
RP.03 / Rev.04
Rev. Tarihi: 25.09.2019
Sayfa 4 / 4

DENEY RAPORU / Test Report

E. EKLER

- Ek 1.Türk Akreditasyon Kurumu Akreditasyon Sertifikası
- Ek 2 Ölçüm Fotoğraflar
- Ek.3 Ölçüm Hesabında Kullanılan Formüller
- EK.4 Cihaz Kalibrasyon Belgesi

Laboratuvar, yetkili personeli tarafından alınmayan ve/veya uygun koşullarda gelmeyen numunelerden, teknik ve hukuki olarak sorumluluk kabul etmemektedir.

Laboratuvarımız tarafından alınmayan numunelere ait ölçüm belirsizliği değerleri, numune almadan kaynaklanan belirsizlik değerleri dahil edilmeden belirtilmiştir.

Mühür

İmza

Bu rapor, laboratuvarın yazılı izni olmadan kısmen kopyalanıp çoğaltılamaz / This report shall not be reproduced other than in full except with the permission of the laboratory. İmzasız ve mühürlü raporlar geçersizdir / Testing reports without signature and seal are not valid.
Sonuçlar numunenin teslim alındığı haliyle sadece deney yapılan numuneye aittir. / The results refer only to the sample being tested as received.
Rapor tarihi, aynı zamanda yayımlanma ve onaylanma tarihidir. / The report date is also the date of publication and approval.
Bu rapor çevre mevzuatına ilişkin resmi işlemlerde kullanılamaz.

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-E

Rastlantısal Buluntu Prosedürü

GİRİŞ

Bu doküman, “Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi” (bundan böyle 'Proje' olarak anılacaktır) için Rastlantısal Buluntu Prosedürünü sunmakta olup, "Odunpazarı Belediyesi" (bundan böyle 'Borçlu/Proje Sahibi' olarak anılacaktır) için 2U1K Mühendislik ve Danışmanlık A.Ş. tarafından hazırlanmıştır.

Bu doküman, hafriyat çalışmaları dâhil olmak üzere, arazi hazırlık çalışmaları sırasında projenin herhangi bir kültürel miras üzerindeki olası etkilerini önlemeyi amaçlamaktadır. Mevcut durum çalışmalarında, potansiyel arkeolojik ve taşınmaz kültür varlıklarını belirlemek üzere proje alanı ve çevresinde saha araştırması ve literatür taraması yapılmıştır. Çalışma sırasında herhangi bir arkeolojik veya taşınmaz kültür varlığına rastlanmamıştır.

Bu prosedür, proje için geliştirilen Çevresel ve Sosyal Yönetim Planının (ÇSYP) eki olarak genel paketin bir parçasıdır.

KAPSAM

Prosedür Kapsamındaki Kültürel Miras Türleri

Somut Kültürel Miras

Somut (fiziksel) kültürel miras, arkeolojik, paleontolojik, tarihi, mimari, dini, estetik veya diğer kültürel öneme sahip taşınır veya taşınmaz nesneleri, alanları, yapıları, yapı gruplarını ve doğal özellikleri ve de manzaraları ifade etmektedir.

GÖREV VE SORUMLULUKLAR

Görev	Sorumluluklar
Yükleniciler	- Yüklenici sözleşmelerinde yer alan Rastlantısal Buluntu Prosedürüne uymak - Projelerde çalışan ve kültürel mirası rahatsız edebilecek şantiye personeline kültürel mirasa karşı sorumluluklarını anlamaları için uygun eğitim ve bilgilendirme sağlamak
Proje Sahibi	- Projenin proje standartlarına ve bu planda verilen diğer şartlara uygunluğunu sağlamak - Planın kapsamı ve uygulanması için genel sorumluluk - Bu Planın geliştirilmesi, izlenmesi ve revize edilmesi - Kültürel miras değerlendirme süreçlerinin yerine getirilmesi - İlgili makamın onayı olmadan, gerçekleştirilen faaliyetlerin kültür varlıklarını ve sit alanlarını rahatsız etmemesini sağlamak - Çalışma sahasına verilen yetkisiz hasarların yanı sıra prosedür ihlallerinin araştırılması, raporlanması ve izlenmesi - Kanunlarda veya politikalarda yapılan değişikliklerin yönetimi - Uygulamaya dahil olan kuruluşlar ve diğer paydaşlar ile koordinasyon
Tüm Çalışanlar	Göreve başlama eğitimi ve sağlanan diğer eğitimler yoluyla Rastlantısal Buluntu Prosedürü hakkında bilgi edinmek

PROJE STANDARTLARI

- Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (KTVKK) (No: 2863),
- Dünya Bankası Operasyonel Politikası - Fiziksel Kültürel Kaynaklar (OP/BP 4.11),
- Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme (Dünya Miras Komitesi).

RASTLANTISAL BULUNTULARA İLİŞKİN PROSEDÜR

Yüklenici Tarafından Benimsenen İlk Yaklaşım

- Eylem 1: Arkeolojik buluntuların bulunması durumunda, rastlantısal buluntu çevresindeki tüm inşaat çalışmalarını derhal durdurun;
- Eylem 2: Derhal proje yöneticisine ve/veya çevre departmanına haber verin;
- Eylem 3: Fotoğraf çekin veya teknik çizimler yapın;
- Eylem 4: Tüm kalıntıları yerlerinde tutarak (hareket ettirmeden) konumunu kaydedin;
- Eylem 5: Alanı çevreleyerek hareketli nesnelerin hasar görmesini veya kaybolmasını önleyin;
- Eylem 6: Rehberlik için yerel bir üniversiteden bir arkeologla iletişime geçin;
- Eylem 7: Rastlantısal Buluntu Formunu Hazırlayın (Ek 1).

Arkeolog Tarafından Benimsenen Yaklaşım

Arkeolog, buluntu ile ilgili verilecek tarif üzerine telefon/e-posta veya ziyaret yoluyla yapılacak işlemler hakkında önerilerde bulunacaktır. Arkeolog(lar) arkeolojik buluntuların/kalıntıların/alanların varlığını teyit ederse, proje ekibi aşağıdaki olası stratejileri dikkate alacaktır:

Strateji 1: Projenin kısmi veya tam olarak yeniden tasarımı veya yer değişikliği ile buluntudan uzaklaşma

Herhangi bir arkeolojik bulgu veya keşif durumunda, Proje Sahibi yetkilileri bilgilendirecektir. Bu sorumluluk, proje yeniden tasarlanırsa veya yeri değiştirilse dahi geçerli olacaktır. Her durumda, ilgili devlet kurumu arkeolojik buluntu veya keşif hakkında bilgilendirilecektir.

Strateji 2: Çalışma sahası koruma önlemlerinin uygulanması

Bu seçenek, çit veya bariyer gibi saha koruma önlemlerinin uygulanmasını içerir. 2863 Sayılı KTVKK uyarınca, her türlü arkeolojik buluntu Türkiye Cumhuriyeti'nin mülkiyetindedir ve coğrafi kapsam ve saha koruma önlemlerinin uygulanması konusunda kararı devlet kurumları verecektir.

Strateji 3: Kurtarma veya acil kazı

Proje Sahibi, projenin yerini değiştiremezse veya yeniden tasarlayamazsa, bu durum, kurtarma veya acil kazı çalışmaları yapılmasını gerektirebilecektir. KTVKK tarafından tebligat öngörülmüşse, devlet kurumlarına başvuruda bulunulacaktır. Resmi başvuruda bulunulması durumunda, ilgili Bölge Kurulunun karar vermesine izin verilir.

İzin alındıktan sonra üniversitelerin arkeoloji bölümlerinden bilimsel danışmanların katılımıyla arkeolojik kazılar gerçekleştirilecektir. Arkeolojik kazıların tamamlanmasının ardından, projenin devamı için nihai karar alınması amacıyla sonuçlar, ilgili devlet kurumlarına sunulacaktır.

Olası İnsan Kalıntılarının Keşfine İlişkin Prosedür

Mezarlar veya defin yerleri söz konusu olduğunda, insan kalıntılarının tanımlanması çok kolaydır. Mezar veya defin yerinin bulunması durumunda izlenecek prosedür, KTVKK'nın 6. maddesi uyarınca, arkeolojik buluntulara uygulanan prosedürden farklı değildir. Modern definler veya adli ceset kalıntıları KTVKK kapsamında ele alınmayacaktır.

TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Bu Prosedürün uygulanmasında kullanılacak temel performans göstergeleri aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 12-1. Temel Performans Göstergeleri (KPI)

No	KPI	Hedef	İzleme Parametreleri
1	Bu Planda tanımlanan temel yönetim kontrolleri kapsamında yıl içinde rapor edilen uygunsuzluklar	Hedef sıfır olmak üzere, rapor edilen uygunsuzlukların en aza indirilmesi	Veri Tabanı Raporlama Denetim Raporları
2	Kültürel miraslarla ilgili olarak yerel halk tarafından yıl içinde yapılan şikâyet sayısı	Kültürel mirasa ilişkin şikâyetlerin (saygısızlık, yok etme, kaldırma, eski eser satışı) araştırılması ve harekete geçilmesi Çalışanların kültürel varlıklarla ilgili uygunsuz davranışlarına ilişkin yerel halktan gelen şikâyetlere anında müdahale edilmesi	Veri Tabanı Şikâyet Çözüm Mekanizması Kayıtları Raporlama

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

Ek – 1 Örnek Rastlantısal Buluntu Formu

Yer:	Rastlantısal Buluntu No:	Tarih:
Yer Bilgisi: Koordinat: Yükseklik: Özet Alan Tanımı:		
Buluntu Türü:	☐ Arkeolojik Buluntu ☐ Metal Buluntu ☐ Pişmiş Toprak (Terracotta) Buluntuları ☐ Çömlek Parçaları ☐ Cam Buluntular	☐ Heykel vb. ☐ İnsan / Hayvan Kemiği ☐ Tanımlanamayan
Geçici Önlemler		
Fotoğraf		
Buluntuyu Bulan Kişinin Adı-Soyadı:		
İmza:		

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-F

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları Yazısı

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Eskişehir Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü

Sayı : E-42244183-168.01.09-2253819
Konu : Eskişehir İli, Odunpazarı İlçesi,
Çankaya Mahallesi, 24806 ada, 1
parselde, Engelsiz Yaşam ve Otizm
Merkezi yapılmasına esas imar planı
çalışması talebi hk. (26.00.5909)

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi : Odunpazarı Belediye Başkanlığının (Etüt Proje Müdürlüğü) 10.02.2022 tarih ve 37737 sayılı yazısı ve ekleri.

Eskişehir İli, Odunpazarı İlçesi, Çankaya Mahallesinde, Odunpazarı Belediyesine ait, tapunun 24806 ada, 1 parselde kayıtlı taşınmazda, Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi yapılmasına ilişkin imar planı çalışmasına esas 2863 sayılı Yasa kapsamında görüşümüzün bildirilmesi ilgi yazı ile talep edilmektedir.

Bahse konu taşınmazlara ilişkin Müdürlüğümüz arşivinde herhangi bir kültür varlığı kaydı bulunmamaktadır.

Ayrıca, Müdürlüğümüz uzmanlarınca yerinde yapılan inceleme sonucu, taşınmazların yüzeyinde de herhangi bir korunması gerekli kültür varlığına rastlanmamış olup; alanda yapılacak uygulamalar sırasında herhangi bir korunması gerekli kültür varlığına rastlanması halinde 2863 sayılı Kanunun Haber Verme Zorunluğu başlıklı 4. Maddesi hükmü uyarınca en yakın Müze Müdürlüğüne veya Mülki İdare Amirliğine haber verilmesi koşuluyla söz konusu taşınmazlarda imar planı ve uygulaması yapılması talebinin ilgili idarelerce değerlendirilmesi gerekmektedir.

Gereğini ve bilgilerinizi arz ve rica ederim.

Fatma Tülay ÇERÇİ
Koruma Bölge Kurulu Müdür V.

Dağıtım:
Gereği:
Odunpazarı Belediye Başkanlığına

Bilgi:
ESKİŞEHİR VALİLİĞİNE
(İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Doğrulama Kodu: 8A2004AE-F1CB-4FEE-BFB6-F22E80EC8AF9 Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/ktb-cbys>
CUNUDİYE MİH KASABALILAR SK N:6 ESKİŞEHİR
02222306332 FAX:0222214370UETS e-tebligat adresi: 35557-
57756-18538
e-posta:eskisehirkurul@kulturturizm.gov.tr /
kep:eskisehirkurul@hs01.kep.tr
KEP Adresi : eskisehirkurul@hs01.kep.tr

Bilgi için: Alevna SAĞIR
Şehir Planecisi
Telefon No:(222) 230 63 32-
220

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-G

Trafik Ölçümü Yazısı

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

T.C.
ESKİşEHİR BÜYÜKşEHİR BELEDİYE BAşKANLIğI
Ulaşım Dairesi Başkanlığı

Sayı : E-95732372-210.99-52051
Konu : Trafik Ölçümü Hk.

18.03.2022

ODUNPAZARI BELEDİYE BAşKANLIğINA

İlgi : 15.03.2022 tarihli ve 90983237-115.99-41129 sayılı yazınız

İlgi yazı ile Sürdürülebilir şehirler Projesi-II Ek Finansman kapsamında Dünya Bankası tarafından kredilendirilen Odunpazarı Belediyesi'ne ait Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi projesini gerçekleştirebilmek için çevresel ve sosyal etkileri incelenerek rapor hazırlanması gerektiği bildirilmiştir. Bu kapsamda Kartopu Caddesi ile Gökçekaya Sokak'ın keşiştiği noktadan ve /veya Altay Caddesi'nin şehit Sabutay Alkan Sokak ile keşiştiği noktadan trafik sayımları istenmiş olup söz konusu bölgelerde trafik sayımları bulunmamaktadır.

Bilgilerinize rica ederim.

şenol KARA
Büyükşehir Belediye Başkanı a.
Genel Sekreter Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: 5fGj0w-o2SwLz-n1QM7y-4eD6GQ-AqoyMI0J Doğrulama Linki: <https://www.turkiye.gov.tr/icisleri-belediye-ebys>

Arıfiye Mahallesi İkieylül Caddesi No: 53, 26010 Odunpazarı / Eskişehir
Telefon No: 2222115500 Faks No: (222)220 42 36
e-Posta: info@eskisehir.bel.tr İnternet Adresi: <http://www.eskisehir.bel.tr>
Kep Adresi: eskisehirbuyuksehirbelediyesi@hs01.kep.tr

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-H

COVID-19 Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi

şANTİYELERDE ALINACAK ÖNLEMLER

Her şantiye çalışmasının kendine ait coğrafik durum, barınma, yapılan işler gibi nedenlerle farklı özellikleri vardır. COVID-19 kapsamında şantiyelerde alınacak önlemlerin amacı, vaka görölmesinin önlenmesi, ancak vaka görölürse de salgın gelişmesinin önlenmesidir. Önemle göz önünde bulundurulması gereken bir konu da çalışanlar arasında halen COVID-19 saptanmamış olsa bile temas nedeniyle bulaşmış ve belirti göstermeyenler olabileceğidir.

Salgın ile İlgili Önlemler Alınırken Göz Önünde Bulundurulması Gereken Temel Noktalar

- COVID-19 enfeksiyonunun ana bulaşma yolu kişiden kişiye bulaşma şeklindedir. Bu bulaşma virüsü taşıyan kişinin konuşurken, hapşırıp öksürürken ağız ya da burnundan çıkan damlacıklar yolu ile olur.
- Öksürük ya da hapşırık ile kirlenen yüzeylerle temas eden ellerin ağıza, buruna ya da gözlere değmesi ile de bulaşma mümkün olabilmektedir.
- Ana bulaşma yolu olan damlacıkla bulaşmaya karşı alınacak önlemler esastır.
- Virüsün bulaştığı kimselerde hastalık belirti vermeden de seyredebilir ve bu kişiler hastalığın bulaşmasında çok önemli bir rol oynar.
- Hastalık belirtisi olsun ya da olmasın virüsü taşıyan kişi kısa sürede başkalarına da bulaştırabilir.
- Hastalık yüksek tansiyonu, şeker hastalığı, kalp ve kronik akciğer hastalığı olanlarla 65 yaş ve üzerindekiilerde sıklıkla daha ağır seyretmektedir.

Önlemlerde Göz Önüne Alınacak Temel Prensipler

- Kişisel temizlik ve evre temizliğine dikkat edilip sıkı bir şekilde uyulmalıdır.
- Çalışılan iş yerinde hastalık belirtileri gösteren kişiler saptanmalı ve izole edilmelidir.
- Hastalık saptanan kişilerle teması olanlar izlenmeli ve yakın temaslılar COVID-19 rehberine göre yönetilmelidir.
- Ateş, öksürük veya solunum sıkıntısı olan çalışan saptandığında iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmelidir.

Alınacak Önlemler ve Yapılacak Uygulamalar

İş Yerinde COVID-19 Salgını Kontrolü Amacıyla Sorumlu Bir Görevlinin Belirlenmesi

Bu kişi “İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu” tarafından belirlenen tercihen hekim veya sağlık personeli olmalıdır. Bu koşulun sağlanamadığı durumlarda işveren veya temsilcisi tarafından belirlenen bir çalışan, COVID-19 hastalığı konusunda bilgilendirilmeli ve görevlendirilmelidir.

Başlıca görevleri:

- İş yerinde alınacak çevre temizlik ve dezenfeksiyon önlemlerini takip etmek,
- Zorunlu haller dışında şantiyelerde görevli olmayan kişilerin çalışma alanlarına alınmasını engellemek,
- İş yerinde personelin sıklıkla kullandığı görünebilir yerlere Sağlık Bakanlığınca yayınlanan COVID-19’dan korunmaya yönelik posterlerin asılmasını ve çalışanlara broşürlerin dağıtılmasını sağlamak,
- Günlük ateş, öksürük ve solunum sıkıntısı olanları belirlemek için çalışanların takibini yapmak,
- Ateş, öksürük ve solunum sıkıntısı gelişen çalışanların kendisine haber vermesini sağlayacak yöntemi (telefon, telsiz, önceden belirlenmiş bir noktaya müracaat vb.) belirlemek,
- COVID-19 vakası şüphesi oluştuğunda iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçmek.

İş Yerinde Çalışanlar Arasında COVID-19 Bulaşmasını Engellemek İçin Önlemlerin Alınması

Servis araçlarının kullanımında aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeninin sık aralıklarla sağlanması,
- Servis olarak kullanılan araçların girişlerine el antiseptiği konulması,
- Servis araçlarının taşıma kapasitesinin sosyal mesafe göz önüne alınarak planlanması,
- Yurt içi seyahatten dönen çalışanların sağlık kontrolünden geçirilmeden işbaşı yapmalarının engellenmesi.

İş yerine giriş ve çıkışlar

- Kullanılacak hijyen malzemelerinin konulmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,
- Bulaş riskini artırabilecek parmak izi okutulması gibi sistemlerin geçici süreyle kullanılmaması, mümkünse temassız sistemlerin kullanılması,
- Sosyal mesafe kuralına uygun geçiş işaretlemeleri yapılarak mesafenin korunması, yığılmanın önlenmesi,
- Çalışanların iş yerine girişlerinde temassız ateş ölçer ile ateşlerinin ölçülmesi,

- Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışan tespit edildiğinde diğer çalışanlarla temasını engelleyerek iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmesi.

Çalışma ortamı

- COVID-19 salgını dikkate alınarak risk değerlendirmesi ve acil durum planlarının güncellenmesi,
- Sosyal mesafe kuralı gözetilerek çalışma yöntem ve düzenlerinin yeniden gözden geçirilmesi ve bu kurala uygun düzenlemelerin yapılması,
- Ara dinlenmeleri ve yemek molalarını da kapsayacak şekilde çalışma süreleri içinde çalışanların birbirleriyle etkileşimlerinin sosyal mesafeyi koruyacak şekilde planlanması ve takip edilmesi,
- Çalışma alanında aynı anda bulunan çalışan sayısının asgari oranda tutulması ve çalışanlar arasında sosyal mesafenin sağlanması için planlama yapılması, mümkün olması halinde dönüşümlü ya da uzaktan çalışma gibi yöntemlerin tercih edilmesi,
- Çalışma ortamının uygun ve yeterli düzeyde havalandırılmasının sağlanması ve günlük temizliğin su ve deterjanla yapılması,
- Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliğinin günde en az iki kez sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile yapılması
- Ekranlı araçlar ve ilgili parçaları (klavye, fare, ortak telefon, diyafon, mikrofon vb.) dahil olmak üzere kullanılan tüm ekipmanın ve çalışma ortamının hijyeninin sağlanması amacıyla sık aralıklarla %70 alkol içeren solüsyonla silinerek temizlenmesi,
- Çalışanların ortak kullanılan ekipmanların kullanım öncesi temizlenmesi konusunda bilgilendirilmesi ve özendirilmesi,
- Asansörlerin mümkün olduğunca kullanılmaması, zorunlu hallerde kişi sayısının sosyal mesafe kuralına uygun olarak sınırlandırılması, içeride duruş pozisyonunun yüz yüze olmamasının sağlanması,
- Çalışma ortamında yeterli sayıda elle temas edilmesine gerek duyulmayan çöp kutularının bulundurulması,
- Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/lavabo olanağının sağlanması,
- Tuvalet ve lavabolarda yeterli miktarda kişisel hijyen malzemesinin bulundurulması, bu alanların kullanılmasından önce ve sonra kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına dikkat edilmesi ve buraların sıklıkla sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile temizlenmesi,
- Temizlik yapan personelin maske ve eldiven kullanması,
- Temizlik sonrasında maske ve eldivenin çıkartılıp iş yerindeki çöpe atılması ve el hijyeni sağlanması. Ellerin en az 20 saniye boyunca su ve sabunla yıkanması, sabun ve suyun olmadığı durumlarda alkol bazlı el antiseptiği ile ovalanması,

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışan tespit edildiğinde iş yeri sağlık birimi ve il/ilçe sağlık müdürlüğü ile temasa geçilmesi,
- Temizlik ve atıkların boşaltılmasından sorumlu personelin kişisel hijyenlerine ve uygun kişisel koruyucu donanımların kullanımlarına özen gösterilmesi,
- Toplantı ve eğitimlerin rehberde yer alan “57. KURUM İÇİ DÜŞÜK KATILIMLI TOPLANTILARDA ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER”e uyularak yapılması,
- Yasal yükümlülükler nedeniyle ertelenmesi mümkün olmayan toplantı ve eğitimlerin uzaktan eğitim, telekonferans gibi yöntemlerle gerçekleştirilmesi,

Ofis, Toplantı Odası vb. Her Türlü Kapalı Alan

- Ofis girişinde el antiseptiği bulundurulması ve içeri giren herkesin antiseptiği kullanması,
- Ofis alanlarında maske kullanılması
- Çalışma ve bekleme alanlarının sosyal mesafe kurallarına göre belirlenmesi
- Ofis içinde bulunan kişi sayısının mümkün olduğunca düşük tutulması.
- Merkezi havalandırma sistemleri bulunan binaların havalandırması %100 doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır. Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan “Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi”nde yer alan “COVID-19
- Kapsamında Klima/İklimlendirme Sistemlerinde Alınacak Önlemler”e uygun hareket edilmelidir.
- Vantilatörler çalıştırılmamalıdır.

Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanları

- Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanlarının girişlerine el antiseptiği konulması,
- Mutfak, yemekhane ve dinlenme alanlarında sosyal mesafe ve hijyen kurallarının göz önünde bulundurulması,
- Yemekhane masalar ve sandalyeler arası mesafe 2 metrede olacak şekilde düzenleme yapılması,
- Temaslı takibinin kolay yapılabilmesi için; yemek saatleri gruplara göre belirlenmeli ve aynı kişilerin aynı masada yemek yemeleri sağlanması, çay içme molalarında da benzer kurallara dikkat edilmesi,
- Yemeğin yemekhane dışında bir yerde yenilmesi durumunda çalışanlar arasında 2 metre mesafe bulunmasının sağlanması, yemeklerini paylaşmalarının engellenmesi, mümkünse çalışanlara kumanya verilmesi,
- Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/lavabo olanağının sağlanması ve el yıkama alanlarının artırılması,

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkân veren düzenlemelerin yapılması,
- Baharat, kürdan, tuz, kaşık, çatal, bıçak, bardak, tabak vb. malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulması,
- Yemek ve içeceklerin mümkünse kumanya şeklinde dağıtılması,
- Yemekhane görevlilerinin kişisel hijyen kurallarına uygun davranması ve uygun kişisel koruyucu donanım (tıbbi maske, bone, eldiven) kullanması,
- Yemekhane ve dinlenme alanlarının yeterli ve düzenli havalandırılmasının ve günlük temizliğin su ve deterjanla yapılması,
- Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılması.

Yatakhaneler

- Yatakhane girişlerine el antiseptiği konulması,
- Yatakhanelerde sosyal mesafe ve hijyen kurallarının göz önünde bulundurulması,
- Yatakhanelerde yatak ya da ranzaların 2 metre aralıklarla seyreltilerek yerleştirilmesi,
- Yatak ya da ranzaların yan yana olanlarının bir baş bir ayak ucu şeklinde konumlandırılması, ranzada alt ve üst yatışlarda bir baş bir ayak ucu şeklinde düzenlenmesi,
- Yatakhanelerin yeterli ve düzenli şekilde havalandırılması,
- Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin (kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, asansör, aydınlatma sistemleri gibi sık dokunulan düğmeler, telefon ahizesi, TV kumandası) ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılması,
- Çalışan sayısına göre yeterli sayıda tuvalet/banyo olanağının sağlanması.

Soyunma Giyinme Alanları

- Tüm soyunma-giyinme alanlarının günlük olarak dezenfekte edilmesi. Dezenfeksiyon, elle ve vücutla temas eden yüzeylerin dezenfeksiyon ürünü ile iyice silinmesi ile yapılmalıdır.
- Her soyunma-giyinme alanında T.C. Sağlık Bakanlığının tavsiye ettiği el antiseptiğinin bulundurulması,
- Çalışanların soyunma-giyinme alanlarına mutlaka maske ile girmesi ve maskenin çıkarılmaması,
- Soyunma alanlarında kalma süresinin sınırlandırılması,
- Soyunma alanları giriş-çıkışlarında sosyal mesafenin korunması için önlemler alınması,

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- Soyunma odalarına gidiş ve gelişlerin yoğunluğunu azaltmak için kademeli olarak yapılmasının sağlanması. Soyunma alanının büyüklüğüne göre sosyal mesafe korunacak şekilde kişi sayısının belirlenmesi,
- Soyunma odalarında kesinlikle bir şey yenilip, içilmemesi,
- Ayakkabıların dolap üstlerine konulmaması.

Tuvalet, Lavabo ve Duşlar

- Pisuvarlarda sosyal mesafeyi korumak için bir dolu, bir boş olacak şekilde bazılarının kullanıma kapatılması,
- Tuvaletlerde sabun, tuvalet kağıdı ve kağıt havlunun her zaman bulundurulması,
- Soyunma odaları, tuvalet ve duşlarda bulunan kapı tutamakları, musluk, tırabzan ve elle temas edilen yüzeyler ile tuvaletlerin her zamankinden daha sık ve ayrıntılı olarak temizlenmesi. Giriş kapılarının kollarının dezenfektan ile çok sık silinmesi. Mümkünse kapıların el değmeden açılıp kapanabilecek şekilde düzenlenmesi,
- Yan yana olan lavabolar için sosyal mesafeyi korumak ve teması önlemek için bir dolu, bir boş olacak şekilde bazılarının kullanıma kapatılması veya separatör yaptırılması,
- Hepafiltreli hava akımı ile çalışan el kurutma cihazları dışında el kurutma cihazları kullanılmaması,
- Lavabolara bilgilendirme afişi asılması.

İş Yerinde Çalışanlar Arasında COVID-19 ile Uyumlu Şikâyetleri (Ateş, Öksürük veya Solunum Sıkıntısı) Olan Kişiler Olması Durumunda Alınacak Önlemler

- Diğer çalışanlardan ivedilikle ayrılması, tıbbi maske takılması ve iş yeri sağlık birimine başvurmalarının sağlanması,
- Sonucu COVID-19 olarak değerlendirilen vakanın temaslılarının Sağlık Bakanlığı COVID-19 rehberine göre yönetilmesi ve bu süre içinde temaslıların diğer çalışanlarla temas etmemelerinin sağlanması,
- COVID-19 tanısı konulan çalışanın kullandığı yatakhanein 24 saat süreyle boş tutulması ve havalandırılmasının sağlanması, sonrasında detaylı bir şekilde su ve deterjanla temizlenmesi,
- COVID-19 tanısı konulan kişinin kaldığı odanın temizliği esnasında eldiven ve tıbbi maske kullanılması, solunum yolu sekresyonları veya vücut çıkartıları ile kontamine olması mümkün olan tüm yüzeylerin sulandırılmış çamaşır suyu veya ürün tarifine göre klor tableti* ile temizlenmesi.
- Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilir. <http://cbs.cevresaglik.gov.tr/cevresaglik/Biyosidal/Dezenfektan.aspx>

* Çamaşır suyu ya da klor tableti ile temizlik suyunun hazırlanması:

- 1/100 oranında sulandırılmış çamaşır suyu 5 litre suya yarım küçük çay bardağı sodyum hipoklorit içeren çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) eklenerek hazırlanır.
- Temizlikte klor tableti kullanılacaksa ürün etiketindeki önerilere uyulur.

Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezlerinde Alınması Gereken COVID-19 Önlemleri

Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri, otizm spektrum bozukluğu, zihinsel yetersizlik, konuşma ve dil ile ilgili bozukluklar, işitme kaybı, görme kaybı, ortopedik bozukluklar, okuma (disleksi) ve yazma (disgrafi) güçlüğü, matematiksel (diskalkuli) işlemlerde yaşanan zorluklar (özel öğrenme güçlüğü), travmatik beyin hasarı, serebral palsi, birden fazla yetersizliği bulunma vb. olan, özel eğitim kapsamına giren çocuk ve gençlere bireyselleştirilmiş eğitim hizmeti sunmaktadır. Özel eğitim ve Rehabilitasyon merkezleri, çalışma koşulları nedeniyle COVID-19 bulaşma riskinin yüksek olduğu ortamlar olduğundan enfeksiyon riskini azaltmak için korunma ve kontrol önlemlerine çalışanların, öğrencilerin ve engelli ailelerinin dikkat etmesi zorunludur. Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde enfeksiyon bulaşma riskini azaltmak için önerilen korunma, kontrol ilkeleri ve uygulamalar aşağıda belirtilmiştir.

- Yeniden kabul aşamasında veli/vasilere daha önceden hazırlanmış ve ekte yer alan “Bilgilendirme Formu ve Taahhütname” iki nüsha halinde imzalatılmalı ve bir nüshası kendilerine verilmelidir.
- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde girişlerinin uygun yerlerine COVID-19 kapsamında alınması gereken önlemlerle ilgili afişler (sosyal mesafe, maske kullanımı, el yıkama) asılmalıdır.
- Öğrencilerin ve personelin kuruma geldikleri gün ve saatleri kaydedilmelidir.
- Bu kurumlarda gruptaki engelli öğrenci sayısı, sınıf/grup odasındaki sosyal mesafe kurallarına (2 metre) uygun şekilde belirlenmelidir.

Servislerde Alınması Gereken Önlemler

- Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizliği her servis sonrasında su ve deterjan ile yapılmalıdır.
- Taşınacak kişi sayısı, servis taşıma kapasitesi ve araçlarda sosyal mesafe kuralları göz önüne alınarak planlanmalıdır.
- Servise alınacak öğrenci, personel ve veliler arasında ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı semptomları sorgulanmalı ve ateş ölçümü yapılarak semptomu ve ateşi olanların servise binmelerine izin verilmemelidir.
- Serviste el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Sürücü, servis görevlileri ve veliler maske takmalıdır. İki yaş ve üzeri maske takabilecek öğrenciler mümkünse maskeli olmalıdır (çocuğun uyum sorunu varsa maske kullanırken tedirgin oluyorsa 5 yaşına kadar maske takmaya zorlanmamalıdır).

Kurumda Alınması Gereken Genel Önlemler

- Kurumlarda temassız ateş ölçer, yeterli miktarda maske, en az %70'lik alkol içeren kolonya, sıvı sabun, el antiseptiği ve dezenfektan malzemeleri bulundurulmalıdır.
- Atılacak maske ve eldivenler için pedallı ve kapaklı çöp kutuları bulundurulmalıdır.
- Kurum girişinde ve uygun yerlerde el antiseptiği bulundurulmalıdır.
- Kurumda el antiseptiklerinin bulunduğu yerler engelli öğrencilerin ulaşamayacağı yerlerde olmalı ve bu alanlar eğitimciler tarafından kontrol edilmelidir.
- Kurum girişinde tüm personel, engelli öğrenci ve ziyaretçiler için HES kodu kontrolü ve temassız ateş ölçümü yapılmalıdır. Ateşi 38 0C'dan yüksek olanlarla öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı gibi belirtileri olanlar, COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir. HES kodu riskli olan kişiler kuruma alınmamalıdır,
- Kuruma giren tüm kişilerin maske takmaları istenmelidir.
- Kurumlarda görevli rehber öğretmen/psikologlar engelli öğrenci ve velilere maske kullanımı, kişisel hijyen, sosyal mesafe kurallarına uyulması konularında bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yapmalıdır. Personel ve engelli öğrencilerin tümü kuralına uygun maske takmalı, maske nemlendikçe ya da kirlendikçe değiştirilmelidir. Yeni maske takılırken ve sonrasında el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Tüm öğrenciler ve çalışanlara el hijyeni konusunda eğitim verilmelidir. Ellerin nasıl yıkanacağı, hangi durumlarda yıkanması gerektiği gibi konular ayrıntılı anlatılmalıdır.
- Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalıdır. Eller gözle görülür derecede kirli değilse, sabun ve su yoksa, el antiseptiği kullanılabilir.
- Yutmayı önlemek için el antiseptiği kullandıklarında engelli öğrenciler denetlenmelidir. Elini yıkayamayan engelli öğrencilere yardım edilmeli, yardım ettikten sonra personel tekrar ellerini yıkamalıdır. Lavaboların yakınına el yıkama adımlarını açıklayan posterler yerleştirilmelidir.
- Mümkünse sınıflarda/odalarda aynı öğrenciler ve aynı personel olmalıdır. Sınıflardaki/odadaki öğrenci sayısı teması azaltacak şekilde düzenlenmelidir.
- Farklı sınıfların bir araya gelebileceği grup toplantıları veya etkinliklerinden kaçınılmalı, ziyaretçi alınmamalıdır.
- Engellilerin sınıflarında/odalarında 2 metre arayla oturmaları sağlanmalıdır. Konuşma, öksürme, hapşıрма gibi durumlardan kaynaklanan iletimi azaltmak için çocukların yüz yüze oturmasını engelleyerek, masalar aynı yöne bakacak şekilde düzenlenmelidir.
- Destek eğitim odaları her eğitim sonrasında mümkün olduğunca kapı, pencere açılarak temiz hava ile havalandırılmalıdır.
- Ders materyalleri, masa ve sandalyeler ile kullanılan diğer araç ve gereçler, ortak kullanıma sunulan tekerlekli sandalye gibi araçların bireysel kullanım sonrası dezenfekte edilmesi sağlanmalıdır.
- Bireysel eğitimlerde kullanılan oyun hamuru, parmak boyası, üfleme çubukları, defterler, boyalar vb. materyaller her öğrenci için özel olmalıdır.

- Bedensel engelli öğrencilerin destek eğitim salonlarında kullanılan sedyelerinde veya yataklarında tek kullanımlık rulo sedye örtüleri kullanılmalı, fizyoterapist temasının gerekli olduğu durumlarda eller yıkanmalı veya el antiseptiği kullanılmalıdır. Engelli öğrencilere yakın temas gerektiren durumlarda maske ve yüz koruyucu kullanılmalıdır.
- Kurumlarda eğitim süresini bekleyen engelli öğrenci ve velilerinin sosyal mesafe kurallarına uygun şekilde düzenlenmiş alanlarda, mümkünse açık alanlarda beklemeleri sağlanmalıdır.
- Kurumlarda bulunması durumunda yemekhane, kütüphane, mescit, kantin vb. toplu kullanım alanlarında kişiler arasındaki sosyal mesafe 2 metre olacak şekilde düzenlenmelidir.
- Kurumda eğitim personelinin bireysel veya grup eğitimi yaptığı odalar dışında personelin çalıştığı oda/bölmelerde de sosyal mesafenin 2 metrenin altına düşmeyecek şekilde hizmet sunulmalıdır.
- Bu süreçte konferans salonları, spor salonları vb. toplu etkinliklerin yapıldığı mekânlar kullanılmamalıdır. Belirtilen alanların kullanılmasına ihtiyaç duyulması halinde sosyal mesafe kurallarına göre düzenleme yapılmalıdır. Her kullanım sonrasında gerekli temizlik ve dezenfeksiyon işlemleri yapılmalıdır.
- Asansörlerin kullanımı sınırlandırılmalıdır. Kapasitesinin üçte biri sayıda kişinin binmesine izin verilmeli ve bu sayı asansör girişinde belirtilmelidir. Asansör içerisinde sosyal mesafeyi korumak amacıyla kişilerin durması gereken alanlar, aralarında en az 1 metre mesafe olacak şekilde yer işaretleriyle belirlenmelidir.
- Kurumların tuvalet ve lavabolarında sıvı el sabunu, kağıt havlu bulundurulmalı ve bu bölümlerin temizliğinin periyodik olarak yapılması sağlanmalıdır. Tuvaletlerde kullanılan bataryalar, sabunluklar ve kağıt havluluklar mümkünse fotoselli olmalıdır.
- Kurye, kargo görevlisi vb. kişiler merkeze alınmamalı, teslimatlar dış kapıda yapılmalıdır.
- Kurumlar tarafından hizmet sundukları engelli öğrencilere ve ailelerine; alınacak tedbirler, kişisel hijyen, sosyal mesafe vb. konularda rehberlik edilmelidir.
- Kurum bünyesinde bulunması halinde kantin, büfe vb. yerlerde maske kullanımı, hijyen ve sosyal mesafenin korunması ile ilgili tedbirlere uyulmalı, buralarda tek kullanımlık bardak, tabak vb. malzemeler kullanılmalıdır. Bu hizmetlerin sunumu sırasında Sağlık Bakanlığı tarafından yayımlanan “COVID-19 Kapsamında Büfe, Kantin ve Bayilerde Alınması Gereken Önlemler”e uyulmalıdır.

Kurumda Çalışan Personele Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- Personele COVID-19 bulaşma ve korunma yolları hakkında bilgilendirme yapılmalıdır. Personelin belirtiler açısından dikkatli olması ve hasta olduklarını hissettikleri anda kurum yönetimi ile irtibata geçmeleri sağlanmalıdır.
- Kuruma girişte personelin ateşi ölçülmeli ve semptom sorgulaması yapılmalıdır. Ateşi 38 OC'dan yüksek olanlarla öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı gibi belirtileri olanlar, COVID-19 tanısı alan veya temaslı olan personel içeri alınmamalı, tıbbi

maske takılarak COVID-19 yönünden değerlendirilmek üzere sağlık kurumuna yönlendirilmelidir.

- Personel kendi aralarında ve öğrencilerle sosyal mesafeyi korumalı, arada 2 metre mesafe bırakılmalıdır. Öğrencilerle tokalaşma, sarılma gibi yakın temaslardan kaçınılmalıdır.
- Eller sık sık su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca uygun şekilde yıkanmalıdır. Eğer su ve sabun bulunamazsa el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Eller ile gözlere, ağıza ve buruna dokunulmamalıdır.
- Öğrencilerin özel durumu nedeniyle COVID-19 damlacık yolu ile bulaşması sık görülebileceğinden personel tıbbi maske ve gerektiğinde yüz koruyucu kullanılmalıdır.
- Engelli öğrencilerin tuvalet temizliği sırasında tek kullanımlık eldiven kullanılmalıdır. Kullanım sonrası eldiven çöp kutusuna atılmalı ve eller su ve sabunla yıkanmalıdır.

Engelli Öğrencilere Yönelik Alınması Gereken Önlemler

- Salgın döneminde engelli öğrencilere maske takma ve sosyal mesafe konusunda eğitim verilmelidir. Ancak öğrenciler bu konularda zorlanmamalıdır. Eğitim personeli tıbbi maske takmalı ve gerektiğinde (2 metreden yakın uzun 10dk'dan uzun temaslarda) yüz koruyucu kullanılmalıdır.
- Engelli öğrencilere el hijyeni konusunda eğitim verilmelidir. Ellerin nasıl yıkanacağı, hangi durumlarda yıkanması gerektiği gibi konular ayrıntılı anlatılmalıdır.
- Eller en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla yıkanmalıdır. Eller gözle görülür derecede kirli değilse, sabun ve su yoksa, el antiseptiği kullanılabilir.
- Engelli öğrencilerin bez değişimi yapılacak ise önce eller su ve sabunla yıkanmalı, ayrı bir alanda Kişisel Koruyucu Donanım (sırasıyla önlük, tıbbi maske, yüz koruyucu/gözlük, eldiven) giyilerek bez değiştirilmelidir. İşlem bittikten sonra bez değiştirme alanı temizlenip Kişisel Koruyucu Donanım şu sırayla çıkartılmalıdır; eldiven, yüz koruyucu/gözlük, önlük, tıbbi maske. Eller su ve sabunla yıkanmalıdır. Yüz koruyucu/gözlük kullanım sonrası %70 alkol ile dezenfekte edilmeli, tekstil önlük kullanılıyorsa en az 60°C'da yıkanmalıdır.
- Kurum içinde engelli öğrencilerin giysileri kirlendiğinde aileye plastik bir torba ile verilmeli, çamaşır makinesinde en az 60 0C'da yıkanmalıdır.
- Tuvaleti kullanan engelli öğrencilerin öncesinde ve sonrasında ellerini yıkaması sağlanmalı, tuvaletleri tek tek kullanmalarına özen gösterilmeli, her kullanım sonrasında tuvaletlerin temizlik ve dezenfeksiyonu sağlanmalıdır. Klozet kullanımlarında sifon çekilmeden klozet kapağının kapatılması sağlanmalıdır.
- Kurumda iken COVID-19 bulguları olan ve/veya hasta olduğundan şüphelenilen bir engelli öğrenci saptandığında;
 - Engelli öğrenci ve temaslılarının en kısa sürede izolasyonu sağlanmalıdır.
 - Bir izolasyon odası veya alanı oluşturulmalıdır ve hasta kişi o alanda kişisel koruyucu donanım kullanan bir eğitici ile birlikte izole edilmelidir.
 - Engelli öğrencilerin ailesi ile irtibata geçilerek sağlık kurumuna başvurmaları sağlanmalıdır.

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

- Hasta kişi kurumdan ayrıldıktan sonra izolasyon odası/alanı kurallara uygun şekilde temizlenmeli ve havalandırılmalıdır.
- Test sonuçları ve tanısı mutlaka kurum tarafından takip edilmelidir.
- Test sonucu alınana kadar sınıftaki/grup odasındaki öğrencilerin ve öğretmenlerin diğer sınıflardakilerle/grup odasındakilerle teması kısıtlanmalıdır. Test sonuçlarına göre temaslı yönetimi il/ilçe sağlık müdürlükleri tarafından Sağlık Bakanlığı COVID-19 Rehberi doğrultusunda yapılmaktadır.

Kurumda Temizlik, Dezenfeksiyon, Havalandırma ile İlgili Alınması Gereken Önlemler

- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde genel yüzey temizliği ve odaların genel temizliği (zemin, kapı, pencereler vb.) günlük olarak su ve deterjanla yapılmalıdır.
- Özellikle eller ile sık dokunulan yüzeylerin [kapı kolları, bataryalar, tırabzanlar, sık dokunulan düğmeler (asansör, aydınlatma vb), telefon ahizesi, TV kumandası ve ortak kullanım alanlarındaki tuvalet ve lavaboların temizliği günde en az iki kez yapılmalıdır. Bu amaçla, su ve deterjanla temizlik sonrası dezenfeksiyon için 1/100 sulandırılmış (5 litre suya yarım küçük çay bardağı) çamaşır suyu (Sodyum hipoklorit Cas No: 7681-52-9) kullanılabilir. Klor bileşikleri ile temizlik yapılmasının uygun olmadığı telefon ahizesi ile diğer hassas yüzeylerin %70'lik alkolle silinerek dezenfeksiyonu sağlanmalıdır.
- Yüzey temizliği ve dezenfeksiyonu için; virüslere etkinliği gösterilmiş etken maddeleri içeren ve Sağlık Bakanlığı tarafından verilen 'Biyosidal Ürün Ruhsatı' bulunan yüzey dezenfektanları kullanılabilir.
- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinde odalar pencereler açılarak düzenli bir şekilde sık sık havalandırılmalıdır. Merkezi havalandırma sistemleri bulunan binaların havalandırması %100 doğal hava sirkülasyonunu sağlayacak şekilde düzenlenmeli, havalandırma sistemlerinin bakımı ve filtre değişimleri üretici firma önerileri doğrultusunda yapılmalıdır. Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Salgın Yönetimi ve Çalışma Rehberi"nde yer alan "COVID-19 Kapsamında Klima/İklimlendirme Sistemlerinde Alınacak Önlemler"e uygun hareket edilmelidir. Vantilatörler açılmamalıdır.
- Oda temizlenirken eldiven kullanılmalıdır. Her odanın temizliğinden hemen sonra eldiven çıkarılmalı ve çöp kutusuna atılmalıdır. Eldiven çıkarıldıktan sonra eller su ve sabunla yıkanmalı veya el antiseptiği kullanılmalıdır.
- Temizlik bezleri kullanım alanına göre ayrılmalı ve her kullanım sonrası uygun şekilde temizlenmelidir. Yıkatabilen, tekrar kullanılan temizlik malzemelerinin en az 60 oC'da yıkanması önerilir. Paspas başlıkları su içerisinde bekletilmemelidir.
- Her odada pedallı ve kapaklı çöp kutusu bulundurulmalıdır. Eldiven, maske, alt bezi gibi kişisel atıkların, ortadan kaldırılmasında malzemeler iç içe iki poşete konularak evsel çöpe atılmalıdır.
- Bardak ve tabak gibi ortak kullanılan eşyalar her kullanım sonrasında su ve deterjanla yıkanmalı ve sonraki kullanımına kadar temiz bir ortamda saklanmalıdır. Mümkünse yiyecek ve içecekler tek kullanımlık kaplarda servis edilmelidir.

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

- Uygulama odalarında, Yıkabilen yatak takımları (çarşaflar, yastıklar, battaniyeler) kullanılmalıdır. Kirli tekstil ürünleri toplanırken silkelmemelidir. Bu ürünler normal deterjanlar ile en az 60 oC'da yıkanmalıdır.
- Temizlik ürünleri üretici firma önerilerine göre kullanılmalıdır. Kullanıldıktan sonra yeterli havalandırma sağlanmalıdır.
- Tüm temizlik ürünleri güvenli ve engelli öğrencilerin ulaşamayacağı bir yerde tutulmalıdır.
- Çöpler günlük olarak ve güvenli bir şekilde atılmalıdır.
- Engelli öğrenciler tarafından ağıza alınabilen oyuncaklar temizlenmeden önce bir kenara ayrılmalıdır. Eldiven giyilerek su ve sabunla temizlenmeli, durulanmalı, %70'lik alkol ile silinmeli, tekrar durulanmalı ve havada kurutulmalıdır. Temizlik için bulaşık/çamaşır makinesi de kullanılabilir.
- Pelüş oyuncaklar salgın süresince mümkünse kullanılmamalı, kullanılması gerekiyorsa kişiye özel olmalı, temizliği su ve sabunla yapılmalıdır.
- Bez oyuncaklar çamaşır makinesinde en az 60°C'da yıkanmalıdır.
- Kitaplar COVID-19 bulaşması açısından yüksek riskli değildir. Ancak kirlenmemesi için öğrencilerin ulaşamayacağı yerlerde tutulmalıdır

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

BİLGİLENDİRME FORMU VE TAAHHÜTNAME

Velisi/vasisi olduğum öğrencinin ateş, öksürük, burun akıntısı, solunum sıkıntısı, ishal şikayeti olması durumu ile aile içerisinde solunum yolu şikayetleri gelişen veya solunum yolu enfeksiyonu hikayesi ile hastane yatışı yapılan kişi varlığında ya da COVID-19 tanısı alan kişi bulunması durumunda velisi/vasisi olduğum öğrenciyi kuruma getirmemem/göndermemem gerektiği konusunda bilgilendirildim.

Yukarıda belirtilen durumlarda velisi/vasisi olduğum öğrenciyi kuruma getirmeyeceğimi/göndermeyeceğimi, kurumda olmak zorunda olduğum zamanlarda da gerekli tedbirlere ve uyarılara uyacağımı kabul ve taahhüt ederim./....../ 20....

Taahhüt eden:
Veli/vasinin adı soyadı:
İmzası:
Çocuğun adı-soyadı:

Kurum Yetkilisi:
Adı soyadı:
Görevi:
İmzası:

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-I İstişare Formu

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

ODUNPAZARI BELEDİYESİ ODUNPAZARI BELEDİYESİ	ODUNPAZARI BELEDİYESİ <i>Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi</i> PROJE NO: 21/016			
İSTİşARE FORMU				
Formu Dolduran Kişi:	Tarih ve Saat:			
Görüşme Gündemi:	Odunpazarı Belediyesi Proje No: 21/016			
1. GÖRÜşME BİLGİLERİ				
Görüşülen Kurum:	İletişim Şekli ☐			
Görüşülen Kişinin Adı-Soyadı:	Telefon / Ücretsiz Hat			
Telefon:	Yüz Yüze Görüşme ☐			
Adres:	Web Sitesi / E-posta ☐			
E-posta:	Diğer (Açıklayın) ☐			
Paydaş Tipi				
Kamu Kurumu ☐	PEB ☐	Özel Teşebbüs ☐	Meslek Odası ☐	STK ☐
İlgi Grupları ☐	Sanayi Birlikleri ☐	İşçi Sendikası ☐	Medya ☐	Üniversite ☐
2. GÖRÜşME DETAYLARI				
Projeye ilişkin sorular:				
Projeye ilişkin kaygılar/geri bildirimler:				
Yukarıda dile getirilen görüşlere ilişkin verilen yanıtlar:				
Kayıt eden kişi Adı/Soyadı: İmza:	şikâyet Sahibi Adı/Soyadı: İmza:			

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-J şikâyet Formu

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

ODUNPAZARI BELEDİYESİ ODUNPAZARI BELEDİYESİ	ODUNPAZARI BELEDİYESİ <i>Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi</i> PROJE NO: 21/016			
ŞİKÂyet FORMU				
Formu Dolduran Kişi:	Tarih ve Saat:			
Görüşme Gündemi:	Odunpazarı Belediyesi Proje No: 21/016			
1. ŞİKÂyet SAHİBİ HAKKINDA BİLGİ				
Adı Soyadı:	Şikâyetin Geliş Şekli:			
TC Kimlik No:	Telefon / Ücretsiz Hat ☐			
Telefon:	Yüz Yüze Görüşme ☐			
Adres:	Web Sitesi / E-posta ☐			
E-posta:	Diğer (Açıklayın) ☐			
Paydaş Tipi				
Kamu Kurumu ☐	PEB ☐	Özel Teşebbüs ☐	Meslek Odası ☐	STK ☐
İlgi Grupları ☐	Sanayi Birlikleri ☐	İşçi Sendikası ☐	Medya ☐	Üniversite ☐
2. ŞİKÂyETE İLİŞKİN DETAYLI BİLGİLER				
Şikâyetin açıklanması:				
Şikâyet sahibi tarafından talep edilen çözüm yöntemi				

Kayıt eden kişi

Şikâyet sahibi

Adı Soyadı/İmza

Adı Soyadı/İmza

*This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir*

Ek-K

şıkayet Kapama Formu

This project is co-funded by the European Union, the Republic of Turkey and the World Bank
Bu Proje Avrupa Birliği, Türkiye Cumhuriyeti ve Dünya Bankası tarafından ortaklaşa finanse edilmektedir

ODUNPAZARI BELEDİYESİ ODUNPAZARI BELEDİYESİ	ODUNPAZARI BELEDİYESİ <i>Odunpazarı Belediyesi Engelsiz Yaşam ve Otizm Merkezi Projesi</i> PROJE NO: 21/016
ŞİKÂYET KAPAMA FORMU	
Odunpazarı Belediyesi Project No: 21/016	
1. DÜZELTİCİ EYLEMİN BELİRLENMESİ	
1	
2	
3	
4	
5	
Sorumlu Departmanlar	
2. ŞİKAYETİN SONLANDIRILMASI	
<i>Bu bölüm şikâyet sahibi tarafından "Şikâyet Kayıt Formu"nda belirtilen şikâyetin giderilmesi durumunda doldurulup imzalanacaktır.</i>	

Şikâyeti Kapatana Kişi Adı Soyadı / İmzası:

Şikâyetin Kapatılma Tarihi:

Şikâyet Sahibinin Adı Soyadı /İmzası:

...../...../.....